

Átalyvető

2018. március

Az Erdélyi Körök Országos Szövetségének és az Erdélyi Magyarok Tolna Megyei Egyesületének negyedéves lapja

A TARTALOMBÓL

Péterffy Árpád professzor köszöntése	3
Csapó Endre újévi gondolatai	4
Márciusi rügyfakadás – Liliomok kora (kommentárok)	6–10
Szász I. Tas naplójegyzetei	12
Fórum: Náray-Szabó Gábor, György Attila, Bayer Zsolt, Doó János, Stoffán György	16–20
Interjú: Márffy Gyula, Daniel Barbu, Pásztor István ...	21–25
Gyárfás András hozzászól	26
Wass Albert-emlékév	36
Támogatóink	42
Revolver a szószéken 2.	47
Toró Árpád: Emlék, vélemény	54
Irodalom: Varró Ilona	57

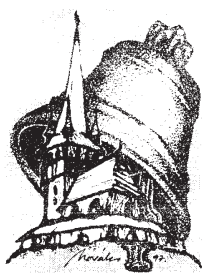
Kádár Kata (részlet) – Róth Miksa üvegfestménye Marosvásárhely, Kultúrpalota

Juhász Gyula

Húsvéttra

Egy régi húsvét fényénél borongott
S vigasztalódott sok tűnt nemzedék,
Én dalt jövődő húsvétjára zsongok,
És neki szánok lombot és zenét.

E zene túlzeng majd minden harangot,
S betölt e Húsvét majd minden reményt.
Addig zöld ágban és piros virágban
Hirdesd világ, hogy új föltámadás van!

**EMTE
A 2017. évben
megvalósult
programjaink**

Február 11. Hagyományörző Erdélyi bálunkat tartottuk meg

Március 10. A Székely Szabadság Napja alkalmából tartottunk Paks városháza előtt szabadtéri megemlékező összejövetelt.

Március 11. Megszerveztük az Erdélyi Körok Országos Szövetségének találkozóját és az EKOSZ 2017-es közgyűlését.

Március 15. Részt vettünk a város által szervezett 1848-as szabadságharcot felidéző és megemlékező rendezvényen, emlékművet koszorúztunk.

Május 20. Részt vettünk a Város Napja rendezvényen, ahol erdélyi táncokkal szerepeltünk a színpadon. EMTE sátrunknál az erdélyi gasztronómia is bemutatkozott.

Május 22. Egyhetes erdélyi kirándulást szerveztünk a paksi Nyugdíjas klub tagjainak.

Június 18. Szabadtéri családi sportnapot szerveztünk sokadjára, melyen a tagságon kívül a szimpatizánsok is részt vettek nagyszámban.

Július 30-augusztus 6. között a 2016-ról átnyúló Bartók emlékévi tiszteletére, megyei és határon túli diákok részvételével, néptánc, népzene és szavaló versenyt szerveztünk egyhetes táncoktatással és gálaműsorral egybekötve, a nagy zeneszerző születésének 135. évfordulója alkalmával, bemutatva, hogy mit jelent a „csak tiszta forrásból” fogalom, többek között erdélyi gyűjtőmunkáját ismertetve. Meghívottak voltak: szászrégeni, vajdaszentiványi, beresztelki diákok és kísérőik, előadók, szervezők. 300-400 fős közönségünk volt.

Szeptember 9-én szerveztük meg második alkalommal a „Puliszka Fesz-

tivál” elnevezésű egész napos rendezvényünket, amely határon túli és megyei előadók bemutatkozását tette lehetővé, színteret biztosítva gyermekműsorok, színművek, népzene, néptánc valamint gasztronómiai és egyéb szabadidős tevékenységek bemutatására. Meghívottak voltak derecskei, marosvásárhelyi, görgényüvegszéri, kisfűlpösi diákok és kísérőik. Előadók, szervezők és közönség kb. 1000 fő.

Október 6-án megemlékeztünk az Aradi vértanúk évfordulójáról.

*

Egyesületünk eddigi eredményeit kizárólag *önkéntes munkával* értük el, amelyben a tagság, annak családtagjai és egyesületünk céljaival szimpatizáló önkéntesek vettek részt. Anyagi forrásainkat a NEA pályázatok útján nyert pénzből tudtuk biztosítani.

Bándi Imre elnök

Győri Erdélyi Kör

Kedves és tisztelt Barátaim! Tavaly, miután átvettem az elnökséget, első dolgom volt újjáéleszteni körünket. A régi és az „alvó” tagok felkutatása nehezen ment, sajnos sokan már nem élnek. Az alapító tagok közül is csak néhányan vagyunk még. Új tagok beszerzése csak a neten volt lehetséges. Új weblapot szerkesztettem, majd a Facebook oldalunkkal hétfégi kirándulásokat szerveztem a Bakonyba. A TIT-el közösen szervezett előadásainkon is bővítettem a taglétszámot. Részt vettünk a győri fogyatékosok, majd a hajléktalanok karácsonyi jótékonyági műsoraiban. A farsangi bálunkat is sikeresen megszerveztük. Folytatjuk tavaszi kirándulásainkat a Vértesbe, Bakonyba, egy vízimalom túrára. Nyáron erdélyi körutat is szervezek. Remélem év végére már több aktív tagunk is lesz. Programjaink rövidesen felkerülnek a net-re:

www.gyorierdelyiek.gportal.hu

Pintye Tamás elnök

A Mezőberényi Erdélyi Kör farsangi bálja

A Mezőberényi Erdélyi Kör február 3-án, a Berény Szálló éttermében tartotta immár 26. alkalommal, hagyományos farsangi bálját. A nagy érdeklődés természetes, mert idén is a Kolozsvári Magyar Opera művészeit köszönthettük, akik, mint mindig, most is hangulatos műsorral örvendeztették meg a vendégeket.

A rendezvényt megtisztelte *Dankó Béla*, a FIDESZ országgyűlési képviselője, aki beszédében a Magyar Kormány támogatásáról biztosította az erdélyi magyarok autonómia törekvését.

Szekeres Józsefné, Mezőberény alpolgármestere köszöntőjében hangsúlyozta, hogy az Erdélyi Kör a város egyik meghatározó egyesülete, rendezvényeivel értéket teremt. Alpolgármester asszony közreműködésével a városházán már több mint hatvan külhoni személy tette le az állampolgári esküt.

Az idei rendezvény a székelyekről szólt. Érkezkor, egy pohár székely köményes és áfonya italok kínálása mellett, a rendezők minden vendég ruhájára kitűzték a székely zászlót. Az Édes Erdély kérdőív is a székelység jeles személyiségeivel és történelmével kapcsolatos kérdéseket fogalmazott meg.

Kajlik Péter, a Mezőberényi Erdélyi Kör elnöke, beszédében hangsúlyozta: „Számunkra, akiknek rokonai és barátai Erdélyben élnek, nem lehet közömbös, hogy miként boldogulnak szülőföldjükön. Mi nem egy másik népcsoport ellen tiltakozunk, hanem kiállunk a mieink mellett. Azokért, akik már 1000 éve ott-hon vannak, és ott is szeretnének maradni, de nem adják fel anyanyelvüket és szokásaikat, hagyományait! Külön öröm számomra, hogy ebben a törekvésünkben, nemcsak az Erdélyből elszármazottak, hanem egyre több anyaországi magyar is segít, egyesületünk létszáma ennek köszönhetően jelentősen gyarapodott az utóbbi időben.”

Kajlik Péter

a Mezőberényi Erdélyi Kör elnöke

Szerkesztőbizottság:

Dr. Kövesdy Pál főszerkesztő, *B. Osvát Ágnes* (irodalom és gyermekoldal),
Szabó M. Attila (Székelyudvarhely)

Kiadja az EKOSZ elnöksége

Alapító főszerkesztő: **Orbán László**

Levelezési cím: Dr. Kövesdy Pál – 7100 Szekszárd, Otthon u. 2. Tél./fax: (36) 74/417-705
E-mail: ekosz@tolna.net

A kiadásért felel a lap főszerkesztője • ISSN 1416-4698

Nyomdai előkészítés: Galamb Marietta • Nyomdai munkák: Böcz Nyomda, Szekszárd

**Mezőberény Város
Polgármestere a 2018. évben
a Mezőberényi Sportjának
elismerést adományozta
Kajlik Péternek. Gratulálunk!**

Salgótarjáni Erdélyi Kör

2017. november 21-i összejövetelünkön *Murányi Bálint* tanár tartott előadást Szent László király élete és legendái címmel. A nagy sikerű, érdekfeszítő előadását vetített képekkel is színesítette.

Az évet december 19-i összejövetelünkkel zártuk Decembéri egyveleg címmel. Ennek keretében *Gréczy-Zsoltos Miklósné* Arany János verset, és *Petőfi Sándor* Arany Lacinak c. versét szavalta el *Dr. Kúti István* nyugdíjas kohász

Január 17-i összejövetelünk előadója *Lőrincz Gyuláné* nyugdíjas tanár volt, aki dr. Papp-Szász Tamás ügyvéd, karancslapujtói földbirtokos I. világháborúban való részvételéről tartott előadást. Ezen a rendezvényen vetítettük le az 1944-es Nagy-Pietroszi lavina-

szerencsétlenség áldozatairól készült videofilm egyes részleteit is.

P. Tóth László nyugdíjas főtűs 2018. február 13-én Cseppben a tenger címmel tartott 85. évéről vetített képekkel és humorral ízesített előadást. Ezután *dr. Kúti István* nyugdíjas emlékezett meg *Görgey Artúr*-ról, születésének 200. évfordulója alkalmából.

Valiskó Ferenc SEK elnök

Komlói Erdélyi Kör

2017. október 6-án a 48-as téri kopjafánál a haza hű fiaira, az aradi vértanúkra emlékeztünk. Ünnepi beszédet mondott *Fábián Ádám* történelem-tanár és irodalmi összeállítást mutattak be a Kodály Zoltán Ének-zenei Katolikus Általános Iskola diákjai.

2018. január 8-án, WASS ALBERT születésének 110. évfordulója alkalmából

a Községek Háza Kányádi termében az Adjátok vissza a hegyeim! című filmet vetítettük.

Lovász Antal

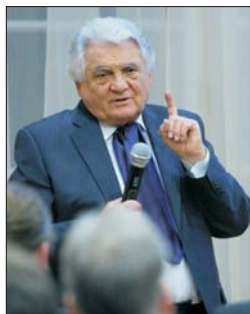
Elhunyt Kallós Zoltán

A Nemzet Művésze címmel és a Magyar Corvin-lánccal kitüntetett, kétszeres Kossuth-díjas Kallós Zoltán minden idők egyik legnagyobb magyar népzene-gyűjtője volt.

„Addig vagyunk magyarok, amíg magyarul énekelünk és táncolunk” – e nagyívű kijelentés a február 14-én elhunyt népzene-tudóstól, énekestől származik. Meghatározó szerepe volt mind a magyarországi, mind a romániai magyar tánc- és népzenei mozgalom megszületésében és kibontakozásában, mai eredményeiben és megújulásában. Kallós Zoltánban Bartók és Kodály mellett a 20. század egyik legnagyobb magyar folklórgyűjtőjét tisztelhetjük. Az általa Erdélyben és Moldvában gyűjtött néprajzi, népzenei anyag a mai napig páratlan. Korán felismerte a hagyományos kultúra gyorsuló változását, és életét mintegy küldetés-ként teljesen a kutatásnak szentelte.

1992-ben létrehozta a Kallós Zoltán Alapítványt, ennek keretében szórványvidékeken élő magyar gyermekek anyanyelvi oktatását szervezik meg Válaszúton. Az Alapítvány ma is hatékonyan működik, évente számos népzenei tábort szervez. Tavaly, az alapítvány fennállásának 25. évfordulóján avatták fel Válaszúton a Kallós Zoltán Múzeumot és Népművészeti Központot.

Forrás: uh.ro

Legendás szívsebészt köszöntöttek a Debreceni Egyetemen

Az ország egyik legkorszerűbb, a hazai szívgyógyászat élvonalába tartozó szívsebészeti központját Péterffy Árpád professzor hozta létre Debrecenben. A 80 éves szívsebész tiszteletére tartottak ünnepséget február 15-én a Debreceni Egyetemen – közölte az intézmény.

Péterffy Árpád nevéhez kötődik a modern szívsebészet bevezetése és európa színvonalra emelése a Debreceni Egyetemen. A legendás professzor több mint 10 ezer nyitott szívűtétet végzett, az utolsót 8 évvel ezelőtt, 72 éves korában. Az egykori klinikaigazgató február 17-én ünnepelte 80. születésnapját. A kerek évforduló alkalmából a Kenézy Villában rendeztek ünnepséget, ahol az egyetem vezetői, professzorai, kollégái, tanítványai és tisztelői köszöntötték Péterffy Árpádot.

Papp Csaba, az egyetem stratégiai igazgatója, Debrecen tanácsnoka a város önkormányzata nevében emléklapot adott át Péterffy professzornak a város díszpolgárának és Hatvani-díjasának, ismételtel megköszönve azt, hogy munkásságával meghatározó mértékben hozzájárult ahhoz, hogy Debrecenben létrejöhetett az ország egyik legkorszerűbb és máig a hazai szívgyógyászat élvonalába tartozó szívsebészeti központja.

Mátyus László ünnepi beszédében felidézte azt az időszakot, amikor a legendás szívsebész 1983-ban elnyerte az akkori Debreceni Orvostudományi Egyetem II. sz. Sebészeti Klinikájának

igazgatói címét. Az Általános Orvostudományi Kar dékánja a kar nevében köszöntöttet mondott az azóta eltelt 35 év áldozatos munkájáért.

Berényi Ervin, a Klinikai Központ elnöke méltatásában felidézte Péterffy Árpád életének és munkásságának mérföldköveit. Kiemelte: a hazai szívsebészet emblematisztikus alakjának, korszakalkotó és iskolateremtő törekvéseinek köszönhető az, hogy 1993-ban új épületet kapott a szívsebészeti központ Debrecenben, a rohamos fejlődés következtében pedig 1996-ban önálló Szívsebészeti Klinika jött létre.

„Péterffy Árpád életútját különlegessé teszi, hogy élete 80 évéből 45 évet a szívsebészetnek szentelt. Házat épített a debreceni szívsebészetnek, méghozzá egy olyan épületet, amely méltó helyet biztosított szívűtetre szoruló emberek számára” – fogalmazott Szerafin Tamás, a Szívsebészeti Tanszék vezetője. A professzor utódja a tanítványok nevében köszöntötte mesterét.

Amiről nem esett szó: Péterffy professzor szülővárosa, megcsúfolt sebész-professzor édesapja, az őt felnevelő, szárnya bocsátó alma mater, melyet gyökereitől megfosztottak, megbecsületlenítettek, ahol nem volt hely a Péterffy Árpádok számára, melynek tiltakozásként kénytelen volt visszaadni díszdoktori oklevelét: Marosvásárhely.

A lapunkat olvasóként, nemegyszer írásokkal is megtisztelő professzor úrnak szívűl gratulálunk, az egyűvé tartozás büszkeségével. Átalvető.

Csapó Endre

Újévi gondolatok

Földünk bolygóként ismét elérkezik arra a pontra, ahonnan a Nap körüli elliptikus pályáját megismétli. Az emberi találonyság ezen a ponton lezár, majd újra elkezd egy évet. Ilyenkor visszatekintünk az elmúlt évre, hogy betekinthesünk a következőbe. Az emberi történelem arra tanít, hogy aki szorgalmas volt, jól gazdálkodott, annál tele a csűr, megél a következő termés-betakarításig. Az ipari forradalom óta ez az elszámolás bonyolultabb, de a gazdasági élet megtartotta az évenkénti számvetés rendszerét. Most az országos gazdálkodás négyéves ciklusának számvetése is időszerű Magyarországon, demokratikus rendszerünkben a négy évre szóló felhatalmazása lejártával a kormányzat megmérettetik: kaphat-e újra felhatalmazást az ország dolgainak irányítására, vagy mutatkozik-e megfelelőbb az ellenzéki oldalon?

A most múltó év egésze folyamán, hallgatva a Duna Tévé híreit, szinte mindennap volt valamilyen jó eredményről szóló hír az Országgyűlés vagy a Kormány által meghozott törvényről, rendeletről, hasznos eredményről. Messze nyúlna csak felsorolni is ezeket. Épül és szépül az ország...

A jövő kilátásai

Valami nagy baj kellene ahhoz, hogy ez a fejlődés elveszítse lendületét. Túl sok időbe tellett, és tanulságos két évtizeddel fizetett az ország amiatt, hogy nem tudott a gátra kiállni a szovjet-alkotta egypárt-rendszer összeomlásakor olyan nemzeti elkötelezettségű politikai erővel, amely pontot tett volna a 45 éves szovjet megszállással korlátlan hatalomba emelt politikai létesítmény uralmára, amely erő magával hozott identitásával képtelen volt azonosulni az ország szellemi és érzelmi közösségével. Idegensége, magyarellenessége méginkább megmutatkozott a rendszerváltoztatás menetében. Ebben a rétegben találta meg labanc lakóit a moszkvai bolsevizmus, és ebben találta-találja meg lakóit a megnyílt hatalmi és politikai vákuumba nyomuló nyugati uzsorás kapitalista...

A nemzetközi térség állapota

A nemzeti talajról a külföldi politika területére lépve azt látjuk, hogy Európa politikai és hatalmi egységének építése címén esztelen rombolást végző nemzetközi diktatúra tombol. Súlyos szavak? A béka sem érzi, hogy főzik, ha lassan emelkedik a víz hőmérséklete.

A francia forradalom alatt a királyság eltörlését követően új időszámítást vezettek be. A nulladik év használata a forradalmi időszámításban azt jelzi, hogy az egész addigi történelmet, az emberek múltját eltörlik, a társadalom hagyományait megszüntetik, és nulláról kezdve új társadalmat építenek fel. Ami azelőtt volt, azt el kell felejtetni.

Ez már a forradalmi örület beteljesedése volt, ami ugyan megtorpant, de a világ átrendezését megtervező forró agyak tovább hevültek.

A hatalom úgy szép, ha legitim. A hatalomnak fontos követelménye a legitimitás felmutatása. Ezt a követelményt elégti ki a demokrácia, amiben a legitimitás alapja a többségi akarat érvénye.

Háború esetén a nemzetközi jog a győztesnek ad kizárólagos jogalapot minden cselekedetre. Ebben a tekintetben az emberiség a jognak primitív állapotában él – a győztes mindent visz, amihez a vesztes jogrendje is igazodni kénytelen. Ezt ismertük meg Trianonban és azt követően minden nemzetközi rendezés elszenvetésében. A háború nem a véletlen műve. 1917 óta minden háború egyazon világhatalmi törekvés eszköze.

A francia forradalmi örület nem sorvadt el, csak meghúzódtott a lehetőségek korlátai mögött. Természetesen átköltözött az Újvilágba, ami az ígéret földje lett. A világot átrendező hatalom ebből az anyagi bőségből nyerte vissza régi akarátát. Éppen száz évvel ezelőtt küldte át az óceánon katonai erejét az Egyesült Államok.

Ami azóta történt Európában és Európával egészen napjainkig, az mind ezzel a katonai művelettel kezdődött. Fontos állomás volt később a Helsinki Egyezmény, ami által minden, amit az akkori hatalom birtokolt, nemzetközi legitimitást nyert...

Amerika kiépítette a maga sajátos egypártrendszerét, párhuzamosan a szovjet módszerrel. Aki nem kommunista, az reakciós, aki nem liberális, az populista. Reakciónak és populistának nincs helye a politika területén. A kommunista kivételezett személy a hatalom birtoklásában. Ilyen a liberális is.

Ma ebből a letaglózott állapotból kellene Európának felemelkednie.

Liberális pártrendszer

Európa nyugati felében a háború után meghonosodott az amerikai pártrendszer. Két nagy párt váltja egymást a hatalomban. Kis pénz kis foci, nagy pénz nagy foci. Az élcsapat

Csíki András

Újévi köszöntő Barátaimnak

voltvanésleendő Barátaim
kik még ép ésszel? járatjátok
a motort szerelmek és tettenérések
alatt kik függőhidakról mészgödrökből
nem? szakadtatok a mélybe
mellkasotokba nem? fúródtok
félbe maradt beszélgetések
hármaspontjai kérdőjelek
görbülését nem? sínylette
derekatok vállatok gerincetek
kiáltások után nem? feszültetek
önnön vázatokra nem? delejeztetek
letudhatatlan imádságok
Barátaim! adjon az Isten nektek
szép szerelmeket és
tűrhető tettenéréseket
meg nem el nem és le nem
szakadást elviselhető jeleket
jelenéseket megfeszítő kiáltások
helyett nyugodt ébrenléteket
csendes lankadásokat

játékosait meg kell fizetni. A fizetésért teljesíteni kell. Vegyük például a németországi helyzetet. A harmadik Merkel-kormányban szépen megfért a „jobbaldali” Kereszténydemokrata Unió és a bajor Keresztényszociális Unió a „baloldali” Szociáldemokrata Párttal. Itt az elnevezésnek nincs jelentősége, csak öröklött, megtévesztésre alkalmas szavak ezek. Ez a különös nagykoalíció kívül-belül atlantista és hűséges követője a liberalizmusnak, mint uralkodó eszmének. Nyugat-Európa parlamentarizmusa, követve az amerikai mintát, teljesen kizárja a társadalmat a politikára történő minden befolyás lehetőségéből, a média kizárólagos uralásával pedig a véleményalakítás területéről is.

A liberalizmus ma nem szabadelvűség, hanem egy végletesen diktatórikus eszmerendszer, utasításainak szigorú követői a nyugat-európai politikai pártok. Nyugat-Európa választópolgárai fött békaként elfogadták a migrációs inváziót, jólétükben nem is érzékelik annak végzetes következményeit.

A pártok fölött, csakúgy, mint a tájékoztató iparban, amerikai tőkéscsoportok mint munkaadók tartanak szigorú fegyelmet. Ha egy EU-képviselő a bevándorlók befogadása ellen szavazna, várhatná utolsó fizetési borítékját. Ugyanúgy járna a lázadó újságíró is, akinek populista híre miatt nem lenne többé helye újságnál, rádiónál.

Ilyen állapotokkal kell szembenéznie a magyar miniszterelnöknek, amikor országa érdekeiért kiáll Brüsszelben.

Az atlantizmus

Nem Európa gondjairól szólunk most, csupán Magyarország helyzetéről ebben a kontinentális katyvaszban. Feltűnő, hogy a magyar kormány milyen józanul viszonyul ahhoz a kolosszális baromsághoz, amire a Vatikán fura ura is áldását adja. Nagyon valószínű, hogy a nagyhatalmi diktatúra veszélyeinek felismeréséhez hasznosabb volt a moszkvai megszállás tapasztalata, mint a washingtoni, vagy inkább a new-yorki. A Visegrádi Négyek népe a moszkvai tanfolyamon ismerkedett meg a nagyhatalmi testvériség, szövetség valóság-

gos tartalmával, és már nem kíván egy másik, Európán kívüli birodalom szárnyai alatt tetvésszédni.

Még nem mondta ki a renitens magyar miniszterelnök, de mi már látjuk, hogy meghirdette az atlantizmus ellenében a kontinentalizmus eszméjét. Európa a nemzetek, a történelmi országok, az európai keresztények hazája. Minden más földrészről jövő beavatkozást el kell utasítani. Európa legyen újra az európaiaké. Az elpártolt nyugati országok térjenek vissza hazájukba – ezt kell nekünk, magyaroknak hirdetnünk.

Elszállt remények

Nagy várakozással követte minden Európáért aggódó ember egy évvel ezelőtt az amerikai elnökválasztást. A new-yorki ikertornyok látványos leomlásztásának hatása nyomán beindított amerikai háborús politika felszámolását várták.

Mi magyarok Donald Trump győzelmében a fennálló hatalmi struktúrákkal szembeni lázadás győzelmét láttuk. Tény, hogy a magyar-amerikai kapcsolatokban normalizálódni látszott a helyzet 2017 elején, bár az év utolsó negyedében ez megtorpanni látszott.

Sok változás történt Trump kormányzásában, de azok rendre elvesztették lendületüket. Reményünk, hogy a háttérhatalom irányt vált, nem valósult meg.

Az amerikai érdekek alapján létrehozott Európai Unió, mint szervezet, jelét sem adta annak, hogy kihasználná az elnökválasztással együtt járó amerikai befolyás gyengülését arra, hogy a függetlenség útjára lépjen. A kreatúra, mint a gyarmati lokalitás helytartója, hű maradt alkotójához.

Ilyen zavaros vizeken kell kormányozni az ország hajóját, kerülgetve a zátonyokat, féken tartva a belső léleklőket is, haladni előre ár ellenében. A nemzetek Európájáért! Hajrá Magyarország!

(Magyar Élet 2017. december 28.,
rövidített, szerkesztett szöveg.)

Csapó Endre könyvének ismertetőjét lásd a 38. oldalon

FELHÍVÁS

a romániai magyar autonómia ügyében

A Kárpát-medencei Magyar Autonómiatanács örömmel vette tudomásul és üdvözlí a három romániai magyar párt 2018. január 8-án Kolozsvárt kiadott közös nyilatkozatát a romániai magyar nemzetrész autonómiájának szükségességéről.

Mivel a nyilatkozatot mindhárom magyar politikai párt egyetértésben adta ki, valamint a nyilatkozatot előzetesen támogatta mind az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács, mind a Székely Nemzeti Tanács, megállapítjuk, hogy ez a nyilatkozat a teljes romániai magyar társadalom nevében, annak támogatásával jött létre.

A magyar autonómia ügyében tett nyilatkozat nemcsak örömdetes, hanem időszzerű is. 2018 centenáriumi éve a gyulafehérvári román nagygyűlésen kiadott nyilatkozatnak, melyben világosan megfogalmazták, hogy a nemzeti együttműködés jövőbeli útja az autonómiák kialakítása kell legyen.

Az eltelt száz évben Romániában az eredeti felfogás sze-

rinti autonómiák kialakítása nem valósult meg. A megvalósulásnak első, megkerülhetetlen lépése nem lehet más, mint a román nemzet és a Romániában élő magyar nemzetrész képviselői közötti autonómiatárgyalások megkezdése.

A centenáriumnak nemcsak jelképesen, de a valóságban is kaput kellene nyitnia a román és a magyar nemzet jövőbeli harmonikus együttműködése előtt, melynek nyitánya éppenséggel a párbeszéd megkezdése lehetne.

Ennek értelmében a Kárpát-medencei Magyar Autonómiatanács felkéri Románia Parlamentjét, hogy 2018-ban nyisson kaput a magyar autonómiatörekvések előtt az autonómiatárgyalások kezdő időpontjának mihamarabbi kitűzésével.

Az együttműködés és az autonómia a megfelelő megoldás Trianonra!

Budapest, 2018. február 8.

A KMAT tagszervezetei nevében:
Tőkés László

Márciusi rügyfakadás

(Komment-kényszer)

Lapunk régi olvasója, jeles, nyugalmazott tanár reagált előző lapszámunk vezércikkére (Decemberi lapszámunk – és az újesztendő – elé), szomorúan konstatálva annak túlzott Fidesz-pártiságát. Íme levelének egy részlete:

„Értem, értem - Te is a bevándorlás kénköfűstös Soros-tervétől félsz. Kérlek, néhány aggályomat hadd vessem fel.

1. Mint kiderült már rég, Soros-terv nincs, ellenben Orbán + Rogán letelepített a mi off-shore kezelt adóforintjainkból majdnem 20.000 idegent, és kb. 1500 főnek adott pluszban menedékjogot.

2. Az államadósság felszámolásának bajnoka két, Magyarország helyett a másik fél érdekeit képviselő gigaberuházással néhány ezer évre adósított el (Paks 2 és a kínai vasút).

3. A haza kiűresítése folyik: a napi kiutazókkal együtt egymillió magyar dolgozik külföldön. Csak egyetlen tényt hozok fel: Románia már előttünk jár az átlagbérrrel.

4. Az egészségügy. Neked nem kell mondanom.

5. A betanított-munkás Magyarország igényei szerint rotaszottták le az oktatást - még a nevét is elvéve.

6. A több Marshall-segélynyi pénz - a diktatúrák legjellemzőbb vonása szerint - térkövekben, stadionokban és Ligetbe-Várba kötézésben van bebetonozva.

7. A sajtó 95%-a koreai-rákosi méretű gyűlöletpropaganda, hurrásikerekkel.

Nos, én ettől félttem az unokáimat. A gyarmatosító országok meg tartsák el az emberevőiket!

Megdöbentettek sorai. Elképesztő volt látnom, hogy a művelt, nemzetéért annyi éven át kitartóan dolgozó barátunk milyen gondolati ficamokat produkál. (Hacsak nem írást kiprovokáló gondolatébresztőnek szánta.) Szerkesztőként feladatommak érzem ezt a jelenséggé szublimálódott hozzáállást közreadni, hiszen ennek már közösségi vonatkozásai vannak, a „szemtengely-ferdülés” ugyanis könnyen válik ragályos kórrá. Ezért bátorkodom a magam – többnyire laikus - észrevételeit, meg némely, rendelkezésemre álló forrásból származó adatot (napról napra követhetetlenül bővülnek, változnak) közzétenni. Nem remélem, hogy a hipnotizáltakon (nagyon szeretném barátunkat nem közéjük tudni) mindez segítene, de a közélet gondolatfelhőjébe talán nem haszontalan az alábbiakat fellőni. A sorsdöntő április 8. előtt különösen, hiszen kötelességünk saját lehetőségeinket felhasználva tenni, amit tennünk kell. Fenti levél csupán az alkalmat szolgáltatja ehhez, és ennek formáját szabta meg. Köszönet jár érte.

A „Soros terv nincs” tárgyában

Minden párbeszéd alapja a fogalmak tisztázása. Mi is tehát a Soros-terv? Megtévesztően az ő nevével jelzett, és a migrációra, a kötelező betelepítésre korlátozott folyamatot érti ma alatta a közember. Pedig hát éppen Soros jelentette volt ki, hogy célja egy globális világállam létrehozása. Ezért

nyugodtan leszögezhető, hogy Soros mindenekelőtt a nevét adta és frontemberként dolgozik egy globális terv érdekében. (Ezen terv globalizálódásának bizonyítékeként jelenik meg az örület az ENSZ-ben is.) Melynek csupán legújabb eszköze a migráció, az „emberevők” behozatala, idő- és számkorlát nélküli szétterítése, konkrét támadási célpontjai pedig az Isten, a haza, a család. Gondoljuk csak sorra: templomok lebontása, a kereszt leverése, a szeretet istenének meg-és kitagadása, helyette az agresszió, gyűlölet, intolerancia istenének mindenáron való elfogadtatása (jaj, mik ki nem derülnek a Jobbik elnökéről, azt beszélük, mecsetügyi miniszter lesz), a nemzetnek alapot, keretet biztosító haza feloldása, beolvasztása valami semmit nem jelentő, üres, értékmentes katyvaszba, a család felbomlasztása, genderelmélet, homofília, a biológia törvényeinek semmibevétele, ezzel az emberiség legfőbb értékeit létrehozó és máig hordozó Európa biológiai alapjainak lerombolása... Végtelenül hosszú a sor: elpusztítani értéket és annak materiális alapjait. Tagadni mindezt csak azért, mert migránsveszély Magyarországon fizikai valójában – éppen elszántságunknak köszönhetően - pillanatnyilag tényleg nincs, miközben bizonyossá válik, hogy kontinensünk előtt talán soha nem tornyosult még ilyen végítélet-szerű perspektíva, már nem csak ostobaság, de Isten és ember elleni bűn. Szorongva kérdezhetjük, hogy Magyarország, Európához ezer szállal kötődve, meddig és miként vonhatja ki magát a pusztulásból. Ezek után tekintsünk magunkba és magunk köré, vegyük számba, ki milyen irányban ténykedik, és ítéljük. Tudnunk kell, hogy a hazugság csak addig él, míg az igazat ki nem mondjuk. Lám, miért nem jár bocsánat az igazság kimondóinak!

A letelepítési kötvények tárgyában

Csapó Endre: *A Jobbik nem állt ki az idegenek betelepítése ellen, hanem demobilizált a népszavazáson azzal, hogy Vona kijelentette (minden alap nélkül), hogy Orbán le kell mondjon, ha nem lesz érvényes a szavazás, majd elbuktatta a kvótaügyi alkotmánymódosítást. A kötvények intézménye a kvótával ellentétben nem sérti a magyar szuverenitást, ezért hiba volt a két össze nem tartozó dolgot összekapcsolni. Meg kellett volna szavazni az alkotmánymódosítást, majd utána harcolni a kötvények kivezetéséért. De nem ez volt a cél, hanem a baloldali szavazók megnyerése, akiknek a Jobbik ma már szabályosan udvarol.*

(A magam részéről hozzátenném: tudtommal az így befogadottak hozzák és nem viszik a - nem kis - pénzt, továbbá minden kötvénytulajdonos szigorú állambiztonsági ellenőrzésen esett át. És a migránsok Európa államaiban?)

A „kínai vasút” tárgyában

A Magyar Hírlap december 22-i számában Lovas István kérdezte William Engdahl világhírű geopolitikai elemzőt. Íme:

A magukat minden téren ellenzékiek tekintő magyarországi neoliberális „szakértők” nagy hanggal jelentették be azt a Baba Vanga-i (bulgáriai „tisztánlátó” jósnő - a szerk.) jóslatukat, hogy az Új Selyemút részeként felépülő Belgrád-Budapest vasútvonal 2400 év múlva lesz csak kifizetődő...

Miként látja ezt a felvetésünket?

– A véleményem röviden összefoglalva az, hogy azok, akik ilyeneket írnak, nem végeznek el semmilyen komoly gazdasági elemzést, hanem a politikai propaganda szócsövei. A közlekedési infrastruktúra sokoldalú előnyt nyújt az útvonal mentén az egész gazdaságnak az új munkahelyek létrehozásával, a munkákból származó adójövedelmekkel, az új piacok kiépítésével, például a magyar áruk Szerbiába szállítása terén. De azon a téren is, hogy ezzel Magyarország bekapcsolódik Eurázsia hatalmas piacaiba, azaz az új Selyemútba, amely világunk pozitív növekedési központja a belátható jövőbeli évtizedekre...

Paks II. tárgyában nem indíthatunk vitát lapunkban, javasolható viszont nem a politikusok, hanem az illetékes szakemberek véleményeire figyelni, melyek egyértelműek a szükségességet, hasznosságot, pénzügyi megtérülést illetően. Ami egy atomerőmű-mentes ország perspektíváit illeti, jó példa rá Németország, ahol a legtöbb atomerőmű bezárása nyomán a környezetet kiemelten szennyező szénbányákat kénytelenek nyitni, amelyeket lerombolt falvak, templomok helyén hoznak létre. A hazai atomenergiát permanensen támadó Szél Bernadett-féle tervek között nem tudni, szerepel-e székesegyházak eltüntetése céljaik elérése érdekében, de a neten keringő templomrombolásokban megtestesül a kommunista, az ateista és a szélsőséges környezetvédőknek álcázott liberális ideológia. Akkor most ki képvisel idegen érdekeket?

Egymillió magyar dolgozik külföldön

Az ú.n. rendszerváltás, Európa szocialistának mondott részének összeomlása, a vasfüggöny eltűnése utáni folyamatok, a munkaerő tömeges meglodulása immár közhely. Ha Romániát említjük, onnan mintegy hárommillió indult útnak és marad is nyugaton, magyar vonatkozásban pedig – legfőképpen a boldog gyurcsányi időkben elindultak („tes-sék, el lehet menni”) részéről – mindinkább a visszaáramlásról, anak konkrét példáiról, legalábbis a szándékáról hal-lunk. Mindenképpen szükséges viszont a kérdés összetettsé-gét, az anyagiakon túli tényezőket is látni.

Egészségügy-tanügy tárgyában

A tanügyről távolról sem érzem magam feljogosítva véle-ményt nyilvánítani, csupán néhány szembeötlő, könnyen elérhető adatot említenék. Egy húsz éve dolgozó tanár száz-ötvenezer forintos bére megkétszereződött, egy pályakezdő óvónőnek 122 000-ról 180 000 Ft fölé nőtt a fizetése, átlago-san 50%-os volt a bérnövekedés. Azt mondja Kunhalmi Ágnes, hogy ma ezrével hagyják el a pályát a tanárok. Éppen ellenkezőleg, az egy pedagógusra eső diákok száma a 2010-s 11,6-ról 10,3-ra csökkent, és nyolcvanmilliárd forintos iskolafejlesztési program indult. Az egyetemeknek 2010-ben harmincmilliárd forintos adósságállománya volt, ma már százmilliárdos nagyságrendű tartalékkal rendelkez-nek. Mindez nyilván csupán a keretet és a lehetőségeket jelzi, a tartalmat a szakmának kell alakítani, és hatalmasak a jogos elvárások. E vonatkozásban csupán egy mondatot idéznék a Nők Lapja 2018. 6. számából, Gyarmathy Éva tol-lából: „A társadalmunk, a nemzet túléléséről van szó, ne rug-dosott kutyákat neveljünk szolgaságra, hanem sikerre éhes

embereket.“ Jogos elvárás! Ami viszont egyértelműen felhá-borító, az a politikum részéről történő meglovgalása a kap-csolatos eseményeknek. Nincs megvetendőbb dolog, mint gyermekeinket politikai célokra felhasználni.

Egészségügy: tavaly és az idei év első napjaiban 200 000 Ft-al nőtt az orvosok fizetése, és folyamatos a nővérek, ápolók, egyéb egészségügyi dolgozók bérnövekedése, az elvándorló egészségügyiek száma, meg a várólisták időtar-tama rohamosan csökken. Kertész Imre pedig nyilván a betegírtó egészségügybe menekült haza anno a németorszá-gi egészségparadicsomból. Újabban mindinkább körvonala-zódik az Egészséges Budapest Program, ami elképesztő fej-lesztéseket foglal magába.

Amikor tehát a még meglévő, sok esetben súlyos gondokat, negatívumokat tapasztaljuk, érdemes a szemellenzöt levéve hátrafele is tekinteni, meg a mozgások irányára figyelni.

Románia előttünk jár az átlagbérrel. Román egészségügy.

Hivatalos adatok: Netto átlagbér Romániában 144 000 Ft (erősen kozmetikázott adat.) Magyarországon 201.500 Ft, CSOK-al együtt 209 300 Ft. (2017 júniusi adat, azóta sokat nőtt.)

A romániai egészségügyi helyzetről az alábbiakat írja székelyudvarhelyi szerkesztőtársunk, Szabó M. Attila:

A rendszer romokban van, hol van támogatott gyógyszer, hol nincs, alapvető gyógyszerek hiányoznak a rendszerből, mert jobb ár reményében külföldön adják el (rákbetegség, diabetes, gyermekbetegségek elleni hatóanyagok stb.) Az országban 10.000 körüli a kanyaróban szenvedők száma. A kórházakban ijesztő méreteket öltött a korrupció, a magán-és az állami praxis összemosása mindennapos (lásd a mostani kolozsvári skandalumot, prof. dr. Mihai Lucan ténykedése kapcsán. Lakásán 600.000 lej pénzmennyiséget találtak, egy veseműtétért akár 6000 lej-t is legombolt a paciensről.) A bevezetett elektronikus betegnyilvántartás és gyógyszerellátás többet van lefagyva, mint használatban. A családorvosok elégedetlenek az egészségügyi pénztár juttatásaival, 2018. jan. 1-től a családorvosok pénz ellenében készültek rendelni, ha biztosított a beteg, ha nem, totális a káosz. Lehetne folytatni.

Stadionok-térkövek-liget-vár

Nagyon szomorú látni, hogy a gyűlölettől fűtött, ellenség-kép-gyártók által kreált, évek óta folyó kampánynak milyen szomorú „eredményei” ütik fel a fejüket még ott is, ahol ezt végképp nem váránk. A számítógépébe, okostelefonjába behelyülő, gerincferdült-elsatnyult fiaink-lányaink láttán, és tapasztalva az egészséges életmód irányába tett erőfeszí-téseket, a felszabadult örömmek lenne helye, főleg egy pedagógus részéről. A stadionok u.i. nem csak a profi sport, de a széles tömegeket célzó kezdeményezések központjai, kisugárzói is. És nagy büszkeség töltött el, amikor a „liget-projekt” álomszép látványterveit láthattam a lapokban. Szánom azokat, akikből hiányzik Magyarország tel-jesítményei, az ország, fővárosunk gyönyörű látványa feletti büszkeség. Az építés, megújulás, a szépség befogadásának öröme. Nekünk, akiknek a Szepesi közvetítette aranycsa-pat-mérkőzések szelleme-hangja él a lelkünkben a mai napig, eme épülő stadionok nemzeti büszkeségünk elemei-ként épülnek be ugyanoda. Anyagi vonatkozásban pedig nem lehet nem csodálni, hogy minderre jut elég pénz, anél-

kül, hogy ezt az egyéb területek, legfőképpen az emberek zsebe megérezné, és az adósság nem nő, de csökken. Hiába, így megy ez egy maffia-államban. (Copyright by Soros.) És miután csodák nincsenek, ez az összeg valahonnan - „valakik” - zsebéből hiányzik. Akkor még egyszer kérдем: ki képvisel itt idegen érdekeket? Lám, mi a (talán legfőbb) forrása az Orbán-Fidesz gyűlöletnek, odakintről-idebentről! Lám, miért váltunk „maffia-állammá”!

Koreai-Rákosi méretű gyűlöletpropaganda, hurrásikerekkel, a sajtó 95%-ában

Mekkora is volt az Antall-kormány, majd a következő 16 év alatt (összesen húsz év!) a ballib sajtó túlsúlya? Tudtommal úgy 95%-nyi. És milyen ma, nyolc év múltán az arány? Tudtommal úgy fele-fele. Tényleg felháborító! Vagy vissza kellene sírnunk az akkori, mindenféle kibontakozás gúzsba-kötését, a tömeges munkanélküliséget, a megszorítások sorát, az ország totális kiárusítását, a nemzetárulást szolgáló, kiszolgáló médiaviszonyokat?

Egyébként ma a legnagyobb kereskedelmi televízió - RTL Klub - és a legolvasottabb internetes hírportál - Index.hu - erősen kormánykritikus. Az országos kereskedelmi televíziók és az internetes híroldalak világában összességében ellenzéki túlsúly áll fenn.

De adjunk szót a túlzott jobboldali elfogultsággal aligha vádolható Szombathy Pálnak, az Index igazgatótanácsa tagjának: *„Egyszerűen nem igaz, hogy a nyilvánosságban csak jobboldali hírekkel, tudósításokkal találkozónának az emberek.”* Szintén őt segítségül hívja: *„Nincs vége a sajtószabadságnak, minden leírható. Hány országban buktattak meg köztársasági elnököket sajtócikkkel? Nálunk sikerült.”* Mennyire boldog lett volna a Horn-kormány idején az akkori ellenzék – így például a Fidesz – a jelenlegihez hasonló sajtóviszonyokkal! Brüsszélből folyamatosan ömlik ránk a sajtószabadságot hiányoló rágalomáradat, akkor most saját berkeinkből is ezt kell látnunk, hallanunk!?

A **„hurrásikereket”** illetően lásd a fentieket, a valós eredmények elhallgatását, fel nem mutatókat pedig a gyengeelméjűektől meg a politikai öngyilkosjelöltektől szíveskedjenek elvárni. Ha a tények felsorolása hurrápropaganda, hát legyen. (Azért lássuk be, sok esetben a kevesebb több lenne.) Mindenképpen: a sikerek mellől az idézőjel elhagyható, a *hurrá* marad. (Részletesen kifejtve lásd SZIT naplójegyzetét a 13. oldalon.)

Gyűlölet. Az alábbiak t.k. meghaladják egy bekezdés korlátait, külön írást igényelne e napról napra terebélyesedő téma, de ha már így alakult, hát igyekszem összefogott lenni.

Általános szempontként bocsássuk előre: a gyűlölet a vesztesek fegyvere. Akkor hát lássuk. Kornis Mihálytól megtanultuk, kik gyűlölnék jobban, naponta tapasztaljuk is. Kik is rugdosták a laticel-kormányfő leszakított fejét? Jelen írás elkezdésének pillanataiban került közzétételre Konrád György hírhedt nyilatkozata (*...A miniszterelnök, ha nem akar Nicolae Ceausescu sorsára kerülni, akkor önként elmegy valahova.*) A lenyakazott fejének rugdosása után tehát a sortűz következik, haladó hagyományainknak – jakobinus-kommunista diktatúra (Marat-Lenin-Sztálin-Kun Béla-Rákosi, etc.) megfelelően. „Így lincselnek őket!” Az említett

urak nagy örömeire eszméik rohamosan terjednek (immár naponta akad egy-egy új, főbelövésre jelentkező vitéz), de ami a legszebb, a lenyakazás és sortűz után a székelemek akasztása következne, pajtásuk-bajtársuk, Tudose (elég gyorsan „voltta nemesült”) román miniszterelnök kiadásában. Íme, hogyan jönnek össze harcosaink az eszmék bari-kádjain (egy az ellenség, egy a jelszó), még ha teljesen eltérő értelmi képességű és politikai szereppel, súllyal bíró szereplőkről van is szó. Akaratlanul, anélkül, hogy tudnának egymásról, de összehozza őket a közös ellenség, a magyar. Bizony nem más ez, mint a politikai mezt öltött söpredék szintje.

Itt viszont éles határvonalat kell húznunk közéjük. Más és más az indíttatásuk, mögöttes világuk.

Románia vonatkozásában: a miniszterelnöki akasztási szándék két fontos, hasznos következtetést eredményez. Az egyik: egyértelművé teszi a románság gyűlöletének változatlan meglétét irányunkban, ami mindent áthat, amit ideig-óráig sikerül csak elfojtani, de mindegyre, minden adandó alkalommal fellobban. Tudose szavai csak a jéghegy csúcsát, a hazug történelem és a ferde néplélek elemeiből összeállott gyűlölet-óceán kiemelkedő, árulkodó jelzőpóznáját képezik, ezért félő, hogy nem csak egy perc-emberke perc-megnyilatkozása volt. Ocsmány, faragatlan, egy politikus részéről szakmai baklövés, de legalább igaz. Egy romántól szokatlanul az, pontosabban: gondolkodás nélküli engedelmeskedés a megfelelési kényszernek. Ez az őszinteség bizony feje tetejére állítani látszik Kocsis István tételét, miszerint a megbékélés kulcsa az igazmondás. Ezért felteszem a provokatív kérdést: közóhajt fejezett ki Tudose? Meddig terjed a gyűlölet, mélységben, kiterjedtségben, irányultságban? Íme egy külön, feltáró dolgozat témája. (Kapcsolódó írásként l. Ágoston András elemzőjét lásd a 11. oldalon.)

Az igazi csodát, a másik következményt az összmagyar-ság, a székelység elemi reakciója jelenti, a nemzeti összetartozás lélekemelő, jövőbe mutató példája. (E ponthoz érve utalok Stoffán György és Doó János reakcióira a 19–20. oldalakon.) Ezek olvastán merül fel az emberben egy harmadik, súlyos gondolat is: hova jutunk ezen az úton, mi lesz mindennek a kimenetele, feloldása? Hiszen száz éve keresünk a megoldást, és íme, hol állunk, unióstól, globalizációs-tól!

Mint láttuk, a másik, a Kornis-Konrád-Gyurcsány (összefoglaló néven Soros) által „fémjelzett” világ irányából a gyűlölet forrása más, célpontja pedig a pusztító áradatnak, az általános EU-trendnek ellenálló, a sleppbe nem beálló, nemzetét védő erő. Romániában ilyen nincs, nemzetüket csak sorstársaiktól védik-féltik, a valódi ellenséget gátlástalanul kiszolgálják. Mert hamis és önző a történelmük, hamis és önző a lelki hátterük (beteg társadalom, beteg ideológia – irtam előzőleg, elnézést), ezért perspektíváik, jövőjük is megkérdőjeleződik. (*„A hamisság mindenképp önzésből fakad, sorsa is szükségszerűen véges”* - Pilinszky János). És nincs igazi élcsapatuk, nincs – mondjuk ki – egy Orbán Viktoruk. Így válhattak Samu bácsi „liblingjévé”, ezért hiába is várnánk legalább egy enyhe ejnye-bejnyét irányukba, még a legdurvább, Tudose-féle megnyilvánulások nyomán sem. Hiszen ellenségem ellensége a barátom. Aztán, hogy mi a

következménye odaát mindennek, azt látjuk, tapasztaljuk: évek óta fennálló káosz, korrupció, általános színvonalatlanság, politikai vergődés, ránk nézve pedig nemzeti létünk ellehetetlenítése, autonómia-törekvéseink folyamatos kútba vetése. Milyen rettenetes kár mindkét oldal számára!

*

És mégis. A sötöttség és világosság harcától tépdesezt, ennek dacára mindinkább vigasztaló és reményt keltő a mi magyar világunk. Az elkezdett és mind sikeresebben kibontakozó folyamatokról Berzsenyi máskor is idézett, örökéletű sora juthat esztünkbe: *Nem sokaság, hanem lélek s szabad nép tesz csuda dolgokat. A nép még nem szabad, ám a lélek márciusi rügyfakadása elkezdődött.*

Liliomok kora (További komment-kényszer)

Ki az erkölcsös

A Demokratikus Koalíció közleménye

Orbán határon túliaknak küldött levele a valódi "tiltott pártfinanszírozás"

A kormány 204 millió forintból küld levelet a határon túli magyaroknak Orbán Viktor nevében. Elfogadhatatlan és erkölcstelen, hogy amíg az ellenzéki pártokat mondvacsínált okokból bünteti az ÁSZ „tiltott pártfinanszírozás” címén, addig a Fidesz a magyarok adójából kampányol olyan kettős állampolgároknak, akik sem eddig, sem ezután nem fognak Magyarországon adót fizetni, mégis beleszólhatnak az ország sorsába. A DK folytatja az aláírásgyűjtést azért, hogy ne szavazhasson, aki soha nem élt itt. A Fidesznek a kormányváltás után pedig minden egyes forinttal el kell majd számolnia, amit határon túli szavazatvásárlásra költött a magyar adófizetők pénzéből.

Veretes és meggyőző szöveg, övön aluli, mondhatni altesti, az alantas érzelmekre mindig sikerrel apelláló. Politikailag mindenestre korrekt.

Hát kérem, ami a „mondvacsínált okokat” illeti, itt az ország létező törvényeiről, azok betartásának és betartatásának rendszeréről lenne ugyebár szó. (Tájékozatlan olvasóink számára: a Jobbik törvénytelen pénzügyeiről szól az orátor.) Az időzítés viszont kétségtelenül kérdéseket vet fel, kontraproduktív lehet, ezért Varga Mihály miniszterünk kérte is a végrehajtás elhalasztását. Az viszont egyértelmű, hogy az ország tönkreverői, a rend ellenségei és felforgatói (immár történelmünk sötét oldalába beépült tények) részéről a törvények, a fennálló rend megkérdőjelezése csupán a tőlük elvárhatót hozza, nem adhatnak mást, mi lenyünk. Ezért félve figyeljük, hogy eme figura háttérországa milyen provokatív „balhékra” készül a következő néhány hétben. (Jelen írás alig tud lépést tartani az eseményekkel, így pl. az ÁSZ-székház elleni támadással.)

Apropó elszámolás, elszámoltatás. Ebben tényleg évtizedes lemaradásban vagyunk, bizony-bizony elmaradt, elévült, jól emlékszünk rá. Hiába, (Szemlő)hegyeket nem könnyű elmozdítani. De maradjunk inkább jelen témánknál. A külhonba sodortak sokévszázados teherviselése, vérrelverítéssel történt „adófizetése” a magyar történelem szerves

része („soha nem éltek itt“!), szavazataik következményeiről (amit a nyurga fürge ürge szerint nem viselnek) pedig a külhoni, kiemelten a legnagyobb csoport, az erdélyi magyarság irányában tapasztalt, immár rendszerré kristályosodott anyagi, politikai, demográfiai és kulturális, magyarként való fennmaradásukat elősegítő támogatások hosszú sora beszél. (Ha valamit ezek közül ki kellene emelnem, az mindenképpen a Köldökszínór Program lenne 2018-tól, a Családok Éve program keretében – lásd a 33. oldalon.)

Így aztán a felvetődő/felvetett kérdés meghaladja a (sajnos) létező országhatárokat, meghaladja a (sajnos) létező pártszempontokat. E frontális támadás nem csak az ország rendjét, de a nemzetegyesítés pártszempontokon felüli oly sikeres folyamatát, magát a pártok feletti magyar nemzetet támadja. A kirekesztettek reményeit, kapaszkodóit támadja. Egyébként csupán vélemény-nyilvánításra buzdít ama levél, a címzett pedig tisztában van az adandó válasszal. Szavazatait tényleg régen megvette és megveszi naponta a magyar kormány, tettekkel, eredményekkel, nemzetegyesítéssel. (Érdemes csak Potápi Árpád nemzetpolitikáért felelős államtitkárunk napi programját nyomon követni!) Bizony, a kormánypártok kiérdemelték, kiérdemlik e szavazatokat.

De hát ki is az erkölcsös? Egyáltalán: mi is az erkölcs? A wikipedia szerint: „az erkölcs azon elvek összessége, amelyek a helyes és helytelen, a társadalmi jó és rossz megkülönböztetését segítik a cselekvés szintjén.” Ezek után a kötelezően felteendő további kérdés: a magát magyarnak (vagy bárkinek) érző és valló embercsoport számára mi a helyes és helytelen, mi a jó és a rossz? Az ember legszentebb érzéseinek, az évszázadok óta verejtékkel és vérrel óvott közösségnek, majd a szétszaggatás után a helyreállítás irányában tett (bethleni, most pedig neo-bethleni) erőfeszítéseknek, az elért sikereknek óvása, továbbéltetése, avagy mindennek a szétdúlása? Az egyén, a közember számára pedig mi az elfogadható, a követendő: a nemeslelkűség, a hozzám közel állók szeretete, védelmezése- segítése, avagy kitagadása (2004. december 5.), irányában a zsigeri indulatok szítása politikai haszon-szerzés céljából? Káin szelleme és gyakorlata? A nagyobb közösség felől a kisebb egységek, a település, majd a család irányába haladva, ezen utóbbi úton vajon hova jutnánk? Bizony hogy Káinhoz. Akkor hát ki az erkölcsös, és ki az erkölcstelen?

Ami (aki) az erkölcsön kívül van. És aki (ami) azon belül van.

Fenti sorokkal naív értelmiségiként olyan területre tévedtem, ami teljességgel idegen a politikusok azon fajtajától, akik közé nevezett személy is tartozik. Még hogy erkölcs? Még hogy létezne számára dilemma erkölcs és erkölcstelenség között? Hiszen e fogalom nála a megszokott politikusi eszköztár része, egy bohóc orrára helyezett színpompás pamacs. Mint a hajdani Talleyrand-Périgord epigonja, mestere nyomán vallja, hogy a beszéd a gondolatok eltitkolására való. Esetünkben a beszédet most a fenti nyilatkozat jelenti, gondolatait pedig – mint vérbeli politikusnak - egyedül a szavazatszerzés tölti ki. Arra figyel egyedül, hogy e szavak, e nyilatkozatok hány szavazót riasztanak el és hányat hoznak a konyhára. Elriasztani jószerint senkit nem fognak, hiszen a megtámadottak soha nem is álltak mögötte, december 5. után végképp nem, de Kádár népének maradványát, a húsos

fazakukat reszkedve féltőket joggal tekinti reménybeli, az egyéb, hasonszőrű, csak sokkal tehetségtelegebb pecások elől elhappolandó halászsákmánynak. (Vannak ilyenek szép számmal, némelyiknek Allah elvette az eszét, vígaszul növeli szakállát.) Célja csupán a további szereplést és a megszerzett zsákmány biztonságát adó 5% elérése. Mindeközben nyilvánvaló, hogy fenti nyilatkozatával újfent sikeresen mobilizálta a külhoni magyarokat. Akkor talán mégsem olyan zseniális a fickó?

Ami ezen felül/alul van, az már a lélektan területe. Nárcisztikus lényének lételeme a szereplés, a pódiumon szemmel láthatóan valóságos orgazmusokat él át, akár ha csodálják, akár ha átkozzák. Csak foglalkozzanak vele. A „svungtól” lökötten az se baj, ha közben baklövéseket követ el. Mint minden ripacsnak, neki is a közönség megléte vagy hiánya a döntő. Még hogy erkölcs! Közönsége sajnos országnyi, számukra kellene szemnyitogatónak ismét csak Berzsenyit idézni: *A tiszta erkölcs, mely ha megvész: Róma ledűl, s rabigába görbed.* De hiszen nem éppen ez a cél?! (Közel a lapzártához hangzott el Gy.F. évtértékelő beszéde, benne egy, még tőle is ritka gyöngyszemmel. Feslett erkölcsű bünszövetkezetnek nevezte a kormányt, amely elrabolta az ország tisztességét, lerombolta álmait és fogságba ejtette a nemzet becsületét. Tökéletes látletet, a nagy Igazmondó, igaz, kissé késve, tizenhárom év után végre magába nézett.)

Fentiek megfogalmazásának végére érve úgy éreztem, hogy legalább eme oldalakon nem kellene foglalkoznunk vele. De nem tehetem, hiszen a magyar politikai palettán senki nincs, aki olyan aljasul és következetesen támadná a külhoni, jelesül az erdélyi magyarokat, a magyar egységet, mint Gyurcsány Ferenc. És mert ezernyi más okból is a rombolás jelképének tekinthető e személy. Ugyanakkor naponta kell szembesülnünk azzal, hogy az erkölcs vonatkozásában vázoltak sajnos az ellenzék minden tagjára lassan érvényessé válnak.

No de most már tényleg elég volt a sötétségből, ideje felülemelkednünk eme alvilágból, és tágítanunk horizontunkat. Ugyanis egy paradigmaváltás kellős közepén vagyunk, amikor létfontosságú tisztán látni, hogy mi a helyes és a helytelen, mi a társadalmi jó és a rossz. Amikor bebizonyosodik, hogy a politika lehet erkölcsös is, a legnevesebb erkölcs tettekre váltója. Melyekkel a magyar nemzet, Mátyás király óta talán először, ésszel és gazdasági erővel hárítani is tudja a rá törő veszélyeket (Ágoston András.) Száz év kínszenvedése, fizikai és lelki szétszaggatottsága után indultunk el végre egy reményteli magyar jövő irányába, ahol a Kárpát-medence meghatározó nemzete ismét a magyar lehet. Az egész Kárpát-medence népeinek közös hasznára. Volt már ilyen, ilyen volt a múlt, elfelejtődött, mert elfelejtették.

Fenti állítás igazolásaként, január 13-án, az unitarizmus lélekemelő tordai ünnepségén nem kevesebbnek lehettünk szem- és fültanúi, mint egy új történelmi kor nyitányának, akár csak a megünnepelt eseményen, 450 évvel előbb. Az eddigi, totális politikai meghunyászkodás végét jelentették Kövér László házelnök és Németh Zsolt külügyi bizottsági elnök szavai (lásd a 44. oldal). Jeleként annak, hogy megelé-

geltük a száz évnyi hazugságot, magyarellenességet. Az előttünk álló, országfosztást követelő (de nem végrehajtó, arra Trianonban került sor) esemény százéves évfordulója kritikus mértékben fogja reflektorfénybe állítani a gondolati-érzelmi szembenállást. Ezért most lesz csak igazán szükség kiváló diplomáciai teljesítményre, hogy e szembenállás ne vezessen politikai krízishez, de határozottan érzékeltesse az „eddig és ne tovább”-ot. Miközben küzdenünk kell egy egész megtévedt, mérgezett világgal is. Hatalmas jellemeket-szemleket kívánó hatalmas feladat. Nagy szerencsénk, hogy éppen most rendelkezünk ilyenekkel. Ehhez kell felnőnünk nekünk is, ennek tudatában adjuk majd le szavazatunkat. Büszkén arra, hogy felhorgad a magyar itt és ott, székely zászlót oszt a magyar párt és tűz ki a székelymagyar, Petőfi szellemével szabadul bilincsből a magyar lélek. Hogy tegyen csuda dolgokat. Igen, most, amikor van rá okunk, szabadjon végre nekünk is optimistának lennünk.

Elválasztottak, feneketlen tóba dobtak, de lám, mi történik: *„Az egyikből növekedett/ Fehér márvány liliomszál,/ A másikkból növekedett/ Piros márvány liliomszál./ Ott is addig növekedtek,/ míg egymásba ölelkeztek.”* *

Kövesdy Pál

*Az ősbib nyelv változatban a székely nyelv így őrizte meg: *A kettőből kinőtt két kápóna virág/ Az ótár tetején ésszel kapcsolóttak (lásd. a címlapot.)*

Hozzászólás

Kedves P!

Előző lapszámombeli Vezércikked romániai „újabb bekezdéséhez” szeretnék szerényen hozzászólni, mint egyelőre még mindig nem irodalom- és történelem-szakos bojtárod. Idézek:....*Valószínűsíthető viszont, hogy a mérkőzés taktikáját ismét a „hagyományos nemzeti értékek”, a sunyítás, gyáva lapulás, a ravasz kivárás határozza meg...*

Hosszú éveken át tartó, magamra kényszerített „száműzetésem” alatt a „Regátban” számtalanszor volt alkalmam a fentiekről meggyőződni, különösen akkor, ha nem fedtem fel valódi mivoltomat, ami néha sikerült is. Közismert „tine minte” tulajdonságuk napjainkban a popák és dascal-ok, legújabban a médiák támogatásával továbbra is megmaradt és virágzik.

Ha a mi erkölcsi felfogásunk alapján e nép elvei számunkra idegennek, alacsonyrendűnek minősítették is, a történelem tükrében nézve szerintem nagyon is gyakorlatiasak, így a fennmaradás szempontjából egyértelműen hasznosaknak bizonyultak. Mit kellene tenni ahhoz, hogy több mint egy évezred múltán, vagy az „Isten ostora” panonniai uralkodásától számolva ennél is régebben, megtanuljunk lassacskán a mindenkori hegyi, erdei, zavaros vizekben előszeretettel halászó lakóktól tanulni? Ha ez nem is lenne „ildomos”, de nagyon hasznos lehetne az utánunk jövőeknek.

Tisztelettel

Ponner János, Németország

Ágoston András

Mihai Tudose fenyegetőzései

Tudják, ő az, aki román miniszterelnök korában áttételesen akasztással fenyegette meg az autonómiát igénylő erdélyi magyarokat. A fenyegetést leváltása után sem vonta vissza.

Most miután Liviu Dragnea, a Szociáldemokrata Párt (PSD) elnöke a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) képviselőivel folytatott egyeztetés után nyilvánosan is elhatárolódott a volt miniszterelnöktől, érdemes lenne egy lehetőségen elgondolkodni.

Ha már az erdélyi magyar pártok közösen kinyilvánított autonómia-igénye is ilyen felfordulást okozott a romániai politikai színtéren, nem kellene a román politikai elitet most, a 100 éves évfordulón megkínálni egy közösen támogatott autonómiamodellel is? Dehogynem.

Kezdetnek olyan autonómiamodellel lenne szükség, amely befogadna minden Romániában élő magyart, de nem követel területi elhatárolódást. Ilyen csak egy van: a magyar (perszonális) autonómia modellje. Nem kellene most ezzel próbálkozni (Január 25.)

Kétharmad kell

Az április 8-án esedékes magyarországi országgyűlési választások során, mert van rá esély, a Fidesz-KDNP pártszövetség kétharmados győzelmére van szükség. S ez nem flancolás. Emelkezetes, hogy a kötelező kvóták elutasítására vonatkozó alap törvény-módosítási indítványt csak a Fidesz-KDNP pártszövetség képviselői szavazták meg. A Jobbik, meg a többi ellenzéki párt vagy elutasították, vagy meg sem jelentek a szavazáskor. Ellenzék, ellenség?

Az időközben elvesztett kétharmad híján a ma már történelminek mondható indítvány elbukott. Könnyen megtörténhet azonban, hogy az EU-ban gyülekező párizsi 68-asok utódainak sorozatos cselei következtében, a kötelező kvóták elutasítására vonatkozó kormányindítványt, az országgyűlésnek akár már a nyári szünet előtt, újra napirendre kell vennie. S ki tudja mit még?

Párizs? Igen, ha nem leszünk éberek, száz év múltán bekövetkezhet egy második Trianon.

Honnan ez a vakláрма? Elsősorban nem vakláрма, és mert a „nincs is szükség kétharmadra” szlogent, mivel az ellenzéki értelmiségi körökből ered, közelebből is meg kell vizsgálni.

Nos, az ötlet ravasz. Hiszen az ellenzék (noha, csak Isten segítségével) győzni akar. A balliberális gyökerű szlogen természetesen a jobboldali szavazókat célozza meg. Ott is először a finnyás, elégedetlen, irigykedő hasonszőrűeket. Akik horribile dictu, a demokrácia nagyobb dicsőségére, máris kezdenek úgy vélekedni, hogy a folyamatosan nagy fölény nem tenne jót a nemzeten belüli megbékélésnek. Hoppá! És a fülkék forradalma, a Kárpát-medencében élő magyarok határmódosítás nélküli politikai integrációja, a magyar nemzetállam megerősödése? Mindez semmi?

Mondjuk ki világosan: itt a globalizáció, az európai föderáció, valamint a nemzetállamok szabadsága közötti világméretű erőfelmérésről van szó. Ott van a pénz, itt az öntudat. Meg az erősödő nemzeti középosztály. S végül a cél, hogy minél több magyar minél tovább maradjon meg magyarnak.

Hogy Magyarország megmaradjon magyar országnak. Vagy, ahogy Vörösmarty mondta: „Soha ne felejtse el, honfi, a hazát!” (Január 26.)

Éppen soha?

Jeszzenszky Géza, volt külügyminiszter is megszólalt az 1918-as gyulafehérvári román nagygyűlés centenáriuma kapcsán. Az egyik román televízióban kijelentette, nem elkerülhetetlenek a két nép közötti feszültségek, mivel „a józan és jó szándékú emberek minden nézeteltérést képesek rendezni”. Szerinte „egyetlen magyar sem lenne kész meghalni, nem csupán Erdélyért, de mondjuk egy ukrain faluért sem”. Hogy kerül a csizma az asztalra? Hallott már valaki román oldalról ilyen politikai kijelentéseket? Aligha.

Ha a realitásokból indulunk ki, a magyar-román háború nem jöhet számításba. Akkor meg miről lehet szó? Valamiféle kéretlenül megelőlegezett öngazolásról, vagy éppen annak a súlyköléséről, hogy mi magyarok tűrjük a történelmi gyűrdéseket?

Nem jök azok az állítások, amelyek több kérdést vetnek fel, mint ahány feleletet kínálnak. Vagy, elég lenne a jó szándék, és máris eltűnnek a feszültségforrások? Dehogynem! Normális körülmények között, erről a két nemzet viszonyában szó sem lehet. Ilyesmire a politikában sem igen van példa. Más a konkrét jószomszédi viszony, ha az a terepen, a napi gyakorlatban úgy alakul. Erre, tapasztalatból mondom, van példa, de az általában csak addig érvényes, amíg az egymást keresztező nagy történelmi kérdésekre nem terelődik az eszmecsere. Ilyenkor a józan ész abban nyilvánulhat meg, hogy egyetértésben témát váltunk.

A nemzetek közötti viszonyokat illetően, ezzel a történelmi háttérrel, mi magyarok vagyunk ugyan a gyengébb fél, de a vita lehetősége nekünk is megadatott.

Sajnos, a Jeszenszky-féle megszólalást úgy is értelmezhetjük, hogy meghagyva magunknak a szomorkodás lehetőségét, eleve józanságot ígérünk. Meg az életáldozat lehetőségének a tagadását. Csak nehogy elvadítsuk az ellent. Tegyük hát fel a léceket.

Mi tehát a teendő? Magyar oldalon régen letisztáztuk, identitásunk megőrzése attól függ, van-e intézményes lehetőségünk arra, hogy feltárjuk, kifejezzük, és legitim módon képviselhesük is a közösségünk azon alapérdekeit, amelyek szavatolják fennmaradásunkat. Számunkra régen nem titok, hogy e cél elérésének a jelenlegi körülmények között az autonómia lehet a legjobb eszköze. Kezdetnek a területi elhatárolódást nem igénylő magyar politikai autonómia.

A feladat most az, hogy akár az államközi kapcsolatokban meglevő feszültség állandó szinten tartásával, mondjuk a Nemzeti Együttműködés Rendszerének (NER) a kereteiben, képesek leszünk-e elfogadni egy olyan autonómiamodellel, amellyel megjelenhetünk a nemzetközi politikai színtéren.

Az „igazi baráti viszony” a két ország és a két nemzet között akkor alakulhat ki, ha a kétoldalú kapcsolatok szegmenséhez, amely a nemzetek közötti viszonyokat taglalja, csatlakozik egy harmadik intézmény szereplője is. Ez pedig a területi elhatárolódást nem igénylő Magyar Autonómia legitim képviselője lehet. Különben marad a feszültség-nemfeszültség körüli teljeséggel haszontalan és számunkra a végsőkéig előnytelen vita. Esetleg a következő száz évre szólóan is.

A feltett léceket, meg a demokratikus érdekalapú vita természetesen alkalmazható az EU-válság leküzdésében is. Csak mellőzni kell az üres polkorrekt vagdalkozást. (Február 5.)

Szász István Tas naplójegyzetei

2017. december 1.

Végre

Hányszor keseregtem azon, hogy nem jut el az úgynevezett választói tömeghez az az információ, amely talán leginkább lehetne képes gondolkodásra bírni. Mert szavaznak daczból, tagadásból, sajnálatból, főleg vélt vagy valós érdekből, és nem szavaznak közönyből, lustaságból, tudatlanságból, néha taktikai okokból, esetleg csalódottságból.

De szavazni nemzetet féltő tudatos és áldozatkész szellemmel és lélekkel kellene. Utópia! Tudom.

Egy feje tetejére állított világban élünk, amely Kocsis István szavaival a kikökönt idő korában és állapotában tengeti napjait.

Minden szó mást jelent, mint régen. A jobb az bal, a rossz az jó, a könnyű nehéz lett, s amit nehéz volt, azt most könnyű elkövetni. De mindezt fordítva is megteszik. A demokrácia nem az, ami volt, hiszen kisajátították. A szolidaritás egészen másról szól. A hit a nincs miben hinni hite. Sorolhatnám egészen addig, hogy mindezeknek okozója, a liberalizmus csak a saját elképzeléseivel és főleg terveivel egyezőt tartja liberálisnak. Minthogy így ő maga lett a kirekesztés, áthidalásul neoliberalizmusnak nevezzük.

Még néhány mondatot, mielőtt szóba hoznám azt a bizonyos információt.

Ugyanis ez a neoliberalizmus kitalált egy csodaszert, amelyet ránk permetezve, mit permetezve, zúdítva, észre sem szabad vennünk a valóságot, s ha netán mégis kinyílna szemünk, a szó akkor is ajkunkra fagyna. Már nincs tiltott, tűrt és támogatott. Európa fél. Félelmében azt is elhiszi, hogy nekünk itt Magyarországon félnünk kell.

Ami a neoliberálisok szerint kedvükre való, az támogatott. A többi túrhetetlen, tehát tiltott. A szer neve már beceneven is ismeretes, és pízinek hívják. Már eddig is sokat emlegettem, de ártalmassága miatt soha sem elég. A politikai korrektség furcsa definíciója azt jelenti, hogy nem lehet saját véleményed, nem láthatod, amit látsz, és nem teheted, amit tenni volna kötelességed. S a világ értelmisége, vagyis akik képesek lehetnének a valóság felismerésére, átváltott egy másik magatartásra. Van, aki eladta magát, van, aki félelemből kollaborál, a többi pedig a megfelelni akarás megalázó állapotában tengeti életét. Vannak persze bátrak is, akiknek a legnehezebb sors jut, a legkeservesebb küzdelem, de reméljük, hogy a legmagasságosabb kegyelem és segítség is. A mérleg azonban még negatív. Az igazakra további nehéz és kockázatos évek várnak.

Még fel kell nevelnünk egy újabb, látni képes nemzedéket, és szervezett keretbe kell foglalnunk a harcra vállalkozó bátrakat. El kell érünk, hogy a gonosz módjára nekünk is legyen egy erős hálózatunk a világban és itthon egyaránt.

A harcra, mint egykor ama véresebbik védekezésre, ismét egy kis nemzet vállalkozott. Egyetlen fegyvere a Bethlen Gábor-i hit: „Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk”. Ez a

nemzet nincs ereje teljében, s mégis felvállalta a küzdelmet. Két világháború veszteségei s a Párizsban megtoldott Trianon után, ellene felesküdt szomszédok gyűrűjében próbálja elérni, hogy azok is megértsék a közös veszedelem kiáltó szavát: Csak együtt lehet!

S akkor lássuk mi is lehetne az az információ, amelyről eleddig politikai szinten nem hallhattunk csak célzásokat, az az információ, amit ha megért, akkor a legegyszerűbb elme is felismeri, hogy valóban veszély van?

Nos, ez az iszlám mibenlétének őszinte és igaz forrásból való elmagyarázása. Az, hogy egy iszlám nevében és istene nevével betóduló tömeg, túl a terrorveszély valóságos szörnyűségein, a munkára alkalmatlanságán, túl a demográfiai fölényen, egyszerűen nem integrálható, ezt nem is akarja, sőt vallási parancsai miatt nem is teheti. Végso célja, hogy elnyelje civilizációnkat. Az iszlám és a szabadság a tűz és a víz!

Ismert a nap, amikor ki is jelentették, hogy kontinensünket, keresztény világunkat meg akarják hódítani, és hogy ezt a migráció és a demográfiai fölény eszközével teszik majd. S a jelek szerint ezt durvább eszközökkel is hajlandók kiegészíteni Allah nevében.

Ha ez a világ (mert tudjuk, hogy nem csupán egy vallás) hatalomra jut, egyformán szenved majd hívő és ateista, jobb és baloldali, a női jogokért látványosan küzdő liberális szószóló, a gyermekeit csendben nevelő nagycsaládos anya, és létében is fenyegetetté válik a ma büszkén felvonuló másság.

Hogy ezt megértsék, ahhoz kell megtalálni a módot. Sajnos, az egyik nagy akadály a nemzettudat kihalása, kipusztítása. Mert ha lenne ilyen, akkor lenne veszélyérzet is. S ez egymagában is hozzásegíthetne a józan és cáfolhatatlan érvek meghallgatásához.

Ma reggel azonban történt valami.

A miniszterelnök reggeli rádiós interjújában nem egyszerűen a migránsok, hanem az iszlám behatolásáról beszélt. Kimondta a varázsszót, és a Magyar Időkben is nagy cikk jelent meg az iszlámmal kapcsolatban.

Hogy véletlen volt, vagy a bátorság és az okosan előre araszolás új állomásához érkeztünk-e, az a következőkben fog kiderülni.

Végveszély fenyeget, és Európa megmentése elsősorban spirituális kérdéssé vált. Ez pedig nem annyira vér, pénz és hatalomfüggő küzdelem, mint ezeréves háborúink.

Tehát itt van az idő: lehetünk akár nagyok is.

Utóirat: 2018. január 9.

Talán nem tévedtem, amikor a fentieket leírtam. Tegnap miniszterelnökünk már következetesen iszlám invázióknak nevezte azt, amit tőlünk nyugatabbra máig a segítségre szoruló menekültek áradatának illik tartani.

Aztán ezt az újfent bagatellizált szilveszteri események csak megerősítették: az érkezők háromnegyede harcedzett fiatal férfi, s mára már nyíltan támadják az államot jelképe-

ző egyenruhásokat. Ha rendőr, ha mentős, mindegy, az ezer felgyújtott gépkocsiról nem is beszélve.

Hol van az európai polgárok ingerküszöbe? Mennyire volt hatékony a pizsi kultúra beléjük sulykolása?

Ezért kell megtudniuk, hogy az iszlám nem ideológia, hanem teológia, melynek alapja a feltétlen engedelmesség, minden mást tagadva.

Ez kellene nekik?

2018. január 5.

Lepra vagy HIV – lehet választani

A migráció keltette számtalan kérdés, bizonytalanság, aggodalom és nem ritka pánik közepette gyakran felbukkanó téma a keresztény egyház és a migráció viszonya, különös tekintettel a Vatikán ezzel kapcsolatos megnyilatkozásaira.

Kényes kérdés, hiszen a végre az ökumené gondolatának elfogadása felé haladó kereszténység ennek kapcsán ismét a megosztás felé mozdulhat el, és pont akkor, amikor a legfontosabb lenne az egység. Hiszen a keresztény gyökerű civilizációk országainak többsége éppen most próbálja átvágni saját éltető gyökereit. Vagyis a meggyengülés és megtámadottság eddigi legsúlyosabb válságának éveiben.

Az okokat okosabbnak kellene megfejtenie, de egy-két oldalról mégis próbálunk rápillantani ezekre.

Egyrészt a gazdasági érdekek oldaláról. Kinek lehet érdeke, vagyis kinek használhat, ha a keresztény gyökerek erősítette, családra és nemzetre alapozott emberi közösségek tovább már nem virágoznak? Minek állhat ez az útjába?

Másrészt ez előbbtől tulajdonképpen nem elválasztható katonai és ezzel közös titkosszolgálati érdekek oldaláról. Kinek jó, ha egy másik, egy pusztító civilizációt rázabadi-tanak az eddigi világot meghatározó keresztény gyökerű kontinens(ek?)re?

De azonnal felmerülnek az újabb kérdőjelek is. Mi köze ehhez az egyháznak? Miért játszik a tűzzel éppen az, aki a legnagyobb veszedelemben van. Miért sorakozik fel a kereszt legfőbb képviselője a keresztet eltávolítók mellé? Egyházi emberek kérdőjelezik meg az Úr, az Atya „nemét” és azt diszkriminatívnek mondják, ezért az Úr imádságának megváltoztatásáról terjengnek hírek, valamennyi egyházi ünnep hivatalos felsorolásából kimarad a karácsony és a többi, lassacskán végtelenedő sorban, el a kereszténységet jelképező kereszt tiltásáig.

A történelem során a kereszténységnek meg kellett vívnia önvédelmi háborúit (Figyelem! Azok önvédelmi háborúk voltak, bár az ellenkezőjét hirdetik ma is sokan) ahhoz, hogy lelki-szellemi talapzatán létrejöjjön mai civilizált világunk. Most pedig éppen ennek a civilizációnak a gyermekei pusztítanák azt el. Ami természetesen annyit jelent, hogy valahol mindenkifelett állónak képzelik magukat. Ők, a Megnevezhetetlenek. És persze kiszolgálóik, a minden társadalomban jelen levő emberi selejt. Ezt a kifejezést pedig azért merem használni, mert ami a meg- és fennmaradá-

sunk ellen hat, az csak selejtes lehet. Az ilyen folyamatosan kihullott, eltűnt, éppen az általuk – tévesen – a teremtés ellentétpárjaként emlegetett evolúció során.

De miként hathat hűséges selejtesein keresztül a Megnevezhetetlen oda, hogy maga a gyökerek örököse, az egyház szolgálja az öngyilkosságot? Magas egyházi körökben most nehéz helyzetben vannak a józan keresztények. Már többször is elhangzott, hogy a migráció kapcsán számunkra nehezen értelmezhető vatikáni álláspontot a homoszexuális házasság elleni küzdelemmel mentegetik, vagy arra terelik el a témát. Hallhattuk, hogy a melegházasság elleni küzdelemben a pápának egyetlen szövetségese az iszlám lehet. Máskor róla csak ezzel az egy témával kapcsolatban hangzik el nyilatkozat. Pedig tudjuk, hogy példának okáért akár a kereszténységet elpusztítani akaró iszlám harcosokat is a plébániákra befogadni felszólító üzenet (nem tudom, hogy ez utasítás volt-e, vagy csak tanács?) mit jelent.

Pedig nem volna szabad elfelejteni, hogy amikor a neoliberalis világ egyik rákfenéje ellen, a mindent elpusztítani akaró és csakis engedelmességre szocializált iszlámmal szövetkezünk, akkor úgy teszünk, mint amikor egy leprás beteg a HIV fertőzésben keres menedéket. Akkor legalább nem a lepra pusztítja el.

Nem csodálkozhatunk, ha ezek a bonyolult és ellentmondásos tapasztalatok elbizonytalanítják az egyébként is tájékozatlan embereket. És azon sem, hogy ez aztán a legkülönbefélebb tényleges összeesküvés-elméleteknek ad tápot.

Akkor pedig lehet, hogy nem összeesküvés-elmélet az, ha tudatos zavarkeltésre gondolunk, melyben aztán a valódi, az igazságot tartalmazó információ is hiteltelenné válhat.

Van tehát mire figyelnünk.

2018. január 7.

A sikerpropaganda szükségességéről

Már az év eddigi kurta elején is több jeles értelmiségi kör találkozott és vitatta meg az elkövetkező hónapok fontosságának szempontjait, a kockázatokat és veszélyeket, a helyes tennivalókat stb. Egységes volt az álláspontjuk arról, hogy a tavaszi választások eredménye történelmi jelentőségű, és csak egy esetben van remény arra, hogy tovább haladjunk a megkezdett úton, amely egyedül nyújt reményt a megmaradásra.

Ami azonban nem lepett meg újdonságként az az volt, hogy sokan a folytonos sikerpropaganda, a győzelmi jelentések állandó hangoztatása miatt morgolódtak. Véleményük szerint az nem felelt meg ízlésüknek.

Legelőször arra a megállapításra jutottam, hogy normális körülmények közt természetesen egyetérthetnénk velük!

De hol vagyunk azoktól a normális állapotoktól?

Mindeneknek előtte folyamatos és durva, a kritikát messze meghaladó, hazug és rágalmazó propaganda folyik a regnáló hatalom ellen. A valóság tagadásának apoteózisa zajlik.

A választói (finoman szólva) szokásokat ismervén, tudhatjuk, ez nem marad hatástalan. Örök igazság, hogy a média a legerősebb befolyásolási eszköz, és minthogy éppen az ismétlődve szajkózott vádakkal ellentétben teljesen szabad sajtónak, a kifelé hirdetettnél nagyságrendekkel nagyobb lehetőségeivel élve, hinti e sárkányfog veteményt.

Ama szokások ismeretében már csak a gyakorlatra váltott elmélet, a tömeglélektan és társtudományai eszközeivel lehet reagálni. Sőt, kell! Mert a hazug vádakkal szemben felsorakoztatott érvek, a valóság, az elért eredmények bemutatása lehet csak hatékony. Ezt pedig sokat kell ismételtetni, mert igen sok választó hiába érzi a zsebében, hiába látja a szemével, ha a média mást mond, inkább hisz annak, mint a kézzelfoghatónak, szemmel láthatónak. A hallható és olvasható eltörölheti a valóságot. Sajnos ez a tömegek esetében többnyire így van, s az értelmiségi fanyalgó ne abból induljon ki, hogy ő egyszer meglátta, egyszer megtapasztalta, egyszer megörvendett az eredménynek, s máris elraktározta elméjében. Sok hétköznapi választó nem úgy viszonyul a valósághoz. Arról nem beszélve, hogy az igen gyakran csak egy csatornát néz, egy lapot olvas, egy környezetből szerzi információit és egy gyökérből törnek fel benne mindent elborító és elsöprő indulatai.

Magán közvélemény-kutatásom során is nyertem erről tapasztalatokat. Például az ismert Vona-féle mondatok utáni hetekben, miközben bevásárló kosaramat „remegő kezeimmel vonszoltam” a bolt felé, a minket sértő mondatokról sorra kérdeztem nyugdíjas társaimat. A „királyi” Tv és a rádió által százszor ismételt kijelentésekről fogalmuk sem volt. Az esetek döntő többségében tölem értesültek arról. Ha egyáltalán elhitték nekem. De például egy jóérzésű bolti eladó, aki a külföldre távozásnak az országra ártalmas voltáról beszélt, hangsúlyozván, hogy itt is meg lehet élni és hibás döntés az ország elhagyása, még azt is megkérdezte: vajon ezek a migránsok tényleg elkövették azokat a terrorcselekményeket? Mert ezek szerint az általa preferált források erről nem győzték meg.

Nyolc esztendő kormányzása a remélt eredményeket hozta, és az irány igazolt helyessége azt ígéri, hogy további sikerek is várhatók, ha külső és az annál is ártóbb belső erők ebben nem akadályoznak meg.

Az elért teljesítmények felmutatása azonban elmaradhatatlan. Igenis mondani, mondani szükséges, hogy látva-lásás. És a sötét oldal hazugságait is be kell mutatni, arra is rá kell világítani. Szembesíteni kell a valósággal a választókat. Tudják meg, hogy miközben a gyermekek felének éhezéséről hazudoznak, a gyermekétkeztetésre négyszer annyi jut, mint a hazugságot terjesztők idejében. Majd így sorra a többi példát is. A hiteltelenségüket kell igazolni.

És közben gondosan figyelni saját hitelességünkre!

De a kampányidőszak nem a máskor szükséges önkritika és különösen nem az önostorozás ideje. Annak csak egy sajátosan szelektált választói réteg esetén lehetne értelme.

A remélt győzelem után aztán minderre sor kerülhet. Be kell gyűjteni minden építő kritikát azoktól, akik képesek a nemzetért és nem ellene kritizálni.

2018. február 10.

Most vagy soha

Naponta zúdulnak ránk a hírek. Nevetni lenne kedvünk, ha nem tudnánk, hogy minden nevetségességük mögött ott van ama álságos erő. A pusztítani akaró.

Érdekes párhuzam jut most eszembe. A nyugat – minket is beleértve – nem tudta megérteni, de még megismerni sem akarta az ortodox törésvonalon túli világ észjárását. Saját értékrendje és gondolkodása alapján ítélte (sőt ítéli) meg azt. Erre már többször ráfizettünk.

És most 180 fokot fordulván így vagyunk az esztét veszített nyugattal. Odáig azonban már eljutottunk, hogy feltegyük a kérdést: mit akarnak ezek? Ha néhány magyar találkozik, naponta kérdezzeti ezt egymástól, és próbálja megosztani aggodalmainak terhét.

Az, amire ellenünk készülnek, amit immáron egyre több oldalról, de egy szólamban kiáltoznak, mi több üvöltenek, maga a képtelenség. A felső határ nélküli bevándorlás egyenlő azzal, hogy középtávon belül pusztulunk el.

Volt már ilyen, sokkal kisebb méretekben, de nekünk mégis fájdalmasan, akkor, amikor Hemingway a húszas évek elején a következőket mondotta Erdélyről: „*Azt hittük a Balkánból csinálunk Európát, de Európából csináltunk Balkánt.*”

Magyarországnak van már tapasztalata a bevándorlással. Voltak kisebbek és nagyobbak. A töröktől északra nyomott szerbség például még a XX. század végén is a Balatont emlegette határnak. Voltak belső vándorok a kivéreztetésünkől keletkezett vákuumaink kitöltésére, s a Felvidék maradék magyarlakta vidékeit is elvesztettük. És voltak külső gazdasági bevándorlók, azok, akik a román fejedelemségek borzalmas elnyomatása és szegénysége elől egyedül a XVII. század alatt 250 ezerről egymillióra emelték az erdélyi románság számát. És elveszett ezeréves hazánknak a maradéknál nagyobb területe. Közben nem beszélünk az egészen másfajta, mesterséges, a török kiűzetése utáni betelepítésekről. Mi fogytunk, ők jöttek, minket ázsiai jövevénynek nyilvánítottak, ők pedig kárpátmedencei ősemlékükön vitáznak.

Védekezünk. Az ellenerő hatalmas, de harcunk nem esélytelen. A remény nagyságrendekkel lehetne nagyobb, ha nem lennének belső erők, amelyek vakon teszik, amit kívülről kívánnak tőlük. Hogy saját maguknak milyen jövőt képzelnek? Ez is nyitott kérdés, hiszen egy közepesen képzett választó is bír annyi információval, amelynek ismeretében világosan láthatja az elkerülhetetlen jövőt. Elég, ha ért valamennyit a statisztikához. Hát még, ha némi történelmi tudás is megfért fejében.

A nemzeti „lenni vagy nem lenni” kérdése itt függ feletünk, akár Damoklész kardja. Történelmi méretű és végzet-szerű helyzet.

Ha létezett valaha igazi „most vagy soha”, akkor történelmi létünk legnagyobb imperatívusza az, ami előttünk áll. Erre mondhatjuk, hogy: „merjünk nagyok lenni!”

Újévi nyilatkozat

Folytatódnia kell a demokratikus, illetve a kisebbségpolitikai rendszerváltozásnak

Mihály király halála a gyász tragikumával idézte emlékeztünkbe a 70 évvel ezelőtti lemondásával járó kommunista hatalomátvételt.

1989 decemberében a forradalmi népakarat egyszer s mindenkorra véget akart vetni az illegitim kommunista önkényuralomnak. A legfőbb katonai ügyészség azonban éppen a decemberi évforduló idején erősítette meg hivatalos formában, hogy a román forradalmat már a kezdet kezdetén megpuccsolták. A forradalminak álcázott új vezetőség katonai diverzió révén ragadta magához és próbálta legitimálni hatalmát.

Csak üdvözölni lehet, hogy Klaus Iohannis államelnök síkra száll az igazságtétel folytatása mellett. „Túl sokáig vártunk, hogy fény derüljön az igazságra” – jelentette ki a forradalom ügyében folyamatban lévő nyomozások kapcsán. Remélni merjük, hogy az emberiség ellen elkövetett bűncselekmények elnyerik méltó büntetésüket, és a 2018-as esztendő a Ion Iliescu nevével fémjelzett posztkommunista korszak végének a kezdetét fogja jelenteni. A 28 éve elkezdődött demokratikus rendszerváltozást folytatni kell ebben az új évben!

Idén országunk Nagy-Románia centenáriumi évének a megünneplésére készül. Igazi ünneplésre azonban csak az adhatna okot, hogyha végképpen sikerülne megszabadulnia a kommunizmustól és annak gyászos örökségétől.

A romániai magyar nemzeti közösség is csak akkor tudna tisztelettel tekinteni a százados évfordulóra, hogyha a nacionalkommunista elnyomás gyakorlatának vége szakadna, és végre itthon érezhetné magát hazájában. Ennek megvalósítása érdekében keressük azon román barátokat és szövetségeket, akikkel a kölcsönös tisztelet, szeretet és megbecsülés szellemében, az egyenjogúság alapján párbeszédet tudunk folytatni és együtt tudunk működni. Az új évben közös erővel kellene megelőznünk, hogy bármely nacionalista erők alantas politikai céljaik szolgálatába állíthassák a centenáriumot, illetve az ehhez kapcsolódó magyarellenességet!

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács a romániai demokratikus rendszerváltozás szerves részének tekinti a kisebbségpolitika terén szükséges gyökeres változásokat.

Az európai, Kárpát-medencei és romániai kisebbségvédelem unióbeli törvényes kereteinek a megteremtése érdekében támogatjuk az Európai Nemzetiségek Föderális Uniója (FUEN) által benyújtott kisebbségvédelmi kezdeményezés (Minority SafePack) érvényesítéséhez szükséges egymillió aláírás összegyűjtését. Ezzel együtt felszólítjuk Románia kormányát, hogy haladéktalanul vonja vissza az Európai Bizottság vonatkozó döntésével szemben benyújtott keresetét az EU bíróságán.

Integrált országos autonómiaprogramunk részeképpen fenntartás nélküli támogatásunkról biztosítjuk partnerszervezetünknek, a Székely Nemzeti Tanácsnak a Székelyföld területi autonómiájára vonatkozó törvénytervezetét, és üdvözljük annak egyéni törvénykezdeményezésként való benyújtá-

sát Románia parlamentjében. Hasonlóképpen üdvözljük a hazai magyar pártok – az RMDSZ, az Erdélyi Magyar Néppárt és az MPP – vezetői által ma aláírandó, közös autonómia-állásfoglalást. Sajnálatos, hogy a kialakult konszenzus nem volt elegendő arra, hogy az RMDSZ és az MPP képviselőcsoportja egységesen nyújtsa be a parlamentben Székelyföld autonómiastátútumát. Ennek ellenére öröndetes, hogy pártjaink egységesen állnak ki a Partium sajátos közigazgatási jogállása mellett.

A határok fölötti nemzetegyesítés viszonylatában kiemelt fontosságot tulajdonítunk a közelgő magyarországi választások integráló erejének. A külföldi magyarok részvétele konkrét tartalommal tölti meg a magyar állampolgárság egyetemes intézményét, másfelől a határon túl élő magyarokat szerves módon bekapcsolja a nemzet vérkeringésébe.

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács kiterjedt szervezeti keretei, erdélyi irodahálózata és szakszerű tevékenysége révén, az Erdélyi Magyar Néppárttal szorosan együttműködve kíván – ereje szerint – hozzájárulni a romániai demokratikus, illetve a kisebbségpolitikai rendszerváltozás véghezviteléhez.

Nép- és nemzetszolgálatában az 1918-ban megalakult történelmi elődjére, az Erdélyi Nemzeti Tanácsra tekint vissza, melynek centenáriuma alkalmából a 2018. esztendőre meghirdeti a magyar nemzeti önrendelkezés évét.

„Add vissza nékem a Te szabadításodnak örömét, és engedelmesség lelkével támogass engem!” (Zsolt 51,14) – ezzel az imakéréssel induljunk neki az új esztendőnek!

Nagyvárad, 2018. január 8.

Tőkés László

európai parlamenti képviselő, az EMNT elnöke

Mádéfalvi vérengzés

**Potápi Árpád: a székelység titka
a szabadság iránti olthatatlan vágy**

A székelység titka a szabadság és az önrendelkezés iránti olthatatlan vágy – mondta a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára a mádéfalvi vérengzés 254. évfordulóján, Bonyhádon

Potápi Árpád János a város székely emlékparkjában tartott megemlékezésen felidézte: 1764. január 7. a székelyek megszárlásának napjaként vonult be a történelembe, amikor a Habsburg-udvar elleni lázadás miatt a császári katonaság több mint kétszáz székelyt, köztük nőket és gyerekeket ölt meg Mádéfalván.

„A történelem viharai bárhogy tépázhatnak bennünket, bármilyen hatalom próbál minket elnyomni, mi szilárdan állunk, és képesek vagyunk megőrizni, amit felmenőink örökül hagytak ránk” – tette hozzá a bukovinai székely származású politikus.

Náray-Szabó Gábor akadémikus, a Professzorok Batthyány Köre elnöke

Európa válaszüthoz érkezett

Az igazi veszély majd a század végén lesz mindenki számára világos

Gyerekkoromban, az ötvenes évek elején minden este imádkoztam azért, hogy létrejöjjön az Európai Egyesült Államok. Hogy honnan vettem ezt az ötletet, nem tudom, azzal sem voltam tisztában, hogy akkor ez mivel járt volna, de Rákosi diktatúrájában mindenki a csodált Nyugatra vágyott.

A lelkesedés szinte változatlan intenzitással kitartott a rendszerváltozásig, az egyre gyakrabban tapasztalt negatív benyomások ellenére. A piacaink lerohanása, a nyugati partnerek lekezelő magatartása, a kötelező kulturális kánon erőltetése még elviselhető ellenérzéseket keltett bennem, amelyeket kompenzált a kiemelkedő gazdasági, tudományos és kulturális teljesítmény, a jogállam, az intézményi stabilitás iránt érzett tisztelet.

Az első figyelmeztetés akkor jött, amikor kiderült, hogy az új európai alkotmány vehemens viták után sem tesz említést az unió keresztény gyökereiről. Ezzel Európa zárójelbe tette a múltját, amelyben a jelen sikerei is gyökereznek. Ma már szomorúan kell megállapítani, hogy a kontinensen nincs közös eszme, amely összeköt, amelyért érdemes élni és meghalni. Csak az egyén számít, a társadalom egyszemélyes csoportokra esett szét, a mesterségesen létrehozott szakmai, fogyasztói, jogvédő és más csoportok nem képesek átvenni a korábbi családi és nemzeti közösségek szerepét. Hiába harog a fülünkbe a reklámszöveg: „Minden csak érted van!”, hamar kiderül, hogy nem ránk, inkább a pénzünkre vagy a manipulált szavazatunkra ácsingóznak.

Bomlik a család. A meglegházasság törvénybe iktatása nem azért ejt kétségbe, mert erőszakkal meg akarom változtatni mások szexuális irányultságát, hanem azért, mert ez pofon a családnak. Azt sem tudjuk, hogy fiúk vagyunk-e vagy lányok. Nem meglepő, hogy pár éve, amikor egy szakállas énekesnő nyerte az európai dalfesztivált, egyik hetilapunkban Európa elrablása felirattal jelent meg az arcképe a címlapon. Az egyre jobban erőre kapó önzés is hozzájárul ahhoz, hogy ma már a családok kétharmada felbomlik, kevés a gyerek. Akik mégis megszülettek, nélkülözik az érzelmi biztonságot, nagyon sokan kizárólag az anyagi javakban keresik a boldogságot. Persze ezekből keveseknek sokkal több jut, mint a többségnek, megállíthatatlanul nőnek a vagyoni különbségek, ami nehezen csillapítható frusztrációhoz vezet.

A családi közösségek gyengülése miatt időskorukra sokan maradnak egyedül, ha megbetegszene, még pénzért sem ápolják őket. A mai ember retteg a szenvedéstől, ehelyett sokan inkább az önkéntes halált választják. Akik az eutanáziát is törvényesítik, nem gondolnak arra, hogy hol van a megállás. Van-e a mai európai ember olyan erkölcsi magaslata, hogy dönteni tudjon életről és halálról?

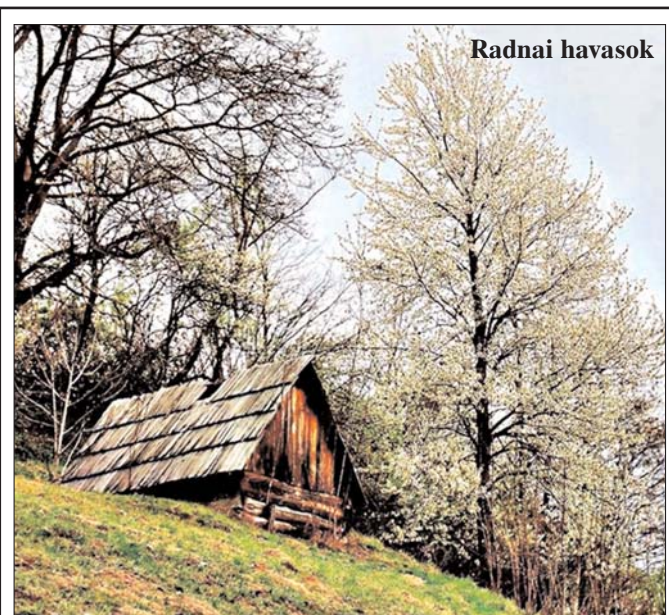
A család válságát elmélyíti az erőltetett gendertudatosság. Amikor néhány éve egy konferencián előre akartam enged-

ni egyik nő kollégámat, nem fogadta el az udvariasnak szánt gesztust, mondván, hogy ne diszkrimináljam, őt nem különbözteti meg semmi a férfiaktól. A nők egy része mindenáron a férfiak fizikai teljesítményét akarja utánozni, netán meg is haladni. Eljött a női ketrecharcosok ideje, akik a fillés akciófilmekben éppúgy csépelik gonosz ellenfelüket, mint férfi társaik. Eközben elsikkadnak a valódi női tulajdonságok, az egyenjogúság túlzott hangsúlyozása tulajdonképpen ugyanolyan maszkulin értékrendet támogat, ami ellen lázadna.

Mindent maga alá gyűr a politikai korrektség. A kötelező jó ízlés számonkéréséből mára az lett, hogy belefojtják véleményét a hivatalos kánonnal szemben másként gondolkodóba, rosszabb esetben intellektuálisan ki is végzik. Néhány éve történt, hogy egy Nobel-díjas tudós azt nyilatkozta egyeteme újságjának nőnemű kollégáiról, hogy ha nem sikerül nekik egy-egy kísérlet, bizony elsírják magukat. Hisztérikus gyűlöletkampányt indítottak ellene, el kellett hagynia a munkahelyét, most a Távol-Keleten dolgozik.

Kezd megvalósulni Orwell víziója, az újbesszél nem tűri például az olyan mesefigurákat, mint Fekete Péter – a holland krampusz –, de rossz felhangjuk van a cigány és a néger szavaknak is. Frank Füredi Angliában élő magyar származású szociológus hívja fel a figyelmet arra, hogy fokozatosan kiszorul az oktatásból a világháború előtti történelem. Szégyellni kell, le kell tagadni, sőt el kell törölni a múltat, mert csak a jelen számít.

Bomlik a nemzet Nyugat-Európában. Elmélyült filozófu-

Radnai havasok

Jelen számunkat az Új tavasz s Kárpát-medencében címszó jegyében készített fotókkal díszítettük

sok mutatták ki, hogy az emberi közösségek eme legnagyobbika nem tartható fenn, sőt egyenesen káros, mert a szocialisták által pontatlanul fasizmusnak nevezett nemzetiszocializmus megalapozását szolgálta és szolgálhatja a jövőben. Egy német baloldali politikus odáig ment a nemzet „meghaladásában”, hogy leírta: olyan szépirodalmi műveket, művészfilmeket fogad boldogan, amelyekben németeket ölnek. A török származású német integrációs államtitkár nyilvánosan kijelentette, hogy német kultúra nem létezik, legfeljebb a nyelv tartja össze ezt a széteső tákolmányt. A választási kampányban a mindenkinek megfelelni kívánó kancellárjelölt figyelemre méltónak nevezte a megállapítást.

Az egyre jobban kirajzolódó bomlásnak meg is vannak a következményei. Nincs gyerek, az európai emberből kihalt az ősi ösztön, amely az utódok létrehozására irányul. Ez sokaknak csak azért baj, mert nincs elég munkaerő, nincs elég ember, aki a piszkos munkát kevés pénzért elvégzi. A megoldást a hivatalos, politikailag korrekt álláspont szerint a migráció jelenti. Valaha viruló kereszténységünkől gyökeresen különböző civilizációk gyermekei áramlanak tömegesen a kontinensre. Ők hisznek valamiben, ha ez nem is a kereszténységet átható, krisztusi szeretet. Megvetően szemlélik a hedonista nyugati embert, nem kívánják átvenni szekularizált szemléletét, kialakítják egyre növekvő saját közösségeiket, ahol még a befogadó ország nyelvét sem beszélik.

A migránsok beözönlését követő terrorcselekmények, erőszakos megnyilvánulások csak a jéghegy csúcsát jelentik, az igazi veszély majd a század végén lesz mindenki számára világos. Ahogyan Michel Houellebecq francia író Behódolás című regényében jövendőli: ha többségbe kerülnek, átveszik a hatalmat. Azt már én teszem hozzá: akkor jaj a liberális, hedonista életformának, vége a női egyenjogúságnak.

A mai Európa nem az, amiért gyerekkoromban imádkoztam. Mégis, ha összehasonlítjuk hazánk állapotát a nyugati országokéval, bizony irigykedve tekintünk rájuk, mert majd minden vonatkozásban elmaradunk az ottani, áhított színvonalától. Az elmúlt évek számtalan eredménye sem tudott változtatni azon, hogy szegényebbek vagyunk, gyengébb az infrastruktúránk, nem vagyunk eléggé egészségesek, kívánnivalók vannak az oktatással, a közigazgatással, a természeti tőkével és bizony a közbizalommal kapcsolatban is.

Egy dologban azonban nemhogy lemaradunk, hanem élen is állunk: szemben az öngyűlölő hangadókkal, mi meg akarunk maradni. A család és a nemzet összeköt minket a szembenálló politikai vélemények ellenére, jobb- és baloldali emberek egyaránt örülnek az itt-ott elért magyar sikereknek, és szeretnék, ha utódaink száz meg száz év múlva is magyarul beszélhének a Kárpát-medencében. Ha viszonylag szegények is vagyunk, sokszor úgy érezzük, hogy az ág is hűz minket, mégis van jövőnk!

A kereszt, ami sértő

Hát, ezt is megértük. Úgy suhant el kétezer év, mint egy könnyű, tavaszi szellő. Mondjuk, ahol én élek, konok, kemény, fafejű székek között: a szellő hóvihar. Európában már nem divatos, nem korrekt, nem halálfüle, direkt nem mondom, hogy nem “píszí”, nem. A lényeg: a kereszt ma már sértő. Még egyszer leírom: a kereszt sértő. Harmadszorra is: a kereszt sértő.

Melyik Európának? Amelyik az általunk ismert civilizált világot teremtette?

A felfedező, bátor, harcos Európának? A reformátoroknak? A reneszánsznak? Hagyjuk is. Nem. Ez egy másik világ. Szomorúan, tényleg szomorúan, de hagyjuk meghalni azt a világot, ahol harmadik nemet vezetnek be az anyakönyvekbe, ahol minden lehetsz, csak keresztény nem, közben Heidelbergben üvölt a műezzin, Göteborgban már nincs külön férfi és női illemhely, és Németországban állatbordélyok nyílnak. (Félreértés elkerülése végett: embereknek. Embereknek? A szerk.)

Néha-néha, úgy naponta kétszer történik egy terrorcselekmény, pár száz ember meghal, már el sem éri az ingerküszöbünket. Napi hír. De a kereszt... Igen, azt le kell venni, a fene sem érti miért, tényleg megbolondult a világ? Igen, megbolondult. A kereszt amúgy nem a muszlimokat sérti. Erre hivatkoznak, de soha, egyetlen vezető mollát, ajatollahot, bárkit nem hallottam erről így nyilatkozni. Szerintük is a Könyv emberei vagyunk, békességben élünk, Insalláh.

Nem. A kereszt másokat sért. Nem tudom megnevezni, nem is akarom. Ki tudná ma már, ki ácsolta Jézusnak a keresztet? Fátylat rá. De a keresztre nem. Nem vagyok valóságos ember, katolikus létemre legalább tíz éve nem gyóntam. Feleségem unitárius. Nem járok templomba, ahogyan errefelé mondják: romlott katolikus vagyok. De a kereszt, az szent. Mert jelkép, mert hozzám tartozik, akkor is, ha éppen sztoikus vagyok, buddhista, alijázott magyar, libanoni vagy kínai adventista.

Ez jelkép. A kereszt régebbi, mint a kereszténység, már a kőkorszaki barlangokban jelen van, mint a négybe osztott mindenség, lehet horgokat rakni rá, lehet kettős kereszt, lehet hármas, lehet jeruzsálemi: de kereszt. Ennek az Európának a jelképe. Amit mi szeretnénk annak hinni: de nem. Csak mi vagyunk Európa, itt, a kicsi kisbetűs európa közepén, kicsi országok, kicsi falukkal, karcsú templomokkal és erődtemplomokkal, de a tornyon ott a kereszt.

Amúgy a lakóházaknál is. Mert megvéd. Villámlástól, istennyilától és ettől az örülettől is. Amikor már az is bűn lassan, ha az ember keresztbe teszi a lábát. Keresztbe teszi a kezét. Keresztet már csak az vet harangszókor, aki teljesen elvetemült európai kövület. Ilyenkor köszönünk egymásnak. Kenyérre még a rendes ember keresztet rajzol, mielőtt megszegi.

Igen, ez Európa. A Kereszt. Viseljük. És nem engedjük levenni, mert a mi terhünk.

György Attila – Csíkszereda

Bayer Zsolt blogja

A fehér, európai ember piros lapot kapott

Ki kell szállnunk a Világtörténelem nevű játékból. El kell tűnnünk, mint szegény dodó madárnak vagy a tasmán tigrisnek. Egyes, magukat globális sakkjátékosnak képzelő alakok úgy döntöttek, hogy levesznek minket a tábláról. Minket, a fehér, keresztény, európai embereket. Hogy ez hülyeség? Az istenkomplexus már csak ilyen. Hogy ez összeesküvés-elmélet? Biztosan. Legalább annyira, mint ha 1930-ban valaki azt mondta volna egy berlini zsidó kiskereskedőnek, hogy 5 év múlva jönnek a nürnbergi törvények, 15 éven belül pedig gázkamrába és krematóriumba fogják küldeni őt és az egész családját, csak azért, mert zsidó. Tuti elhitte volna...

Most azt mondhatjuk: ha ez így megy tovább, 20 éven belül kirántják a fehér, európai ember lába alól az otthonát, Európát. Az ezt célzó bevándoroltatás már folyamatban van, az Európai Parlamentnek nevezett ideg- és elmeosztály épp most hozott róla határozatot, kötelezővé téve bármennyi bevándorló befogadását. Ebből még bármi is lehet. A pakliban benne van egy újabb, akár egész Európát romba döntő belháború is. Végül is a spanyolok kb. 800 év alatt foglalták vissza a földjüket a muszlim hódítóktól. Kelet-Közép-Európából és a Balkánról közel 600 év alatt sikerült kivenni az oda betörő „béke vallását”. A Szentföldet meg csak percekre tudták visszavenni a haladó, balliberális körökben szívesen gyalázott kereszties háborúk. (Csak a miheztartás végett: a kereszties háborúk nem hódító, hanem muszlimok által elrabolt keresztény területek visszaszerzéséért indított, tehát honvédő háborúk voltak – minden bűnükkel és hibájukkal egyetemben is csak reakciók voltak a muszlim agresszióra.)

A Nyugatnak viszont sajnos tényleg az agyára ment a jólét. (Vajon ez valami, a génjeinkbe kódolt önmegsemmisítő mechanizmus lenne? Hogyha elég jól élünk, akkor egyszer csak kiirtjuk magunkat?) A Nyugat elpuhult és elhülyült. Saját közveszélyes elmebetegének a játszótérévé vált. A nagyravágyó, arrogáns középszerűség végül csak megtalálta a keresztény etika Achilles-sarkát: hogy a bűntudat intézményesítésével egész jól lehet manipulálni az európai embert. Akár a kollektív önmegsemmisítésig is (ld. Németország, Svédország). Felfoghatatlan, hogy milyen eszelős eszmék és gondolatok követelnek széles körű elfogadást vagy akár kizárolagosságot is maguknak. A normalitás meg csak nézi bután az agresszív, önérvényesítő idiotákat, hogy „Mi v a a n?”

Tehát mi, fehérek végleg, cserével kiállunk. Igen, cserével. Amint azt az ENSZ 2000-ben íródott tanulmánya is kifejti. A címe: Replacement migration. Ami szerint Európának (is) hamarosan rendkívül súlyos demográfiai krízissel kell szembenéznie. A csökkenő születésszám miatt végzetesen elbillen a keresőkorú aktívak és nyugdíjas korú inaktívak aránya az utóbbiak javára. És ennek következtében Európa társadalmi, gazdasági és szociális rendszerei hamarosan berogynak. Erre a demográfiai problémára egyetlen megoldás van: a hiányzó embereket migrációval, azaz bevándoroltatással kell pótolni. Szerintük.

Nem ám a fiatalok támogatásával. Nem a gyermekvállalási kedv növelésével. Nem a sokgyermekes családmodell támogatásával. Nem az abortuszok számának csökkentésével, nem az utódnemzésre alkalmas, férfi-nő kapcsolaton alapuló családok megerősítésével. Nem az Európában oly trendi, manák élő, karrier-orientált, egocentrikus, szibarita, konzumidióta, önpusztító értékrend elleni közösségi küzdelemmel. Nem. Ez mind-mind hülyeség. Valamint súlyosan sértené az európai ember önrendelkezési jogát. Például a saját, Darwin-díjas kipusztításáról. Szerintük.

Szóval a demográfiai problémát csakis bevándorlással lehet kezelni. 2050-ig több mint 1 milliárd migráns behozatalával. Nem vici. Le van írva, feketén-fehéren. Na most emelje fel a kezét, aki az elmúlt 17 évben hallott erről az ENSZ-anyagról. Vagy emelje fel a kezét az, aki az elmúlt 17 évben hallott bármilyen, a már 17 éve is ismert demográfiai katasztrófa helyzet megelőzését vagy kezelését célzó európai uniós intézkedésről. Nem? Nincs ilyen? De legalább az uborkák egyenesek...

De vissza a lecserélésünkhöz! Ha az 500 milliós Európába bejön több mint 1 milliárd nem fehér, viszont jó eséllyel muszlim migráns, akkor vajon mennyiben marad Európa fehér kultúrájú, szokású, jogrendszerű és arculatú világ? A helyes válasz a se (-mennyire). Európa szépen átalakul Közel-Keletté meg Afrikává. Már ami a társadalmi és civilizációs viszonyait illeti. Ugyanis a Közel-Keleten és Afrikában nem maguktól olyan középkoriak az állapotok, mint amilyenek. Azokat az állapotokat azok az emberek teremtik és tartják fenn, akik ott élnek. És akik most idejönnek és szépen hozzák magukkal az iszlám szocializációjukat, a kb. 7. századi világképüket, erkölcsi felfogásukat, konfliktuskezelési eljárásaikat, az olykor kifejezetten barbár, errefelé súlyosan törvénysértő szokásaikat, a méltán világhírű munkaerőcsükket, az évszázados, évezredes gyűlölködéseiket (ld. a törökök és kurdok viszonya Németországban).

Hogy a fenébe is lehetne kompatibilis Európával, aki szerint teljesen rendben van, ha 60 évesen elveszi feleségül a saját 8 éves unokahúgát? Vagy aki elvágja a saját lánya torkát, mert olyan fiúval randizott, akit előzőleg nem hagyott jóvá a család? Ezeket a dolgokat hogyan lehet harmonizálni az európai jogrendbe? Ne feledjük: ezeket az embereket a saját hazájukban európai szemmel nézve hihetetlenül durva törvényekkel és büntetésekkel tartják kordában. Egy ilyen körülmények között szocializálódott embernek az európai jogrend, ahol a bűnelkövetőnek gyakran több joga van, mint az áldozatnak, maga a Kánaán. És röhögve fog visszaélni a tökéletlenség jogvédők mozgalmárkordásával. Pláne, hogy még ki is képzik, hogyan tud visszaélni az európai jogrend adta lehetőségekkel.

És persze ezen a pocsként történ is van hab. Még hozzá az, hogy szerintük ők, az iszlám a magasabb rendű kultúra és civilizáció. Nem a modern, szekularizált Európa. A vagyunk, az tetszik. Az kell. A lakásunk, a kocsink, az óránk, a

telefonunk, a pénzünk. De a kultúránk az sátáni. Ehhez egy igazhitű nem alkalmazkodhat a gyehenna örök tűzének kockázata nélkül. Ezt kellene már végre felfognia a sok félszű migránssimogatónak, akiknek esze ágában nincs valóban megismeri és megérteni ezeket az embereket. Képmutató, hiú altruizmusukban azt hiszik, hogy ide valami „nemes vad-emberek” érkeznek, akik azonnal felismerik és elismerik az európai kultúrfölényt, és szép engedelmesen fejet hajtanak az európaiak nagyvonalú gesztusai előtt. Hát egy frászt. Ezeknek az embereknek eszük ágában sincs integrálódni. Hiszen a 3-4-5 éves koruk óta beléjük nevelt értékrend szerint a keresztény civilizáció erkölcsi értékeit tekintve mélyen az iszlám alatt áll. Tehát az integráció, az alkalmazkodás az üdvözülést ellehetetlenítő visszalépés lenne a jelenlegi kulturális szintjükhöz képest.

Szóval ezekre a figurákra fognak lecserélni minket, fehér, keresztény, európai embereket. Kilóra, darabra tuti meglesz a hiányzó népesség. De hogy termelékenységre, vagy hatékonyságra is meglenne, azt tényleg csak regisztrált elmebajosok hihetik. Ha tetszik egyeseknek, ha nem, a fehér ember a bolygó egyik legszorgalmasabb, legkreatívabb és legképzettebb embertípusa. Nem véletlen, hogy hogy néz ki a fehér ember szállásterülete és hogy néz ki a bevándorlók otthona. Nem véletlen, hogy Európában áll a Mátyás-templom. Nem véletlen, hogy a Nobel-díjat Nobel-díjnak hívják. És az sem véletlen, hogy a Kalasnyikov errefelé nem állandó kiegészítője az öltözködésünknek. De úgy látszik, mindez már mit sem számít. Mert elfogadhatatlanul drágák vagyunk az istenkomplexussal megvert, végtelen étvágyú elit számára. Magasak az életszínvonalunkkal kapcsolatos igényeink. Túl

sokat költünk szociális juttatásokra, ami megengedhetetlen mértékben csökkenti a befektetések hozamait. Ráadásul tájékozottak vagyunk, tisztában vagyunk a jogainkkal, egész jól hálózatosodunk, képesek vagyunk összefogni és együttműködni bizonyos célok elérése érdekében. Mi, akik eddig azt hittük, hogy valamiféle jó-rossz demokráciában élünk, kicsit nehezebben nyeljük le, amikor kiderül, hogy ebből egy szó nem igaz, és az európai politikai elit mára totálisan felmondta a választóik érdekeinek képviselésére és érvényesítésére vonatkozó kötelezettségét. Bezzeg egy törzsközségi viszonyok között felcseperedett (sic!) afgán kecskepásztor-nak nincsenek ilyen igényei. Egy szó, mint száz: veszélyesek vagyunk. El kell tűnnünk.

Hát ezért kaptunk piros lapot a világ önjelölt játékvezetőitől. Ideje lenne a tudomásukra hozni, hogy mivel játszogathatnak és mivel nem. Ideje lenne jól érthető jelzéseket adni, hogy elég a zsoldjukban álló hulladékmédiából, elég az agyszibbasztó propagandából. Elég a felülről szervezett és fizetett civil szervezeteiből és elég a bennük fontoskodó főállású „civil” mozgalmárokból. Elég a retardáltakkal feltöltött, szellemileg deformált Európai Unióból, elég ebből a meghekkelt, áldemokratikus cirkuszból. Elég a lefizetett politikusokból, elég a rólunk, de nélkülünk döntő bürokráciából. Elég ennek az akarnok, bolsevik (régiben: jakobinus, mostanában: liberális) kisebbségnek a basáskodásából. Mert nem vagyunk hajlandóak eltérni, hogy bárki is eltöröljön minket, a hazánkat és a civilizációnkat a Föld színéről.

És nem fogjuk ölbe tett kézzel túrni a lecserélésünket!

(2017. november)

Excellenciás Miniszterelnök Úr!

Gyermeknépek – Felnőtt nemzetek

Akárhonnán nézzük, fentről-e, avagy letről, madártávlatból, netán békaperspektívából, no, csak arra jutunk, hogy a román egy gyermeknép. Mai valójában alig 98 éve rontja a Kárpát-medence meglehetősen üde levegőjét.

Azazhogy dehogy rontja. Szívja ő is, akárcsak mi. Él belőle, megél belőle, táplálkozik, s vitalitást nyer mindabból, amit e föld megterem. Csak hát – ahogy mondtam volt – gyermeknép. Csapkod, dül-fül, mórlikálja magát, akár a csintalan, dackorszakából ki nem nőtt apróság, amikor valami neki nem tetsző történik.

Pedig egykönnyen rájöhetne, hogy ha ennek a földnek a termését eszi, ennek a földnek a levegőjét szívja, csakúgy nem különbözik testi valójában mitőlünk, ahogyan lelki valójában is hozzánk hasonlóan gondolkodna, ha egyszer, csak egyetlen egyszer a józan észére hallgatna.

Az öreg nép türelme

Mi, magyarok öreg nép vagyunk.

Öreg, régi, kipróbált nép. Sokan, sokféleképpen akartak már elpusztítani, ellehetetleníteni, megsemmisíteni, eltörölni minket. Válogatott eszközökkel, módszeresen. S ha már a románok gyermeknépiségéről írtam, az egyik első egyik ilyen pusztítónk maga IV. Gyermek Lajos keleti frank király volt, kinek hírhedt mondata – „*Ugros eliminandos esse*” – azóta is ott cseng minden üldözött magyar fülében. Minden őshonos kisebbség fülében tudniillik. Őshonos kisebbség... ugye, így illik polkorrektül mondani, mikor az ember a maga földjén marad, s csak határmezsgyéi változnak? S ha már azok változnak is, a maga ősisége bizony meg nem változik. Az marad a régi, fenséges, tudással és tapasztalással teli. Olyan, amit az idők sok viszontagságos évszázadokon kipróbáltak, s megmaradásra méltónak találtak. A magyar nemzet ősnemzet. Megfontolt, nem hebrencs, nem izgága hebehurgya. Amit tesz, azt méltósággal teszi.

S mondanám félig viccesen, hogy a székely a románt nem utálja, s erre bizonyíték a románság megléte. Mondanám, ha vicces kedvemben lennék. De nem vagyok.

Amikor bárki a magyart akasztani akarja, valahogyan minden humorérzék elillan belőlem.

A gyereknép izgágasága

A román egy gyermeknép. A román akasztani akar.

De vajon a román akar-e akasztani? A *felnőtt-gyermek* analógiát alapul véve azt kell mondanunk, a román biza nem akar akasztani. Ahogyan a gyerek se mondja komolyan apjának, anyjának, hogy *Bárcsak halnál meg*, vagy, hogy *Kár, hogy te vagy az apám, anyám*, mind ahányszor nem engedik őt el ide vagy oda, illetve nem adnak neki ennyi vagy annyi zsebpénzt. A gyerek ilyenkor saját frusztrációját éli meg, s vetíti ki a szülőire, akikkel máskülönben békében szeretne élni.

A román is békében akar élni. Csak nem tudja, hogyan kell, ezért ezt a békevágyat időnként furcsa módon közli. S a közlés furcsaságának mértéke szerint kell fogadni nekünk, felnőtt nemzetbelieknek ezt a gyereknepi kósza beszédet. Hiszen, s ez egyes olvasóimat megrökönyödéssel töltheti el, felelősek vagyunk a románjainkért. Felelősek, hiszen számos dologra kell megtanítanunk őket. Például, hogy miként teremthetnek maguknak saját történelmet, saját kultúrát, saját nemzettudatot.

Aztán, ha mindezeket megtanulják, no hisz rögtön nem a mienk kell majd nekik. Mindehhez azonban idő kell. Idő, s türelem. No meg igen sok székelő zászló. Hogy ahányszor meglátja a koma, s akasztani támadna kedve, annyiszor el tudjuk mondani neki a lényegét. Tudni illik, hogy ha a Jó Isten valami különös, általunk eleddig nem ismert célnál fogva egymás mellé rendelt minket, akkor felelősséggel tartozunk egymás iránt. Hogy tehát mi, idősebbek kénytelenek vagyunk megtanítani mindenre fiatalabb országbelijeinket. Elsőként jó modorra, s tiszta beszédre.

Annak a széttaposott kozák kucsához hasonlatos arcvonású embernek pedig tiszta szívvel, igen nagy tisztelettel

üzenhetjük, hogy bizony a cujka meg a rossz bor egy idő után igen csúnyán kiütözik az arcvonásokon. S kiütöközésével egyenes arányban felejtődik el minden olyan, amit a józan ember formális logikának nevez.

E logika mentén a tisztátlan erkölcsű jelképek az esetleges betiltásuk után legfeljebb mikroközösségekben, szubkulturákban örvendenek viszonylagos népszerűségnek. A tiszta erkölcsű jelképek azonban, amilyen erővel tiltják őket, olyan erővel indulnak hódításba, s azt a hódítást megállítani nem lehet. Mondanám, hogy Krisztus keresztyével nagyon is megtanulták ezt a rómaiak, ha lennének még rómaiak.

S mondanám, hogy meg fogja tanulni minden ellenséges felekezet a székelő zászló kapcsán. Már, ha ez a felekezet túléli az idők viharait. Mert egy dolog biztos: mi, magyarok – székelő zászlóstul, szent koronástul – maradunk, s megmaradunk.

Mostanság pedig nem tehetünk mást, mint a legközelebbi alkalommal a legközelebbi Istenházába betérve elmondani egy imát román testvéreink lelki megvilágosodásáért. Hogy ők is mihamarább gyermeknéből felnőtt nemzetté váljanak.

Doó János

Nyílt levél Öexcellenciája Mihai Tudose miniszterelnöknek – Bukarest

Köszönet illeti Önt a minapi fenyegetőzéséért, amelyben akasztással riogatja azokat a székelő honfitársaimat, akik egyelőre az Önök fennhatósága alatt kénytelenek élni, de akik veszik a bátorságot, s ki merik tenni a székelő zászlót.

Nos, nem az akasztás ötlete érdemel köszönetet, hanem az a szolgálat, amelyet Ön tett azért, hogy a haza iránti elkötelezettségről, Erdély revíziójáról, valamint az irredentizmusról már-már megfélemezhető magyar társadalom ismét felébredjen, és nemzeti érzésében, elkötelezettségében, székelő testvéreink védelmében újra, ritkán tapasztalt erőt és inspirációt kapjon – Öntől, Románia miniszterelnökétől.

Hiszen a székelő jó szándékú és hajlamos is elhinni az Önök valóság tartalom nélküli gesztusait, ígéreteit, de már annak is örül, ha nem találunk ki Bukarestben valami újat, ami ugyan velejéig törvénytelen, aljas, de legalább árt a magyarságnak (persze hosszú távon inkább Önöknek!). Hiszen Önök száz év elteltével is rettegnek tőlünk, mi viszont száz év elteltével sem mondunk le jogos, és Istentől kapott tulaj-

donunkról, a Magyar Királyság területéről, a Partiumról, és Erdélyről sem. Mi több! Mint a jó gazda, úgy szemléljük az Önök jelenlegi pusztító működését, és jegyezzük is mindazt, amit Önök a székelőség és Erdély kincsei ellen tesznek. Jegyezzük, amíg az Úr Isten méltónak nem talál bennünket arra, hogy visszaadja nekünk azt, ami ab ovo a miénk. S utána majd a feljegyzett lista alapján elszámolunk! Mert eljön az az idő... Excellenciás Uram.

Ehhez azonban kellenek azok az inspirációk, amelyeket Önöktől, s legutóbb személyesen Öntől kapott a magyar társadalom széles e Kárpát-házában. Mert egyet jól jegyezzen meg Excellenciád! Mi akkor erősödünk és tartunk össze, ha el akarnak tiporni minket, s akkor lanyhul még a nemzeti érzés (is) bennünk, ha szabadságban, autonómiában és zavartalanul élhetünk... amire persze Mátyás király óta nem volt módunk.

Mindazonáltal köszönöm a kijelentésével nekünk nyújtott kiemelkedő szívességét, hiszen ismét ráébredt a magyar anyaország népe, hogy nekünk fáj, és számunkra egyszersmind tőrhe-

tetlen is, ha székelő testvéreinket valaki fel akarná akasztani... Kivált, ha Önök közül jut eszébe bárkinek efféle „pajkos cselekedet” Avram Jancu gyilkosságsorozata vagy a Maniu gárdák gyilkos söpredékének vérszomjas öldöklése után. Mert Önök éppen eleget gyilkoltak és sanyargattak már az elmúlt századok alatt székelőt s magyart egyaránt...

Önök tehát jár a Gyurcsány Ferenc díj, amit akkor alapítottam lélekben, amikor a „mi Ferink” saját pártját is szétverve segítette hatalomra azt keresztyén magyar kormányt, amely hosszú évtizedek után, végre a magyar érdekeket és a magyar nemzetet védi, szolgálja, s amelynek Ön szintén olyan lelki segítséget nyújtott eme akasztató, miniszterelnökhöz Európában méltatlan és a tisztességes, jó szándékú, békét kívánó román nemzetet is lejárató kijelentésével, amelyet ritkán kapunk, mert más országok vezetői tudják, mit beszélnek...

Köszönettel maradok tehát, a magyar nemzeti összetartást elősegítő, új-ráteremtő kijelentéséért:

Stoffán György író

Európa elfelejtette a karácsonyt

Interjú Márfi Gyula veszprémi érsekkel

Ellentmondásokkal, fenyegetéssel, mégis reménnyel teli időszakban érkezett el az idei karácsony. Így lehetne summázni Márfi Gyula veszprémi érsek gondolatait, aki az ünnepek előtt adott exkluzív interjút a Pesti Srácoknak. Az érsek felidézte azokat az Európában zajló folyamatokat, amelyek aggodalommal töltik el. Mint mondta, tisztán kell látnunk, hogy mivel állunk szemben, mert az a sötétség, ami Európát fenyegeti, keresztény kultúránkat, hitünket fenyegeti. Nyugaton egy olyan világ épül, amelyik toleranciát vár el, miközben összemosza a nemzeteket, és megfosztaná államaikat minden függetlenségüktől. De itt Magyarországon valami elkezdődött, ami reményteljes, mintha Istennek valamilyen célja, terve lenne velünk

– Sokan kíváncsiak érsek atya véleményére, a szavainak mindig súlya van, a balliberális sajtó szeret is csámcsogni ezen, hiszen kevés az olyan egyházi vezető, aki ennyire határozottan mer fogalmazni például a migrációról, menekültválságról...

– Egy veszprémi rendezvényen beszéltem először a migrációról, amit nem sokkal később egy olasz lapban láttam viszont. Nem vagyok muszlimgyűlölő, de nem csaphatjuk be magunkat. Az én egyházmelegyém is százötven évig muszlim megszállás alatt volt, és az alatt az összes szerzetesház elpusztult, a templomok nagy része elpusztult, és igenis aggódom Európa elkereszténytelenedése, illetve iszlamizációja miatt.

– A közelmúltban járt Rómában. Ferenc pápa hogy vélekedett a kiállásáról, illetve, Magyarország álláspontjáról a migráció kérdésében?

– Szentatya nagyon korrektül, higgadtan, szeretettel válaszolt. Velünk szemben rendkívül barátságos volt, nem érezte, hogy rossz fiúk lennénk. Amikor elbúcsúztunk, mind-együnkkel kezét fogott. Nekem azt mondta: „Cosa siamo fratelli”, vagyis „Mi testvérek vagyunk”. Szentatya is tisztán látja, mi történik a világban, Európában, és több oldalról közelíti meg a problémát. Elmondta, hogy az iszlám folyamatosan változik, kiszámíthatatlan. Ő is tudja, hogy ha például egy muszlim kereszténnyel köt házasságot és nem lesz valamennyi gyermek muszlim, akkor mind a két szülőt megölik. Még a toleránsabbnak tűnő Iránban is 2008-ban hoztak egy olyan törvényt, hogy aki az iszlám hitet elhagyja, azt halálra kell ítélni és ki kell végezni. Van egy radikalizálódás, kétségtelenül, ugyanakkor a szentatya arra is felhívta a figyelmet, hogy vannak országok, például Afrikában, ahol békésen együtt élnek muszlimok és keresztények.

– Mindabból, ami a híradásokban, sajtóban megjelent, azt

gondolnánk, hogy Ferenc pápa, sokkal elfogadóbb nálunk, és megengedőbb is...

– A sajtó eléggé egyoldalúan kezelte azt, amit szentatya mondott. Például azt is mondta, hogy egy ország sem kényeszeríthető rá, hogy erőn felül fogadjon be migránsokat. Ahogy azt is, hogy nemcsak szeretet van a világon, hanem prudencia, azaz okosság, mérlegelés is. Jézus is úgy tanított, „legyetek szelídek mint a galambok, és okosak, mint a kígyók”. Szentatya arról is beszélt, hogy a migránsoknak kötelességük alkalmazkodni a befogadó országok törvényeihez. Ezeket a gondolatait viszont nem terjeszti a sajtó – így az a kép sem hiteles, amit nekünk mutat róla. Kétségkívül sürgette a befogadási eljárások felgyorsítását, de nem azt, hogy könnyítsék meg a bevándorlást. És a két dolog nagyon távol áll egymástól.

– Az európai politikusok jó része elítél bennünket, magyarokat. Egyre hangosabbak azok a kritikák, miszerint idegengyűlölők vagyunk, és megtagadjuk a segítséget, azoktól, akik bajban vannak, vagyis nem úgy viselkedünk, ahogy az egy kereszténységre büszke nemzetől elvárható. Valóban velünk van a baj, mi vagyunk elutasítók és embertelenek, vagy az Európai Parlamentben, az unióban ülnek rosszul a lovon?

– Az ultraliberálisok a saját bűneiket ostromozzák, de nem saját magukban, hanem másokban, elsősorban mibennünk. Toleranciát várnak, miközben pont ők azok, akik intoleránsak, szabadságról beszélnek, miközben például a sajtószabadság minimumát sem tartják be. Az anglikán egyház készített egy kétperces reklámfilmét magáról, egyetlen angol tévé-csatorna nem vállalta, pénzért sem, hogy lehozza. Ők ezt nem tartják kirekesztésnek, pedig maximá-

lisan az. Bojkottálják a keresztényüldözésről szóló híreket. Idén év elején Nigériában egy fuláni muszlim szekta élve elégetett ötszáz keresztényt. A tetemekről sikerült egy felvételt készíteni, de a spanyol hatóságok letiltották, mondván, hogy gyűlöletkeltő, pornográf a felvétel. Ez a kettős mérce. Egyébként ezek az ultraliberális európai vezetők önmagukkal is teljes ellentmondásban vannak.

Pluralizmust, sokféleséget hirdetnek, ugyanakkor propagálják a férfi és nő közötti alapvető különbségek eltörlését. Nem ismerik el a család intézményét, amelyik egy életre szóló elköteleződésen alapul. Minden formában csak a szabadságot hirdetik, s közben elvárják, hogy az államok adják fel a függetlenségüket és álljanak be egy Európai Egyesült Államok intézményébe, amelyet majd Brüsszelből kormányoznak. Egy totalitárius politikai rendszer megvalósításán fáradoznak. Teljesen központosítani akarják Európát, megszüntetve az államok függetlenségét. Az államok legyenek

rabszolgák, hódoljanak be, de férj és a feleség tartsa meg a függetlenségét. Abszolút ellentmondás. Multikulturalizmusról beszélnek, és behívják a totális monokultúrát. Az iszlám ugyanis nem ismer el más kultúrát, mint a saját magáét. Egyenlőséget és testvériséget hirdetnek, miközben szállást készítenek azoknak, akik még a rabszolgatartáson és a rabszolgakereskedelmen sem jutottak túl. Toleranciát várnak el tőlünk, közben megalkusznak a teljes intoleranciával, és velünk szemben is intoleránsak. Ellentmondás ellentmondás hátán, azt tudom rájuk mondani, ami szerepel az efézusbelieknek írt levélben, a Bibliában: „*elméjükre sötétség borult*”, vagy amit Radnóti ír a Töredék című versében, „*míg balhitekben hitt s tajtékzott tévete, befönték életét vad kényszerképzetek*”. Ez jellemző a mai európai vezetők nagy részére.

– *Van egy olyan tudományos álláspont, miszerint az effajta európai gondolkodás eredője az, hogy Európa valódi identitása megrogyott, azért hirdeti a multikulturalizmust, mert elvesztette kapcsolatát a saját kultúrájával. Van ebben a vélekedésben relevancia?*

Valóban mi is hibásak vagyunk. A liberalizmus terjedésével létrehoztunk először egy olyan spirituális, utána pedig demográfiai vákuumot, amelyet most a muszlimok akarnak betölteni. A természet irtózik a légüres tértől – valamivel betölti, de ezt a légüres teret mi magunk idéztük elő. Amikor a szélsőbaloldal összefog a szélsőjobbal, az olyan, mint amikor a farizeusok összefogtak az általuk gyűlölt Poncius Pilátussal, csak hogy Jézustól megszabaduljanak. Ezzel ők is öngyilkosságot követtek el, hiszen ennek a következménye lett, hogy a rómaiak elfoglalták Jeruzsálemet és az akkor még meglévő jogaikat elvesztették. Európa azzal, hogy harcol ellenünk, ugyanígy öngyilkosságot követ el. A muszlimok ugyanis az ultraliberálisokat fogják elsőnek elszöporítani.

– *Szinte már napi szinten kell szembesülnünk azzal, hogy Európa valamelyik nagyvárosában eltűntettek keresztény jelképeket emlékművekről, szobrokról, templomokat zárnak be. Ez a betelepülő muszlimok elvárása, vagy liberális túlbuzgóság?*

– A muszlimok kétségkívül nem szeretik a keresztet, a törökök el is nevezték kutyafának. De, hogy a karácsonyfáról miért mondtak le egyesek?! Amikor azzal semmi bajuk... Isztambul tele van most is karácsonyfával. Brüsszelben a városháza előtt meg eltűntették a karácsonyfát, hogy ne zavarják a muszlimok érzékenységét. Csakhogy a karácsonyt, mint egy próféta születését, ők is megünnepelik.

– *Talán a legabszurdabb mégis az idei ünnepben, hogy rettegve kell lennünk, melyik karácsonyi vásárban robbantanak, vagy melyik karácsonyi szentmisén történik merénylet. Konkrét fenyegetések is elhangzottak. Mi ennek a célja a félelemkelésen túl, hogy önként mondjunk le vallásunk gyakorlásáról?*

– Nehéz erre magyarázatot találni. De az beszédes, hogy tavaly kiadott az Európai Bizottság egy agendát hárommillió példányban. Ebben szerepelnek a világ nagy vallásainak ünnepei, még hindu és muszlim közötti átmenet, a szikh vallásnak az ünnepei is. De ha odalapozunk december 25-

höz, egy üres lapot találunk. Alatta, a lap alján ez a mondat áll: „*Az igazi barát az, aki megosztja foglalatosságodat és osztózik örömödben.*” Ez lett a karácsony. Európa elfelejtette a karácsonyt. Erre mondhatjuk, hogy a pofátlanságnak nincs határa... Ez nem kirekesztés?! Az én véleményem szerint van ebben az egészben valami sátáni.

– *Ha elfogadjuk, hogy semmi sem történik ok nélkül, és ezeket a harcokat valamiért meg kellett, meg kell vívni, akkor mi lehet az eredő ok?*

– Lehetséges, hogy újra kell építeni a kereszténységet. Ez a folyamat nálunk, Magyarországon mintha elkezdődött volna. 2012. január 12-én lépett életbe új alkotmányunk. Úgy kezdődik, hogy „**Isten, áldd meg a magyart**”, de benne van az is, hogy örülünk annak, hogy ezer évvel ezelőtt Szent István király Magyarországot a keresztény Európa részévé tette. Ha tovább vesszük: Magyarország védi a család intézményét, támogatja a gyermekvállalást. Államunk vezetői, ahogy itt Veszprémben a megyénk vagy a város vezetői, hívó keresztény emberek. Bevezették az általános iskolában a kötelező hittan- vagy az etika oktatását, aminek a hatására olyan gyermekek is lehetőséget kaptak Isten megismerésére, akiknek a szülei nem feltétlenül vallásosak. Mindezek által nálunk már halvány jelei mutatkoznak a megújulásnak. Most készítettük a jelentésünket Rómának, ehhez megnéztük a statisztikákat, és kiderült, hogy két-három éve megállt a zuhanás, emelkedett a házasságkötések, a születések és keresztelesek száma. Valamiféle jel az is, hogy engem is annyian hívnak, világi szervek is, akár egy tankönyv, egy fűrészüzem, vagy egy új üzlet megáldására, és kéri, hogy szóljak is. Utána odajönnek hozzám, szorongatják a kezemet és megköszönik, olyanok, akik egyébként nem járnak templomba. Valami elkezdődött... már nem csak profanizálódik ami szakrális, hanem eljutottunk oda, hogy szakráljuk azt, ami profán. Mindezek által mi szembe-
megyünk Európával, minden értelemben.

– *Lehet egy nemzetnek feladata is vallási szempontból?*

– Pio atya mondott olyat, hogy Magyarország egy olyan kalitka, amelyikből egy gyönyörű madár fog kirepülni és valamilyen nagy áldás száll ezáltal a világra. De sokkal többet kellene nekünk is imádkoznunk országunk védőangyalához, ez pedig a hagyomány szerint Gábor főangyal, aki Máriának az üzenetet hozta, hogy Isten fiának lesz az édesanyja. Az ő képét látjuk a Szent István-bazilikában Budapesten, ott van az oltár-fölepítmény fölött, és ő az, aki hozza a koronát. A Hősök terén is ott van Gábor angyal. Hozzáteszem, ez nem a hit tárgya, hanem a reményé, hogy Istennek talán valami célja van velünk.

– *A szentanya vajon mit gondol erről?*

– Mi azt vettük észre, hogy nem úgy lát bennünket, magyarokat, mint ahogy mi gondoltuk róla. Bábel Balázs érsek fölvetette, hogy szentanya hogy látja ennek a szerencsétlen Európának a sorsát? Megmondta őszintén, hogy ő is aggódik. Idézte azt a mondást, hogy: „*Ex oriente lux*”, azaz „Keletről jön a fény”, Nyugatról a fényűzés. Rómában voltunk, ott a kelet mi vagyunk. Azt is mondta, hogy a globalizáció nem szabad azt jelentse, hogy mindenki egyforma, javasolta, hogy mi magyarok igenis ragaszkodjunk hagyományainkhoz...
(hirado.hu)

A magyarkérdés román ügy

Beszélgetés Daniel Barbu történész-politológussal

A többségi nemzet érdekelt a magyar kisebbség széles körű elismertetésében, tartja Daniel Barbu. A bukaresti történész-politológussal a romániai demokráciafejlődés kihasználatlan lehetőségeiről és arról is beszélgettünk, miért kellene tisztelben tartani 800 ezer, tömbben élő székely önrendelkezésre vonatkozó kérését.

– Egyik előadásában a társadalmi egyetértést, illetve tiltakozást kategorizálta a romániai demokráciafejlődés két legfontosabb mozgatórugójaként. Miben kell egyetérteni, illetve mit kell kifogásolni?

– Bár két különválasztott, alapvetően mégis elválaszthatatlan dologról van szó. Egy társadalom demokratizálódásának folyamatában elengedhetetlen a politikai rend sorozatos, akár rendszeres kétségbevonása, mivel anélkül a politikai berendezkedésekből hiányzik a demokratizálódás iránti természetes késztetés. A politikai elit ugyanis önmagától legszívesebben bronzba öntené saját dominanciáját, mintsem megváltoztassa. A liberális filozófia hagyománya ugyanakkor a társadalmi egyetértést tartja a demokrácia alapkövének. A romániai társadalom az 1919-es általános választójogi törvény óta datálható, közel százéves demokratizálódási folyamatában valóban alapkönek tekinthető a társadalmi konszenzus, illetve fellebbezés.

– Tetten érhetők, azonosíthatók ezek az állapotok?

– Igen, de nyilván csak utólag. Szerintem a huszadik század romániai társadalmában két egyformán jelentős társadalmi fellebbezési momentumot jegyezhetünk. A másodikat, 1989-et sokan közülünk átérteltük: ekkor – a konspirációs elméleteken túl, illetve azokkal együtt – az ország több városában valószínű tömegmozgalom utasította el a kommunista rendszert. Hogy egészen pontosan kik is, az máig meglehetősen vitatott, de jelentős mértékben spontán, a román történelemben min-

denképpen példa nélküli mozgalomról beszélhetünk. Nyilván mindez még a december 22-e előtti, Nicolae Ceausescu elmenekülését megelőző időszak, amikor egymást nem ismerő százazrek lázadtak fel országszerte. Ez az egyik pillanat, amely kihasználatlanul maradt.

– Kihasználatlan vagy inkább elszalasztott pillanatról beszélhetünk?

– Kihasználatlan, mivel harmatnyi szándék sem létezett a lehetőség jó értelemben vett kihasználására. Mint közismert, az emberi méltóságérzetnek az a robbanása olyan embertől indult, akit magyarként és protestánsként egyaránt perifériára szorított a román társadalom. Ezt az embert, Tőkés Lászlót viszont 1990 januárjára már szinte nemlétezőnek nyilvánította a körvonalazódó politikai elit. Álmodjunk csak együtt egy kicsit: vajon mi lett volna, ha Alexandru Barladeanu helyett Tőkés László a román szenátus első elnöke? Ez az ember fontos értékeket honosíthatott volna meg a politikában, s általa a magyarság is magáénak érezhette volna mindazt, ami következett. Fontos lehetőség volt, és nemcsak a romániai magyarság újrapozicionálására.

– Miben áll az 1918-es momentum megismételhetetlensége?

– A gyulafehérvári megmozdulás ugyancsak spontán történetnek, civil társadalmi megmozdulásnak indult. Az ott összegyűlt románok nem számíthattak akkor sem a prefektusokra, sem csendőrségre vagy hadseregre, és a román korona hatalmi testületeire sem. Eredetileg egy sereg vegytisztán demokratikus elv körül gyülekeztek az emberek, mint például a szavazójog kiszélesítése vagy a kisebbségek vétőjoga. Az univerzális szabadságelveket valló románok azonban megijedtek a falvak anarchizálásától. Miután Magyarországon éppen a kommunizmus réme fenyegetett, a magyar csendőrség szétszéledt, a hadsereg fellelhetetlen volt, a többnyire a román burzsoáziát képviselő megjelentek védtelennek érezték magukat a falvakban érzékelhető felkeléshangulattal szemben. És akkor a román hadsereg segítségét kérték, nem számolva azzal, hogy a Szent István-i koronát egy másik, hasonlóan nyomasztóra, a román király acélkoronájára cserélik. A liberális kormány pedig egy-kettőre kisajátította Erdélyt, kihasználva a magyarok sokkállapotát, akik képtelenek voltak felfogni, hogy gyorsan és megállíthatatlanul omlik össze a körülöttük lévő birodalom. Ehhez csatlakoztatható Onisifor Ghibu helyzetfelf ismerése is, aki a kolozsvári egyetem valamennyi alkalmazottjától huszonnégy órán belüli eskütételt követelt. Azt se feledjük, hogy a karácsony és újesztendő közötti időszakban jártak, ami egyrészt az ünnep diktálta családi bezárkózást feltételezte, nem beszélve arról, hogy akkor még senki sem tette volna tűzbe a kezét az aktuális politikai állapotok megváltoztathatatlanságáért. Ilyen körülmények között csak kevesen jelent-

Végre itthon!

keztek felesküdni egy számukra ismeretlen koronára, így aztán a továbbiakban könnyűszerrel lehetett már elbocsátani az embereket.

– *Spontán emberi félelem volt a románok félelme vagy mestersegesen gerjesztett pánik?*

– Egyértelműen a liberális ember ösztönös félelméről beszélhetünk, a magántulajdon elvesztésének félelme dolgozott az emberekben.

– *Az elszalasztott történelmi pillanatok közé sorolhatjuk netán Románia uniós csatlakozását is?*

– Azt semmiképpen sem. Azzal az aktussal lényegében nem történt egyéb, minthogy a romániai korrupció attól a pillanattól kezdve európai korrupcióvá vált. A kommunizmus ugyanis nem változtatta meg radikálisan a román államot. Tartalmában természetesen igen, de az ötvenes éveket leszámítva a hagyományos román államformát termelte újra. Amelyben továbbra is az állam áll a politikai célkitűzések középpontjában, nem pedig az állampolgár. Nem győzöm eléggé felhívni a figyelmet arra, hogy a román alkotmány az egyetlen modern európai alaptörvény, amely nem az állampolgári jogok rögzítésével kezdődik, hanem az állam létének kinyilvánításával. Ebben az összefüggésben pedig az állampolgár az állam függeléke, és nem fordítva, ahogy annak lennie kellene.

– *Miképpen lehetséges, hogy ennek ellenére is ennyire erősen tartja magát ez az alkotmány?*

– Elsősorban azzal magyarázható, hogy a mai alkotmányt kidolgozó szakemberek, jogászok, politikusok a szocialista állam iskoláiban formálódtak. Engem elsősorban nem az állam egységes nemzeti jellegének kinyilvánítása zavar, ami önmagában ugyan bosszantó, de nem katasztrofális. Az aggasztó, hogy az igazi decentralizálás, a helyi vagy regionális önkormányzatiság tényleges megvalósításának legfontosabb akadálya épp az alkotmánynak az a passzusa, amely kimondja: az ország egyetlen törvényhozó szerve a parlament. Milyen regionalizálódás képzelhető el, ha ezek a régiók nem rendelkeznek azzal az alkotmány engedélyezte törvényhozási képességgel, amely a helyi gazdasági, kulturális, oktatási tevékenységet szabályozná? Mert ha 800 ezer, tömbben élő székely önrendelkezést kér, akkor szerintem tiszteletben kell tartanunk a kérésüket.

– *Hogyan rajzolná fel a kisebbségi magyar képét?*

– Roppant kényes kérdés, de próbáljuk meg. Ha én kisebbségi lennék, kényesen vigyáznék az anyanyelvemre és a

kisebbségi kultúrára, de igyekeznék mindezeket a törekvéseket beágyazni azon hazai körülmények közé, amelyek azért mégsem tekinthetők annyira elszigetelőnek, mint az 1918–1919-es állapotok. Ne hagyjuk figyelmen kívül azt sem, hogy a globalizálódó világban egy sereg hagyományosan közösségi kötődést erősítő tényező sokat veszített jelentőségéből. Ennek ellenére kevésnek adatik meg közülünk, hogy a világpiac fontos szereplőjévé váljon, s közömbössé váljék számára, hogy New Yorkban, Berlinben vagy Bukarestben él. Ezért, ha magyar családba születtem volna, mindennél fontosabbnak tartanám etnikai identitásomat, annak elismertetését, az anyanyelvem minél magasabb szintű otthonának megteremtését, azaz a saját egyetem biztosítását. Mindennél fontosabb azonban, hogy a magyarság nem kisebbség ebben az országban, hanem jelentős, alapító, államalkotó tényező, amelynek jogos igényeit nem elégítheti ki a multikulturalitás törékeny létére való mutogatás. Ha tetszik ez egyeseknek, ha nem.

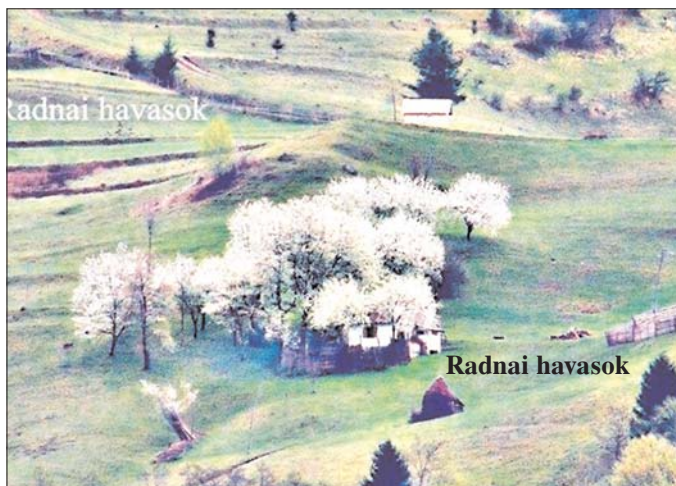
– *Miért fogadja mégis értetlenkedve a nemzetközi közvélemény a romániai magyar kérdést?*

– Leginkább azért, mert Európában nem létezik a romániai magyarság helyzetével analóg példa. Megítélésem szerint az ügy eddigi képviselői Frunda Györgytől Tőkés Lászlóig nem végezték rosszul a dolgukat, nem rajtuk kell elverni a port. E tekintetben mindenképpen kedvezőbb időknek kell jönniük, amelyeknek egyik legfontosabb feladata meggyőzni a román közösséget igényeik jogosságáról. Hozzáteszem: azt a román közösséget, amely már korántsem viszonyul annyi idegenkedéssel, esetenként rosszindulattal a magyarsághoz, mint korábban. Ma már inkább csak gondolkodásbeli lustaságban szenved: minek változtatni azon, amit megszoktunk, ami így-úgy, de működik? Ennek a feszültségnek a fellazításában van nekünk, román résztvevőknek fontos szerepünk, hiszen ez korántsem magyar–magyar ügy. Sokkal inkább román–magyar. Érdekeltek vagyunk a magyar kisebbség széles körű elismertetésében, a magyarok fokozott bevonásában a társadalomépítésbe. Hogy érezzék: nincsenek magukra hagyva.

(Háromszék, 2018. január 13.)

DANIEL BARBU

1957. május 21-én született Bukarestben. 1980-ban szerzett művészettörténeti- és elméleti egyetemi oklevelet, 1991-ben a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetemen doktorált történettudományból. 1990 és 1992 között doktori tanulmányokat folytatott a svájci Fribourgi Egyetem Teológiai Karán. 1991-ben a Bukaresti Egyetemen filozófiai doktori diplomát szerzett. 1994–2000 között a Bukaresti Egyetem Politikatudományi és Közigazgatási Karának dékánja volt, 2004-től ugyanott a politikatudományi tanszék vezetője. 2012–2013 között a kulturális tárca vezetője, 2017 márciusa óta az Állandó Választási Bizottság elnöke. Számos kötet és tanulmány szerzője.

A szerbek körében egyre nagyobb tisztelet övezi Magyarországot és a magyar vezetést

Budapesten február 9-én egész napos közös kormányülést tartott a magyar és a szerb kabinet. Pásztor István, a Vajdaság Autonóm Tartomány Képviselőházának elnökeként és a Vajdasági Magyar Szövetség vezetőjeként is tevékeny szerepet játszott a már negyedik alkalommal megszervezett bilaterális csúcstalálkozó létrejöttében. A *hirado.hu*-nak adott exkluzív interjújában az előzmények kapcsán szó esett a szerbség jövőképéről és a magyarokhoz fűződő viszonyrendszerről.

– Érezhetően egyre szorosabb a magyar-szerb viszony. Röviden hogyan tudná összefoglalni, hol tart jelenleg a két nép kapcsolata?

– A magyar-szerb viszony figyelembevételével azt gondolom, azt lehet megállapítani, valószínűsíteni és nyugodt lelkiismerettel kimondani: szerintem Magyarországnak jelen pillanatban nincsen szomszédja, amellyel kiegyensúlyozottabb lenne a viszonyrendszere, mint Szerbiával. Azt is nyugodt lélekkel leszögezhetem, hogy Szerbiára ugyanez érvényes Magyarország vonatkozásában. Ennek ténye, ez a helyzet mindannyiunknak nagyon-nagyon jó, hovatovább azt vallo, mert ez az igazság, hogy ettől talán már önmagunknak sem tudnánk kedvezőbb helyzetet kitalálni.

– Miben nyilvánul meg mindez?

– Leesett rólunk a nyomás. Szerb részről manapság már nem biztonsági kockázatként tekintenek ránk, délvidéki magyarokra, ahogy azt korábban – évtizedek hosszú során át – megszokhattuk, sajnos. Ki ne emlékezne rá: Belgrádban az akkori szerb politikai elit hangadói úgy éltek meg bennünket, mint problémahalmazt. Ilyen vagy olyan mértékben, így vagy úgy, de mindig azt éreztették velünk, hogy csupán másodrangú, megtúrt kisebbség vagyunk a saját szülőföldünkön. Most inkább azt látom, megbecsültek vagyunk, nem éri a magyar közösséget sem sérelem, sem bántás, respektálnak bennünket. Ez mindenféleképpen az otthoni teljesítményen, az otthoni politikai viszonyokon, vagyis az otthoni emberek viszonyulásán túlmenően egészen biztos annak is betudható, hogy az utóbbi hat-hét évben a két ország közötti viszony kölcsönös megelégedésünkre ilyen módon alakult, ahogy.

– Ezek a csúcstalálkozók is hozzájárultak ahhoz, hogy másként tekintsen a magyarságra Belgrád?

– Most, pénteken már a negyedik közös kormányülés kerül megrendezésre itt Budapesten. Azt látom, hogy mivel az összes eddigi közös kabinetülésen résztvevője voltam – mi több, akkor is ott voltam, amikor ennek az együttes kabinetülésnek az ötlete fölmerült – tehát a folyamat részeseként rálátásom van arra, ahogy halad az idő, ahogy rendszeresen egymást követik a közös ülések, egyre jobban megismerjük egymást, mind határozottabban körvonala-

zódnak a jövőnk képei. Elmélyülőben vannak ezek a folyamatok.

– Látványos volt eddig minden együttes kormányülés. Sikerül-e eredményeket felmutatni?

– Az eredmények kézzel foghatóak. Ez akkor is így van, ha az együttes kormányülések protokolljellege tagadhatatlan, tehát bizonyos fokig mutatójellegűek, mert végső soron a diplomácia valahol mutató is, gesztusoknak a sora. Ilyenkor mindig fölmerül az emberben, vajon lesz-e tartalom mögötte? Viszont az, ami nagyon értékes mind ebben, és amit most látok: sok tartalom van. (...)

– A szerb politikai elit mellett az átlagos szerb miként tekint a magyarokra, Magyarországra?

– Nagyon respektálja. És ez itt nem egy hosszú időre visszanyúló történet. Az utóbbi időben – ki ne látná? – jelentős változás állt be Magyarország és ezen belül elsősorban a magyar miniszterelnök megítélése kapcsán. Ez részben a már említett az országok közötti jó viszony miatt van, részben Magyarország teljesítménye miatt. A hétköznapi embereket illetően: egyrészt az átlagos szerb állampolgár, a szerbiai közvélemény sok mindent lát, tapasztal, sokat tud Magyarországról. Rengetegen járnak át a határon különféle ügyek miatt. Bevásárlás, utazás, gyógyfürdőzés, üzleti ügyek miatt jönnek Magyarországra. Tájékozódnak, és látják, milyen ütemben fejlődik Magyarország, hol tartanak a magyarok. Másrészről a szerbség egy olyan karakterű nép, aki fölnevez és megbecsüli azokat, akikben van kurázsi. A szerbek azokat szeretik, akik ha kell, erőt mutatnak fel. A gyöngéssel a szerb nem foglalkozik. Akiben van akarat, elszántság és tartás, azt viszont respektálja a szerbség. Ilyen vonatkozásban a magyar miniszterelnöknek nem kellett „nagyot domborítania”, adta magát, és Szerbiában az emberek túlnyomó többsége Orbán Viktor vállálását, megnyilvánulásait szimpátiával fogadja.

– Büszke magyar, büszke szerb? Megférünk egymás mellett?

– A magyar nemzeti érdekképviselő gondolkodásában, felfogásában nem áll messze a szerb nemzeti érdekképviselő által megfogalmazott törekvésektől. A szerbség értékeli a büszkeséget. Ha egy nemzetnek arca, önbizalma van. Én még emlékszem rá, a közelmúltban is, öt évvel, vagy tíz évvel ezelőtt: messze nem ilyen kedvező volt a megítélésünk. Ahogy a környező szomszédjaikat, a bolgárokat, a románokat, az albánokat hajlamosak voltak lenézni, lekezelően viszonyultak hozzájuk, úgy a magyarság iránt is volt egyfajta öntelt, fölényeskedő hozzáállás. Mára mindez a múlté. Köszönhető mindez a jelenlegi magyar vezetésnek és a megújult budapesti nemzetpolitikának. A nagyobb hatalmakkal való szembefordulás, a nemzeti érdekek megvédése, mindenekfelettsége tudniillik nem áll messze a szerb emberek gondolkodásától. Éppen emiatt Magyarországnak és személy szerint Orbán Viktornak Szerbiában hallatlanul nagy tekintélye, nagy respektje van.

(Rövidített szöveg)

Gyárfás András

Desszert

Ó-ió-ció-áció-záció-izáció-lizáció-alizáció-balizáció-obalizáció-lobalizáció -GLOBALIZÁCIÓ - írnám a valamikori vakációs mondóka helyett, igaz, némileg ellentétes érzelmekkel, az élet (azóta azt is kijárt) iskolájának táblájára.

Nem titkolom, nagy várakozással készültem erre is, csak itt valami egészen más valami jött el. Míg a vakáció többnyire, ha rövid is, de örömteli ünnep volt, a globalizáció viszont minden értéket elpusztító járványként járja be a világot.

Nemzetállamokba kell tömörülni újra, lenne a nálam okosabbak által javasolt gyógyszer, ám ezt meggátolja majd Svájc, Belgium, az USA és sokan mások, kiknek fogalmuk sincs arról, mi is az a nemzet, de ahol mindent megold és ural a Disznófejű Nagyúr.

De valamit tenni kellene, mert rohamosan ellepi a globalizáció szennye az élet minden területét. Végváratat kell építeni, mint annak idején a török veszedelem ellen, kitartani ott, amíg lehet, és bízni a rohanó világváltozásban. Milyen remek, hogy az újonnan felépített stadionokat kis ráfordítással alkalmassá lehetne tenni az önvédelemre. Meg aztán, néhány évtizeddel előre gondolva, talán a legjobb lenne bedobni a gyeplőt a megvesztett világ lábai közé, visszahúzódnai a barlangokba, elővenni a múzeumokból kilopott kőbaltákat, és rászokni az emberhúsra. És ha majd fél évezred elteltével valamelyik távoli bolygó lényei idelátogatnak az addig ember nélkülivé vált földre, majd olyan sziklarajzokra/írásokra találnak, hogy asszongya: „Két kőbaltát kínálunk egy jó húsban levő szőke nőért. Lakodalomra kell, desszertnek”

Temetem a kampányt

*Ha én Orbán Viktor lennék,
jaga diga diga jaga daga diga dom,
Éjjel-nappal, digi digi daj,
Tartana a nagy daj-daj.
Temetném a kampányt,
jaga diga diga jaga daga diga dom.*

(A Hegedűs a háztetőn kísérezőzenéjének szövegéből)

A milliárdokat, amibe az kerül, szétosztanám jótékonyági célokra, legyen az a hajléktalanok átteleltetése, újabb nyugdíjpótlék, kórházi felszerelés, és így tovább. O.V. nyilván jobban tudja, mit, hova és hogyan, de ha rajtam múlna, leszedetném az óriásplakátok kötelező politika-tartalmát, és helyettük a gyönyörű, új- vagy felújított épületek, városrészek (melyek tagadhatatlanul jelen kormányunkat dicsérik) szöveg nélküli fotói mondanák el, hogy: ember, nézz körül, láss, gondolkodj, és aztán szavazz. Nem kellene a pártok agymosó szövegeit hallgatnod, csak saját magadnak feltenni a kérdést: jobban megy nekem most, mint hét vagy nyolc évvel ezelőtt? És ha erre az Igen vagy a Nem a válasz, hát ennek megfelelően tegyél majd x-t a szavazócédulára.

Mint határon kívüli magyar, adósa vagyok a Fidesznek, tőle kaptam vissza, ami születésemkor az enyém volt, a Magyar állampolgárságot. És mivel nekem csak 1, azaz egy

szavazatom van, és Fletó meg akarja tiltani, hogy szavazhassak, ezért, egye fene, legyen neki is öröme a választásomban, így hát kijelentem: nem a Fideszre, hanem a KDNP-re fogok szavazni.

Körkérdés

Hajnaltól, vagy pirkadatkor (melyik is van előbb?), szóval, amikor az emberek még alszanak, ide ülök a gép mellé azzal a szándékkal, hogy: na, ma írok. Előbb azonban még átfutom a hajnali vagy pirkadati lapokat (egyrészt mert olvasni könnyebb, mint írni, másrészt meg tudni szeretem, mi foglalkoztatja az alvó embereket ott is, itt is.) Ennek aztán az lesz az eredménye, hogy elhalasztom az írást. Mert ugye a friss eseményekre reagálni (jaj, bocsásson meg Molnos Angéla) - válaszolni badarság, hiszen mire az Átalvető lehozza (ha lehozza) az írást, már rég mindennek az ellenkezője igaz.

Ma is így volt ez, valami örök (?) igazságról szerettem volna közölni az emberiséggel az én privát igazságomat, de elolvastam egy svájci közgazdaságtani főiskolán végzett véleménykutatást, és mindennek vége. Körkérdés: Mi a véleményed, butít-e a közszolgálati média? Alatta, ahogy illik és kell, két négyzet, egyik az igen, másik a nem. A lapok több mint fele üresen hagyott négyzetekkel, de alattuk kézzel írott mondattal jött vissza: - Nem értjük a kérdést!

Na, most akkor én hogyan kezdjem el a „másvilágról” már rég megfogalmazott cikkemet? Igen, a másvilágról, arról, amiről hetven-valahány éven át azt hittem, hogy lesznek ismereteim, ha majd a Charon nevű utazótársaság átszállít a Stüx folyón. Csakhogy a „más világot” mellbevágóan, nap mint nap, már ideát átélem.

Látnom kell, hogy marhaság erre időt pazarolni, egyrészt a sajátomat, aztán az igen tisztelt Főszerkesztő Úrét, na meg az olvasókét. Ezen nem érdemes vitatkozni, más világot élünk, mint amibe születünk, és egészen mást, mint amiben felnőtünk. Más, más, más minden, mások az alapértékek, más a tudat, és más a lét. Ezzel nem is lenne baj, de ellopták időskorom egyetlen értékét, és ez fáj. Azt hittem, hogy – miként több ezer éven át történt - amikor elfogy a fizikai erő és felgyül az élettapasztalat, azt átadva gazdagítjuk az utáunk jövőket. Hogy amit hosszú évek során akarva-akaratlan megéltem, mindaz akárcsak egy anekdota erejéig érdeklí a következő nemzedékeket.

Ugyan már András, hiszen mára mindent globalizáltak, nemsokára digitalizálnak, hol vagy te ezektől? Az unokáimat tizenvalahány évvel ezelőtt végtelen örömmre Zoltánnak és Attilának kereszteltette svájci édesanyjuk és magyar apjuk, ma viszont lassan hasznos lenne második névként felvenni az Erzsike meg Rózsika neveket, ha nem akarjuk jövőjüket tönkretenni azzal, hogy csak fiú-, vagy csak lánynevük van. Ma még csak a harmadik nemet vezették be az anyakönyvi hivatalokban, de holnapra már eltörlik a nemet magát is, döntse el a gyerek önmaga valahol húsz vagy harminc éves korában, hogy mi is ő. Álláskeresőnél szörnyű hátrány a nemet bevallani, az autópályák végén meg elfogadhatatlan, ha ki van téve egy férfire vagy nőre utaló figura. Ha befut egy kiránduló busz, a nő előtt töbttíz-méteres sor kígyózik (kínlódik), a másik fél üres. Egyszerű a megoldás: Világ proletárjai, pisiljünk együtt! Brüsszelnek köteleznie kellene erre a

tagállamokat (esetleg kvóta-rendszerrel?), de a bevándorlókat tessék kérem békén hagyni, ők végezzék csak továbbra is ősi kultúrájuk szerint kis- és nagydolgaikat. Majd, amikor hálatalten a brüsszeli libik fejét célozzák, nyissák ki azok (ahogy most is teszik) jó nagyra a szájukat.

Fekete hattyú

Amiről írni akarok, az majd ezután jön, előbb arról, ami csak úgy jön-megy, Gyárfás-féle eszemenésként. Úgy látszik, tanulok a kereskedelmi tévéktől, ahol azzal kezdik a híreket, hogy hamarosan látni fogják Cucimucit meztelenül, és még csak nem is egyedül, de addig is lenyomnak a torkunkon egy rakás agymosó inkább reklámot, mint hírt.

Na de én nem vagyok ilyen, nem, én Hódmezővásárhely díszpolgára vagyok 2005 óta, és ez késztet arra, hogy most ne arról írjak, amit majd írok, hanem az eszemet osszam az ottani választási kampány történéseiről. Jó, tudom, hogy mire ez a cikk megjelenik, már elfelejtett (esetleg politikai kabarékban még feleleveníthető) rossz vicc lesz, de ha már nekifogtam, hát essünk túl rajta. Szóval a városban, amelyiknek - nem győzöm elégszer leírni - Díszpolgára vagyok! (ne kérdezzék, mivel érdemeltem ki, mert magam sem tudom, de jól esik ismételtetni), jelentkezett egy független (pártoktól, emberektől és istentől független), önmagát jelölő, kissé botcsinálta politikus, akiről hamarosan kiderült, hogy kétszer is hazudott már az első nyilvános beszélgetésen. Hát kérem, ez nem lehet igaz, egy ember, aki csak kétszer hazudik, ellenzéki politikussá akarja magát választatni? Azért mindennek van határa, hisz ma egy igazi magyar ellenzéki állandóan hazudik, mit akar ez a naiv, síros, többszörös családapája maga szerény két hazugságával? Talán elvesztette az állását, dolgozni nem akar, a pénz meg csak kell a házhoz, és ha már választani lehet munka és pénzkeresés között, hát ő az utóbbi mellett döntött, és ha már van, aki ebben segíti is, talán így érthető, emberi dolog. Még ha nem is a legnemesebb emberi, de hát a nemességet már több mint száz éve sikeresen felszámoltuk, hát csak rajta. Ha ez neki sikerül, végtelen szomorúságomra alighanem lemondok a Díszpolgári címről.

Ha már hazugság, akkor még valami, de ezután aztán tényleg jön, aminek jönnie kell. A Szabad Rádió indulásakor hangzottak el Örkény István szavai: Hazudtunk éjjel, hazudtunk nappal, hazudtunk minden hullámhosszon. Budapest, 1956. október 30. Ha megkérdeznék ma kilenc millió

magyart, ki mondta ezt, hát kilencvenöt millió fogja azt mondani, hogy Gyurcsány Ferenc 2006-ban. Akkor most ki plagiált kit? Hogy Örkény ötven évvel ezelőtt mondta, az nem számít, és különben is ki az az Örkény? (A szerk. megjegyzése: Az igazsághoz tartozik, hogy a fő igazmondó nem éppen így mondta, hanem ekként: Hazudtunk reggel, éjjel és este. Szóval klasszikusokat kérem pontosan idézni, T. Örkény úr!)

Na de most már tényleg arról, ami újra lázban tartja Svájcot. De előbb még csak egyvalamit. Ma olvastam egy kimutatást arról, hogy mely országé a legelismertebb vagy legkomolyabb útlevele a világon, és felsorakoztatnak több mint százhetvenet, és senkinek sem jut eszébe, hogy ezt egyetlen migráns megkérdésével tisztázhatták volna: a legkomolyabb, leghatásosabb, legelismertebb, leghasznosabb stb. útlevele az elveszett útlevele. Kész. Ezzel bárhova be lehet menni, segélyt kérni, erőszakot elkövetni és világpolgári szabadságban élni, míg csak meg nem halunk. Nem ők, hanem mi, akik ezt megengedjük. Aztán, abban a percben, ahogy mi eltűnünk, ők is odébb állnak. Naná, mert még neki kellene álljanak dolgozni, ugyan már, azt otthon is megtehették volna...

Na, végre rátérek. Elképesztő, hihetetlen, hátborzongató, minden igaz svájci felháborító dolog történt. Tíz vagy tizenöt évvel ezelőtt egyszer csak megjelent a Thuni-tavon egy fekete hattyú. Már akkor népszavazást igényelt annak eldöntése, hogy mi legyen a sorsa. Abban mindenki egyetértett ugyan, hogy nem őshonos madár, tehát itt semmi keresnivalója sincs, de eltávolításának módja kérdéseket vetett fel. A civil szervezetek a kilövés/mérgezés mellett kardoskodtak, a zöldek meg az elfogást és visszaszállítást követelték valahova Ausztráliába vagy Új-Zélandra. Hogy mi is volt a végkifejlet, nem tudom már, de emlékszem, hogy mire meglelt a döntés, a madár elrepült.

És most újra itt van egy a Boden tó svájci partján. A civil szervezetek óriásplakátokkal azonnal utcára vonultak, hogy csak azért, mert fekete, nem szabad elítélni, és integrálni kell, a zöldek meg át akarják terelni a német oldalra, mert biztosak benne, hogy oda akart menni, csak eltévedt. Egyben megegyeznek: amennyiben nagyobb tömegben jelennek meg, szét kell osztani őket igazságosan, kvóták szerint, és azokba az országokba is menniük kell, ahol Demokratikus Diktatúra uralkodik. Az ilyen kis ország, ahol Népi Diktatúra honol, nem óhajt multi-kultit a madárvilágban.

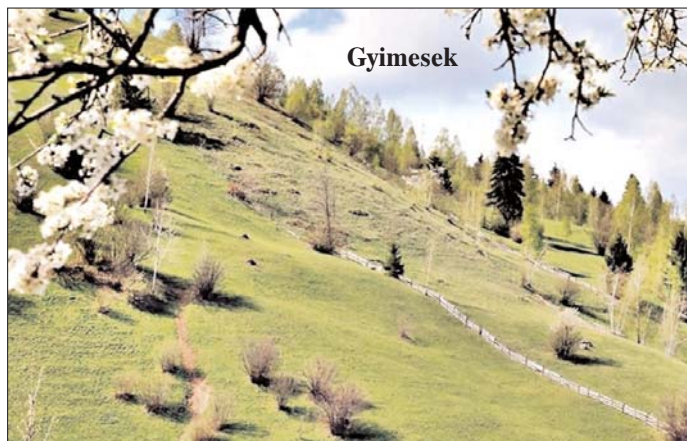
Bocsánat, csak ennyit szerettem volna mondani, elkapott a gépszíj.

Szavazzatok Rám (nagy R-el)

Elegem van ebből a steril, ide-oda, hoci-nesze, add vissza a babarongyot ellenzéki iszapbirkózásból. Talán nem késő még, ezért úgy döntöttem, harcba szállok a miniszterelnöki posztért.

Programom egyszerű: tessék elolvasni a fidesz-kdnp (csupa kisbetűvel) programját, ezt én beszorzom tízzel, és ezt nem négy év alatt, hanem azonnal, a választások utáni hajnalon végre is hajtom. Hogy miből? Na, ezt inkább hagyjuk, jó? Bárki megkérdezte-e valamelyik ellenzéki pártot? Na, ugye hogy nem! Hinni kell. Hinni.

Különben is, én nem vagyok és nem leszek egyik párt katonája sem. Én az Utca (nagy U-val, vagy ha úgy akarjátok, a

Nép (nagy N-el) embere vagyok (elnézést a pertuért, gondoltam Fülöp Jimmy megbocsájt: „Szervusz nép”). Még a választások előtti utolsó csend előtti utolsó napon közlésem az új magyar (kis m-el) himnusz (kis h-val): „Én vagyok a, én vagyok a nagy Hazafi (nagy H-val). Nem parancsol nekem senki/ Sem a kormány sem a ...parlament... Hoppá ez nem jó, ez a fránya szó, hogy „parlament”, ez valahogy nem stimmel. Sebaj, az első reggel kirúgom az egész parlamentet, kell a francnak, amikor ott vagyok Én. (Nagy É-vel.)

Nehogy valaki azt higgye, hogy üres szófecsérlés meg marrhaság amiket mondok, alaposan átgondoltam mindent. Számba vettem az egész világ legközkedveltebb, legáhitottabb/áhitatosabb kívánságát, és erre épül a tervem. Mert mit akar elsősorban a nép? BÉKÉT. VILÁGBÉKÉT! (Csupa nagybetűvel.) Megmagyarázom. Aki hallott róla, és az a sokkal kevesebb, aki olvasta is Tolsztoj világhírű regényét, az tudja, hogy először jön a Háború, és majd csak utána a Béke. Tehát az a valaki, ki először fordította le a „Si vis pacem para bellum”-ot, tévedett. A helyes fordítás: „Ha békét akarsz, csinálj háborút” (Hiszen benne van: parabellum.)

Én tehát, mint miniszterelnök, nem csak országomnak, hanem az egész világnak (különösen e nagyon zavaros időkben) a biztonságot, tehát a világbékét tűzöm ki elsődleges célul. Ezért, miután reggel kirúgtam a parlamentet, délelőtt felveszem a kapcsolatot az amúgy régen kebelbarát Észak-

Koreával, és megkérem, hogy amilyen gyorsan csak lehet, küldjön egy-két interballisztikus rakétát (a bombához valókat legyártatom a közben már erre szakosított paksi részleggel, előre tervezve még sem zárattam be, azt csak úgy mondtam, elvégre nem fejthettem ki az igazság minden részletét), és délben már Brüsszel volt-nincs, fene bánja, volt-nincs, üsse kánya. tralalalalalala.

A feleségem időnként a vállam felett beleolvas, hogy mit mind pettyegek, s most mintha a sürgősségi vonalat tárcsázná. – Baj van, Pampa? – Nem, nincs, semmi, írj csak nyugodtan, ne törődj ha hamarosan csengetnek, te csak írj... Mi ez? Két markos, fehér köpenyes legény jön valami zubbannyal felém. – Hozzám ne nyúljanak, én hamarosan teljes immunitást fogok kapni, és a szólás, meg az írás szabadsága! - Segítség! Marhák, egy egész országot tesznek tönkre Főszerkesztő Úr, Főszerkesztő Úr, vesse be az Átalvetőt, Segítség!

A többi majd ha visszkapom a telefonomat vagy a számítógépemet. De addig is SZAVAZZANAK GYÁRFÁS ANDRÁSRA.

A szerk. el nem tudja képzelni, hogyan jutott el fenti „nagybetűs” írás a DK elnökéhez, aki legutóbbi programbeszédét (végig nagybetűvel) nyilvánvalóan ennek mintájára alakította ki, óráról órára felvázolva hatalomra jutása utáni igazságosító lépéseit, különös tekintettel a soha nem itt élt u. n. magyarokra. Hát kérem, itt lenne az ideje hozzá is becsengetni...

Fábián Tibor

Öngyilkos kampány Erdélyben

Harminc érdeklődött győzködött Kolozsváron a Karácsony Gergely–Molnár Gyula-duó arról, hogy a Fidesz erős gyarmatosító politikát folytat Erdélyben. Öngyilkos programmal jöttek ide kampányolni, hangzott a közönség soraiból a csattanós válasz, amire Kelen Hunor is ráerősített.

A Romániai Magyar Demokrata Szövetség elnöke ugyanis kerek perec kijelentette: felesleges, sőt egyenesen időpocsékolás az MSZP és a PM vezetőinek Erdélyben kampányolniuk, mert az ottani magyarok tudják, kire szavazzanak. Ha ez nem lett volna elég, a politikus megismételte a szövetség korábbi álláspontját a magyarországi választásokról: az RMDSZ a Fidesz–KDNP nemzetpolitikáját jónak és folytatandónak tartja.

*

Az erdélyi látogatás, ha másra nem is, arra mindenképpen alkalmas volt, hogy kiderüljön, a baloldalnak kampányoló politikusok valójában képtelenek fogást találni a kormány nemzetpolitikai prog-

ramján, ami olyan mértékű támogatást nyújt a külhoni magyar közösségeknek, hogy az hosszú idő után végre kedvező jövőképet fest az elcsatolt nemzetrészek magyarjainak. Karácsonyék is csupán azt kifogásolták, hogy a támogatások odaítélése szerintük nem átlátható módon történik.

A nehezen felejtendő 2004. decemberi népszavazás hosszú időre éket vert a határon túli magyarok és a balliberális pártok közé. Nem csoda, hogy az ellenzéki formációk ritkaságszámba menő külhoni látogatásait bizalmatlanság és távolságtartás jellemzi a vendéglátók részéről. Meg a csodálkozás: mit keresnek ezek itt? Elmúltak ugyanis azok az idők, amikor a Medgyessy- és Gyurcsány-kormányok tagjai egymásnak adták a kilincset Erdélyben, évekig tartó szoros kapcsolatuk az RMDSZ-szel ma már szintén a múlté.

Egyedül a Demokratikus Koalíció az, amely hű maradt korábbi önmagához. A Gyurcsány-párt ugyanis pontról pontra megerősítette a december ötödikével

kapcsolatos nézeteit, ami azt jelzi: ugyanolyan magyarellenes maradt a külhoni magyarok irányában, mint bármely román nacionalista testvérpártja. Nem csoda, hogy a Jobbik mellett velük sem tart fent intézményes kapcsolatot az RMDSZ és a másik két erdélyi magyar párt. A legnagyobb színeváltozás azonban mégiscsak a Jobbik részéről tapasztalható, amelynek számára megszűntek a határon túli magyarok létezni.

A „szürke farkas Vona” hol radikális, hol liberális kommunikációja az ottani szimpatizánsok körében is kivágta a biztosítékot. A jobbikosok elveszítették hitelüket a határon túli magyarok szemében, ebből eredően a korábbi jól működő kapcsolatrendszerük ugyanúgy lenullázódott, mint a baloldali ellenzéki. Igaz, Vona Gábort mostanság a baloldali szavazók megnyerése tartja lázban, ebbe az elképzelésbe pedig cseppet sem illenek bele a külhoni magyarok.

Az persze nem várható, hogy Vona Gábor Karácsony Gergely és Molnár Gyula példáján fellelkesülve végigmenjen a kolozsvári és a marosvásárhelyi korzón, és ismertesse az ott élőkkel pártjának külhoniakkal kapcsolatos politikáját. Már ha van ilyen. Ahogy korábban Gyurcsányt, most könnyen lehet, hogy a szürke farkast füttyülnék ki a külhoni magyarok. *(magyaridok.hu)*

A szerző nagyváradi újságíró

A festő hazatért

– A Bay gyűjteményről –

Kiskunhalas főutcájának díszje volt és maradt a középületnek is beillő hajdani Kolozsváry-Kiss kúria, a sokak által már felépítésének évében is megcsodált eklektikus épület. A Kolozsváry-Kiss család 1609-ben kapott nemességet, később – de ez már a 20. század – polgármestert is adott a városnak. A város büszkesége, a kúria 1887-ben épült, akkor még meg sem születtek, vagy csak igen fiatalok voltak azok a festők, akiknek a képei ide kerülnek majd, még sok idő van addig, míg a 20. század közepén majd nem is lakóház már, hanem múzeum lesz az épület, és Thorma János nevét viseli. A Thorma család a város úri rétegéhez tartozott, az elszegényedett nemesi család feje, csopaki Thorma Béla adóhivatalnok volt, szerény keresettel. A család az 1870-es évek közepén a jobb élet reményében felkerekedett, először Jászberényben, majd Nagybányán telepednek le. A később híressé vált festő, Thorma János 1870-ben született Kiskunhalason, Jászberényben járta első iskoláit, 14 éves, mikor az erdélyi hegyek közé, Nagybányára költöznék.

Ezzel el is dőlt a fiú sorsa, már egy év múlva bejelenteli születelének, hogy festő lesz. Hogy mi váltotta ki a festészet iránti érdeklődését, nem tudhatjuk biztosan, de feltehetőleg hatással volt rá gimnáziumi rajztanára, aki ugyan közepes festő volt, tanult a bécsi akadémián is, és volt szeme a tehetségek felfedezésére, szívesen foglalkozott a színek és formák világa iránt érdeklődő tanítványaival. Látva a fiatal Thorma János kezdeti próbálkozásait a festészet terén, otthon is tanította. Így aztán a festőnövendék útja egyenesen Budapestre, Székely Bertalan Mintaiskolájába vezetett, majd folytatta tanulmányait Bécsben, Hollósy Simon magán-festőiskolájában. A terv, hogy a Nagybányán már letelepedő és a táj szépségeit felfedező festők részvételével egy művésztelepet hozzanak létre 1896-ban, egy igazi magyar Barbizont, a plein art festészet iskoláját, Hollósy, Ferenczy Károly, Réti István, Iványi Grünwald és Thorma János közös elhatározása volt. Thormát ettől kezdve eltérhetetlen szálak fűzik a városhoz és a művésztelephez, több évtizeden át élt ott, és olyan értékekkel gyarapította a magyar festészetet, mint az Aradi vértanúk, melyet a honfoglalás ezredik évfordulójára készített. Ez a kép egyszerre híressé tette, a magyar állam részére később Klebelsberg Kunó vásárolta meg. Vagy az évtizedekig készült Talpra, magyar! melyet csak 1936-ban fejezett be, vagy az 1897-ben festett Békesség veletek! A látszólag bibliai téma valójában az egyik nagybányai alapító mestert, Hollósy Simont örökíti meg a próféta alakjában, amint híveihez beszél. (Itt kell megemlíteni, hogy a titokzatos sorsú kép több évtizedes lapangás után a Magyar Nemzeti Galéria egyik raktárából került elő, ma a kiskunhalasi Thorma János Múzeum új épületében csodálható meg.)

Thorma nem csak alapítója, de tanára is volt a művésztelepnek, a 19. század festészeti irányzatainak követője, kipróbálója a történelmi festésztől a naturalizmuson, realizmu-

son át a posztimpresszionizmusig minden stílusnak. 1911-ben alapító tagja lett a Nagybányai Festők Társaságának, majd 1920 után immár kisebbségivé válva a királyi Romániában tovább vállalta a festőtelep fenntartását, bekapcsolódva a romániai művészeti életbe. (Octavian Goga vallás- és közoktatási miniszter, költő nagyra becsülte művészetét, nem egy képet vásárolt is tőle.) Bár betegsége miatt 1927-ben Thorma lemond a festőiskola vezetéséről, haláláig, 1937. december 5-ig, életének utolsó pillanataig dolgozik, marad szeretett városában és festői között. Hamvai a Zazar parti református temetőben, a Virághegy oldalában nyugszanak. Nem sokkal halála után megszűnt a múlhatatlan sok értéket megálmodott, megfestett kolónia.

Hogyan kerül egy fiatal orvos szintén orvos feleségével a műgyűjtés vonzásába szinte az első perctől kezdve, mihelyt kinevezésük helyét, Nagybányán elfoglalják? Ki tudná ezt ma már megmondani, talán maguk az érintettek se tudnák. Bay Miklós Szatmárnémetiben, Bay Szerémi Éva Nagybányán született, de ez még persze e tekintetben nem perdöntő, hiszen évekig diákok a marosvásárhelyi orvosi egyetemen, majd szakorvosként letelepednek Nagybányán. Mi irányította Bay Miklós figyelmét az évtizedekig méltatlanul mellőzött és majdnem elfeledett Thorma János életműve felé, aligha lehetne ezt egyetlen kép megpillantásával magyarázni. Igaz, azt elmondta, hogy Thorma Tavasz képére csodálkozott rá először, a kép varázslatos hatással volt rá, ez arra készítette, hogy elinduljon a Thorma képek nyomába, kutassa, hol láthatók még, kiknél "rejtőzködnék". Valóságos detektív munkát végzett, felderítendő a még meglévő, megvásárolható nagybányai képeket. Lassan, ahogy anyagi helyzetük engedte, vásárolni kezdett, vissza-visszatért egy-egy lakásba, megnézte, nem adják-e még el, amit szeretett volna megszerezni.

Nagybányán ugyanis még szép számban voltak fellelhető képek a háborúk előttről, átvészelve sok képidőgen ideológiát egy-egy polgári lakásban rejtve, hiszen a művésztelep virágzásának idején a nagybányai polgár büszkén vásárolta kedvenc festőinek képeit, ezzel segítve a bohém művészeket. A Bay házaspár Thorma képei közé így kerültek lassan a pályatársak munkái is. Bay Miklós tehát tudatos gyűjtőmunkába kezdett. Ez még inkább lehetségessé vált, mikor a hatvanas évek elejétől Romániából tömegesen vándoroltak ki német és zsidó polgárok, akik értékeiket eladták, mert nem vihették ki az országból. 1972-től a műtárgyakat nemzeti értéknek nyilvánította a pártállam, csak múzeumoknak lehetett felajánlani, de elvinni nem. Miután az állam nem vásárolt, csak elkobozta a műtárgyakat (például kitelepített, kényszerlakhelyre vagy kényszermunkára elvitt vagyonnal rendelkező családoktól), műtárgypiac legálisan az országban nem létezett, a gyűjtőknek kellett felkutatniuk sokszor a felismerhetőség határáig megrongálódott műtárgyakat. Volt, hogy Bay Miklós egy képre húsz évet is várt, míg a

tulajdonos hajlandó volt eladni. De megtörtént az is, hogy a tulajdonos, látva Bay lankadatlan érdeklődését az áhított kép iránt (ez történetesen Thorma Vadász a fernezelyi völgyben c. képe volt) végrendeletileg meghagyta, hogy a kép csak a doktor úrnak adható el. És néha a szerencse is kedvezett neki, cigány felvásárlóknál fedezett fel és vett meg Thorma képeket. (Bazsarózsás női portré, Hazatérők) Az ötvenes években olyan nehéz idők jártak, hogy élelmiszerrért, például egy oldal szalonnáért képeket lehetett vásárolni. (Gr. Mikes Borbála elmondta egy interjúban, hogy a magyarszesztvei kastélyuk kifosztása utáni években, 1945 után valaki üzent nekik, hogy 3 kg zsír ellenében visszaadná egyik elvitt festményüket, egy 17. századi olasz festő Madonnáját a kisgyermekkel, mely ma már megfizethetetlen érték. Nagy nehézségek árán megszerezték a zsírt.)

Boromissza Tibor: Szénavásár Nagybányán (1942)

A Bay házaspár a nyolcvanas évek elején turista útvélel Nyugat-Németországba utazott, és nem tért vissza Romániába. Az addig megvásárolt képeiket idejében biztonságba helyezték a későbbi kiszállítás reményében, és amikor már lehetőségük nyílt gyűjteményük gyarapítására, ismét vásárolni kezdtek. Sok országban jártak, sok múzeumot láttak, sok kiállítást megnézték, és megerősödött bennük a felismerés, hogy a magyar festészetnek, ezen belül a nagybányai művésztelep képeinek az európai élvonalban lenne a helyük, ha Európa egyáltalán ismerné őket. Mikor aztán a művésztelep megalakulásának centenáriumát ünnepelte egy reprezentatív kiállítás keretében a magyar művészvilág a Nemzeti Galériában, maga Bay Miklós is gyűjteményének legjobb darabjaival hívta fel a nemzetközi figyelmet a nagybányai festészetre, főleg a Thorma János életművét igyekezett megismertetni. Később, 2012-ben Thorma halálának 75. évfordulója alkalmából a képek eljutottak a kecskeméti Cifrapalotától Nagybányára, majd Kiskunhalasra, a müncheni Künstlerhausba, a stuttgarti Magyar Kultúrintézetbe és a berlini magyar nagykövetség kiállítótermébe.

Mindeközben lassan tovább gyarapodott a gyűjtemény, megkomponált, megbonthatatlan egésszé kezdett válni. A műgyűjtő házaspár Thorma életműve iránti csodálata nem csorbította a művésztelep más, kiemelkedő festőinek mun-

kái iránti érdeklődését. Nem csak gyűjtötték a képeket, de albumokban, monográfiákban be is mutatták az érdeklődőknek. (1997-ben a Körmendi Galéria megjelentetett egy Thorma monográfiát, Bay Miklós társszerző volt Murádin Jenő és Boros Judit mellett. Majd 2012-ben megjelentették a vándorkiállítás anyagát egy albumban, Bay itt is társszerző volt, és a kiállítás kurátora. 2014-ben a Kiskunhalas Városi Önkormányzata kiadta a Bay gyűjteményt, benne 222 képről készült fotót.)

Ezután merült fel a házaspárban a gondolat, hogy gyűjteményük egy jelentős részének, főleg a művésztelep reprezentatív festőinek, értékes alkotásainak helyet keressenek egy közintézményben. Először Nagybányára gondoltak, de egy tájékozódó látogatás után mégis elálltak ettől a tervtől. Bárhol élt is a Bay házaspár, a képek a falon nem csak műalkotást jelentettek számukra, hiszen ismerős tájakat, színeket, hangulatokat sugároztak, felidéztek szülőföldjük elmúlt, már nem is létező atmoszféráját, a városét, ahol éltek, az erdélyi tájat. Ezért nem akarták, hogy a képek elváljanak egymástól, magányosan, idegen környezetben létezzenek tovább. Nem akarták, hogy a gyűjtemény szét hulljon, ha nem lehetnek Nagybányán, legyenek Kiskunhalason, abban a városban, mely Thorma Jánost adta a magyar festészetnek, s amely a kezdő, induló festőt segítette tervei megvalósulásában. Megkezdődtek hát a tárgyalások. A város vezetése nagy értéknek tekintette a nagybányai festők alkotásait, külön örömmel fogadta a gyűjteménynek a város számára talán legértékesebb alkotásait, a Thorma képeket.

2013-ban megszületett egy megállapodás Bay Miklós és Kiskunhalas városa között, hogy itt található otthonra a mintegy nyolcszáz millió forint értékű gyűjtemény. Időközben Bay Miklós kutatásainak és a felajánlott adomány hírének köszönhetően a magyar művészettörténet mind több Thorma képről szerzett tudomást, ma mintegy 540 képet ismer a szakma, ezek részben múzeumokban, részben magángyűjtők tulajdonában vannak. 2017-ben a Bay gyűjtemény jelentős része került Kiskunhalasra, a Thorma képeken kívül a nagybányai alkotók többségének képei is. A múzeum eddigi 14 Thorma képe mellé Baytól érkezett további 19 Thorma kép, és közben itt helyezte letétbe a Magyar Nemzeti Galéria Thorma nagyméretű festményeit, biztosítva a képek állandó kiállítási lehetőségeit. Így ma Kiskunhalason több mint 50 Thorma kép van. Ezek egy része letétbe helyezett magántulajdon és különböző múzeumok, többségében a Nemzeti Galéria tulajdona.

Otthonra lelt hát a Bay kollekció egy része, melynek összegyűjtése több évtizedig tartott. A kiskunhalasi büszkeségére létrejöhett a világon legnagyobb Thorma János állandó kiállítás, és végre Magyarország legnagyobb nagybányai festészeti kiállítása is 115 műtárggyal. A tervezett bővítés projektje a Széchenyi 2020 program keretében valósulhatott meg, a város pályázat útján kapott támogatást egy, a múzeum épületével egybekapcsolódó alkalmas kiállítóter építéséhez. A terv közel négyszáz millió forint vissza nem térítendő uniós támogatás segítségével valósult meg, egy háromemeletes épületet emeltek a már meglévő múzeumi épület mellett, Dóka János kiskunhalasi építész-mérnök tervei szerint. Ebben nyílt meg 2017. november 18-án az

a reprezentatív kiállítás, mely lehetőséget adott a nagybányai művésztelep alkotásainak még jobb megismeréséhez.

Az új képtár megálmodója 2013-ban *Szakál Aurél*, a Thorma János Múzeum igazgatója volt, ő tudta, hogy a nagybányai örökség olyan művészeti érték, amely a mai napig meghatározza a magyar művészetet, a modern magyar művészet bölcsőjének tekinthető. Ezt hangsúlyozta a gyűjtemény ünnepélyes bemutatóján is. Felidézte a múzeum létrejöttét, melyet 1874-ben a város felvilágosult, haladást, művészeteket pártoló polgárai segítségével hoztak létre, majd az intézmény 1950-től városuk nagy festőjének, Thorma Jánosnak a nevét kapta. A gyűjtemény bemutatásának ünnepségét úgy értékelte, mint a múzeum történetének legjelentősebb eseményét, mert ekkora mértékű gyarapodás a múzeum életében még nem volt. Hangsúlyozta, sok minden van itt együtt: a helyszín, a Bay házaspár adománya, az anyagi erőfeszítés, a központi és helyi erőforrások, ezekből jött létre ez az érték a köz hasznára. Soha ilyen méltó módon nem volt látható a két történelmi témájú Thorma kép, a Talpra, magyar! és az Aradi vértanúk, kiegészülve a harmadik nagyméretű képpel, a Béke veletek! c. alkotással. A jövőben itt fognak koszorúzni október 6-án a nemzeti jelképekre büszke halasiak, és a máshonnan érkező emlékezők. „A mai napon, november 18-án létrejött egy csoda, megvalósult a Bay házaspár álma: emléket állítani a nagybányai művésztelepnek.”

Fülöp Róbert, Kiskunhalas polgármestere arról beszélt, hogy hosszas előkészítésű munka előzte meg Magyarország legnagyobb nagybányai művészeti kiállítását, példa nélküli a város életének legjelentősebb eseménye, a Bay gyűjtemény bemutatása. Messze túlmutat a város határain, nemzetközi jelentőségű esemény, magyar ügy, kulturális érték, turisztikai esemény, koncentrált módon mutatja be a magyar képzőművészeti élet kevésbé ismert fejezetét. Mindez a nagylelkű adomány nélkül nem jöhetett volna létre. 650 négyzetméteren láthatjuk a Bay házaspár gyűjteményének jelentős részét, ők emellett létrehozták a Thorma János Baráti Kört is. Hetven műalkotást adományoztak a múzeumnak, Magyarország területén egyedül Kiskunhalason van ilyen érték együtt. A halasi csipke mellé, mely hungarikum, most oda tehetjük ezt a nemzetközileg igen jelentős gyűjteményt is.

Szekeres Pál kormánybiztos, törvívó paraolimpiai bajnok az ünnepélyes megnyitón felidézte az 1896-os esztendőt, amelyben három fontos dolog történt: a magyar nemzet ezeréves születésnapját ünnepelte, ez évben volt az első olimpia, és ekkor alakult meg a nagybányai festőiskola. Beszélt Bay Béláról, az egyik legnagyobb nemzetközi hírű vívómesterről, az adományozó Bay Miklós közeli rokonáról, akinek tanítványai, a magyar vívók a müncheni olimpián ragyogó sikereket értek el. Elmondta, hogy 1991-ben súlyos autóbalesetet szenvedett Németországban, ekkor is a Bay házaspár segítette, hogy mielőbb megfelelő orvosi ellátásban részesüljön. Kiemelte, nehéz munka a fiatalokat visszavezetni a művészetekhez, de ha olyan művészeti értékekkel ismertetjük meg őket, mint a nagybányai festészet, olyan háttérben, mint a halasi múzeum, akkor talán sikerül élményt adni korszerű eszközökkel, animációval. Így a festők, az alkotók tovább élhetnek a fiatalok ismereteiben is.

Bay Miklós úgy tekintett november 18-ra, mint arra a

napra, melyen egy álmuk teljesült, mert íme, Kiskunhalason létrejött a magyar festészet Pantheonja. Mint a magyar festészet elkötelezett csodálója, nem tekinti magyar festészetnek azokat az alkotásokat, melyek ugyan magyar festők ecsetjei alatt születtek Franciaországban, Münchenben, Bécsben, az élő világ kizárásával. A magyar festészet magában hordozza a a magyar ember és táj harmóniáját, a magyarság lelkületét, mely évszázadok alatt alakult és szilárdult olyanná, ami ma is a magyart jelenti. Thorma János festészete ezt testesíti meg, életművét a nemzeti értékek rangsorában a megfelelő helyre kell helyezni. „Ezért harcoltam több évtizeden át, hogy Thorma János visszatérhessen a művészeti világ köztudatába.” A két magyar történelmi témájú hatalmas Thorma kép egyedüli a maga nemében. Az alkotó, a festő személye is a hazaszeretet példaképe. 1919 után, Magyarország feldarabolása után is Erdélyben maradt, és a kifosztott, megalázott magyarság támasza lett azokhoz hasonlóan, akik Magyarországról tértek vissza a királyi Romániához csatolt Erdélybe, hogy nemzetükön segítsenek, kultúrájukat veszni ne hagyják, mint Kós Károly, Benedek Elek, Bánffy Miklós. Hangsúlyozta, hogy Kiskunhalas támogatta tehetséges fiát abban, hogy elinduljon azon az úton, melyet maga számára megálmodott, megérdemli hát ezt a gyűjteményt.

Thorma János ars poeticája ez volt: „Képeim megfestésekor az emberi lélek volt a fontos. A festés technikája, vagy a dekoratív hatások keresése mindig másodlagos volt. Bátran mondom, hogy a kivitel terhemre volt, ha már ki tudtam fejezni a lelkiállapotot.” Így jelenhettek meg festészetében az emberi lélek mélységei mellett a magyar történelem fontos eseményei, a nagybányai táj, mely a festő életének keretet adott, a benne megjelenő légies, szép női alakok, táj és ember harmóniája. Ma már tudjuk, hogy Thorma János a magyar festészet egyik legizgalmasabb életművét hagyta ránk. De bízunk abban, hogy a világ is Európa kulturális értékei között tartja számon ezt a hagyatékot, a nagybányai festészetet.

A Kiskunhalasnak történő adományozás dr. Bay Miklós és felesége közös döntése volt: Ám ott állt mögötte a remény is, hogy talán így fog megmaradni emléke az életüket meghatározó városnak, Nagybányának, ahol ők is éltek. És ott éltek még a hatvanas években a hajdani művészet nagyjainak árnyai, a város óvta és őrizte őket, míg lehetett, míg élt az a nemzedék, amely tudta, kik voltak ők. És a Bay házaspár talán azt is remélte, hogy Kiskunhalas, ahol festőjük született, összekapcsolható azzal a hajdani Nagybányával, ezzel a teremtvő várossal, mely hajdan a magyar festészet új és modern világába beírta a nevét. Lesz-e átjárás a két város között? E sorok írója erről faggatta a város polgármesterét az ünnepélyes bemutatás előtti sajtótájékoztatón. Talán egy testvérvárosi kapcsolat felajánlása egy gesztus lenne a közeledés érdekében. Bízunk benne, hogy sikerülni fog.

Serdült Benke Éva
Paks, 2018. január

A szerk. megjegyzése: Most sajnáljuk csak igazán, hogy anyagi okokból csupán lapunk borítói lehetnek színesek! Reménykedünk viszont abban, hogy fenti sorok sok olvasónkat fogják a fenti anyag megtekintésére, keresésére inspirálni.

Az EMKE közleménye

A Magyar Kultúra Lovagja két elnökségi tagunk

Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület az a megtiszteltetés érte, hogy ez évben a Magyar Kultúra Lovagjává avatták **dr. Széman Péter** elnököt, A magyar kultúra határon túli ápolásáért, és **dr. Ábrám Zoltán** a közép-erdélyi régió alelnökét, a határon túli magyar közösségek megerősítéséért.

A kitüntetés indoklása a következő:

Dr. Széman Péter (Szilágysomlyó, Románia) tüdőgyógyász főorvos Lovagias tettek: A Báthory István Alapítvány és az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület (EMKE) elnöke, a 25 alkalmat megért Báthory Napok – szilágysomlyói magyar fesztivál – főszerzője, melynek keretében a megyében elsőként állítottak köztéri szobrot (Báthory István), jeles kulturális rendezvények kezdeményezője és patrónusa. Szilágysomlyó elsőként rendeztek magyar napokat, A szilágysomlyói tüdőgondozó főorvosa, 1990-1995 között a városi kórház igazgatója. Az erdélyi magyar kultúra jeles képviselője, a kultúraszervezést több évtizedes személyes elhivatottság során sajátította el, de szervezett magyar nyelvű akkreditált orvosi konferenciát is. Az általa vezetett EMKE emlékházakat és magyar házakat működtet erdélyi városokban. Több tucatnyi rendezvény szervezője, könyvek kiadója, kutatócsoport működtetője. Irányításával hozták létre az EMKE ifjúsági szervezetét. *A magyar kultúra határon túli ápolásáért.*

Dr. Ábrám Zoltán (Marosvásárhely, Románia) orvos, egyetemi tanár, újságíró Lovagias tettek: Oktató, kutató és szakíró munkája mellett szerteágazó újságírói és közéleti – ezen belül kiemelten közművelődési – tevékenységet végez. Két tucat könyv szerzője és szerkesztője. Számos tudományos és civil szervezetben vállalt feladatot. 1986-ban megal-

pította és 3 éven át irányította a Communitas Irodalmi Kört. 1991-ben újságíró diplomát szerzett, cikkei megjelentek számos romániai és határon túli lapban. 2006-tól egyetemi tanár. 2001-2014 között az EMKE Maros megyei szervezetének elnöke, 2008-tól az EMKE egyik országos alelnöke. Kezdeményezésére ünnepelték meg első alkalommal Marosvásárhelyen a Magyar Kultúra Napját 2004-ben, emlékeztek meg a Don-kanyari áldozatokra, állították a marosvásárhelyi Petőfi Sándor szobrot, a székesi Bercsényi László szobrot. Különböző rendezvények, népfőiskolai találkozók és Gyöngykoszorú-találkozók támogatója. Az MTA köztestületi tagja. *A határon túli magyar közösségek megerősítéséért.*

Széman Péter EMKE-elnök, Balázs Ádám, a Magyar Köztársaság volt bukaresti kulturális attaséja, Ábrám Zoltán EMKE-alelnök

Az EMKE egyúttal gratulálni szeretne **Banner Zoltán** író-nak, előadóművésznek, aki *Az erdélyi magyar irodalom és művészet értékei érdekében kifejtett életművéért* indoklással tüntették ki, valamint a szilágysomlyói **Báthory István Alapítvány Játékkuckójának és vezetőjének, Széman Rózsának** – ők *A magyar hagyományok határon túli ápolásáért* érdemelték ki a **Magyar Örökség Serleg** elismerést.

(Ábrám Zoltán rendszeresen megtiszteli lapunkat írásaival, így van ez jelen lapszámunk esetében is. Tisztelettel és szeretettel gratulálunk a díjazottaknak. K.P.)

Bemutatkozott Budapesten Székelyföld irodalma

2018. január 24-én, a magyar kultúra napjának apropóján, a nemrég megnyílt **Jókai Anna Szalonban** (1011 Budapest, Iskola u. 28.) a most oda költözött LITEA rendezvények és a **Budapesti Székely Kör** szervezésében csodálatos élményben részesült a teltházias esemény közönsége.

A Magyar Napló Irodalmi Magazin sorozata V. évfolyamának első és második számát a Székelyföld irodalmának szentelte.

Előbb **Bakó Annamária** a LITEA több évtizedes hangulatának átmentését remélve beszélt az újrakezdésről. Míg a könyvesbolt a régi helyszínnel szemben található Vörös Sün házba költözött, rendezvényeinek a Jókai Anna szalon fog helyt adni.

A Magyar Napló főszerkesztője, *prof. dr. Jánosi Zoltán*, az est anyagából válogató és azt bemutató dr. Medvigy Endre irodalomtörténész, irodalomkutató és dr. Szabó András elő-

adóművész, felemelő hangulatot teremtve mutatták be a két kötet (A kezdetektől 1945-ig, illetve 1945-től napjainkig) nagyszerű anyagának legszebb részleteit.

A válogatás színvonalas kiadásban, rengeteg képpel és remek fotókkal illusztrálva foglalja össze a Trianon után magára maradt székelyföldi magyarság irodalmi teljesítményét, melynek megismertetése máig be nem fejezett feladatunk. Az eredeti művek mellett számtalan érdekes irodalomtörténeti tanulmány is segít eligazodni a két korszak ottani irodalmi világában.

Abban az anyaországban, ahol még ma is előfordul az erdélyi magyar „lerománózása”, ahol sokan nem tudják, hol és főleg miért élnek még magyarok a jelenlegi határokon túl, ahol az, aki ezzel foglalkozik a – más népek nyelveiben elképzelhetetlen – magyarkodás megbélyegzést kaphatja, nagy szükség van erre.

Miközben azért küzdünk, hogy az egységes összmagyar irodalom részeként és valódi értékén ismertessük el erdélyi elszakítottjaink bámulatos alkotásait, szerencsés szomszédjaink minden áldozatot meghoznak azért, hogy sajátjaikat megérdemelnél is magasabb rangra emeljék, és túsul ejtett kisebbségeik szellemi életének kibontakozását, ahol csak lehet, akadályozzák. Mi a világ után iramodva, ha lehet azt is túllícitálva teremtenénk a bármi áron újat, és törölnénk ki a nemzet emlékezetéből a külhon által méltatlanul lebecsült, vagy nem ismert, de mégis világraszóló remekeinket, melyeknek egész sora született a határokon túl, esetünkben éppen a Székelyföld zordnak tartott s mégis otthon-meleg hegyei között.

A kísérlet túlmutat a tervezett célon, mert amikor a román egyesülés 100. évfordulóját ünnepeelve arrafelé tagadják a Székelyföld létét is, elvitatják jogát az önrendelkezésre, tiltják zászlaját, ez a két lapszám egy annál sokkal erőteljesebb, lobogásában megakadályozhatatlan bizonyítékát mutatja fel a mégis élő Székelyföld létezésének.

A két kiadvány válogatását olvasva, a témában ismerős és jártas olvasó is csodákat fedezhet fel (hát még, ha azokat

Szabó András tolmácsolásában hallgathatja). Felesleges lenne és terjedelmi okokból lehetetlen felsorolni mindazt, ami nemcsak mint irodalmi teljesítmény kápráztat el, de megdobogtat minden magyarul érző szívet, megborzongatja az erdélyi olvasót, és hiszem, hogy csodálkozással tölti el az eddig erről keveset tudó anyaországit is.

Ami pedig a legfontosabb, olvasásra ingerel, kíváncsiságot ébreszt, szépet, jót és igazat keresni hív, nemzettudatot épít.

A második kötetet egy Kányádi Sándor idézet zárja:

JÁTSZVA MAGYARUL

aki megért
s megértet
egy népet
megértet

(1974)

Keressék a Magyar Napló Irodalmi Magazinjának 2017-es első és második számát.

Szász István Tas

„Minden magyar gyermek kincs, szülessen bárhol”. Novák Katalin és Potápi Árpád János a Családok Éve és a Külhoni magyar Családok éve programjáról, aktualitásairól számolt be közös sajtótájékoztatón Budapesten, február 2-án.

2018 a Családok Éve - hirdette meg korábban az Emberi Erőforrások Minisztériuma. Ehhez a programhoz csatlakozott Magyarország Nemzetpolitikai Államtitkársága a Külhoni magyarok Évével. A közös támogatási programról tartott sajtótájékoztatót Budapesten Novák Katalin, az Emberi Erőforrások Minisztériumának család- és ifjúságügyért felelős államtitkára és Potápi Árpád János, Magyarország nemzetpolitikáért felelős államtitkára.

A külhoni magyarságra is kiterjesztette a magyar kormány az egyszeri anyasági támogatást, erre 640 millió forintot különítettek el az első évben. Novák Katalin elmondta, egyszeri, 64 125 forintos összegről van szó. A támogatást akkor kaphatják meg az érintettek, ha a gyermeket anyakönyveztetik, vagy magyar igazolvánnyal rendelkeznek. A magyar család- és ifjúságügyért felelős államtitkár hozzátette, a babakötvények felhasználóinak körét is kiterjesztették a határon túli magyarokra. A magyar kormány minden gyermeknek létrehoz egy Start-számlát 43 ezer forintos kezdőtőkével, amelyre további megtakarításokat lehet elhelyezni.

Novák Katalin, család- és ifjúságügyért felelős államtitkár,

Magyarország: „Január elseje után az újonnan született magyar gyermekek után, bárhol is szülessenek a világon, jogosulttá válnak a szülők a babakötvényre, illetve ennek az elindítására. Be tudok már számolni önöknek arról, hogy eddig 523 kérelmet fogadtunk be, tehát már több, mint 500 olyan család volt, ahol az újonnan született gyermek után igényelték az anyasági támogatást. Ez egy jó eredmény, és bízunk benne, hogy minél több családnak tudunk segíteni az eddigi támogatásokkal, illetve az új támogatási formákkal. Abban is bízom, hogy mind a határainkon belül, mind a közigazgatási határainkon kívül a lehető legtöbb magyar család tudja élvezni a Családok Éve program különböző kezdeményezéseit.”

Összesen egymilliárd forintos keretösszeg áll rendelkezésre a Külhoni magyar Családok Éve programra – hangsúlyozta Potápi Árpád János Budapesten. Hozzátette, a Külhoni Magyar Családok Éve szorosan kapcsolódik az Emberi Erőforrások Minisztériumának programjához. A magyar államtitkár hozzáfűzte, kisközösségek, települési önkormányzatok, civil szervezetek, egyházi közösségek és családbarát tevékenységet folytató vállalkozások számára írnak ki pályázatokat. 3 és 5 millió forint közötti összegeket kaphatnak. A külhoni magyar vállalkozások családbarátátá tételére pedig 500 millió forintot biztosítottak.

Potápi Árpád János, nemzetpolitikai államtitkár: „Egy nagyon fontos tematikus évről van szó, hiszen, ha a családokat, mint alapegységeket képzeljük el a társadalomban, gyakorlatilag a családokon keresztül a magyar nemzet összes tagját tudjuk támogatni. Államtitkár asszony már elmondta, hogy milyen fontosabb elemei vannak a Külhoni magyar Családok Éve tervezet programjának. Annyival szeretném kiegészíteni, mint ahogy az EMMI programjánál is, ez egy nem kötött sztemerend programsorozat, amit az idén hajtunk végre, hanem folyamatosan bővülő programról van szó.”

A Nemzetpolitikai Államtitkárság kiemelt programeleme idén a Kárpát-medence egészét felölelő védőnői hálózat kiépítése – hangsúlyozta Potápi Árpád János.

(Pannon RTV)

Juhos-Kiss János

Felvidéken jártunk 2017 augusztusában

– történelmi és friss életérzések, második rész –

Áldott Felvidék! Folytattuk utunkat **Kistapolcsányba** (Topoliansky), ahol nem győzték hangsúlyozni, hogy a Habsburgok nyári rezidenciája volt. A klasszicista épület-szárnnyban múzeum működik, természetesen a pénztár a kapu alatt, ahol szintén legomboltak rólunk jó pár eurót. Az utazási programunkba az volt beleírva, hogy: „Itt megcsodálhatjuk a 14 ezer kötetes könyvtárat, gyönyörű festményeket, bútortárat és az egyedülálló kerámia és porcelán gyűjteményt.” Belépve a Vár előterébe, a vörös szőnyegről tilos lelépni (na, végre, valami jó!), nehogy megrongáljuk a juhar és diófából készült intarziás parkettát, aztán a parkettába gyökerezett a lábam: a két és fél méteres magas *Masaryk* állt előttem bronzszoborba öntve. Ennek nem lesz jó a vége, gondoltam. Érdeklődni kezdtem, hogy mit keres itt, sejtelmes válaszokat kaptam, mások szerint nem is ő az, hanem barátja *Benes*, aki a magyar és német látogatók réme! A kastély sok látnivalójával meg voltam elégedve, kivéve egy-egy szoba falán éktelenkedő beázással, de az ember tekintetét elvarázsolja a sok berendezési tárgy, például a XVI. Lajos francia király aranyozott asztala Párizsból. Az utolsó szoba jobbra *Masaryk* dolgozószobája volt, magyarázta a helyi idegenvezető (a mi idegenvezetőnk fordította), hogy gyönyörű íróasztala mögött, a kis asztalon *Masaryk* titkos, fekete telefonja látható, a másik oldalon *Benes* írógépe! Önkéntelenül agyába ötlük az igazságszerető embernek, hogy netán ezen az írógépen verte a győztesek fejébe *Benes* hírhedt dekrétumát, melyben kollektív bűnösöknek nyilvánította a németeket és a magyarokat. Sajnos, még ma is érvényben vannak, nem törölte el az Európai Unió sem, amikor sorai közé felvették az akkor már felbomlott Csehszlovákiát és Szlovákiát. Ebből a sokat megélt, látott dolgozószobának csúfolt szobával szemben volt a könyvtárszoba, ajtaja nyitva, vasrácsán keresztül látni lehetett a sok könyvet és egy mellszobrot az asztalon. A helyi idegenvezető a mi idegenvezetőnk kezébe nyomott egy lapot, amit felolvasott. A felolvasás lényege, hogy a könyvtár gyűjteményében magyar, latin és német nyelvű könyvek találhatóak, a gyűjteményben csak egy szlovák nyelvű könyv van, de az nagyon fontos ősnymtatvány, aztán a Vizsolyi Biblia egy példánya. A szlovák idegenvezető kulcsesomót himbált a kezében, kértem, hogy nyissa ki az ajtót vele, legalább a Bibliát nézzük meg, vagy miért nem tették az asztalra, hogy innen is látható legyen? Kulcsesomójával a biztonsági kamera felé mutatott, hogy nem lehetséges, mert be van kamerázva és riasztóztatva a helyiség. Kerestük az összefüggést. Nincs összefüggés. Hiába az utazási program, nem csodálhatjuk

Kistapolcsányi kastély

meg a 14 ezer kötetes könyvtárat! Magyar múltunk veszendőben, jelenünk legjobb esetben is csak etetés, igazság-elrejtés: ezek után a jövő számunkra tartogathat meglepetést?

Reggeli után nyitrai szállásunkról **Nagyszombat** (Trnava) utaztunk. A középkori Magyarország legjelentősebb városa, „Kis Rómaként” emlegetik. Nagyszombat egyik büszkesége a 29 méter magas, copf stílusú városháza és tornya, ahol Nagyszombat történeti múltjáról kiállítás látható, a 143 lépcsőt nem másztuk meg, a város „égi látványáról” lemaradtunk. Viszont megcsodáltuk kívül-belül a kéttornyú Szent Miklós-bazilikát a Szent Miklós téren. Nagy Lajos és Luxemburgi Zsigmond király támogatásával épült, a korabeli plébánia-templom mellett. A templommal szemben felépült a plébánia épülete, mellette az Oláh Miklós érsek által alapított szeminárium, a tér déli részén az Érseki Palota, a tér nyugati oldalán kanonokházak, a tér közepén pedig Szent József szobor.

A Szent Miklós-bazilika 1820-ig az esztergomi érsek székese gyháza, valamint egyházmegyei és országos zsinatok színhelye volt. A templom előterében megmaradtak az eredeti gótikus falfestmények, boltívén az evangélisták attribútumaival és Nagyszombat város címerével. Az oldalkápolnában az esztergomi érsek értékes reneszánsz és barokk relieves sírtáblái vannak elhelyezve. Az északi oldalhajó nyugati falán különösen értékes gótikus epitáfium látható a 14. század második feléből. *Esterházy Imre* a templom északi oldalán egy nyolcszögletű barokk kápolnát építtetett, amelyen a nagyszombati Szűzanya kegyképét helyezték el. Az 1663-ban és 1708-ban bekövetkezett tragikus események idején Szűz Mária arca vért verítkezett, véres könnyeket ontott, aminek következtében *Keresztély Ágost* esztergomi érsek-bíboros a kegykép tiszteletére buzdított, aminek köszönhetően a templom búcsújáró helyé vált. A templomot kinyitó idősebb hölgy mondta, hogy ő itt csak helyettesít, de amit ő a templomról tud, azt elmondja nekünk. Megkérdezte, hogy honnan jöttünk, mondtuk, hogy Magyarországról. A Könnöző Szűz Mária könnyeiről és végtelen fájdalomról érzékenyülve mesélt és ecsetelt; idegenvezetőnk hűségesen fordította magyarra minden szavát; mondandójának lényege az volt, hogy a környéken mindenütt és Trnavan imádkoztak a hívők, a törökök csak gyilkoltak és gyilkoltak, mindenkit megöltek, mindent elraboltak, de az Isten segítségével kiűzték a törököket Szlovákiából, aztán Magyarországról is. Közben mi fájdalommal a szívünkben hallgattuk, hallgattunk, megalázva, megverve éreztük magunkat – egymás tekintetéből olvastunk. Később arra jutottam, hogy ez azért is történhetett így, mert idegenvezetőnk Kassa mellett született, az 1938 és '44 közötti második magyar világban megtanult magyarul, de aztán újra Csehszlovákiában volt kollégista

Nyitrán. Főiskoláját legalább ötször mutatta meg nekünk a buszból, hogy ő ott végzett biológia-földrajz szakon, de a magyar történelmet nagyon szereti. Vettük észre, amerre elhaladtunk a helységek neveit szlovákul mondta, magyar megfelelőjét sokszor elfelejtette kiejteni vagy nem tudta. Ez van, ezt kell enni, ha szeretjük, ha nem! Bezzeg *Sütő György*, a szamosújvári gimnázium szeretett, tudós tanárunk matekóra közben is tartott egy-egy kiselőadást a kor technikai vívmányairól – következtetések levonására, gondolkodásra tanított: „Bármit mondjanak nektek, tessék jól megrágni, mint a babot rágjátok jól meg (olyankor rágóizmait is működésbe hozta), ha ízlik, lenyelitek, ha nem, kiköptek!”

Keresztelő Szent János-székesegyházat 1629 és 1637 között építtette *Esterházy Miklós* nádor, *Pázmány Péter* esztergomi érsek és a jezsuiták kérésére. A korábbi Keresztelő Szent Jánosnak szentelt domonkos rendi templomot lebontották az ideérkező jezsuiták. 1635-ben Pázmány Péter megalapította a nagyszombati egyetemet teológiai és bölcsészeti karral. A budapesti Eötvös Lóránd Tudományegyetem ősét! Pázmány Péter már 1619-ben nevelőintézetet és papnevelőt hozott létre Nagyszombaton, célja a művelt katolikus értelmiségi réteg kinevelése. Pázmány Péter esztergomi érsekként, bíborosként az 1620-tól számított ellenreformáció vezéralakja. Felvidéken járva, e szent helyen járva, Pázmány Péter életére gondolva, gondolatban szívesen visszavágtatok több mint ezer évet. Két daliás keresztes vezér, Hunt és Pázmány fegyveresek élén jött Sváboországból és a Szentföldre tartottak (megfordult a világ, ma az iszlám tart erre!), Géza nagyfejedeleme kérésére Magyarországon megtelepedtek (Szent) István társfejedelemei vezérei lettek (állítólag húszezer harcos és pap érkezett nyugatról, a sereget Vecellin vezette!). 997-ben Veszprém mellett legyőzték Koppány törzsfőt, az Árpád-ház legidősebb tagját, aki a nomád hagyomány (levírátus) alapján magának követelte Géza fejedelem özvegyét, Saroltot, valamint a fejedelmi hatalmat. Mivel Hunt és Pázmány e csatában vitézül kivették részüket, birtokokat kaptak a Garam és az Ipoly partjainál, utódaik az ország különböző részein kaptak királyi adományokat, például Bihar megyében, ahol a család már a XV. században a megye legelőkelőbb birtokosainak számítottak; az alispáni hivatal apáról fiúra szállt a családban. Pázmány Péter 1570-ben Nagyváradon született református családban. Szülei halála után mostohaanyja a kolozs-monostori (a templom ma is látható a Kolozsvár központjába bevezető út mellett) jezsuita gimnáziumba íratta be, ahol katolizált. A jezsuita hittudós, majd esztergomi főpápnak; a református prédikátorok művei ellen írt népies magyar nyelvű vitairatai, prédikációi nagy szerepet játszottak a magyar irodalmi nyelv megteremtésében. Protestáns Magyarországon született, és katolikusban halt meg. Végakarata szerint a pozsonyi Szent Márton székesegyház kriptájában helyezték örök nyugalomra, de sírját csak négy évvel ezelőtt találta meg

egy erre alakult nemzetközi kutatócsoport. 2013. március 18-án lezárultak a szükséges vizsgálatok (Pozsonyban láttuk), és Pázmány Péter és esztergomi érsek utódjának, *Lippay Györgynek* földi maradványait újraszentelték Pozsonyban.

Szellemi értékeire ma is nagy szükség lenne, ha nem szeretnénk, hogy más világvallás foglalja el a helyét! Sajnos, akkor magyar a magyarral hitvitázott, üldözték és ölték egymást. Legjelentősebb műve, a hitvédelem elveit rendszerező isteni igazságra vezérlő *Kalauz* 1613-ban született.

Ugorjunk vissza a jelenbe, e szent helyre, de fényes múltunk tovább él zsigereinkben, velünk

csatangol, él! E templomot „egyetemi”-nek kezdték nevezni, amikor még el sem készült. Az egyetemi templom elkészültét Pázmány már nem érte meg, 1637. augusztus 30-án Lippay Imre egri érsek szentelte fel Keresztelő Szent János tiszteletére. Az első mise után, este, az Esterházy család hét tagjának tetemét újra megszentelték, a templomba vitték, újra végső nyugalomra helyezték (vajon most örök nyugalomban nyugszanak?), aztán tűzijátékot rendeztek; másnapján természet-tudományos konferenciát tartottak, harmadnap a jezsuiták Salamon király templomépítéséről adtak elő színdarabot, a negyedik nap az egyetem 24 végzettjének promóciója volt. A templom oltára 1640-ben készült el (a jezsuita rend megalapításának 100. évfordulójára), több mint 20 méter magas, fa főoltár, amely Európa legnagyobb korai barokk oltárai között tartják számon.

(Folytatjuk)

Masaryk, Tomas Garrigue (1850-1937) cseh politikus, egyetemi tanár, 1900-ban megalapította a liberális-polgári pártot, amely Csehország autonómiáját követelte az Osztrák-Magyar Monarchián belül. Az első világháború kitörése idején Franciaországba emigrált, megalakította a Cseh Nemzeti Tanácsot, fegyveres alakulatokat szervezett, 1918-ban az új államalakulat, Csehszlovákia köztársasági elnöke lett.

Benés, Edvard (1884-1948) cseh politikus, jogi diplomát szerzett, az első világháború idején svájci emigrációban, akárcsak Masaryk, az Osztrák-Magyar Birodalom ellen erőteljes propagandát folytatott; az emigráns Csehszlovák Nemzeti Tanács főtitkára volt, az új Csehszlovák állam külügyminisztere 1935-ig. Kezdeményezésére jött létre a Magyarország ellen Csehszlovákia, Jugoszlávia és Románia hármasszövetsége, a „kisantant”. 1934-től felveszi a kapcsolatot a Szovjetunióval, 1935-től Csehszlovákia elnöke, a német megszállás elől Angliába menekül; a szovjet bevonulás után újra köztársasági elnökké választják; kéri Sztálint, hogy, miként a németeket, a magyarokat is nyilvánítsák háborús bűnösökké, Sztálin szabadkezet adott neki, így születtek meg a Benes-dekrétum, melyek túskeként szűrik az EU oldalát, kihúzni mégsem akarják.

A Wass Albert-emlékévé elé

Az erdélyi, a magyarországi, a határon túli és a nagyvilágban szét-szórtnan élő magyarság jelentős része számára a 2018-as esztendő Wass Albert-emlékévé lesz. A magyar olvasók körében egyik legnépszerűbb író-

költő születésének száztizedik és halálának huszadik évfordulója alkalmából. Még akkor is, ha szép számú hívein és tisztelőin túl elég sokan vannak olyanok, akik nem ismerik el életművét, túlfűtött nemzeti érzésű írónak tartják, grófi származását megvetik, vélt háborús bűneit úton-útszélen hangoztatják. Sajnos az anyaországi, sőt a kisebbségi magyarok, magukat annak vallók között is jócskán akadnak olyan „felvilágosultak”, „demokraták”, akik nem nézik jó szemmel az általuk meggyőzően hangoztatott háborús bűnös Wass Albert kultuszát.

Való igaz, Wass Albert egy rendkívül összetett személyiség. Bonyolult lelkületű férj és apa, ellentétek (előjogok és hátrányos megkülönböztetések) között vergődő sokoldalú értelmiségi, a konzervatív nemzeti és vallási értékeket konykult hangoztató tollforgató, a kisebbségi jogok mellett makacsul kiálló emberjogi harcos. Akinek életét és életművét nem lehet olyan sarkított mondatokban megfogalmazni csupán – kinek-kinek ízlése, világlátása vagy érdekei szerint –, mint: „az isten-, haza- és emberszeretet jelképe, a magyarság összetartásának és élni akarásának szimbóluma”, avagy „a jobboldalon kultuszfiguraként tisztelt öngyilkos író”. Mindkét oldalon megfogalmazva az elismert vagy be nem ismert megállapítást, miszerint a jobboldali eszmeiségnek, a nemzeti életérzésnek nehezen megmagyarázható jelensége Wass Albert népszerűsége és írói reneszánsza.

Hogy ellentmondásos, netán megosztó személyiség lenne? Nos, mindannyian emberi lények vagyunk, és ennek megfelelően kisebb-nagyobb mértékben több énből tevődünk össze. Így hát Wass Albert, gróf Czegei Wass Albert, Albert Wass de Czege (hogy csak a hivatalos neveit említsem) sem lehet kivétel. Hogy az átlagosnál több Wass Albert létezne egyetlen személyben? Valószínűleg a sors és az író sajátos személyiségének a közös terméke, egy történelmi kor hozadéka.

Biztos vagyok abban, hogy Wass Albert sem élt tökéletes életet. Református hívó emberként ő maga vallotta a bűnök bocsánatát, és tudta, hogy még a szentté avatottak sem érhetnek fel a jézusi magasságig. Útkeresései, öngyilkosságának ténye arra utalnak, hogy sokat vívódott magában, énjai meg-megütköztek egymással. Bizony, még életében több biztatást és elismerést kiérdemelt volna. Inkább többet akkor és kevesebbet most. Felesleges a magyarázat: háborgó lélekkel távozott az élők sorából. Bár jócskán túlélte az

őt fizikailag, lelkiileg és szellemileg száműző kommunista rendszer bukását, magyar állampolgársága igencsak késői odaítélése, valamint máig érvényes háborús bűnössége miatt csak halála után teljesülhetett több évtizedes emigrációjának a legfőbb álma: hazatérni – legalább az anyaföldre.

Ellentmondásos megítélése a magyar sors jellemző terméke. Életében nem ismerték el, halálakor zűrzavart teremtettek körülötte, majd holta után a felszínre került a valós értéke. Ugyanakkor sajátos magyar sors az övé – fél életen át halálra ítéltén élni. Igaz, nem a siralomházban, hanem itt-honról nézve akár kényelmesnek mondható amerikai emigrációban. Felbújtásért kijáró halálos ítélet és floridai villa a természet lágy ölén. Nos, tegyük fel a kérdést önmagunknak: e két teljesen elkülönülő dolog mennyire volt jellemző Wass Albert életére?

Szerintem egyáltalán nem volt jellemző egyik sem. Csupán néhány tény. Wass Albert idehaza nem a kényelmet hajhászó dzsentri gróf szerepében tetszelgett, továbbá amerikai pénzügytő körútját olcsó és puritán körülmények között bonyolította le, miközben nem vetette meg a sátorban alvást sem. Ami pedig az emigrációba magával vitt háborús bűnösségét illeti, a szekuritáté nem azért próbálkozott több ízben a likvidálásával, hogy a kolozsvári Népbíróóság 1946-ban hozott valahányadik számú ítéletét levegyék a napirendről, hanem azért, mert – jegyzőkönyvbe vett ellenőrizhetetlen mendemondák helyett – az író írásban vállalt hitet tett a kommunista hatalom igazságtalansága ellen és a magyarság jogai mellett. Amúgy a – mindenkori – bírálóknak azt üzenem, hogy a kritikájukkal együtt elvárando tényeken túl azt is fogalmazzák meg, hogy ők maguk mit tettek volna az adott helyzetben.

Én magam a kétes prekommunista, kommunista és poszt-kommunista igazságszolgáltatás hitelessége helyett inkább megbízom abban az amerikai véleménynyilvánításban, amely többszöri átvizsgálás után megtagadta a román hatóságok kiadatási kérelmét, annak nem kellő megalapozottságára hivatkozva. Ne felejtjük el továbbá azt a tényt sem, hogy amikor a román titkosügynökség képtelennek bizonyult „igazságot szolgáltatni” a halálraítélt Wass Albert megsemmisítésével, akkor könyvei betiltása által a szellemi halálos ítéletet mondta ki a már meglevő fizikai mellé. Ezáltal pedig kimondatlanul is „igazságot szolgáltatott” Wass Albertnek, jelképesen rehabilitálta őt. Hiszen a háborús bűnösség indokát az emberjogi kiállítás állambiztonsági veszélyeztetettségére cserélte fel, ami legfőbb érdem lehet a józanul gondolkodók szemében, mintsem halálos bűn. Amúgy Wass Albert íróként, a Nemzetközi Pen Club tagjaként csak azt tette, amit a szervezet jelmondata hirdet: egy összekuszált világ emberiségének lelkiismerete volt. No meg az igazságtalanságot igazságtalanságra halmozó román állam lelkiismerete az általa létrehozott Amerikai Magyar Szépművés Céh, Duna-menti Kutató és Információs Központ és Danubian Press kiadóvállalat szerteágazó tevékenységei miatt, melyeknek egész – meg nem semmisített – életét szentelte.

A közönségzavazatok alapján az egyik legkedveltebb (erdélyi) magyar író (és költő) munkásságának a megítélése előtt még egy lényeges és érzékeny témát kell érintenünk. Éspedig a magyar-román együttélést, aminek évtizedekkel, évszázadokkal ezelőtti és mai megítélése sajnos többnyire hatalmi kérdés. Minden időben létezett hatalmi arrogancia, és még a fennálló igyekezet ellenére sem sikerült eleget tenni a kisebbségi igényeknek. Aztán a huszadik század azt bizonyította be, Erdélyben az átlagosnál hangsúlyosabban, hogy amikor egy politikai kisebbség kerül többségi és hatalmi pozícióba, a szokásosnál is rosszabbul bánt (el) az újdonsült kisebbségével. Az „egyszerű” emberek sokszor példamutató együttélésére és kölcsönös tiszteletére rátelepszik az ellentétek szításával saját hatalma erősítésére törekvő politika és az azt kiszolgáló kisebbségellenes pszichózis.

Meggyőződésem: Wass Albert korának áldozata, szülőhazáját elhagyni kényszerülő politikai mártír, sokáig meg nem értett és el nem ismert ízig-vérig erdélyi magyar értelmiségi. Aki talán a kék vér „intelligenciájának” köszönheti, hogy az emigrációban árnyékban is naggyá lett, hogy halála után kisüssön rá a nap. Élete egyik legnehezebb pillanatában Erdély, majd Magyarország elhagyása mellett döntött, bízva abban, hogy életben maradva az erdélyi magyarság, az összmagyarság kedvezőtlen sorsának a közvetítése írói hivatása és feladata lesz egyben. A kezdeti megélhetési nehézségek ellenére erőt merítve ahhoz, hogy még nagyobb író legyen, mint otthoni grófsága idején. Legnagyobb művei az emigrációban jelentek meg: németországi tartózkodása idején vált sikerkönyvvé az *Adjátok vissza a hegyeimet!*, Amerikában született meg *A funtineli boszorkány*, valamint a *Kard és kasza*. E három könyv az ötven legnépszerűbb magyar regény között szerepel. És a többiekről még említést sem tettem...

Meg arról sem, hogy Wass Albert felvállalta lapjainak és könyveinek saját kiadását, miközben a szabad és gazdag Amerikában nem talált elég „önfeláldozó” magyarra, aki évi száz dollárt áldozott volna Erdély ügyének a világ előtt való megismertetésére a kiadványai által. Pedig az amerikai emigrációban az erdélyi magyarság sorsa jobbításáért folytatott küzdelme felbecsülhetetlennek bizonyult. Az pedig már csak talány, hogy megmagyarázhatatlan elkeseredésében elkövetett öngyilkosságának milyen mértékben volt okozója, egyebek mellett, hogy állítólag nehéz anyagi helyzetbe került, mivel a pénz szagát megszimatólok a hiszékenységet kihasználva kiforgatták a vagyonából. Vagy legalábbis annak egy részéből, hiszen a műveivel kapcsolatos kiadói viták halála után erőteljessé váltak.

Egyébként az erdélyi grófsághoz tartozó vagyonától megfosztott Wass Albert többféle munkát elvállalt, hiszen szabadúszó íróként nem tudott megélni. Csak nyugdíjazásakor mondhatta el felszabadultan, hogy ezentúl végre az írásnak és művei kiadásának szentelheti az idejét. Az elismerés túl későn érkezett otthonról, de legalább halála után megtörtént. Annál fájóbb viszont, hogy az erdélyi irodalom eme jeles képviselőjét a hivatalos magyar irodalomtörténet nem méltatja kellőképpen, miközben népszerűsége miatt már-már túlzott kultusz alakult ki körülötte az itthoni mély hallgatás éveit, évtizedeit után. De fájó az is, hogy az író emlékére csak „Vándor székely” aláírással lehet szobrot állítani szülőföldjén.

Az erdélyi magyarok leginkább azt tudják Wass Albertről, hogy erdélyi gróf, háborús bűnös, amerikai emigráns, miközben körükben a legolvasottabb magyar írók közé tartozik. Nem sokkal halálát követően, tizenvalahány éve biztosan ő volt a legolvasottabb. Művei ott sorakoznak a könyvespolcon, a szívekben és a lelkekben egyaránt. Az olvasó véleményének súlyát lehetséges csökkenteni, de nemlétezőnek tekinteni egyenesen ostobaság. Amiként legújabbban a közönségzavazatot is figyelembe veszik számos műfajban a zsűri döntése mellett. Már amennyiben jelen esetben a szakavatott irodalomtörténészeket „zsűritagoknak” tekinthetjük.

Véleményem szerint Wass Albert mai napig magára váró rehabilitálásának kérdése a Janus arcú romániai politika egyik propagandisztikus sikertörténete, egyúttal a felemás eredményeket felmutató erdélyi magyar politizálás szakítópróbája. Mert hogyan is beszélhetnénk a kisebbségi politika átütő érdekvédelmi sikeréről akkor, amikor folyamatosan az államhatalom „fekete listáján” szerepelnek a közösség olyan jeles személyiségei, legolvasottabb tollforgatói, mint Wass Albert vagy Nyíró József. Háborús bűnös vagy éppen séggel fasiszta íróként, az anyaföldben megpihenve vagy még mindig eltemetetlenül. Amíg a közösség elvárása szerinti rehabilitálásuk nem történik meg, addig valami nagyon hibádzik. Európában is, Romániában is.

Wass Albert hosszú, gazdag és értékés, ugyanakkor ellentmondásokkal járó életpályájának értékelését Molter Károly megkérdőjelezhetetlen méltatása zárja, aki a feltörekvő fiatal írótehetségről az alábbiakat vallotta: „Természetérzéke, tájmegidéző képessége csodálatos. Művei szélesen hömpölygő, robbanó erejű, nagyvonalú alkotások. A fiatal erdélyi prózaírók közül kiválik egyéni hangjával, látásmódjával; izgalmas történetei úgy áradnak belénk, mint egy forró vérhullám.”

Dr. Ábrám Zoltán

Wass Albert:

Ki a magyar?

Ki a magyar hát, cimbora?
Te, vagy én? Vagy a harmadik?
Nosza döntsük el szaporán,
míg el nem sülyed a ladik!

Ragadjunk hát lapátot, csákányt,
evezőt! Ebura fakó!
Így csináljuk már ezer éve,
ez hát nekünk való!

Aztán, ha majd holt tetemünket
kiveti a víz a partra:
magyar leszel Te is, én is,
a harmadik is, mind, mind, kit halva,
bevert fejjel, némán, gyászban
fektethetünk a ravatalra.

Ilyen a világ – Csapó Endre írásai

Negyedik könyv, 1997–2000.

Dr. Tonka László kiadó előszavából:

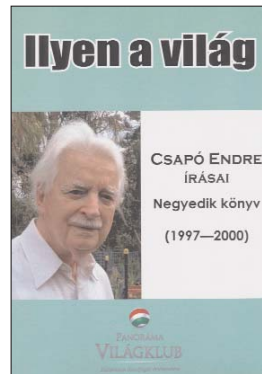
(M)ilyen ez a világ?

Csapó Endre munkássága egyedülálló az egyetemes magyar sajtótörténetben és a nemzeti emigrációban.

Először is azért, mert jórészt neki köszönhetően is ma még van magyar nyelvű hetilap Ausztráliában. Hosszú évtizedek óta hétről hétre... megjelenik a kis csapat által írt, szerkesztett, összeállított páratlan magyar hetilap, miközben az emigráció nemzeti sajtóorgánumai már sorra elvéreztek szerte a nagyvilágban. A Magyar Élet példát mutat arra, hogy a multikultúra „boszorkánykonyhájában” is megél a magyar nyelv, a magyar szó, a magyar kultúra, az újság képes és tud közösségeket kovácsolni, fenntartani, összefogni. Ha vannak hozzá megszállott, önfeláldozó emberek, kellő akarattal, tudással és kitartással. Ausztráliában vannak ilyen emberek, s a Magyar Élet közösségformáló erővé vált, s ma is az.

Másodszor azért egyedülálló Csapó Endre munkássága, mert a hat évtizedet átívelő pályafutása során a nemzeti publicisztikának egy sajátos („csapóbandis”) műfaját teremtette meg. Tényszerűség, korrekt helyszínelzés, sokoldalú megközelítés, határozott véleménynyilvánítás, kritikai szemlélet, a lehetséges megoldások, alternatívák szüntelen keresése – talán egy mondatban így tudom összefoglalni műfajának tartalmi lényegét. Döbbenetes teljesítmény: közel hat évtizede írja minden héten kolumnás vezércikkeit, melyek száma több mint ezerre tehető. Írásaival, gondolataival és üzeneteivel nem csak az olvasók rajongását érdemelte ki, hanem gyakran szolgál hasznavehető ötletekkel a közélet, a közösségek és a közszereplők számára is.

Harmadszor azért egyedülálló jelenség Csapó Endre, mert a nemzeti összetartozás és összefogás apostola. Magyarságtudatunk élő lelkiismerete. „Egy a nemzet – éljünk bárhol is a világon!” – ezt a jelmondatot üzenetként már a hatvanas esztendőök legelején megfogalmazta. A nemzetegyesítés felada-

kiaknázva. Szerényen így fogalmaz munkájáról: „nemzetvédelmi szolgálat, amit számos munkatárs hozzáadott szorgalmával és segítségével teljesítettem”.

„Ilyen a világ” – ezt a címet viseli a Magyar Életben megjelent írások gyűjteménye, amelyből két év termését, az ezredfordulón, az 1999-ben és 2000-ben született cikkeket olvashatjuk ebben a könyvben. S hogy valóban milyen és milyennek látja-láttatja e világot Csapó Endre? Nos, az az igazi értéke írásainak, hogy megállapításai, következtetései, elemzése, olykor figyelmeztető-óvó szavai ma is helytállóak, időszerűek! Akár ezen a héten is megjelenhetne jó néhány cikke, csak a mai dátumot kellene odaírni (...)

A Jóisten nagyon hálás Csapó Endrének: kilencvenhatodik életévét töltötte be 2017. november 11-én... E könyv utolsó írásának címe 2000 végéről: „Kell-e rohanni?” Igaz, nem az élet „elrohanásáról”, hanem az Európai Unió csatlakozás előkészítéséről szól, de bizonyára megengedik nekem, hogy a választ Csapó Endrének címezzem: „Nem, kedves Csapó Endre, valóban nem kell rohanni, van idő még sok mindenre! Helyesen látják onnan, Fentről, hogy még nagy szükség van alkotó kedvére, vitriolos tollára és útmutató szavaira”

(Panoráma Világklub Kft. Budapest. Megjelenés: 2017. november 11.)

A rabanbánok és népünk ősemlékezete

Rokaly József (1940–) gyergyószentmiklósi történésről már írtunk az *Átalvető* 93. számában, a 36. oldalon, ahol **A SZÉKI-TA Részletek az Előszóból** címmel a szerző könyvének *Előszavából* válogattunk. Azóta eltelt közel három év, és a szerző újabb kiadványokkal jelentkezik.

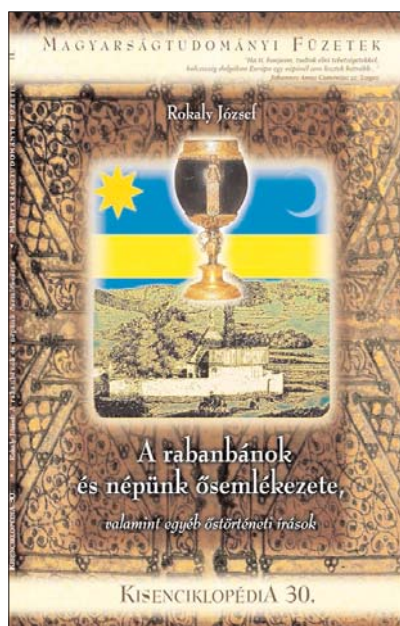
A **RABANBÁNOK és népünk ősemlékezete (2017)** című könyvében a székelyek legfőbb vezetőjéről (32 rabanbán, egymást követve, 453 és 1065 között) ír, aki egyszemélyben volt főhadvezér, főpap, főbíró és népfőnök, aki a Székelyudvarhely melletti Budvárban székelt, és vezette azokat székelyeket, akik a középkori krónika szerint mintegy hármezeren megmenekültek a gyilkos (Atilla halála utáni) testvérháborúból, és „Pannoniából Tzepléd felé jöttek haza Siculiába.” (Thuróczy.) A tudósok idegen sátrakban keresték a széke-

lyek származását, mert „meg nem foghatták, miképpen illy maroknyi nép állapotodhatott volna meg ellenségeinek közepette. Holott ez az ok magában is kicsiny lévén, éppen elenyészik, ha elgondoljuk, hogy a’ Huntábornak ezen maradványa 3 000 ember; tsupa fegyverviselő, és a’ maga itthonossaihoz siető nép volt. Ha pedig (a’ Compiler szerént) hogy Irnák is maga kísérről hozájok került, sőt Rabanbánjok is volt, úgy fel van minden nehézség oldozva” ... (Horváth István: Tudományos Gyűjtemény – 1835 – III. Kötet. 11.)

Az ősi magyar vallást gyakorló, a közakarattal elfogadott *Hatkő vér kövekre* metszett Törvények szerint élő és cselekvő, e törvényeket a fő Rabanbánok áldozó poharával/kelyhével szentesítő székelyek **Zandirhám** fő Rabanbán idején küldöttséget menesztettek Árpád magyarjai elé Ruténiába,

fogadták őket és együtt mentek Pannónia visszafoglalására. Természetesen a székely történelem nem merül ki a Rabanbánok korával.

A könyv ugyanakkor részletesen tárgyalja népünk ősemlékezetét is a **boldog Aranykortól** kezdődően, amikor a Kárpát-medence mélyében elterülő területét egy aránylag nagy kiterjedésű tenger borította, mely a pliocén-korban (5,5-1,8 millió évvel ezelőtt) a medence középső területein volt jelen. A rá következő pleisztocén korszakban azonban földtörténeti mozgások következtében fokozatosan eltűnt a roppant víztömeg. Igen fontos az, hogy a sumér nyelvben a KARPATU = VÍZMEDENCE! Így tűnt le **Tündér Ilona világa** is, de erre a korra visszautal nemcsak a Gilgames (Galgamács)-eposz, hanem a trójai háború éppúgy, mint az **erdélyi tündérvár-építés** is,

melyeknek száma hétre jön ki. Ilyenek volnának: az **aranyi, dévai, kecskekői, firtosi, tartodi, torjai**, s hetedikül talán a hasonlóan említett **kolozsvári**.

A **Magyarságtudományi Füzetek 30. száma (2017)** teljesen Rokaly-szám **A rabanbánok és népünk ősemlékezete, valamint egyéb őstörténeti írások** címmel.

Tartalomjegyzéke:

1. A rabanbánok és népünk ősemlékezete
2. A Halotti Beszéd helyes olvasata és értelmezése
3. Az előbbi fejezet melléklete: Kárpát-Duna-medencei AS, SA (és OS)-szótagot is tartalmazó helyneveink
4. Észrevételek a *Székelyföld története* című kiadvánnyal kapcsolatban (kritika)

Ugyancsak 2017-ben jelent meg Rokaly József **Mindig szerettem az Égre nézni** című kétkötetes, 1 444 oldalas önéletírása széles kitekintésű korrajzzal, arról a dzsungel-korról, amelyben megadatott élnie.

Nagy Károly

Lót felesége

(esszék, homiliák, tanulmányok)

A szerző református lelkész és közgazdász. Missziós lelkészi pályája Erdélyből indult, első állomása Bukarest volt, ahol zsolnárból próbált gátat építeni az óromán területeken a magyarság pusztulása elé... A korabeli román hatalom „fasisztának, hortistának, irredentának” bélyegzi, és az ország elhagyására készíti. Családjával 1989. december 21-én érkeznek Budapestre. Lelkészi hivatását a tolna-mőzsi reformátusok között kezdi újra, majd 1993 őszén a gödöllői gyülekezet lelkészévé választotta. 2001-ben a kolozsvári teológiai akadémián teológiai doktorrá avatják... Szakterülete az egyháztörténet. A gödöllői gyülekezet éléről 2005-ben fegyelmivel eltávolítják, mert a világi sajtónak tett nyilatkozatával „a fokozatos egyházi hatóságokat súlyosan megsértette”. 2006 tavaszától szolgálat nélküli lelkész. ...Az atyáik örökségéből kiforgatott és választott lelkészüktől megfosztott gödöllői reformátusok 2006-ban megalapították a *Független Történelmi Protestáns Egyház* néven bejegyzett gyülekezetet, ahol jelenleg is szolgál.

Részletek a szerző előszavából

Ezek az írások nem születnek meg, ha nem kezdeményeznek ellenem fegyelmi eljárást... Így lettem először szülőföldemen nemkívánatos személy, *persona non grata*, „hazátlan”, majd a befogadó országban az egyház azt is megvonni igyekezett, amit senkitől sem lehet elvenni: a mennyek vagy Isten országában való létezés szellemi állapotát...

Az írások, melyek egy-egy bibliai elbeszélést vagy mondatot magyaráznak és értelmeznek, nem követik a hagyomá-

nyos egyházi magyarázó elvet, mely szerint minden bibliai szövegértelmezésnek valamelyik dogmatikai tétel igazolásául kell szolgálnia. Módszerem az előbbinek fordítottja. Megpróbáltam nem engedni a dogmatikai preconcepcióknak, és abból az alapvető feltevésből indultam ki, hogy a bibliai szövegek minden sora az emberről szól, aki folyamatosan önmagáról beszél úgy, hogy közben egy transzcendens „valósághoz” méri magát, akit Istennek nevez. Az elemzések során mindig a konkrét szöveget tekintetem kiindulási pontnak, és megpróbáltam választ találni a kérdésre: mit állít a szöveg azzal, amit mond?

Azzal is tisztában vagyok, hogy az írások többsége, mint tőba hajított kő, hullámokat vethet a hazai teológiai diskurzus állóvizében. Németh Lászlóval értek egyet, aki **A teológus Ady** című esszéjében a vallásos élmény és a teológia küzdelméről írta a következőket: „Sokszor mondogattam, hogy a

vallásban a vallásos élmény a fontos, az élményt körülölelő nomenklatúra csak másodlagos. Ennek ellenére is jobban szeretem azt a vallásosságot, amely teológus is, mint amely nem az. A teológia az agy küzdelme az Istennel. A gondolat bele akar tekinteni abba, amit az érzés érzett, s ez neki, a számontartónak nem csak joga, de kötelessége. Az elgondolhatatlanon vergődő gondolkodás, ha nem is teljesebb kegyelem, de teljesebb emberség jele, mint az

Isten-fogalomban lecsüngő ágként ázó, gondtalan hit. Az agyat megkerülő áhítat lehet kedvesebb Istennek; az agy akadályain fölpréselt kedvesebb nekem” (Németh László A minőség for-

A tragumúrák születésnapjára

Újévhez közeledvén többször megdörzsöltem a szemem, miközben betűről betűre az alábbi szöveget olvastam Marosvásárhely honlapján, a város polgármesteri hivatala és helyi tanácsa nevében: „*Kedves Tragumúrák, 2018-ig még több óra van. Ma este várunk Önöket Marosvásárhely központjában az új évre való áttérés ünneplésére. A színpad készen van, a tűzijátékok, de más meglepetések is várják Önt 22:30-tól. Boldog születésnapot!!!*”

Pontosabban, a fenti szövegre egy politikailag kisebbségi, szilveszterkor is „dolgát végző” magyar tanácsos hívta fel a figyelmet. Akkor már törölték a honlapról a román szöveg magyar megfelelőjét, és csak románul kértek elnézést a hivatalos fordító hiányaért. Bár konkrétan nem magyarázták meg, de valamilyen számítógépes fordítóhoz folyamodhatott a fenti „bohóságot” elkövető hivatali reprezentáns. Naiv jóindulattal vagy teljes felelőtlensége tudatában, korábban már számtalanszor igazolt hivatali hátszéllel, a megszólítottak tehetetlensége közepette. Hiszen a mellveregetve kinyilatkoztatott kétnyelvűség hiányának, avagy csökevényes formájának már számtalan példáját tapasztalhattuk korábban. Egyetlen példát említek csupán: a Google-fordító mellőzésével Kinizsi Pált Kínaivá átkeresz-

telő Pavel Chinezul utca esetében. Mégis, ekkora gyalázat és megalázás még nem érte Marosvásárhely magyar lakóit! Tragumúráknak nevezni őket, minket, újévi jókívánság helyett boldog születésnapot kívánni, egy három soros szövegben tucatnyi helyesírási és fogalmazási hibát ejteni – valóban nem várt meglepetés! Amennyiben a tragumúrák városa, Marosvásárhely korábbi elnevezését (Székelyvásárhely) lakóinak székely lelkülete is tükrözné, a bicska bizony kinyílt volna a zsebekben. Ehelyett a megszólítottak körében megoszlik a vélemény: viccesen kell-e felfogni az egészet, vagy halálosan komolyan? Nos, amennyiben gyors és profi reagálásra nem került sor a legérintettebbek részéről, legalább a szilveszteri mulatság után kijózanodva, a hivatalos munkaszüneti napok lejártával lesz alkalom többszörösen is elnézést kérni, az ügyet kivizsgálni, és olyan intézkedéseket foganatosítani, hogy ez soha többé ne fordulhasson elő. Ellenkező esetben nem csak „az új évre való áttérés ünneplésére”, hanem a marosvásárhelyi és a nagyvilágban szétszóródott tragumúrák hosszas születésnapi neheztelésére és a városvezetők iránti közönyére is számítani lehet. La multi ani! Boldog születésnapot! A tragumúrák nevében

Ábrám Zoltán

Demeter Zoltán Egy tragumúra születésnapjára

Én vagyok egy tragumúra,
Ráléptünk az új év-útra.
Kíváncsian lessük, várjuk,
Mivel lep meg Virág társunk.

Volt már minden, mit nem vártunk:
Újragondolt kétnyelvűség,
Asszisztáló (párt)Szövetség,
Sörfesztivál, borfesztivál, miccsparty és nyugdíjasbál.

Tekintsünk hát csak előre,
Tragumúra-jövendőbe:
Lesz iskola, utcatábla?
Rendőrfőnök megbocsájtja?

Sütő-szobor a Fő térre?
Antonescu lesz cserébe?
Hát a MOGYE hol folytatja?
Ki lesz neki édesanyja?

Osorhei-ből Tirgu-Mures,
Vagy pediglen Targu Mures?
Eldől-e a nagy dilemma,
hogy idejut a turista?

Sok a kérdés, tragumúrák,
Születésnapunkat várják!
Én vagyok egy tragumúra,
Új évben a magam ura.

A megtisztult ország

Minden év elején, vízkeresztkor gondok támadnak az ortodox hívek által igényelt szenteltvíz-mennyiséggel, mert ugyan a jóból is megárt a sok, de szenteltvízből soha, ezért mindig hiány mutatkozik belőle.

Az óriási kereslet miatt sokszor kell közbelépnie a rendőrségnek, megrendszabályozandó a szentelmény iránt érdeklődők sorba állítását, s hogy megakadályozza a sokszor tapasztalt rendetlenkedést, lökdösődést vagy más, a szenteltvíz-

beszerzést célzó erőszakos cselekményt. Idén ráadásul még arra is számíthattak az illetékesek, hogy mivel a háziorvosok egy része nem írta alá a szerződést a biztosítótársasággal, és ezért nem írhattak fel ingyenes vagy kedvezményes árú gyógyszereket, a betegek kénytelenek lesznek orvosság helyett is szenteltvizet inni, ugyanis annak bámulatos hatásai vannak. Állítólag amellet, hogy megtisztítja a bűnt bűneitől, meggyógyítja a lelki és testi nyavalyákat, áldást hoz a fogyasztóira.

Csak Konstancán 150 ezer palack szentelt nedűt tároltak. Ennek előállítását a „szenteltvíz-laboratóriumban” történik, a Tomis püspökség étkezdéjében. De mutatta a tévé az áhított ital készítményét máshol is, ahol a szent emberek fél kézzel megszentelték a kádakban levő vizet, sőt, volt olyan is, aki felmászott egy vízzsálító ciszterna tetejére a szentelési

ceremóniát elvégezni. A konstancai teológusok szerint a megáldott víz hosszú ideig nem romlik meg, friss, tiszta és jóízű marad. Éhgyomorral kell inni január 14-ig, de a nagyböjtben vagy sátoros ünnepekkor is lehet, ha az illető meggyónt, és a lelkész áldását adja rá. A palackok rendszeren fel vannak címkézve, de azokon a tartalom megnevezésén kívül csak azt írja: Az Úr megkeresztelése, 2018. január 6. – s hitelesíti a püspökség pecsétje. Semmi szavatossági idő, semmi használati utasítás! Milyen szerencsénk van a konstancaiaknak, hogy nincs ott a Kovászna megyei főfogyasztóvédő, mert ő rögtön letiltaná a szenteltvíz osztogatását, ahogy az ingyen kürtőskalácsot is betiltotta, amikor a szentgyörgyi futballszurkolók azzal akartak kedveskedni Brassóban a bukaristieknek.

De tarthatnának fogyasztóvédónktól a Prahova megyeiek is, ahol a dugaszolt szenteltvíz betiltásához hasonlóan, ugyanolyan meggondolásból rég be kellett volna tiltani a szenteltvízfogyasztást, mert már 18 éve szentelik és fogyasztják nyaklő és használati utasítás nélkül. Itt egy pápa ellátogat a több tízezer embert ellátó vízművekhez a szakrális akció lebonyolítása végett, ahol jelen vannak a vízművek új alkalmazottai, de meghívják a régieket is, hadd lássák, mit valósítottak meg az utóbbi időben. A vízvállalat vezetője szerint az aktus segít megoldani a jövőben felmerülő gondokat is. Az áldásos szentelés után a lakosság olcsón, ivóvízáron nyakalhatja a vezetékbeli folyó szenteltvizet két megyében és olyan nagyvárosban is, mint Ploiesti. A kezelt víznek szintén

nyolc napig van érvényben a gyógyhatása, akár a konstancaiaknak, és előnye, hogy azokon a településeken, amelyeket ez a vízház lát el, a csapok január 14-ig ontják a szenteltvizet. Így, ha nem is tejben-vajban, legalább szenteltvízben lubikolhatnak a prahovaiak. Akadtak, akik felháborodtak, mert még a budit is azzal öblítik le, pedig valójában spórolni kellene vele. Mivel mindenki azt issza, jelentősen visszaszorulhat a sör és egyéb szeszes italok, valamint a gyógyszerek fogyasztása, ami felettébb hasznos. A módszert tovább lehetne fejleszteni. Amikor egy nagyobb, esőket hozó időjárási front helyezkedik el felettünk, a nemrég vásárolt F-16-os harci gépekkel és a régebbi, még le nem zuhant MiG-ekkel felküldhetnének Románia légterébe két tucat ortodox pópát, akik a felhők közé és fölé szállva, percek alatt keresztülkaszul száguldoznának Románia légterében, megszentelnék az esővel terhes fellegeket, és így azokból egész Romániára szenteltvíz hullna. Mindenki egyenletesen, ingyen és bérmentve részesülne az égi, jobban mondva a mennyei áldásból. A bűnösök és bűnözők megtisztulnának és jó útra térnének. A betegek meggyógyulnának, és végre megoldódna az egészségügy alulfinanszírozásának gondja, valamint az orvoshiány is.

Úgy tetszik, rajtunk már csak egy ilyen mindent elmosó szentelt zuhó segítene, amelytől kiöntenének a folyók, és elmosnák a zavarosban halászókat, a politika mocskos vizein evezőket kormányostul, mindenestül.

Háromszék, január 12.

Z. Zwada András

Rémálom

Mivel a nemzetben gondolkodók elbizakodott része, bízva a Fidesz-KDNP győzelmében, fel sem emelte kényelmes fenekét, hogy részt vegyen a parlamenti választáson, a harcos ellenzéki, migránspátyolgató, liberális tömörülés fejhosszal verte meg az uralkodó jobboldalt... Széles Réka kinevezett ballib kormánya első, legfontosabb feladatának tartotta a drága pénzen felépített határkerítés lebontását és a beözönlő honfoglalók tárt karokkal való fogadtatását.

A sóval leszórt határnál százméterenként potyogtatós falusi budi jellegű kifizetőhelyeken csinos, dekoratív, csábos tekintetű modellek szorgos kacsóikkal személyenként 9 millió forintot gyömöszöltek főként a hadra képes ifjak üresen tátongó zsebeibe.

Az ország legforgalmasabb terein és útszakaszain, templomok és óvodák falain öles plakátok hirdették a jövevények nyelvén, hogy migránscecsemőt tiniknek szülni dicsőség, víg özvegyeknek, csalfa asszonyoknak, valamint szabad prédáknak pedig egyenesen kötelesség. Egyre-másra szaporodtak a szexre éhes mátkák és önmagukat tinédzsernek maszkírozó, fortyogó vérű némberek, akik esténként a hímeikkel zsúfolt legénykaszárnyák előtt, üdvhadsereg mintájára ölre csalogató dalt kornyikáltak: „Jövel ifjú, légy vendégünk, szép testedért vágytól égünk...”

Az újfajta családbarát kormány rendelete alapján minden iszlám férfi „famíliaegyesítés” címén behozhat le-és felmenőt, a dédmamától kezdve a karon ülő csecsemőig, meg az otthon felejtett 5-10 feleséget.

Az egyre kétségbeesettebb magyar őslakosság szabad véleményének kifejezése okából a Széles-kormány új népi konzultációt írt ki. Ennek keretében a következő kérdéseket tette fel:

1. Akarja-e, hogy a keresztény templomok tornyain csúfoskodó kereszteteket sürgősen távolítsák el helyükről? Válasz: a. „igen.” b. „igen.”

2. Helyénvalónak tartja-e, hogy a magyar kisiskolásokat elkülönítsék a migránsnebulóktól (szegregáció), és számukra kötelezően bevezessék az arab és a bantu nyelvet, valamint a nádpálcával való fenyítést? Válasz: a. boldogan. b. kellő tisztelettel.

3. Ön szívjóságból, szolidaritásból megosztaná-e házáat, lakását a kedves jövevényekkel, és családostól meghúzná-e magát fészkerben, pajtában, padláson vagy akár egy tágasabb, korábbi disznóólban? Válasz: a. természetesen. b. kész örömmel.

4. A felső korlát- és ellenőrzés nélküli beözönlés következtében évente sokszázezer, markát tartó atyafit és családtagjait kell eltartanunk. Ennek következtében a dolgos őslakosság rohamosan a felére, ne adj isten a negyedére zsugorodik. Ön mit gondol erről. Válasz: a. nem érdekelnek a piszkos anyagiak. b. ki mint veti ágát, úgy alussza álmát.

5. Ön mit szólna, ha úgy 20 év múlva a felbomlott nemzet-államok helyett egész Európában a Magasságos Méltóságos Iszlám Kalifátus váltaná le a brüsszeli élősködőket? Válasz: a. arab és hottentotta nyelven éljent kiáltanék. b. örömmel összeszarnám magam.

Lehet, hogy még sok marhaságot álmodtam volna össze, ha az ágyamra felugró Marci cicám érdes nyelvvel való nyalogatással nem figyelmeztet, hogy hasamra süt a nap, és legyenek szíves tálaljam végre a reggelijét.

Támogatóink

(a megjelölt előfizetői díjakat meghaladó befizetések tekintjük támogatásnak)

Emlékezetünk rá: lapunk függetlenségét és erdélyi olvasóinkhoz történő díjmentes eljuttatását teszik lehetővé a nagylelkű adományok. Köszönjük!

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Nonprofit Zrt.

Adorjáni Gertrúd	(cím ismeretlen)	1000 Ft	Dr. Puskel Zoltán	Budapest	3000 Ft
Andrássy Márta	Újkígyós	1000 Ft	Dr. Rékasi József	Pécs	1000 Ft
Anja Haaparanta	Pécs	2000 Ft	Dr. Sipos József	Szentendre	3000 Ft
Antal Balázs József	Nincs cím	8000 Ft	Dr. Sipos Lajos	Vác	3000 Ft
Antall Ildikó Emese	Győr	1000 Ft	Dr. Soós Pál	Budapest	1000 Ft
Balázs József	Budapest	8000 Ft	Dr. Szabó Éva	Pápa	2000 Ft
Bernádné dr. Fülöp Eszer	Dunaszentgyörgy	3000 Ft	Dr. Szabó T. Attila	Balatonfüred	2000 Ft
Czeglédy László	Budapest	3000 Ft	Dr. Szabó Zoltán	Szentjakabfa	8000 Ft
Czethoffer Gyula	Paks	2000 Ft	Dr. Szatmáry F. Péter	Pápa	8000 Ft
Czirmai Lajos	Szekszárd	1000 Ft	Dr. Szentkirályi István	Debrecen	3000 Ft
Csapó Etele Szabolcs	Budapest	5000 Ft	Dr. Szilágyi Ágnes	Budapest	3000 Ft
Csegezi Károly	Budapest	5000 Ft	Dr. Szűcs György	Kecskemét	10.000 Ft
Csergő Vilmos	Paks	3000 Ft	Dr. Tamás Attila	Pécs	10.000 Ft
Csibi Erzsébet	Budapest	1000 Ft	Dr. Tóth Kálmán	Budapest	2000 Ft
Csizmadia Attila	Szombathely	1000 Ft	Dr. Zoltáni Miklós	Nagykőrös	8000 Ft
Csongrádi Imre	Környe	2000 Ft	Dr. Elekes József	Debrecen	5000 Ft
Csupor Dezső	Jakabszállás	3000 Ft	Edith Matzak	Németország	10 EUR
Csutoros Albert	Pécs	3000 Ft	Elisabeth Lengyel	Németország	3000 Ft
Dénes László	Szentendre	3000 Ft	Etessy János	Paks	2000 Ft
Dési olvasóink		800 RON	Farkas I. Tamás	Budapest	1500 Ft
Donogány Károly	Budapest	1000 Ft	Fogarasy Lajos	Szekszárd	2000 Ft
Dr. Baálint Géza	Tolna	3000 Ft	Fülöp Ferencné	Bocfölde	3000 Ft
Dr. Balázs Judit	Budapest	4000 Ft	Gyárfás András	Svájc	24.500 Ft
Dr. Barta Levente	Szentgotthárd	3000 Ft	Gyárfás András	Svájc	5000 Ft
Dr. Bay Miklós	Budapest	3000 Ft	Gyémánt Mihály	Mosonmagyaróvár	3000 Ft
Dr. Bencsik József	Cegléd	2000 Ft	Györfi László	Budapest	3000 Ft
Dr. Bíró József Zete	Budapest	14.000 Ft	Györi Győző	Monor	3000 Ft
Dr. Bodnár Imre	Szekszárd	2000 Ft	Haáz Ádám	Paks	1000 Ft
Dr. Brumár Mihály	Karancsság	3000 Ft	Hamvas István	Dunaföldvár	8000 Ft
Dr. Budaházy György	Mosonmagyaróvár	8000 Ft	Hantz Lám Irén	Kolozsvár	2500 Ft
Dr. Búzás Gáborné	Abda	1000 Ft	Herczegh Melinda	Budapest	1000 Ft
Dr. Czakó Judit	Budapest	3000 Ft	Herd-Kiss Endre	Budapest	3000 Ft
Dr. Fodor Attila	Budapest	8000 Ft	Holányi Zoltán	Zalaegerszeg	5000 Ft
Dr. Gönczy Béla	Nagykőrös	4000 Ft	Horváth Tivadarné	Budapest	3000 Ft
Dr. Grépály András	Budapest	8000 Ft	id. Bakos Gyula	Vértesboglár	1000 Ft
Dr. Harmath Ferenc	Abony	3000 Ft	id. Varga István	Csikszereda	7000 Ft
Dr. Horváth I. Károlyné	Szeged	2000 Ft	Ifj. Bánya Attila	Németország	6000 Ft
Dr. Horváth Olga	Székesfehérvár	8000 Ft	Jakab József	Pécs	2000 Ft
Dr. Imreh Csanád	Szekszárd	3000 Ft	Jeremiás László	Marosvásárhely	100 RON
Dr. Incze Kálmán	Budapest	2000 Ft	Juhos-Kiss János	Budapest	2000 Ft
Dr. Inczeffy Zsolt	Ócsa	3000 Ft	Kádár István	Budapest	1000 Ft
Dr. Istvánfi Gyula	Szigetmonostor	5000 Ft	Kastal András	Villány	1000 Ft
Dr. Johann Ponner	Németország	50 EUR	Kemenes Ármenné	Tárnok	3000 Ft
Dr. Kiss Kálmán	Berettyóújfalu	3000 Ft	Keszeg Tibor	Szentendre	3000 Ft
Dr. Kósza Ida	Pomáz	8000 Ft	Király Károly	Mezőkovácsháza	3000 Ft
Dr. Kovács Antal	Celldömölk	13.000 Ft	Kópis Endre	Paks	2000 Ft
Dr. Kovács István	Gyöngyöslomos	3000 Ft	László István	Monor	500 Ft
Dr. Kovács M. Ibolya	Örkény	5000 Ft	László Zsófia Mária	Budapest	34.000 Ft
Dr. Kovács Lajosné	Fehérgyarmat	3000 Ft	Lőrinczi Péter	Budapest	500 Ft
Dr. Kurkó János	Székelyudvarhely	50 RON	Margarethe Eisler	Németország	6242 Ft
Dr. Máthé B. Lajos	Veregyháza	3000 Ft	Máriás József	Nyíregyháza	2000 Ft
Dr. Mester Csaba	Pázmándfalu	18.000 Ft	Máté Irma	Budapest	1000 Ft
Dr. Mezei László	Tolna	3000 Ft	Máthé András	Baja	1000 Ft
Dr. Molnár János	Siófok	3000 Ft	Mayer Gizella	Dunakiliti	3000 Ft
Dr. Molnár József Gyula	Szentendre	3000 Ft	Módos Péter	Budakalász	3000 Ft
Dr. Nagy Jenő	Kalocsa	1000 Ft	Molnár Ferencné	Érd	3000 Ft
Dr. Nagy Judit	Pécs	3000 Ft	Orbán Ferenc	Mány	3000 Ft
Dr. Opra Béla István	Mór	8000 Ft	Orbán Szilveszer	Göd	3000 Ft
Dr. Ördög István	Környe	8000 Ft	Orsós István Zoltán	Dány	4000 Ft
Dr. Papp Attila	Enying	10.000 Ft	Palkó Gizella	Békéscsaba	500 Ft
Dr. Pázmány Elemérné	Pilis	3000 Ft	Pánczél József	Pécs	1000 Ft
Dr. Péterffy Árpád	Debrecen	10.000 Ft	Pável László	Szekszárd	3000 Ft
Dr. Péterffy László	Budapest	3000 Ft	Pintye Tamás	Győr	3000 Ft
Dr. Péterffy Pál	Budapest	3000 Ft	Pittner Kaspar	Németország	3000 Ft
			Podolyák József	Budapest	8000 Ft

Polányi Julianna	Berhida	3000 Ft
Ponyi József	Salgótarján	10 000 Ft
Prof. dr.Fazakas Béla	Marosvásárhely	50 RON
Prof. Kosztarab Mihály	USA	80 USD *
Puskás Ibolya	Budapest	3000 Ft
Rajkas István	Kartal	10.000 Ft
Rigó Rudolf	Esztergom	1000 Ft
Román Elemér	Szentendre	2000 Ft
Sándor Júlia	Budapest	2000 Ft
Sárközy Csaba	Szombathely	1000 Ft
Schmidt Sándor	Budapest	1000 Ft
Sedlmeyer Ella	Sopronhorpács	3000 Ft
Sipos Sándor	Budapest	3000 Ft
Szabó Sándor	Budapest	5000 Ft
Szakács Géza	Marosvásárhely	20 EU
Székely Abordán Gabriella	Várpalota	8000 Ft
Székely Magyar Ferenc	Szentlőrinc	6000 Ft
Szilágyi Zsuzsanna	Komárom	1000 Ft
Szurkos Eszter	Budapest	1000 Ft
Tolnai Pál	Vecses	3000 Ft
Tóth György	Paks	2000 Ft
Tóth Margaréta	Gárdony	8000 Ft
Török István&Örsi Anikó	Sárospatak	8000 Ft
Udvari István	Üröm	1000 Ft
v. Szakács Attila	Szatymaz	3000 Ft
Varga Imre	Paks	2000 Ft
Vargyasi Dávid Mózes	Szekszárd	2000 Ft
Vargyasi Mózes	Tevél	2000 Ft
Varró Gáborné	Derecske	3000 Ft
Vásárhelyi Péter	Budapest	6000 Ft

Venczel Imola Csilla	Fonyód	3000 Ft
Vereczkeiné Dr. Dajbukát A.	Budaörs	1000 Ft
Vigh Judit Márta	Százhalombatta	1000 Ft
Wermescherr Ottó	Budapest	3000 Ft
Z. Zwada András	Békésszentandrás	20 CHF
Zsigmond Konrád Márta	Sülysáp	3000 Ft
Zsombori Ilona	Pécel	3000 Ft

Helyesbítés: Előző lapszámunkban Dr. Nagy László - Németország megjelöléssel szereplő támogatónk kérésére közöljük a helyes megnevezési formát: Dipl. Ing. Nagy László – Bajorország.

*

*Lapunk 2009. márciusi, 69. számában közöltünk portrét az erdélyi származású, Egyesült Államokban élő Kosztarab Mihály entomológus-talajbiológus professzoráról, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjáról, egyben bemutatva könyvét, az Erdélyi Gyökerek-et. Lapunk kedves olvasója, a Támogatók listáján rendszeresen találkozhatunk nevével. Némi késéssel jutott el hozzánk a hír, hogy a professzor Úr 2017. augusztus 21-én kiemelkedő teljesítménye elismeréseként Életfa Emlékplakett Aranyfokozata Kitiüntetésben részesült Magyarország Földművelésügyi minisztere részéről. És azt is áruljuk el, hogy 2017. júliusában betöltötte a 90. életévét. Barátságára büszkéek vagyunk, tiszta szívből gratulálunk neki.

Túratervek 2018.

Március. 3.	Nyirbátor-Nagykároly-Érsemjén busz	8.500 Ft
Március 10.	Kaland az Ipoly két partján Esztergomtól-Ipolyságig	busz 6.000 Ft
Március 15–18.	Ünnep KÁRPÁTALJÁN	busz 35.000 Ft
Március 30.–április 2.	Húsvét Erdélyben	busz 48.000 Ft
Április 28.–május 1.	Miskolctapolca, fürdés, kirándulások	busz 36.000 Ft
Május 5.	Szigetköz felfedezése, Mosonmagyaróvár–Győr	busz 6.500 Ft*
Május 12–13.	Várak bűvöletében Várpalotától Sümegig	busz 22.500 Ft
Május 18–21.	Csiksomlyói Búcsú	busz 39.000 Ft
Május 26–27.	Csehország extrák: Kutna Hora csontkápolna	busz 27.000* Ft
Június 2–4.	Felvidék visszafoglalása (Zobor vidék-Nyitra)	busz 25.000 Ft
Június 9–15.	Horvátország Dalmát-Adria +Dubrovnik, 4-5 fős ap. en.	busz 69.000 Ft
Június 20–24.	Erdély évfordulói Mátyástól a Helikonig	49.000 Ft
Július 1–8.	Szováta-Gyergyó üdülés+falunap	busz 59.000 Ft
Július 14–15.	Kalocsa-Hajós-Szelidi tó	busz 17.000 Ft
Július 28.–augusztus 2.	Csatahelyek Erdélyben (48– 49. Székelyföldre)	busz 54.000* Ft
Augusztus 7–12.	Nyár a Gyimesekben kirándulás Moldvába	busz 58.000 Ft

Augusztus 17–26.	Bulgária Napospart*** tranzitszállással Szófiában	busz 89.000 Ft
Augusztus 31.–szeptember 2.	Szilvafesztivál Oroszhegyen+Hargita	busz 34.000 Ft
Szeptember 7–16.	Bulgária Napospart*** utószезoni nyaralás busz-tranzitszállás Szófia	74.000 Ft
Szeptember 21–23.	Szeptember végén Koltón (Kirándulásokkal, Máramaros, Szilágy)	36.000 Ft
Szeptember 29.	Pákozdtól Ózoraig (48-as győztes csaták)	busz 4.500* Ft
Október 5–7.	Arad-Temesvár-Orsova	busz 29.000 Ft
Október 12–14.	Székelykeve a legdélibb magyar falu falunapi meglátogatása+Újvidék	33.000 Ft
Október 21–23.	Siklós-Villány-Pécs- Komló-Sióagárd	busz 27.000 Ft
November 10–11.	Márton nap Sopron	vonat 7.000* Ft
November 30.–december 2.	Prága advent	busz 39.000 Ft
December 7–9.	Advent Krakóban	busz 29.000* Ft
December 29.–január 2.	Szilveszter Erdélyben	busz 59.000 Ft

Érdeklődni a 06-30-3051228 mobilon. Minél hamarabb! Befizetés ütemezése: 1 rész foglaló, többi indulás előtt 35 nappal A változtatás jogát a napi helyzenek megfelelően, vagy kevés jelentkező esetén fenntartjuk. Befizetni klubnap szerdákön, csekken, átutalással is lehet. Nyaraló programokra március 31-ig kell jelentkezni a kedvezményes árhoz. Sajnáljuk, de biztonságunk érdekében Spanyol és olasz nyaralóutakat nem szervezünk.

*Más 1 napos, vonatos, volánbuszos kirándulások: Eger február 24., Kenderes: március 24., Bükk-Szilvásvárad: április 7. Szeged: április 14., Szigetköz-Mosonmagyaróvár-Győr: május 5.

450 évvel ezelőtt született meg a világ első, vallásszabadságról szóló törvénye Erdélyben, a tordai országgyűlésen

A Keleti Magyar Királyságban, Tordán, 1568. január 6-13 között országgyűlést tartottak a három nemzet képviselői, a magyarok, a székelyek és a szászok Szapolyai János Zsigmond, választott magyar király jelenlétében. Az emberiség történelmében és ezen belül a magyarság történelmében is rendkívüli fontosságú ez az országgyűlés, hiszen itt fogadták el először a világ első vallásszabadságról szóló törvényét.

Az utolsó magyar nemzetiségű magyar király, - akit a Habsburg-párti történészek előszeretettel csak erdélyi fejedelemnek neveznek, mely megnevezés sajnos beivódott a magyar közvéleménybe is – a magyarság egyik legnagyobb gondolkodó királyaként is számunkra kellene tartani. Szapolyai János Zsigmond 1540. július 7-én született Budán, a Magyar Királyság fővárosában, Szapolyai János (I. János magyar király) és Jagelló Izabella királyné gyermekeként. A magyar országgyűlés már 1540-ben megválasztotta királynak, miután édesapja 1540. július 21-én meghalt. Az előzményhez tartozik, hogy a mohácsi csatavesztést követően a magyarországi rendek a székesfehérvári országgyűlésen 1526. november 10-én Szapolyai Jánost királlyá választották, ahol jelen volt az ország képviselőinek többsége. A törvényesen megválasztott magyar király helyett Pozsonyban, 1526. december 17-én 13 főúr, akiknek jelentős része nem is volt magyar, I. Habsburg Ferdinándot választotta meg Magyarország királyának, mely választás egyértelműen törvénytelen, hiszen nem volt jelen az ország vármegyei küldötteinek többsége. Így egyszerre két király is lett az országnak. I. János király idejében is I. Habsburg Ferdinánd csapatai éves rendszerességgel támadták Magyarországot, így I. János magyar király után, a megválasztott II. János magyar király idejében is.

A Török Birodalom látva, hogy Magyarország meggyengült, 1541-ben elfoglalta az ország közepét és fővárosát, azzal az ígérettel, hogy amint II. János magyar király betölti a felnőttkort, akkor ezeket a területeket visszaadja. Buda elfoglalása után a királyi udvar Gyulafehérvárra költözött.

Erdélyi Fejedelemségről egyébképpen csak 1570 decemberétől lehet beszélni, amikor II. János magyar király lemondott a királyi címéről, s ettől számítva már csak a fejedelmi cím illette meg, de 1568. januárjában II. János magyar királyként vezette az országgyűlés munkálatait.

...Az antitrinitárius vagy unitárius tanok erdélyi megjelenése János Zsigmond magyar király olasz udvari orvosa, Blandrata György nevéhez fűződik. Blandrata hatására fogadta el a szentháromság-ellenes eszméket a fiatal magyar király és Dávid Ferenc kolozsvári református püspök.

Dávid Ferenc dogma- és egyházkritikájában a „semper reformada” – az állandó reformáció – elvét hirdette. Dávid Ferenc a hitújítást nem tekintette befejezettnek a lutheri és helvét irányzattal, ugyanis az általuk elért reformokat elégtelennek tartotta. A reformációt nem tekintette befejezett folyamatnak, mert a Biblia alapján a keresztyén hit folyamatos megújítását tekintette alapelvének. **Rövid magyarázat** című munkájában a Biblia szövegének egy Istenről vallott hitelveit fejtette ki. Új, radikálisnak tekintett hitelveit a kolozsvári nagytemplomban kezdte hirdetni. Kiváló szónoki tehetségének és hatalmas tudásának köszönhetően Kolozsváron és szerte Erdélyben egyre többen lettek a hívei. A kor szellemi és vallási megújulásának forró éveiben, a felvilágosult és több nyelven beszélő, művelt II. János magyar király is nagy figyelemmel hallgatta előadásait, sőt megengedte, hogy a keresztyén hit megújítása felett nyílt hitvitákat tartsanak.

Az évekig tartó hitviták a magyarországi és erdélyi keresztyén egyházak között nem vezettek eredményre, ezért maga János Zsigmond kezdeményezte az országgyűlés összehívását, hogy maga az országgyűlés tegyen pontot az évek óta tartó vitás kérdésekre. Az országgyűlés 1568. január 6–13. között Tordán korszakalkotó törvényt hozott azzal, hogy a katolikus, lutheránus, református és unitárius keresztyén hitelvek egyformán bevett vallásnak

számítanak és közjogi elismerésben is részesültek. Ebben az évben lett a választott magyar király is az unitárius vallás híve. A tordai országgyűlés azért is korszakalkotó a lelkiismeret- és vallásszabadság ügyében, mert ehhez hasonló felekezeti toleranciát Európa, de a világ egyetlen országában sem ismertek ebben az időben. Az utolsó magyar nemzeti király Váradon 1569-ben elhangzott szavait Európa minden országában márványba kellett volna vésni és megszívlelni: „mert a mi birodalmunkban miképpen arról az ország végzése is vagy, mi azt akarjuk, hogy szabadság legyen. Továbbá tudjuk, hogy a hit Istennek ajándéka és a lelkiismeret semmi erőszakkal nem vitethetik.” Bizony megszívlelhetők volna nemcsak a XVI. században, hanem sokkal később is az európai uralkodók, hiszen még a XVIII. században is, de később is, emberek százait és ezreit nyomorították meg, az egyedüli üdvözítőnek gondolt hit jegyében.

Szerencsére Bethlen Farkas Erdély történetéről írt munkájában az elhunyt II. János magyar király mellére elhelyezett aranyozott ezüst feliratot is megörökítette az utókornak, mert a szarkofágot 1599-ben feltörő martalócok elrabolták.

„*Felséges Második János Fejedelem, Magyarország, Dalmácia, Horvátország stb., a néhai őfelsége, János király, a lengyel Zsigmond király és Bona királyné leányától származó Izabella királyné fia, Isten kegyelméből Magyarország, Dalmácia és Horvátország stb. választott királya, isteni sugallatból felékesítve a nyelvek adományával, az élet tisztaságával, a lelki erővel, hadi szerencsével, hadicsellel és az összes hősi erénnyel, a harc és az igazi kegyesség kedvelője, korának XXXI. évében, március XIV. napján hajnal előtt három órakor az övének legnagyobb veszteségére és gyászára, miután sokáig küszködött kólika-fájdalmakban és epileptikus betegségekben, a kíméletlen halál elragadta őt, akiben a magyar nemzetség királyi magva, jaj, teljesen megszakadt, és fejünk koronája valóban lehullott, a hatalom pedig a külső nemzetekhez sodródott. Krisztus születésének MDLXXI. évében.*”

Szekeres-Lukács Sándor

Lélekemelő volt végigkövetni a vallásszabadság első kinyilvánításának 450. évfordulóján tartott hálaadó ünnepség közvetítését a tordai katolikus templomból 2018. január 13-án. A sok, hihetetlenül színvonalas beszéd közül is kiemelkedett Kövér László házelnökünké. Íme ennek két rövid részlete.

Annak érdekében, hogy a polgáraink iránti felelősségtől vezetett, közösségi önazonosságunk védelmére irányuló politikánk hatékonyan és fenntarthatóan is bizonyuljon, fontos, hogy ne ismételjük meg a 20. században elkövetett hibákat: nemzeti önazonosságunkat és törekvéseinket ne egymás ellenében, ne egymás rovására, ne a nemzeti kizárólagosság jegyében, hanem egymást erősítve, a nemzeti méltányosság szellemében éljük, illetve valósítsuk meg...

Az elmúlt száz esztendő minden tapasztalatával a hátunk mögött fel kellene ismernünk, hogy nemzeti létünk nem a másik, hasonló sorsú, sokszor ugyanazon szülőföldet magáénak valló nemzeti közösség jelenti az igazi veszélyt, hanem azok a tudatformálás és tömegmanipuláció eddig soha nem látott hatékonyságú eszközeivel és technológiáival felfegyverzett arctalan és felhatalmazás nélküli hatalmak, amelyekkel szemben vagy együtt tudjuk megvédeni társadalmainkat, vagy amelyekkel szemben együtt bukunk el – immár végérvényesen.

(Elhangzott Tudose román miniszterelnök nyilatkozata után 3 nappal.)

Nyílt levél – Egy előadás margójára

Pestszentlőrinc Ganz-Kertvárosi Református Egyházközség Németh Pál tiszteletes úrnak

Nagytiszteletű Úr!

A paksi könyvtárban Kálvinról tartott előadásának hallgatója voltam október 9-én, délután. Nagy érdeklődéssel vártam, hogy Kálvin életéről, egyházalapítói tevékenységéről minél többet megtudjak. Nos, az előadás hangneme, úgy láttam, nem csupán engem lepett meg. Egy Kálvin-életrajz fordítási hibája kapcsán az érdeklődő reformátusok megkapták a hideg zuhanyt. A kötetet református egyházi kiadó adta ki, a meg nem nevezett fordítóról megtudtuk, hogy igen képzetlen, de jól fizetett állásban a hatalom körül keresi a boldogulást. Aztán, tekintettel arra, hogy Szervétet kihagyni Kálvin életéből nem lehetett, ezért érinteni kellett kettőjük tragikus összecsapását. Megkezdődött hát Szervét sárba tiprása, ezzel párhuzamosan Kálvin hibátlanul pozitív imázsának bemutatása.

Ekkor került sorra személyeskedő jelzők kíséretében Sütő András drámája, a Csillag a máglyán. Megtudtuk, hogy Sütő András (a szerző nevét én mondtam be hangosan, miután a beszélőnek nem ugrott be) drámája (megjegyzem nagy sikerrel Magyarországon 1979-ben mutatták be a Romániából kicsempésztett drámát, Szervétet Huszti Péter alakította, a siker leírhatatlan volt, mindenki értette, miről van szó) nem csupán gyenge irodalom, de felejthető is, mert tele van történelmi hamisításokkal, csúsztatásokkal. Talán nem mondok Önnek újat, ha megjegyzem, hogy egy irodalmi mű (de bármilyen művészi alkotás) nem történelmi traktátus, hanem művészi alkotás, és az olvasó éppen erre vágyik. Eszébe nem jutna számon kérni Móricz Zsigmondon Bethlen Gábor uralkodásának korát, a fejedelemről adott rajzból hiányolva a történelmi valóságot. Mint ahogyan Gárdonyi Egri csillagok regénye kapcsán se hiányoljuk az események történelmi taglalását. Ön azonban nem elégedett meg ennyivel, Sütő Andrást szerzői, emberi méltóságában is megalázta, Ceausescu haverjaként emlegette, aki, miután kikopott a hatalomból, beleírta a diktátor Ceausescut Kálvin személyébe. Kálvinról csak felnagyított pozitívumokat hallhattunk, miközben Szervét a pióca szívóságával tapadt rá Ön szerint, megszállottként zaklatta, provokálta, így aztán nem csoda, hogy máglyára került. Szervét emberi jogáról, hogy érveket állítson szembe egy dogmával, hogy továbbgondoljon egy szilárdnak kinevezett tételt, szó sem esett. Ő annak idején azt vallotta a reneszánsz filozófusok nyomán, hogy az ember szabad akarattal rendelkezik. A dráma éppen erről szól: az ember jogáról az önálló gondolkodáshoz. Ezért nem csupán Szervét halt meg (bár lehet, ha utolsó percében nem az „örök Isten fiához”, hanem „Isten örök fiához” fohászodik, elkerüli a halált), hanem a mű szerzője is szinte halálosan megsebesült, Sütő Andrást feldobva egy teherautó platójára a durva tömeg meglincselt volna, ha egy kiskatona saját testével nem védi a magatehetetlen embert. Marosvásárhelyiként nem feledhetem az 1990 márciusában bekövetkezett tragikus eseményeket, amikor éppen ezt tagadták meg a város magyarságától, azt, hogy másként gondolja jövőjét, mint ahogyan a hatalom akarja. A hatalom bármely korban demonstrálja, hogy a másként gondolkodás életveszélyes lehet.

Ezután az unitárius egyház következett, Ön súlyos szavakkal

illette az egyetlen magyar alapítású protestáns egyházat. Meg kellett Öntől tudnunk, hogy az unitárius egyház nem is keresztény, hanem judaista, iszlámista szekta, egy napon említhető a Hit Gyülekezetével. Az unitáriusok antitrinitáriusságának ostromozása után talán jó lett volna elmondani azt is, hogy 1638-tól a Désen tartott zsinaton, melyet I. Rákóczi György fejedelem parancsára hívtak össze, az unitárius egyház elfogadta Jézus istenként való imáadását és a Szentháromság nevében való keresztkedést. A közönség így azt sem tudhatta meg, hogy megalapítása, 1568 januárja óta az unitárius egyház Erdély négy bevett vallása közé tartozott (katolikus, evangélikus, református és unitárius), ezt még Trianon után is elismerte a román királyság, csak a kommunista időkben fosztották meg ettől a státuszától. Az sem hangzott el, hogy Luther mellett az erdélyi fejedelem, János Zsigmond mondta ki és iktatták törvénybe a világon először a tordai országgyűlésen 1568-ban, hogy „*Ne szidalmaztassék senki az religióért, mert a hit Istennek ajándéka!*” Most sem értem, hogy egy Kálvinról tartandó előadás hogyan csúszhatott el ilyen irányba.

Végezetül a katolikus testvérek se maradtak ki a gúnyos szóáradatból. Az Ön által feltett kérdést, nevezetesen, hogy évente hányszor áldozhatnak a katolikusok, önmaga válaszolta meg, mondván, hogy az év 365 napjából csak egy napon nem áldoznak, ez pedig a Nagypéntek. De Ön tévedett, mert akkor is van áldoztatás, csak misét nem tartanak. Ismételten meg kell kérdeznem, hogy kerül a csizma az asztalra? Mi köze van a katolikus liturgiának Kálvin életrajzához? Mi köze van a keresztény/keresztyén alázatnak a gyűlölködő megnyilvánulásokhoz?

A reformáció ötszázadik évfordulója jó alkalom arra, hogy a protestáns egyházak létrejöttére, alapítóikra, az őket követő hívekre és az új egyházakhoz való csatlakozás nehézségeire emlékezzünk, valamint arra, hogy mi magyarok is ennek kapcsán anyanyelvi kultúránk (irodalom, könyvnyomtatás) széles elterjedését is ünnepeljük. De nem jó alkalom arra, hogy a keresztény egyházak egymást elmarasztalják, a protestánsok egymás hitét ötszáz év múltán is számon kérjék egymástól.

A kolozsvári protestáns teológián a 19. század végétől együtt tanulnak az evangélikus, református, unitárius lelkészjelöltek, tisztelve egymás egyházát, hitét. Ők jó példát adnak a vallási toleranciáról. Éppen ma, amikor a világ kereszténységét egy új, Európa számára felfoghatatlan erőszak fenyegeti, kellene ennek szellemében cselekedni, emberekhez szólani, véleményt nyilvánítani. Az ökumenizmus - mindezt világosan látva - mindinkább teret hódít a magát még kereszténynek érző és valló kultúrákban. Nekünk is ezt kellene szem előtt tartva szolgálnunk a keresztény világ összetartását, védelmét a magunk eszközeivel a gyűlöletkeltő megnyilvánulások ellenében. Egyházi és világi emberekként egyaránt.

Munkásságához jó egészséget kívánva tisztelettel üdvözlöm.

*Dr. Serdültné Benke Éva nyugdíjas magyartanár,
Paks, 2017. október 16.*

(Jelen levélre annak címzettje nem válaszolt, így aztán a sajtóetikának megfelelően közreadjuk, az esetleges reagálásnak természetesen helyet biztosítva.)

Dr. Csögör István

1939. március 29. Kolozsvár – 2018. január 2. Triangel

A nagy parancsnok által sorba rendezettek közül egyvalaki ismét átlépett a küszöbön. Dr. Csögör István barátunk, kollegánk, a mi „Öcsink” fegyelmezetten teljesítette utolsó kötelességét.

Nem rendelkezem egy kimerítő, életet, munkásságot feltáró, összegező, értékelő nekrológ megírásához szükséges adatokkal, ismeretekkel, ezért saját házunk táján kényszerülök kutakodni. Lapunk 77. és 78. számában (2011. március-június) került ismertetésre Csögör Istvánnak édesapjáról, Csögör Lajos professzorról közreadott könyve: **Csögör Lajos börtönévei 1949–1955**. Ennek három részéből az elsőt, a Csögör István által írott **Emlékek édesapámról** címűt közöltük. Érdemes visszakeresni a közölt anyagot (akár a neten, a minden lapszámunk hátsó borítóján megadott elérhetőségen.) Álljon itt csupán egy rövid, magáért beszélő és napjainkig aktuális részlet.

Egy barátja írta neki Csögör Lajos rektor-professzor hazaárulás miatti elítélésével kapcsolatban: *„Az árulást a rendszert szolgáló emberek követték el, elárulva azokat, akik a rendszer helyett a hazájukat szolgálták: a hazát szolgáló embereket elárulni hazaárulás...”* Erre reagálva írta Csögör István: *„Másnap azt válaszoltam, hogy személyes érzelmeit teljesen osztom; közben arra is gondoltam, amit a 2004. december 5-i szavazás eredményének közlésekor éreztem, meg arra, hogy mit is érezhettek akkor a magyarok Erdélyben.”* (Rettenetes ugye, hogy annyi év után változatlanul jelen vannak, hatnak, mérgeznek az árulók, legfőképpen a magyarországi politikai palettán változatlanul fennforgó személy.)

A közölt anyag bevezetőjében került közlésre Csögör István kételyeit kifejező, nekem írott leveléből a következő részlet: *„Tudhatom-e, hogy hol, mikor és ki is lesz a tisztelt olvasó, s hogy jóindulattal nézi, hallgatja és olvassa-e a kötetet, vagy esetleg megpróbálja bumeráנגgá változtatni? E veszély ismeretében sem marad más választásom a „létvégi hajrában”: vagy hátrahagyom az egész anyagot német nyelvű környezetemnek, vagy vállalom a kötet kiadásának fájdalmas útját, a közelmúlt sötét eseményeinek megvilágítását, illetve annak következményeit”* És a szerk. hozzáfűzése: *Mindannyiunk szerencséjére vállalta. Köszönjük.*

Most, amikor lezárult az egész vállalt életút, talán itt az ideje, hogy közlétegyek néhány sort Csögör Istvánnak írott válaszlevelemből. Íme.

Kedves Öcsi!

Ha nem tévedek, úgy 40 éve láttuk egymást utoljára, a II. belen. Akkor éppen egy baleset után voltál, egy úthenger hengeredett kocsidra és rád, ugye jól emlékszem? Aztán egy sokkal súlyosabb henger taposott minket és nyomott kit ide, kit oda. Most, annyi idő múltán jelentkezel, megtisztelve engem könyveddel, annak dedikálásával, amivel nagyon

boldoggá és büszkévé tettél. Érzéseim csak erősödtek előszavad olvastán – tovább még nem jutottam –, de azonnali kényszert éreztem válaszolni neked.

Elsőként írásod minőségét emelném ki: sok orvoskolléga küldött már nekem közlésre anyagokat, de írásaikat többnyire alapos szerkesztői munkának kellett alávetnem. Így annál inkább értékelem szöveged kvalitásait: a fogalmazás tisztaságát, szabatoságát, és a stílus emelkedettségét, a sorokon átsütő érzelmi háttérrel, végig egy kiváló intellektus kontrollja alatt tartottan.

Másodszor a bölcsesség apropóján megfogalmazott kétértelműre akarok válaszolni. Nem tudhatom, milyen tapasztalatok horgadnak fel benned a bumeráנג-effektustól való félelmekben, ha mondod, akkor nyilván van miért. Én viszont olvasóként kijelenthetem: legnagyobbjaink példamutatásának hatását, életadó erejét éltetni, terjeszteni, kiváltképp a magyarság most örökölt, lerongyolt anyagi-lelki-szellemi helyzetében, kötelessége mindenkinek. Ha pedig valaki olyan kiváltságos helyzetben van, mint te vagy, akkor annál inkább. És Isten áldjon meg érte, amiért megtetted.

E gondolathoz kapcsolódóan, saját lehetőségeim birtokában sietek megkérni téged: engedd meg, hogy az Átalvetőben – feltehetően részletekben (talán kettő elég lesz) – közlétegyem a te bevezetődet(...) Jól ismerem „igaz” olvasóinkat: nem hogy „jóindulattal” olvasni fogják majd írásodat, de falni fogják, és lelkükig hatol majd minden szava, a felidézett múlt, és egész – egyéni és közösségi – sorsunk.

Továbbá: magánemberként is kötelességemnek érzem ismertetni a könyvet, hiszen én is benne voltam annak idején a présben, én is tanárgyerek voltam, éreztem a kulisszák mögötti rettegést, a terrort, kiszolgáltatottságot, és Édesapád alakja - habár személyesen csupán egyetlen egyszer kerültem vele kontaktusba, élete utolsó szakaszában – valamiféle csodálatos nimbuszal övezve jelent meg előttem az évek során, ezernyi helyről fakadó, értékelő megjegyzések, vélekedések nyomán. Így aztán nagy boldogság volt számomra, amikor az EKOSZ elnökeként 1999 áprilisában az általam Budapesten megszervezett Erdélyi orvosok és gyógyszerészek 2. országos találkozóján az 1985-ben Magyarországra menekülni kényszerült professzor Úr hívásunkra megjelent, pedig egészségi állapota miatt már lemondunk részvételéről, és ott köszönhettem, a nemrég betöltött 95. éve alkalmából is. Eljött, abban az állapotában, és meghatottan ülte végig az egészet! Kevés ekkora megtiszteltetés ért engem életemben... (2010. december 9.)

* * *

Most pedig a professzor Úr kiváló fiával kapcsolatban kell elmondanunk: jó volt veled együtt lenni e sárgolyón. K.P.

Serdült Benke Éva

Revolver a szószéken

(Folytatás előző lapszámunkból, befejező rész)

A következőkben alábbhagynak az ellentétek, 1873 után szerepet is vállal a város életében, feleségét beválasztják a Székely Leányárvaház és Nevelőintézet bizottmányába, majd a Nőegylet titkári teendőit bízzák rá, Tolnai pedig a városi állandó statisztikai bizottság tagságába kerül be, még a Casinó bizottságának is tagja lesz. A kolozsvári lapok hírt adnak egy-két kimagasló prédikációjáról, 1876-ban zsinati képviselőnek jelölik. Ám éppen ez időben a Nagyenyeden tartandó zsinat váltja ki az újabb ellentéteket, melyek régóta érlelődnek az enyedi teológia köré tömörült konzervatívok és a Szász Domokos vezetésével egyre jobban előretörő reformpártiak között. A konfliktus kiváltója az a terv, hogy a teológiai kart Kolozsvárra költöztessék. Tolnai álláspontja világos: *„Nem kell azt mondanom, hogy testtel, lélekkel a reformációé vagyok!”* Kolozsvár ez időben úton van, hogy egyetemi várossá váljék, a teológiai oktatás magasabb színvonalát ez biztosítaná. Tolnait azonban az időközben valóban kirobbanó második pere akadályozza abban, hogy ezekben a munkálatokban részt vegyen. Közben súlyos válságot ér meg a magyar politikai élet, kibékül a Deák-párt és a Tisza Kálmán féle Szabadelvű Párt, az erőviszonyok átrendeződnek. Tolnai hű a függetlenségi 48-as párthoz, mindig is ellene volt a kiegyezésnek, Marosvásárhelyen az Erdélyi Híradóban nyíltan ír arról, hogy a mezőgazdaságot válság fenyegeti, a közép- és felső osztály bankkölcsönökből él. Két tárcája újabb per tárgya lesz, és annak ellenére, hogy ekkor szervezi a marosvásárhelyi kulturális élet legnagyobb fórumát, a Kemény Zsigmond Társaságot, és országgyűlési kép-

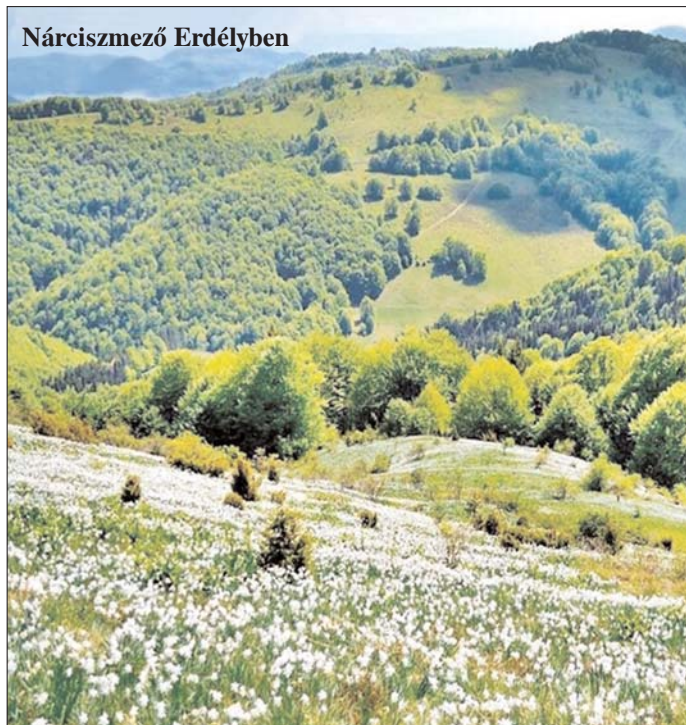
viselőjelöltként is fellép, mégis minden lépését már az indulás pillanatában a személyeskedés, bíráló hangok kísérik.

Tragikus esemény tereli el a város figyelmét egy pillanatra a politikai csatározástól: 1876. április 12-én egy tűzvész elpusztítja a Szent György utcában álló református papi és kántori lakást, a környék több épülete leég, a közelben álló fiúiskola és a tanítói lakás is, sok család marad otthon nélkül, sokaknak minden ingósága odavész. Bár Tolnainak sikerül könyvtárát és iratait megmentenie, minden más bútor, ruházat elpusztult a lakásban. Leégett a háznak az a része is, melyet Tolnai a maga költségén építtetett, melyet lakóknak adott ki, hogy bevételi forrásként szolgáljon csekély jövedelme mellé. Ennek a lakásnak az újraképzése körül robban ki újra az áldatlan harc. Az egyházközségi gyűlésen Tolnai számára 50 forint segélyt utaltak ki. Tolnai éppen Nagyenyeden tartózkodott, de értesülve a nevetségesen csekély összegről, azt írta, hogy alapítványt tesz ebből az összegből, és a kamatját a legjobban tanuló leányiskolai növendéknek adja át. A gúnyos hangra az egyik egyházügyi tanácsos, Szöllősi Sámuel becsmérelő megjegyzést tett Tolnaira: *„cudar, komisz, szemtelen”, akit a gondnoknak kellett visszatartania a tettelegességtől, mert a harc majdnem elfajult. „Vádlóim azt mondják, hogy botomat felemeltem (...)” - írja a püspöknek küldött mentegetőző levelében - hogy meg tudtam magamat korlátozni, s botomat alázatosan leeresztettem, fenyítés nélkül, ily vérig sértő támadás után, ezen mindég csodálkozom. Hálaikat adok érte Istennek, hogy a kísértésen megállhattam”.*

A Tolnai családnak nem lévén más hajléka, a később Köteles Sámuelről elnevezett utcába költözött a református egyház tulajdonában levő régi házba, melyben hajdan Bolyai Farkas is lakott, s melyben a világ egyik legnagyobb matematikusa, Bolyai János felnőtt. Ebben a lakásban jól érzi magát a Tolnai család, erről tanúskodik egy Jakab Ödönnek írott levele: *„Most ott lakom, ahol egykor Szász Béla úr lakott, Vásárhely legszebb lakásán. A levegő, a fa, a templom, a harang, a galamb, a virág mind, mind üdítőleg hatnak lelkemre. s azt hiszem, ha bejöhettek a munkába, sokat fogok dolgozni.”* (4.)

Tolnai egyre írja Marosvásárhelyi tárcáit, melyekben kigúnyolja és nevetség tárgyává teszi a város belső életének néhány jellegzetes vonását, néven nevezve a személyeket is, akiket később regényeiben is szerepeltet. A polgári iskolaszék választásának idején válik számára világossá a személyi és csoportérdekek mindenek fölé helyezése. Gúnyosan írja: *„Istennek hála, az iskolaszéki tagok között egyetlenegy szakértett tanférfi sincs most sem. A vásárhelyi community hű maradt önmagához. Ha iskolaszéket akarunk egy olyan városban, ahol két gimnázium, számos népiskola van, tisztelje meg a communityt magát azzal, hogy keresse, kérje fel embereit, szakképzett tanférfiait. Nem szégyen az!”* Ez még nem lett

Nárciszmező Erdélyben

volna botránykő, ám a tagok névsorának közreadása már személyeskedőnek minősült a közvélemény számára. Nem várhatott rá más ezek után, mint valódi hadjárat. Ám Tolnai magát se kímélte, egyetlen célja ellenségeinek leleplezése volt: *„Bár jól tudom, pap vagyok, akinek a nyomorult megélhetés miatt kötelessége a hízelgés vagy az aljas hallgatás volna, akit a templomban is csak addig hallgatnak, míg együgyű és földhözragadt butasága által senkinek érdekét meg nem sérti, de kit megköveznek, vagy legjobb esetben magára hagynak, mint idegen nyelven beszélőt.”*

Ilyen szavak után ellenfelei azonnal kiadnak egy gúnyröpiratot **Camera obscura** címen, ez lett az ellene indított sajtókampány nyitánya. Ezzel egyidőben a püspöktől negyvenhét aláíró Tolnai menesztését kérte, követelték elmozdítását az iskolai ügyek vezetésétől, felmentését mindennemű templomi szolgálat alól. A Camera obscura névtelen szerzője nem csupán Tolnait mocskolta, de a feleségét se kímélte, zsidó származására tett becsmérő megjegyzéseket, mindezzel pótolandó a silány tényanyagot, melyet Tolnai ellen fel tudott hozni. Az ügy szinte országossá dagadt éppen e miatt a hangnem miatt. A Tolnaival rokonszenvező lapok felháborodva kommentálták a „*fércelményt*”, „*dűhirat*”, mely *„olyan erkölcsi nívót jelent, melyről bátran lehet következtetni a szerzőre”*. Miután egy kolozsvári tanár, Szabó Sámuel válaszol a röpirat vádjaira, védelmébe véve Tolnait, és az ellene fellépők mögött a Szász Domokossal lezajlott harcát vélte, ezzel aztán végképp elrontotta a Tolnai és a Szász lelkészdinasztia közti viszonyt.

Hogy milyen lehetett a viszony a vásárhelyi polgárok és Tolnai között, aki róluk felismerhető portrékat festett műveiben, az jól látszik abból az eseményből, mely 1878 nyarán következett be. A Tolnai házaspárnak hosszú évek után (a fiuk akkor már Pesten tanult az orvosi egyetemen) a nagyon várt kislánya megszületett, a boldog eseményt beárnyékolta a közhangulat, melyet megörökölt az apa önéletrajzi regényében: *„Az emberek olyan jók voltak, hogy keresztszülőknek egy tisztességes zsidó házaspárt hívtam, mert keresztyéneknek nem is kaptunk volna. Később keservesen lakoltam bűnömért, mert a művelt szabadszellemű egyház törvényei szerint ez főbenjáró bűn. Fel is adtak érte. És perbe is fogtak.”*

Bár 1879-ben megszerezte a doktori címet a kolozsvári egyetemen, értekezését Tompa Mihályról írta, a bírálója Arany László volt, a dolgozata Gyulai Pál közlésében látott napvilágot a Budapesti Szemle 1879/18. számában, és egy év múlva Budapesten magántanári címet kapott, habilitálták, mégsem sikerült Pesten állást szereznie, ilyen körülmények között Marosvásárhelyen kellett maradnia. *„Itt nincs semmiféle reményem az előmenetelre, csak nyomorúságra.”* - írja egy levelében. Kislányának betegsége, majd korai elvesztése (1880. május 16.) súlyosbítja helyzetét, most már gyermeke sírja is odaköti a házaspárt Vásárhelyhez. A lesújtott apa megkísérli a lehetetlent, az egyháztanácstól kérvényezi, hogy a Vártemplom kertjében adjanak sírhelyet gyermekének, bár tudja, hogy a kérés teljesíthetetlen. Köztudott volt, hogy a cinteremben történt évszázados temetkezések a templom falát veszélyesen aláásták, így már korábban az egyháztanács minden oda történő temetkezést megtiltott. Tudta ő ezt, hogyne tudta volna, de abban reménykedett, hogy apai fájdmájára tekintettel lesznek, hogy ily módon

közelebb érezze magát elhunyt kislányához. Kérése nem teljesülhetett. Máig ismeretlen Tolnai Lajos kislányának, Idunának sírhelye.

A szülőket ért bánat egy időre háttérbe szorította az alantas támadásokat, fájdmájuk elhallgattatta a napi mocskolódást. Még azt is méltányolta az irodalmat kedvelő, szerény kultúra-pártoló réteg, hogy a Tolnai által vezetett **Kemény Zsigmond Társaság** működése, jelenléte nagyot lendített a székely kisváros közművelődési állapotán. Bár a Társaság megalapításának ötlete nem Tolnaitól származott, ő az eszme megszületésétől kezdve eggyé forrott a Társasággal. 1875-ben halt meg a kor nagy regényírója, Kemény Zsigmond. Nem sokkal halála után már felmerült az igény egy, az ő nevét viselő irodalmi társaság megalapítására, a terv legnagyobb pártfogója báró Apor Károly volt, 1869-től a marosvásárhelyi királyi ítélő tábla elnöke. Apornak érzéke volt a szellemi, irodalmi értékek iránt, akárcsak egyik őseinek, Apor Péternek, aki az erdélyi fejedelmek koráról az egyik legérdekesebb leírást hagyta ránk, a **Metamorphosis Transivaniae**-t. Apor vállalta az idő, fáradtság-és pénzbeli áldozatot, és a titkári teendőket ellátó Tolnai Lajos mellett az elnökséget is. A Társaság 1879. decemberi rendes közgyűlésén Tolnai olvassa fel azt az adományozó levelet, mely a Kemény Zsigmond elveszettnek hitt naplóját a Társaságnak juttatja. Tolnai idejében a Társaság, ez a kezdetben csak helyi csoportosulás, minden irodalmi és közművelődési igénynek megfelelő irodalmi fórummá nőtte ki magát. A meglévő erők összefogása, a kallódó tehetségek felkarolása, a különböző tudományágban dolgozó írók, tudósok együttműködésének elősegítése volt a közös cél. Tolnait nem elégítette ki a csak Marosvásárhelyre kiterjedő hatáskör, ő a város hírnevének öregbítése mellett az egész országra kiható tevékenységet szorgalmazta. Éppen ezt fordították később ellene, a korlátozások, gáncoskodások fékeztek a Társaság működését, míg 1884-ben szinte meg is bénították. Az indulás idején a Társaság köré olyan ismert írók csatlakoztak, mint Csiky Gergely, Brassai Sámuel, Orbán Balázs, Szilágyi Sándor, Teleki Sándor, Koncz József (nyelvész, a Református Kollégium könyvtárosa, Bolyai Farkas barátja, a hatodik magyar nyelvemlék felfedezője), mégis az érdemi munka igen csekély volt, szűkség lett volna egy irodalmi lapra. Az Erdélyi Figyelőt szer-

Fehér gólya

kesztő Tolnai rangos irodalmi művekben reménykedett, szeretne volna olvasóit megismertetni a világirodalom nagy alkotásaival is. „*Nem járok egészen rossz úton,*” - írja 1882-ben Nagy Péter püspöknek – *csak túl sötéten színezhettek, amire azonban engem egy kínos, nyomorult élet tanított.*” Nem csupán az üléseken felolvasott, sokszor nem eléggé magas színvonalú írások közlésében látta a Társaság jövőjét. Egyelőre megnyugodtak a korábban felborzolt kedélyek, létrejött 1881 decemberében a kibékülés az egyháztanács és papja között, mindezt még jegyzőkönyvbe is foglalták.

Ily módon Tolnai írói és közéleti pályája nyugodtabb körülmények között telik. Nagy lendülettel, tele tervekkel szerkeszti a Társaság lapját, a **Figyelőt**, új tanulmányokat, elbeszéléseket, regényeket ír. Tanulmányai a nagy erdélyi elődökről szólnak, Apáczai Csere Jánosról, Aranka Györgyről. Kifejtette, hogy már a 18. század végén, Aranka György programjának lényege a **Magyar Nyelvművelő Társaság** létrehozásának idején az elmaradottság, a provincializmus felszámolása volt, ennek a munkának a folytatását vállalta áldatlan körülmények között is. Esztétikai műveltség-tanulmányai, Tompa műveinek értékelése, és egyéb, Marosvásárhelyen írt elemzéseinek szellemisége mutatja klasszicista megalapozottságú műveltségét. Sokszor hivatkozik Horatiusra, Diderot-ra, Shakespeare-re, műfajelméleti rendszerét megismerteti olvasóival, következetesen kiállt a tartalom és a forma egységének elve mellett. A későbbi évtizedekben az ő tanulmányaira hivatkoznak Tompa elemzői.

1881-ben bekapcsolódott Marosvásárhelyen a képviselőválasztási mozgalmakba, szerkesztői munkájával, doktorátusával sikerült a város lakóinak megbecsülését végre elnyernie. „*Gratulálunk a választás felett, mert Tolnai mind esze, mind pedig jelleménél fogva méltóan foglal helyet a város atyái között.*” - írták a választói listát üdvözölve. Az egyik választói frakció az országos képviselőválasztáson is indítani akarta, ahol Tolnai „mérsékelt ellenzéki” programmal lépett volna fel. Ám ő tudta, hogy a háttér mesterkedéseinek köszönhetően nem nyerhetne, támogatása sem volt elég hathatós, és a választási kiadásokra felvett kölcsön fizetését még akkor is törleszthetné, ha már esetleg elhagyta Vásárhelyt. Pedig programjában olyan tervek szerepeltek, melyek átszabták volna a város arculatát azzal, hogy tudományegyetemet álmodott Marosvásárhelyre, hogy a sok tehetséggel megáldott székely ifjúságot képezni lehessen, álmodott egy műegyetemet is a városba, melyet az üresen álló Görög-házba lehetne elhelyezni. Mindez azonban politikai karrierjének rövid epizódja maradt, s ha a valóságban nem is jöttek létre, szervesen beépültek Marosvásárhelyen írt regényeibe (**A báróné ténsasszony, A nemes vér**).

És elérkezett Tolnai számára az 1884-es esztendő, az utolsó, melyet még Marosvásárhelyen töltött. Már előbb, 1883-ban a Kemény Zsigmond Társaság hetilapja, a Figyelő anyagi háttér nélkül maradt. Korábban a Társaság állott mögötte, kiadásait az elnök, Apor Károly fedezte. Mostanra azonban Tolnait légüres tér vette körül, élete olyanná vált, mint egy felbolydult méhkas, mindez a két megjelent regénye miatt. Elszigeteltsége a városban teljessé válik, egyszerre három oldalról éri támadás, a Társaságban, a sajtóban és az egyházban. A Társaság tagjai azt követelték, hogy a Figyelő csak irodalmi, esztétikai kérdésekkel foglalkozzon, a társ-

dalmi élet visszasságairól ne szóljon, Tolnai azonban visszatartotta ezt a követelést. „*Erős közvéleményt akar lapunk teremteni minden téren, hogy ez sok és kínos harccal jár, ki tagadhatná?*” válaszolta a támadásokra. Támogatói közé tartozott báró Apor Károly és Bánffy Zoltán főispán. Apor nem csupán anyagilag támogatta a Társaságot, de a marosvásárhelyi királyi tábla elnöki hatalmával is rendelkezett, Tolnai bizalommal támaszkodhatott rá. (Igaz, hogy később, már Pestre való távozása után Tolnai támogatást kér tőle egy ellenzéki polgári lap indításához, Apor elutasította, ekkor viszonyuk elhidegült.) Bánffy Zoltán pedig kihasználta Tolnai heves támadásait a korrumpálódott és pozícióihoz ragaszkodó városi vezetőség ellen, így a forrongó hangulatban számos közigazgatási reform tervével állhatott elő. Természetesen nem e két tekintélyes személy ellen, hanem Tolnai ellen indult ismét szervezett sajtókampány. Ezek közül is kitűnt bizonyos Imreh Sándor (már korábban sem fukarkodott a jelzőkkel, mikor Tolnairól volt szó) különösen alpári hangon megírt, két felvonásos mulatságos színműve, **Akik egymásnak vannak teremtvé** című. Ez a fércmű pusztán csak személyeskedésre épült, Tolnait gorombának, potyalesőnek, pénzsóvárnak mutatja be, feleségét, Sugár Fánit se kímélte, gúnyolódott rajta, „lipótvárosi kávéfőzőnek” titulálta. (A marosvásárhelyi Tékában a hajdani Bolyai könyvtár állományában van egy példánya ennek a színpadi műnek, a fedőnevek mellé valaki odaírta a szereplők valódi nevét, a Tolnaiék nevén kívül több vásárhelyi úri család neve is szerepel.) De még ez sem volt elég, 1884. február 20-án a Kolozsvári Közlönyben megjelent az **Apró puskatűz** című gúnyirat (Kibővített címe: Apró puskatűz vagy ama hírhedt dr. Revolver Lajosnak, a Maros-Vásárhelyi református egyház első kóklerének hazugságaiért való meglöcsöltetése. Írta egy „napszámos tanerő” Marosvásárhelyt. 1884.) A dicső mű szerzője nem fedi fel magát, ismeretlenségben próbál maradni, ám Koncz József, egy marosvásárhelyi kollégiumi nyomdáról írott munkájában elárulja, hogy Horváth Gáspár kollégiumi tanár volt a szerző. (5.) Ez a műve nem válik dicsőségére Horváth Gáspárnak. A gúnyirat Tolnai írói voltát is kipellengérezte „*Ha meglát egy pár sáros csizmát, rancos kaputot, kifoszott inggallért, begyes járást, selyp beszédet, félrenyomott rezes orrot, talmi aranyláncot, szűk mūdert, félrenyomott sarkú cipőt - ezeket ő durva nyers verbunkos stílusával azokra a maga képére teremtett személyekre adja, s küldi a legjobban fizetett szerkesztőkhöz utána kiáltva: Regény legyen belőled!*”

A nyilvános hangulatkeltéshez az is hozzátartozott, hogy utcai tüntetést szerveztek ellenfelei, mintegy kétszáz ember Tolnai lakása előtt alpári hangon ordított, mindezt „egy megsértett város” nevében. Tolnai válasza megérkezett a kolozsvári Ellenzékben „*Vádolnak, hogy sok családot leírtam. Én egyet sem. Alakjaim költöttek, mesém költött, ha talál ide vagy oda, legnagyobb dicséretem.*” A lap szerkesztője, Bartha Miklós szembeszállt a Tolnai ellen írott támadásokkal, kifejtette, hogy ezek az írói szabadságot célozzák. Tolnai egyházi ellenfelei is mozgolódnak, nem is titkolják, hogy Tolnait Vásárhelyről csak egyetlen módon lehet elűzni: ha megfosztják papi állásától. Ekkoriban az Erdélyi Híradó 1884-es számaiban összesen harminchárom cikk jelent meg Tolnai személyét illetően. Az év február 24-én a presbitériu-

mi gyűlésen vád alá helyezési indítványt nyújtott be Lénárt József, az egyik presbiter, hivatkozva „a legutóbbi hetek és napok társadalmat és egyházat pestis módjára veszélyeztető botrányos tényekre”, és ezek alapján Tolnait „erkölcsi gyilkosnak” nevezte. Apor Károly ekkor is közbelépett Tolnai védelmében, Nagy Péter püspökhöz levelet intézett, aki többek között ezt válaszolta: „*En lelkemből sajnálom, de őszintén bevallva, magamat érette többé kitenni nem fogom...*” Tolnai ellenváddal élt, abban bízva, hogy ejtik ellene a vádat, ezért a püspök kénytelen volt kijelölni az enyedi egyházmegyei köztörvényszéket a vizsgálat lefolytatására. Május 19-én került erre sor. Igaz, hogy a később írt, **A sötét világ** című önéletrajzi regényében Tolnai úgy emlékezett, hogy ő ott diadalt aratott, de kivüláglik a tárgyalás irataiból, hogy hivatalosan sem egyik, sem másik irányban érdemi ítélet nem történt. A Tolnai ellen felhozott vádak nem tudták ellenfelei bizonyítani, a bíróság pótvizsgálatot rendelt el. Eközben tisztelői írói munkásságának negyedszázados jubileumára ünnepséget akartak szervezni, ám ezt a vásárhelyi rendőrkapitány nem engedélyezte. (6.) Ekkor a Tolnai ellen már korábban is írt számtalan támadó cikk szerzője, Nemes Ödön Homo álnéven jelentetett meg írást **Dr. Tolnai és babérkoszorú!!!** címmel. „*A babérkoszorún, mint az érdem és erény fölséges jelvényén oly csúfság még aligha esett, mint a napokban a székhely főváros falai között. Mint már annyiszor, ez alkalommal is ékességül volt szánva és szemétté lett. Itt Vásárhelyt a kapcairoadalom képviselőjének és botrányos viselkedéséért vizsgálat alatt állt papnak kívánják átnyújtani.*” Mindez most sem volt elég, szeptember 13-án az Erdélyi Értesítő Tolnai emlékszámot adott ki tele gúnyolódó beszámolóval.

Mit tett erre a magtámadott pap-ír? Elégtételt vett a rajta esett sérelmen. De hogyan? Erre ma nem tudunk egyértelmű választ adni, mert három leírás is adódik erről az ominózus eseményről. Egyik szerint még aznap este bottal verte meg a csúfolódó cikk szerzőjét, így vett elégtételt a hosszú ideje tartó üldözés irányítóján. Ez a cikkíró Nemes Ödön volt. (7.) Mikor Marosvásárhelyre került, akkoriban kezdődött és folyt a harc Tolnai Lajos ellen. A Nemes család emlékezete úgy tartotta, hogy az író az elvadult küzdelemben nem véletlenül éppen Nemes Ödönt tartotta legerősebb és legveszedelmesebb ellenfelének, ugyanis szerintük ennek oka az volt, hogy Tolnai nem tudott tollal elbánni Nemessel, és ezért tettelegességre vetemedett. Tolnaival való inzultusa 1884 szeptemberében történt.

De mi is történt? Nemes Ödön cikke, **Útonálló pap a székhely fővárosban** - gyűlölettől tájtékozott. „*A marosvásárhelyi ev. ref. egyház első papja, a híres író, A Kisfaludy és Petőfi Társaság tagja, és a romba dőlt Kemény Zsigmond Társaság fényes oszlopa, („romba dőlt Társaság?” Nemes Ödön, a „percemberke” honnan tudhatta volna, hogy a Társaság bizony a legnehezebb történelmi időkben is menteni igyekezett az erdélyi irodalom értékeit, működni fog 1948-ig, aztán a kommunista diktatúra eltűnése után azonnal újjászervezik a lelkes vásárhelyiek. S.B.É.), azon zseni, ki hírlapi cikkeiben foglalt állításaim megcáfolására teljesen képtelen volt, azon önhitt, felfuvalkodott zsvány tekintetű, kinek pirulni nem tudó arcába csaptam az igazságot, az a robotos szörnyregényíró, kinek ostobaságait ízzenként mutattam ki, ez a hős, ez*

a szellemóriás az ész fegyvere helyett a botot választja...A marosvásárhelyi ev. ref. első pap teljesen megért – a tömlőcre.” Tolnai nyomban válaszolt a Marosvásárhelyi zsnalisztika című cikkében: „*Van itt egy kocsmaszövetkezet. Innen származik ki minden undok pletyka és zsnalisztikai harc. Ide járnak felső és alsó urak, felső és alsó tanárok, ügyvédek, s aki ide nem jár, az ellenség, azt ütni kell. Miket írtak? Tolnai megőrült. Tolnai megveszett. Tolnai egy szemét. Tolnai lebunkózni való kapcairoadalmár. Ezeket írta valami Nemes Ödön rajztanító és zsnalista. Nemes úr e hó 24-én délután hat óra tájban szembe jött velem. Elsuhant és visszafordulva a vállamra köpött. Ó, a hős! Rögtön felé fordultam, ő botot emelt, én leütöttem. Éreztem, hogy nem kellett volna, de van egy pont, ahol elveszti a kedély a maga nyugalma.*” Ezután az ellentábor cikkeiben csak ilyen jelzők jelentek meg Tolnaival kapcsolatban: „*ezen gypmesternek való e rinocéroszi pofabőrrel ékeskedő határtalanul szemtelen pap s kapcairoadalmár, országos hazug, cudar útonálló, nyomorult, felfuvalkodott, döllyfős, goromba, pénzért reszkető, áskálódó, határtalan szemtelenséggel hazudó, pukkadásig irigy, hivatalát robotszerűen teljesítő, veszekedő és verekedő*” stb. A meghajszolt Tolnai fiának írt levelében a rá váró törvényes következményekről ezt írja: „*Valamit bizonyosan kell fizetnem. Örömet teszem, csakhogy megbotohadtam a kutyát.*” Erre a megbotolásra az érintett másképpen emlékszik, másképpen adta tovább később a történeteket: „*Egy alkalommal a várkapuval szemben kezdődő és a Szent György utcai egykori víztelen szökőkúttal szemben nyíló szűk sikátorban találkoztam, midőn láttam, hogy a dolognak nincsenek tanúi, elvakult gyűlölködésében bottal támadt a hasonló védelmet vagy támadást nem produkálható Nemesre, kit botjával kétszer is megütött.*” Nemes Ödön emlékét az ominózus esetről nem ő maga, hanem egy kívülálló, az események idején hét éves Kelemen Lajos (Erdély későbbi évtizedeinek legismertebb történésze, polihisztor 1877-1963) őrizte meg és jegyezte fel élete alkonyán **Születtem Marosvásárhelyt** című önéletrajzában. A kisdíák Kelemen Lajosnak osztálytársa és később hosszú ideig egyik legjobb barátja volt ifj. Nemes Ödön, Tolnai hajdani ellenfelének, Nemes Ödönnek a fia. Minden bizonnyal a Tolnai Lajos-Nemes Ödön konfliktus végére pontot tevő tettelegesség a Nemes család elbeszéléséből, egyfajta nézőpontból megőrzött, és a díák Kelemen Lajosnak elmesélt változata. Arról, hogy kik láthatták vagy nem látták a tettelegességet, maga Tolnai **A sötét világban** így ír: „*Volt akkor Marosvásárhelyt két silány lapocska. Ezek egyikében rettenetes cikkek jelentek meg rólam. Hogy Rózsa Sándor vagyok, Farkas Béni vagyok, rabló vagyok. Moramieff vagyok. Kikerestem gazdáikat, és derekasán elbotoltam őket. Mit tehettem mást? Nemes Ödönt, ki legszemtelenebbül írt, egy tanárt, a Szászok hú emberét kegyetlenül elcsépeltem az utcán, ország-világ láttára.*”

Ki tudja, mi minden történt volna még ezután, ha közbe nem jön egy váratlan fordulat. Szeptember 16-án meghalt Nagy Péter püspök, utódja Szász Domokos lett, akit Tolnai ellenfelei azonnal megkerestek a gyűlölt pap eltávolítását kérve. Az új püspök látszólag hivatali lépéseket helyezett kilátásba, egy újabb vizsgálatot, ámbar tudta már, hogy a novemberben összeülő zsinat Tolnai minden lelkési ténykedéstől való eltiltását fogja határozni. Ilyen helyzetben az érintett csak egyet tehetett, mert megvárni az elmarasztaló

ítéletet nem akarta: beadta lemondó levelét október 4-én a püspöki hivatalba. Számíthatott Tolnai erre az elmarasztaló határozatra, mert már szeptember 27-én arra kérte Pesten tanuló fiát, hogy keressen számukra lakást a fővárosban. Ez azt is jelentette, hogy már korábban leszámolt terveivel, az irodalmi életben való aktív részvételével, a lapszerkesztéssel, mely a felemelkedését is jelenthette volna, anyagi helyzetének javítását. Leszámolt a doktorátus megszerzése utáni magántanári kinevezés lehetőségével is, az a remény, hogy Marosvásárhely számára a felemelkedés lehetett volna, mindez most porba hullt.

1884. október 28-án feleségével a délutáni ötórás vonattal végleg elhagyta a várost, melybe több mint tizenhat évvel azelőtt, bár kétségek közt, de nagy reményekkel érkezett. 1868-ban, az Erdélybe való indulás pillanatában elbizonytalanodott, mint azt A sötét világban írja: „*Gondoltam, nem jó volna-e földhöz csapni a marosvásárhelyi lelkészi konvencionális levelet még idejében, és alázatosan visszakérezkedni a Gönczy Pál szűrös szárnyai alá.*” (Gönczy Pál a budapesti református gimnázium igazgatója volt, ahol Tolnai segédtanári beosztásban tanított.) Am legyőzte bizonytalanságát, és feleségét így bátorította: „*Hát ekkora benned a hit? Te nem is tudod tán, hogy Erdélybe megyünk?*” Most azonban, a visszatéréskor miben reménykedhetett? „*Délután három-négy óra-kor bezártuk az ajtókat, mint a koporsó fedelét, átadtuk a kulcsot az egyházfinak, felültünk a szegényes, egylovas kocsira, és eltűntünk, bemélyedtünk a szerencsétlenek, sorsüldözöttek, hajótöröttek nagy-nagy tömegébe.*” „*Én tizenhat évi lelkészke-dés után szegényen jöttem vissza Budapestre,*” írja később, - az igazság még a költészetben is rettenetes dolgokat követel. Ellenségeim nem tudták megbocsátani a toll vakmerőségét.”

1892-ben meghalt szeretett felesége, ekkor már csak Béla fia maradt a családból, akinek orvosi pályája szépen ívelt felfelé, az Üllői úti kórházban volt megbecsült orvos *Tolnai Hagymássy Béla*. A megkeseredett beteges író levelekben ad tanácsot fiának az életre, ahogyan hajdan az ő apja is tette, felkészítvén fiát az életre: ne sértsen meg senkit, de azért legyen férfias, ne árulja el magát, ha bántja valami, ne szolgáltatssa ki magát az embereknek. Félti fiát az ő sorsának megismétlődésétől. Fiának közbenjárására a Kerepesi úti temetőben kapott díszsírhelyet 1902-ben, ravatalát családtagjai állták körül: Dr. Tolnai Hagymássy Béla, a fia, sz. Hindi Szabó Emma, a menyee, ifj. Hagymássy Béla, az unokája, és Hagymássy Károly, a fivére. Sírkövére odakerült a Kis-

és nagypirithi nemesi előnév, amit ő életében soha nem használt.

A Marosvásárhelyen eltöltött évek Tolnai Lajos életének fontos emberi felismeréseit hordozzák, írói életművének központi jelentőségű szakasza ez. Minden, ami ezután történt vele 1902-ig, haláláig, ezer szállal kötődik a vásárhelyi évekhez, a későbbben megírandó műveinek valóságglátásához, az ott szerzett élmények kiapadhatatlan forrást biztosítottak műveihez. Talán igaz az, hogy Tolnai Lajos Marosvásárhely nélkül nem lett volna az, amivé a magyar irodalomban válhatott. Életműve maradandóbb érték, mint a kicsinyes sérelmek, melyek íróját érték az őt megtagadó városban. A sors igazságot szolgáltatott neki, mert éppen ebben a városban válhatott halála után a mindig elutasított provincializmussal való szembenállás példájává. A Vásárhelyen eltöltött tizenhat év érlelte őt következetes realistává, itt építette fel indulatosan szubjektív íróegyeniségét. Írói és közéleti kezdeményezései szorosan kapcsolódnak Erdély, szűkebben véve Marosvásárhely társadalmi, politikai és szellemi életéhez. A Marosvásárhelyen írt művei ott vannak életműve legjobbjai között, vihart kavarázó, leleplező írások, **Az urak** (1872), **A nemes vér** (1882), **A báróné ténsasszony** (1882), **Az oszlopbáró** (1884), **A szentistváni Kéry család** (1884). Tolnai Pestre való visszatértekor, 1884 őszén az Arany János szerkesztette **Koszorú** éppen közölte folytatásokban **Az oszlopbáró** című regényét. A később filozófusként európai hírnű, paksi születésű Palágyi Menyhért kritikájában a regényről ezt írja: „*Az elbeszélő talentum minden kelléke: szilárd logikai kompozíció, éles megfigyelés, realiztikus festés, a jellemzés ereje, az ügyes invenció mind egyesülnek benne, és arra képesítik, hogy a társadalmi regény leghivatottabb művelője legyen.*” Ekkor, Tolnai Pestre való visszatérésekor ismerkednek meg személyesen, és nem csupán a közös szülőföld (Hiszen Paks és Györköny igen közel vannak egymáshoz Tolnában), hanem az irodalom szerepéről, küldetéséről vallott felfogásuk is rokon. Palágyi Tolnai halálára írt nekrológjában írja: „*Akkor ismerkedtem meg vele, mikor életének tragikuma meg volt pecsételve. Olyan volt akkoriban, mint a sebzett vad. (...) Visszatért egészen a szépirodalomhoz, melytől nem lett volna szabad elszakadnia soha. Úgy érezte magát, mint akit szellemi örökségéből, az irodalomból kitűrtak azok, akik a politikai hatalomnak voltak az emberei. (...) Megmutatta, hogy a magyar szellem új utakat törhet magának anélkül, hogy a külföldi hatás szolgálatába süllyedne.*”

Ady Endre így búcsúztatta a vele oly közeli lelki rokonságban érzett író: „*Ecce homo sapiens, hülsen. Nem volt semmi bűne, csak külön volt, mint a többi. Éles volt a szeme, tehát keserű volt nagyságos szíve, s rombolóan lázas az agyveleje. Mellesleg pedig legelső íróembere volt ennek az országnak, és még ezt meg is bocsátották neki. De hogy látni és beszélni mert, ezt nem bocsátották meg soha.*” 1902-ben Ady Endre még jószerevével ismeretlen újságíró Nagyváradon, de jellemzi szemléletét, hogy az ekkor már elfeledett Tolnaiban felismerte azt a titkot, azt az elődöt, akit „ősének” tarthat, oda-téve őt Petőfi és Vajda János mellé. Egyben a nekrológban tömören meg is határozta Tolnai fellépésének, műveinek leglényegét. Miként azt jóval később, 1941-ben Móricz Zsigmond tette a Kelet Népeben megjelent tanulmányában, melynek már címe is sokatmondó: **Zászlóhajtás az elsik-**

Máréfalva határában

kasztott és mégis legnagyobb magyar regényíró elme, Tolnai Lajos előtt. Ezt írta: „*A gyilkosság, melyet Tolnai Lajoson elkövetett az élet, beletartozik a magyar történelembe.*” Ezzel Móricz visszaemelte Tolnai Lajos életművét a magyar irodalomba. Talán jóvátette azt a hibát, melyet korábban Mikszáth Kálmán követett el hajdani pályatársa ellen. Amikor 1905-ben Tolnai regényének, A báróné ténsasszonynak a második kiadására sor került, Mikszáth maga írta az előszót, és abban tévedésből az író halálát 1892-re antedatálta. Mindez azt is üzenté, hogy a 19. század egyik legnagyobb prózaírója az olvasóktól és a pályatársaktól teljesen elfeledtetten halt meg.

„*De azért, ha nincs is meg arcképe az irodalmi ősök galériájában, a későbbi nemzedékek neki is köszönhetnek annyit, mint egy-egy kényes mágnáscsalád azoknak a rablólovag ősöknek, akikkel nem dicsekszenek, de nagy urak a hagyatékából.*”- írta róla egy későbbi méltatója. ... „*Tolnai Lajosnak még megjön a hajnala. Ha a legnagyobb tehetségek és a legerősebb magyar koponyák után kezdenek majd egyszer ásni, kiássák őt is. Kevés nagyobb érték van a magyar föld alatt, mint ez az elátkozott író, akinek koporsója kicsi volt a rádobott kövek számára, s akit a gyűlölet kertjében hantoltak el.*” (Kabos Ede Tolnai Lajos In Nyugat, 1915/6.)

És ma? Ma ismét csend veszi körül Tolnai életművét, tan- könyvekben, iskolákban a nevét sem említik meg, műveit nem tanítják, lehet, kritikus szemlélete nem aktuális. Vajda Jánoshoz hasonlóan magányos üstököse a magyar irodalomnak. „*Szomorú csillag, életátkom képe, / Sugár ecset, mely festi végzetem*” (Az üstökös, 1882.) Vajda János, a pályatárs part- szélre sodortan szinte mindkettőjük sorsát, magányosságát, évszázados elfeledettségét üzenté, vetítette előre a Sodoma (1887.) soraival is: „*Ha majd kiáznak a hamuözönből / Álmél- kodó késői évezredek / Találnak ott-s majd rám ismernek erről / Egy felemelt főt s egy üres kezét.*”

Tolnai Lajos nélkül nem beszélhetünk a 19. század utolsó harmadának magyar prózairodalmáról, ma sajnos, az elsüllyedt szerzők között tartja számon az irodalomtörténet, sem életében, sem halála után nem kapott elismerést. Igaz, azok, kik életét, pályáját 1868 és 1884 között Marosvásárhelyen tönkretették, megnyomorították kicsinyes érdekeik védelmében, már sehol sincsenek.

2016. augusztus

Jegyzetek

I. Oklevélben először a 15. században, 1414-ben szerepel egy Hagymássy Miklós, majd ezt követően egy adat arról beszél, hogy szent-giróthi és berekszői előnévű, az Unghi törzs- ből való Hagymássy Istvánt 1491-ben Ulászló király fogadta kegyelmébe, akinek élete magasra ívelt. 1505-ben jelen volt a rákosi országgyűlésen is. II. Ulászló király ekkor adományozza az oklevél bizonyosága szerint a mai Zalaszentgrótot a Hagymássy családnak. Az említett oklevél nem másban, mint a nyelvemlékként számon tartott Pray-kódexben maradt fenn: Nikolau Hagymas de St. Giroth (későbbben Zend Gerod néven szerepel a mai Zalaszentgrót) A Pray-kódex a település várát már 1299-től említi. A 15. század közepén Szentgróthi László özvegye férjhez ment Hagymássy Lászlóhoz, ettől kezdve a település közös birtoka volt a két családnak. Ám egyben állan-

dó perek tárgya is, még Mátyás idejében is pereskedtek. Az oklevelek tanúsága szerint a Hagymássyaknak máshol is nagy birtokaik voltak. Amikor Hagymássy Miklós, ekkor már Zala vármegye alispánja behódolt Miksa császárnak, akkor II. Ulászló elvette tőle a korábban adományozott birtokot, és az alsólendvai Bánffy családnak adta. Ám a várat a Bánffyak be- venni nem tudták, így az továbbra is a Hagymássyaké maradt. Ekkor lett a vár ura a családból legmagasabb tisztségbe emel- kedett Hagymássy Kristóf. A család tagja volt Hagymássy Kata, akit Bocskai István, a későbbi erdélyi fejedelem vett feleségül. Szobra ma ott áll a Bihar megyei Mezőtelegden, Élesd és Nagyvárad között, a református templomkertben. (Györfi La- jos munkája.)

1828-ban Toldy Ferenc kiadásában megjelenik a Magyar Költői Régiségek című kiadványban egy ballada, szerzője ismer- retlen, a törökök elleni harcban fogságba esett Szilágyi Mihály- ról és Hajmási Lászlóról. Ezt a balladát Kriza János is begyűjti mint háromszéki népballadát, majd Vörösmarty Szilágyi és Hajmási címen feldolgozza és kiadja. A balladában szereplő Szilágyi Mihály Mátyás király nagybátyja, édesanyjának testvé- re. Hajmási László pedig minden bizonnyal a későbbi Hagymássy család őse. Az ő neve egy 1439-beli okmányban szerepel (Közreadja gróf Teleki József történelmi munkájában: A Hunyadiak kora). Az okmány Albert király levele melyben az 1440-re tervezett hadjáratához kivetendő külön adóról tájé- koztatja az adófizetőit. Felsorolja az érintett urakat, köztük Ladislaus Hagmas de Bereczow Comes Themesiensis. Magyarország világi magyarjai között ott szerepel tehát berek- szői Hajmási László temesi főispán, Hunyadi János és Szilágyi Mihály kortársa. Berekszői Hagymási László birtokai Csanád és Temes megyében feküdtek ekkor, a Marostól délre. Neve előfordul még Zsigmond király egyik levelében, mely 1433. június 4-én kelt, mint Hegyes, Hollós és Bánhalom birtokosáé , majd 1439-ben Solymos vára is övé lesz egy időre, mint kirá- lyi zálog. Az említett ballada nem beszél a fogságba esés és a szabadulás időpontjáról, ám az okmányokból kiderül, hogy a fogság 1448-ban kezdődik, és a szabadulás 1449-ben követke- zik be.

2. 1575 nyarán, a korábban Ferdinánd bosszúja elől Lengyel- országba menekült Balassa János, Zólyom ura, hogy a Habs- burgok iránti hűségét bizonyítsa, és hogy birtokait Ferdinánd- tól visszakapja, fiát, Bálintot Bekes seregéhez Erdélybe küldi Báthori ellen. Azonban Erdély határán a csapat beleütközött Kornis Gáspár, huszti várkapitány lovasaiba. Összecaptak, Balassi Bálint maroknyi csapatát szétszórták. A katonáinak el- vesztése után Balassit Hagymássy emberei leütötték, elfogták, és Kővárra a vajdához, Báthory Kristófhöz vitték a súlyosan sebesült költőt. Kristóf a fejedelem testvére volt, felesége Bocskai Erzsébet, a későbbi fejedelem, Bocskai István nővére. Az ő édesanyjuk, Sulyok Krisztina és Balassi Bálint édesanyja, Sulyok Anna testvérek voltak. Így hát Báthori István fejedelem nem ellenségként, hanem rokonként fogadta a sebesült költőt Gyulafehérváron, aki a felépülése alatt igen jól érezte magát a fejedelmi udvarban az udvarhölgyek kedvenceként. Időköz- ben lezajlott a kerelőszentpáli csata a fejedelem és Bekes Gá- spár serege között, a fejedelem fényes győzelmet aratott. III. Murad pasa, Balassa János régi ellensége hiába követelte Gyu-

lafelhérvártól a zólyomi várúr fiának, Bálintnak kiadását, a fejedelem megóvta a veszedelemtől, és lengyel királlyá választását követően magával vitte Krakkóba is. Az irodalomtörténet bizonyára téved hát, amikor azt írja, hogy a költő részt vett a kerelószentpáli csatában, hiszen mint láttuk, el se jutott oda. A csata történetét a 17. században Bethlen Farkas örökítette meg krónikájában, nem tudni, milyen forrás alapján.

3. Ekkor írt regényei Az urak, de főleg A báróné ténsasszony kapcsán próbálják egyesek jóval később Tolnait antiszemitának beállítani, mivel A báróné ténsasszony regényében a főhős, Schwindler valóban zsidó, de korántsem tekinthető a zsidóság képviselőjének, ugyanis Schwindler éppen a zsidósággal nem vállal közösséget, még a szüleit is letagadja. Ő inkább a kiegyezés utáni osztrák „gyarmatosítók” képviselője, akik gátlástalanul töreksenek érvényesülni a magyar polgárok rovására. Tolnai felesége zsidó származású, Marosvásárhelyen született kislánya keresztszülei is zsidók, mert akkor már olyan rossz volt a viszony Tolnai és a református hívei között, hogy azok a keresztszülőségre való felkérést úgyis elutasították volna.

4. Bolyai Farkas 1804-től a marosvásárhelyi Református Kollégium matematikai tanszékén oktatott, 1856-ban bekövetkezett haláláig lakott az 5. szám alatt. 1901-ben a romossá vált régi épületet lebontották, helyére új tanári lakást épített a református egyházközség, melyben aztán később Molter Károly író lakott évtizedekig. A ház homlokzatán levő márványtáblán ez a felirat áll: „E helyen állott az a ház, melyben bolyai Bolyai Farkas 1804-évtől az 1856 évben bekövetkezett haláláig lakott, s melyben fia, bolyai Bolyai János gyermekévet töltötte. Az ősi Bolyai házat az utca nyitása miatt lebontatta s helyébe az új házat az Ev.Ref. Kollégium 1901. évben építette.” Talán helyet kaphatott volna egy kisebb tábla is, a magyar prózairodalom 19. századvégi története egyik jeles képviselőjének, a Kemény Zsigmond Társaság hajdani titkárának, Tolnai Lajosnak a nevével.

5. Horváth Gáspár (1829-1895) teológiát végzett Nagyenyeden, majd Németországban egyetemi tanulmányokat folytatott. Részt vett az 1848-as szabadságharcban, az oroszok elleni csatában megsebesült, majd az ötvenes évek elején a Makk-féle összeesküvés gyanúsítottja volt, börtönben is ült ezért. 1879-től a Református Kollégium igazgatója volt nyolc éven át, majd nyugalmazott tanára.

6. A városi vezetés a rendőrkapitány közreműködésével megakadályozta a fáklyás felvonulást, az erre vonatkozó kérelmet mondvacsinált kifogásokkal elutasították. 1. Az írói működés nem egy naptól, hanem egy évtől számíttatik, tehát a felvonulásra konkrét napot megjelölni nem lehet. 2. A rendőrség titkos úton értesült arról, hogy ellentüntetés van készülöben. 3. „Oly izgató üdvözlő beszédet szándékoztatik ez alkalommal mondatni ti. Tolnai, hogy minden kétségen kívül rendezavarásra vezetne, és semmi hatalommal nem lehetne azt megfékezni”- közölte a rendőrfőnök. Aki, hogy állításait igazolja, még egy névtelen levelet is hamisított, ahogyan ezt Tolnai hívei hamarosan megtudták.

7. Nemes Ödön 1874-től lett polgár iskolai rajztanár, újságíró, szerkesztő, illusztrátor. Tanulmányait a nagyenyedi Bethlen Kollégiumban végezte, majd Budapestre feljutva sikerült beiratkoznia a rajztanár képzőbe, de anyagiak hiányában

nem tudta elvégezni a tanárképzőt.

8. Dr. Tolnai Hagymássy Béla elvégezte az orvosi egyetemet, megnősült, két lánya és egy fia született. Egyik lányát feleségül vette a híres Korányi orvos család tagja, aki maga gyógyszerész volt. (A Tolnai családnak ezen ága később házasság révén rokonságba került a Pozsonyból Pestre került Kollányi családdal (eredeti nevén Kollárovi), a leszármazottak közt találjuk Kollányi Ágostont (1913-1988) a Kossuth-díjas filmrendezőt, aki hajdan Babits baráti köréhez tartozott. A család egyik legismertebb tagja, a kórházalapító Korányi Frigyes 1848-ban kéri nevének magyarosítását, nemességet is kapott, (majd, 1908-ban báróságot), ekkor tért át a keresztény hitre is. Felesége, Bónis Malvina egy híres református családból származott. Dr. Tolnai Hagymássy Béla a 3. népfölkelő gyalogezrednél volt beosztva 1914-ben, a Nagy Háború kitörésének már a kezdetén, a 18. honvéd gyalogezredben ezredorvosi rangban szolgált. Oroszországi állomáshelyéről (valószínűleg megbetegedése miatt) 1916-ban térhetett haza, halála 1917-ben következhetett be. Mindez a következő adatból valószínűsíthető:

Az 1918. január 5-én és 6-án kiadott Rendeleti Közlöny a Magyar Királyi Honvédség számára közli a következő posztumusz kitüntetések: „Ő császári és apostoli királyi Felsége legkegyelmesebben adományozni méltóztatott a Ferenc József-rend Lovagkeresztjét a hadidíszítményekkel és a kardokat az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartásuk elismeréséül dr. Uvality Boriszláv a 6. honvéd tábortábori ágyúezrednél beosztott népfölkelő ezredorvosnak és dr. Pick Benő 18. honvéd gyalogezredbeli tartalékos ezredorvosnak egy tábortábori trachomakórház parancsnokának, és dr. Hagymássy Béla, a 3. népfölkelő gyalogezrednél beosztva volt 18. honvéd gyalogezredbeli törzsorvosnak.”

Vonatkozó forrásirodalom a szerzőnél

*Tolna megyei dicséret a Borszéki vízről, 1905 novemberéből**

Borszék

Ha Székelyföldön jársz – fenyvesek aljában –
Hol tündértől népes ragyogó világ van,
Megejt híres vizű Borszéknek forrása,
Mely már Atillát is vendégül traktálta.
Itt pedig Tolnában, bikavér honában,
Borivóktól népes, venyigés világ van,
Melynek lángborából – ha megtelik gyönggyel
A magyar néplelek őseréje tör fel...
Csak borszéki vizet igyunk hát ily borral:
Magyar virtust nevel, életkedvet forral...

*Közérdek, 1906 (2. évfolyam, 1-53. szám)
1906-05-26 / 22. szám

Toró Árpád

Emlék, tapasztalat, vélemény

(Befejező rész)

Gondolatmenetem folytatása előtt elengedhetetlennek tartom hangsúlyozni, hogy minden megszületett élet emberhez méltó létének biztosítása „parancsolat”. Az Élet szentségében semmiféle magyarázkodásnak helye nincs! Jelen vélemény-nyilvánításommal is ezt kívánom szolgálni.

Az, hogy ez a romának „becézett” népség, honnan, hogyan s mikor került ide, a megoldás szempontjából mellékes. S bár pontos létszámuk ismeretlen, az bizonyos, hogy mára a „kritikus tömeghez” közeleli. Ahhoz, hogy elszaporodásuk okát s az ebből fakadó probléma megoldását megérthessük, két, minden társadalom alapját, létét meghatározó tényező ismerete szükséges. Mindkettő velünk születik s egymástól elválaszthatatlanok, csak befolyásolni lehet, de megszüntetni nem.

Az újszülött már megszületésének pillanatában az életben maradásáért, létének fenntartásáért, azaz levegőért kapdos. Sírása nem más, mint ez irányú igényeinek kielégítése. Alig jut nyugváspontra, máris újra táplálkozási igényének ad hangot. Ahogy növekszik, a létfenntartási reflexe mind többet és többet követel. Ahhoz, hogy ennek eleget tudjon tenni, minden társadalmi vagy erkölcsi törvényt képes átlépni. Onnan vesz, ahol van, s olyan módszert használ, ami a legcélravezetőbb. Amíg ez a jelenség csak szórványosan fordul elő, addig csak az egyéni kárvallatra kellemetlen s az elkövető legfeljebb csak a törvénnyel találja szembe magát, de ha tömegesen fordul elő, akkor az egész társadalommal. Márpedig a „jogosultak” száma folyton növekszik – minden megszületettnek joga van az élethez – mert a szaporulatot egy másik fajfenntartási reflex határozza meg. Ezt fejezi ki az „*omnia vincit amor*” – a szerelem mindent legyőz – örök igazsága. Tágabb értelemben: a szerelem a szexuális vonzalom emberiesedett megnyilvánulása, amely valamilyen formában elfojthatatlanul utat tör magának. Ez az út viszont a fajfenntartást szolgálva szaporodáshoz vezet. Tehát növeli azok számát, akiket a létfenntartás reflexének törvénye vezérel. Így találkozunk az egyén és a faj fenntartási reflexe. Egy olyan kör alakul ki, amelyben ezeket egymástól elkülöníteni lehetetlen. Azonban van egy közös pont, amely az egész körfolyamatot irányítja. Ez nem más, mint a szaporulat, melyet az „oki” kezeléssel kívül megoldani nem lehet, s amely, folyton növekedve, társadalmi tragédiához vezethet.

Más szóval: ez a családtervezés. A lehetőség valóban adott, de kihasználhatósága nem egyformán. Ha nem ésszerűen, a kívánt cél elérésének érdekében használjuk, akkor, jövőtehetetlen károkat okozva, a társadalom még nagyobb kettészakadásához vezethet.

Ezzel kapcsolatban számtalan kérdés merül fel, melyek közül talán a legfontosabb a javak elosztásának igazságossága. Logikusan mindenki annyira lenne jogosult, amennyivel ennek létrehozásához hozzájárult. Magyarul: aki nem dolgozik, ne is egyék. Ennek igazságossága vitathatatlan, de megvalósíthatósága lehetetlen, mert a termeléshez való

hozzáférhetőség nagyon is korlátozott. Ennek a romának nevezett népességnek még annyi területe sincs, ahol bár zöltséget termelhetnének, majorságot tarthatnának. A nincstelenség, a putriba szorítózkodó lét, az ebből fakadó reménytelenség következménye az úgynevezett: „putriszellem” kialakulása.

Azt, hogy ez a helyzet – eszik, iszik, gyermeket csinál – mikor, hol és hogyan kezdődött, senki nem tudja, de hogy ez nem apáról fiúra szálló, eleve elrendelt genetikai adottság, abban bizonyos vagyok. Ezt erősíti, hogy mind többen és többen akarják ezt a kóros kört áttörni, s azok, akiknek ez sikerül, a társadalom nagyon hasznos tagjaivá válnak. Sajnos a cigányság nagy része ezt meg sem próbálja, egyrészt, mert fogva tartja a „putriszellem”, másrészt, mert a növekvő nyomor terhe alól képtelenek kiszabadulni. Azoknak, akik a fentiekben kételkednek, azt tanácsolom, hogy ne a „partról” kiabáljanak, hanem pár hónapra költözzenek közéjük, vagy legalább melléjük, s csak azután tépjék a szájukat.

Azt általam leírtak nem íróasztal szülte eszmefuttatások, hanem tapasztalatra épült megállapítások. Igaz ugyan, hogy nem éltem köztük, de úgy vélem, hogy szorosabb kapcsolat-teremtő, mint a szülőágy és a nőgyógyászati műtőasztal - nincs. Több mint negyven esztendő töltem ezek mellett, tehát tapasztalataim nagy részét itt szereztem.

Alig tíz esztendő múlt el azóta, hogy szembesültem azzal a kijelentésemmel, amelyet akkor, kezdő orvosként, egy tizenhét tagú roma család láttán tettem. Mivel az elmúlt évtizedek alatt hasonló élményem nem volt, így szinte el is felejtettem volna, ha a ma, a jelen azt föl nem ébreszti. A régi tegnap, amikor a városon végigsétálva csak egyetlen

Virágzik a krókus

szó: a magyar repdesett a levegőben, s melynek forrása az itt megszokott viseletű és viselkedésű emberek voltak, már a múlté. Ma, mint amikor vércse csap a békésen éneklő madarak közé, s a szétrepbesztő madarak hangja a félelemtől síróssá, panaszossá válva, fiókáikkal tele fészük felett kétségbeesve kerülnek az eget, olyan lett a város. Az akkor példásan tiszta utcákon ma a reménytelenség hulladékait görgeti a szellő. Eltűnt a város szimbóluma, a bivalyos borvizes szekér, az általa kora reggel a kapuk elé helyezett Szekeborvizes cserépkorsó, amit soha senki nem lopott el, s még a csintalan diákok sem rúgtak szét. Megszűnt a város szívdobogását jelző délutáni, vasárnapi korzózás. Üresen áll a Kossuth utca sarka, az ún. „szamársziget”, ahol az alig pelyhedző álló siheder diákok egy „szemezés” erejéig akár egy órát is képesek voltak ott ácsorogni, s ha sikerült a leánykák pillantását elkapni, úgy csámesogtak, mint süldő malacok a törökbúzás kevertnek. A párosan vagy csoportosan sétáló, nevetgélő emberek helyett lóto-futó, vigyázkodó egyéneket látni. Valóban vigyázkodnak – figyelnek, mert szeretnék elkerülni azokat a gyarló öltözetű erőteljes férfiakból s nők-ből álló őgyelgő-ólálkodó csoportosulásokat, amelyek a belőlük áradó, füsttel keveredett bűzzel szennyezik a levegőt, s kiabálásukkal, viselkedésükkel a légkört. Ők azok, akik a szomszédos falvak putrijaiban már nem fértek, s létük fenntartása is veszélybe került, ezért a városban próbáltak nem fészket rakni, hanem fészket foglalni. Minden hivatalos engedély nélkül elfoglaltak egy-egy olyan, már lakhatatlanná vált, ezért üresen álló bérházat, amelyben a már említett két reflex kényszerének eleget téve tengetik életüket. Amikor rohamosan növekvő számuk ezek befogadóképességét is meghaladta, illetve ezeket teljesen „lelakták”, s a környezetük számára is elviselhetetlenek lettek, a város úgy próbált meg a helyzeten változtatni, hogy tömbházakat épített a számukra. A megoldás csak részben sikerült, mert részben a túlszaporulat, részben az igénytelenség és a dögség-lustaság ezeket is a putrik színvonalára süllyesztette.

Mint mondtam, erről a létformáról a legjobb tájékozódási pont a kórház szülőszobája. Az itt szerzett tapasztalataim szerint szülési életkoruk, a tizenöt-tizenhat éves általánosság vált. Így aztán egyetlen nő 45 éves korára akár 12–14 gyereket is szülhet! És amire ez a nő eléri harmincadik életét, már az ő gyerekei is kezdik szülni az unokákat, s mire ötvenhatvan éves lesz, már nem csak déd-, hanem ükunokái is lehetnek. Ebből következik, hogy egyetlen pár két-három évtized alatt akár harminc főre is szaporodhat. Rövid idő alatt olyan helyzet alakul ki, amikor önmagukat még segítséggel sem tudják eltartani, ezért aztán törvénytelen útra térnek. Így még akkor is összeütközésbe kerülnek a társadalommal, ha az élet törvénye szerint nekik van igazuk: *aki kenyeret lop, nem tolvaj!* Egyszerűen csak éhes!

E feszültség mérsékléséhez minden segítségre szükség van, természetesen anyagiakra, különösképpen munkalehetőségekre, de mindez csak elodázza a tragédiát, ami érdemi megoldás hiányában bekövetkezik.

Tudom, lesznek olyanok, akik fenti megállapításomat nemcsak vitathatónak, hanem az élet törvényeibe, teremtésbe való beavatkozásnak vélik. Megerősítem, hogy itt nem az élet csírájában, vagy annak fejlődési szakaszában történő elpusztításáról, azaz művi abortuszról, hanem annak meg-

előzéséről, azaz fogamzásgátlásról van szó. Ennek a lehetőségnek az igénybevétele is teljes mértékben az érintettek-re van bízva. Tehát az önkéntesség elve sérthetetlen!

A kétkedőknek, hogy van-e, aki ebből a nyomorból a kitöréshez valamilyen utat-módot keres, s főleg, hogy van-e, aki a nyomorúságok okát – a túlszaporulatot – felismerve, ennek fékezésében, szabályozásában látja az igazi megoldást, a válaszáért nem kell mást tenni, csak a városon végigsétálni ahhoz, hogy találkozzék azokkal, akik a város tisztaságát szolgálják. Ők azok, akik utcaseprő- vagy szeméthordóként a munka által próbálnak helyzetükön változtatni. Rajtuk már látni, hogy a munka valóban nemesít. Mind ruházatukon, mind magatartásukon látszik, hogy a „putrivilágtól” szeretnének megszabadulni. Sajnos csak szeretnének, mert folyamatosan visszahúzza őket a növekvő család létének biztosítása. Nem jut idejük a tanulásra, arra, hogy értékesebb polgárok is legyenek.

A nyomorból való kivájkálódás szándékának bizonyítékai azok az utcai virágáros nők is, akik alamizsna helyett virágcsokorral nyújtják felénk a kezüket. Tisztelettel, több szeretettel állok szóba velük. Az idősebbje személyes ismerősöm. Különleges lelki élménnyel fogadom el tőlük a hála virágait, s nagyra értékelem jelölő duplán megköszönöm.

Amennyire örömteliek ezek a jelzésértékű történések, annyira elszomorító az, ami a kórházban tapasztalható. Ahhoz, hogy ezeket a tragédiákat igazán felfoghassuk, lényeges kihangsúlyozni, hogy a romák családszeretete csodálatra méltó. Bármennyi gyermek legyen is, ha egy közülük megbetegszik, akkor az egész család elkíséri a kórházba, s reggeltől-estig ott kuporognak, ácsorognak a kapu előtt. Éppen ezért különös lelki tusakodás előzheti meg, hogy önszántából mondjon le az anya az újszülöttjéről. Bár gyakran találkoztam ilyen esettel, mégis mindig kellemetlen meglepetésként ért, ha alig egy-két órával a szülés után az anya, hátrahagyva az újszülöttjét, nyomtalanul eltűnik. Mivel úgy „szöki” meg, hogy személyazonossága kideríthetetlen, ezért a hónapokig nevelt újszülöttnak a névadói, „kereszt-szülei” is az ott dolgozó asszisztensek.

Azt hiszem, az ember életében semmi sem okoz nagyobb válságot, mint amikor a testi s lelki fájdalom egyszerre keríti őt hatalmába. Akinek ezzel kapcsolatban kétségei merülnek fel, tanácsolom, hogy látogasson meg egy olyan kórházi várótermet, ahol a terhességük megszakítására elszántak ülnek. A „szem a lélek tükre” – hát tessék belenézni ezekbe a tükrökbe! Az önfeladás szélére sodort, kétségbeesett anyák sorsvilága tükröződik vissza bennük.

A leendő anyának két kérdésre kell feleletet adnia, illetve ezekben döntést hoznia. A nehezebbik változat, hogy vállalja-e a nyomor további fokozódását, azaz az éhezők számát még eggyel gyarapítani. Ha nem, akkor – más választási lehetőség hiányában – arról kellett döntenie, beáll-e a műtérre váró, fájdalomtól rettegők sorába. Itt jegyzem meg, hogy minden, a nő méhében történő beavatkozás egyben a szívet is érinti.

Azt hiszem, a fentiek elég meggyőzőek a túlszaporodás okozta nyomorból való szabadulás vágyának bizonyítására. Akinek ez nem eléggé meggyőző, az szellemi, erkölcsi vak-ságban szenved. Aki pedig csak látja, az „bűnös”, mert nem próbál ellene bár szavakban valamit is tenni. „Mert vétkesek

közt cinkos, aki néma” – mondja örökérvényűen Babits Mihály.

Hol vannak a demokrácia jelszava mögé bújt, láthatatlan hatalom szószólói, akik mindent s még annak ellenkezőjét is meg tudják magyarázni? Ők, akik mindenben a diszkriminációt keresik, az élet eme szomorú valóságára miért nem figyelmeznak? Hiszen mi más, ha nem megkülönböztettség az, ahogyan ez a népcsoport élni kényszerül? Mindig voltak tehetősek, gazdagok, szegények és szegényebbek, de a népesedési egyensúly valahogy megvolt. Mostanra viszont ez teljesen megbomlott. Ennek elkerüléséhez kulcsfontosságú az ehhez vezető folyamat ismerete, amelyben a fordulópont alig három-négy évtizede következett be. Ekkor kezdtek megjelenni a több gyermeknek otthont adó családi házak helyébe a palotának is beillő épületek, amelyekben legfeljebb egy-két gyermek unott hangja hallatszik. S amíg itt az „életet” nem a gyermek, hanem az anyagi javak halmozása határozza meg, ezektől nem messze még putri s kenyér sem jut a gyorsan növekvő létszámú családok számára.

– Ez a divat – válaszolják csodálkozó kérdésemre. Mivel a divat nem más, mint lehetőség az anyagilag tehetősek dicsekvő önmutogatására, ezért az első csoportot illetőleg ezzel egyetértek. A másik csoport helyzete viszont nagyon nyugtalanít, mert itt tehetőség nincs, ezért a lehetőség is csak az, amit a kényszer enged. Ez tény, de mi az, ami pár évtized alatt ide vezetett? Meggyőződésem, hogy a megoldásban, sok más mellett, döntő jelentősége van a családtervezés megvalósíthatóságának, a fogamzásgátlás lehetőségén át. Csak hát ez nem ingyenes, ezért csak az anyagilag tehetősek használják ki. Akik erre képtelenek, azoknak nem marad más, mint a terhesség művi megszakítása. Ez azonban közel sem elég a túlszaporulat okozta egyensúly helyreállítására. Mi ez, ha nem diszkrimináció: egy egész társadalmi csoportot a fogamzásgátlók használatából kizárni!?

A finanszírozás megkerülhetetlen kérdésére az én válaszom: melyik kerül többbe, a fogamzásgátlás eredményeként az évről-évre csökkenő igénylők kielégítése, vagy a napról-napra növekvő társadalmi segélyt kérők évtizedeken át való éhbéren tartása? A választ megkönnyíti annak ismerete, hogy egyhónapi segély összege messze meghaladja a fogamzásgátlásra fordítható havi kiadást.

A demográfiai torzulás okáról írva nem kerülhetem meg a már régen az agyamban motoszkáló gondolatot, hogy milyen összefüggés lehet a fogamzásgátlás lehetősége és Nyugat-Európa demográfiai helyzetének alakulása között? Ha az anyagiakkal való összefüggést nézzük –már pedig ez döntő – akkor ez kézenfekvőnek tűnik, ugyanis amíg Európa gazdagabbik fele ennek használatát széles körben megengedhette magának, addig a világ másik fele erről még hírből sem hallott. A feltételezett összefüggés vizsgálata kitűnő terület lehet egy kutató számára.

Mivel minden elmélet értéke megvalósíthatóságában rejlik – különben olyan, mint a szép, de nektár nélküli virág –, ezért a jelen témával kapcsolatban két kérdés megválaszolása kötelező. Az egyik az elmélet gyakorlati kivitelezőinek, a másik az ehhez szükséges pénz kiutalóinak, azaz a finanszírozóknak a megnevezése. Természetesen az egész eljárás felelős irányítója az, aki az ország szekerét vezeti, nevezetesen a kormány. Az ország vezetőinek a feladata, hogy olyan

„forgalmi szabályt” alkossanak és betartassanak, ami célra vezet, vigyázva, nehogy a szekér a lovat megkerülje, mert az újabb katasztrófához vezetne.

Mivel szociológiai, egészségügyi problémáról van szó, ezért az alkalmazás kizárólag az orvosi tevékenység körébe tartozik, ezen belül pedig a szülészeti-nőgyógyászati szakterületéhez. Tehát a nőgyógyász az, aki megfelelő vizsgálat eredménye alapján eldönti, hogy az ilyen céllal önként hozza forduló nő milyen fogamzásgátló módszerre alkalmas, s azt – az időnkénti ellenőrzés idejét is beleértve – megbeszéli és alkalmazza. Nagyon fontos hangsúlyozni, hogy mindezt egy komoly társadalmi-egészségügyi felvilágosítás, nevelés kell megelőzze. Arra a kérdésre, hogy lesz-e elég szakorvos – a válaszem: nem hiszem, hogy lenne olyan orvos, aki a szülőágyánál, a nyomor születésénél asszisztálni kényszerülve, annak mérséklését ne vállalná. (...) Idő kell hozzá, de meggyőződésem, hogy kevesebb annál, mint amennyi a jelen helyzet kialakulásához vezetett.

A fenti emlékeimből és tapasztalataimból fakadó véleményem azzal zárom, hogy minden, a probléma megoldását kereső jó szándékú véleményt méltányolok.

Sokat törtem azon a fejem, hogy van-e valami értelme s lesz-e valami haszna az én „szellemi ileuszom” feloldásának. Most, amikor szinte természetes, hogy paloták és putrik állnak egymás mellett, s az egyikből az összezsúfolt nyomorúság zivaja hallatszik, a másik díszes ablakában pedig gyermek kacagás helyett a némaság honol. Most, amikor a járdán sok gyatra öltözékű, valamit kereső embert látni; egy részük munkát, a másik alamizsnaosztó helyet vagy a kukát keresi. És minél nagyobb és fényesebb az úton rohanó autó, annál több jogot követelve törtet előre, szidalmazva a mellette araszoló szürkét. Ma, amikor az emberi kapcsolatok annyira meglazultak, hogy a magánnal küszködő gazdag nem embertársától kér segítséget, hanem az állatvilághoz fordul, s a kutyájában keres lelki megnyugvást: a jövőbeli reménységet elfedi a kutyapiszok! Igazi emberi mivoltát feladva, a kutyáját emeli emberi szintre, és a kutyájából lesz „Ő AKI”, belőle pedig „AZ AMI”!

Érdemes-e, lehet-e ez ellen a dobozos, kutyaszaros világ ellen tenni valamit? A sok évtizeden át bennem kavargó eme kérdésre a válasz: nem tudom.

De hát eljött az idő, amikor ezt az életemen át hurcolt terhet le kell raknom, mert csak így, ettől megkönnyebbülve léphetek tovább...

Eleven hagyomány

Varró Ilona

(Marosvásárhely, 1933. november. 6. – 1993. január 16., Marosvásárhely)

Halálának 25. évfordulóján IN MEMORIAM VARRÓ ILONA...

Már a címet is nehéz leírni. Mintha ólomdarabkák lennének az ujjaim begyében, amint megpróbálom beütni a betűket az írógépembe.

In memoriam... Drága Ilona! „Énistenem, hát ennyi volt az élet.”(?)

Férjed, néhai Székely János verssorai ott sorakoznak fegyelmezett rendben – mint minden, ami tőle származik – ...saját gyászjelentésén. És akkor most Te is? Szeretnék felhívni, megkérdezni Tőled, ugye csak tréfa, ugye nem igaz? Ugye nem mondtad komolyan azt sem, amikor utoljára beszélgettünk, hogy úgy érzed, lehet, most halálon vagy. Bevallom, félig-meddig tréfának értelmeztem. Mert valahogyan úgy hangzott el. Mint általában minden, ami igaz. Sohasem az igazat hisszük el. Ami igaz, az mindig olyan abszurdnak tűnik. Sohasem akarjuk tudomásul venni. Pedig tudhattam volna, és tudtam is, hogy Te igaz ember vagy. A szó legtisztább, legnemesebb értelmében, igazságot kereső, éppen ezért örök nyugtalan, örök elégedetlen... örök vereségre ítéltetett. Mert mondtam egyszer Neked, hogy igazság sok, nagyon sok van. Mindenkinek van egy igazsága. És ahhoz mindenki ragaszkodik. Az igaz ember azonban kevés. Ne az igazságot keresd, keresd az igaz embert. Kesernyész félmosollyal szegezted nekem akkor a kérdést: „Hát van olyan?” Van, Ilona. Van, még ha kevés is.

Mondd, miért adad fel a keresést? Miért adad fel az életet? Sokan azt tartották, tüskés természetű vagy. Sokáig hittem én is, mert nehéz az olyan ember közelébe férkőzni, aki folyton védekező állásban van, aki azért „szúr”, mert tudja, ha ő nem, akkor őt szúrják. Pedig a Te tüskéid másokat éppen csak érintettek, aztán befelé fordultak és saját szívedet járták át tízszeresen és százszorosan. Száz és száz tüske lehetett már a szívedben, nem akadt, aki egyet is kihúzzon belőle. Bevallom, akkor esett le a hályog a szememről, amikor férjed hatvanadik születésnapját, egyben nyugdíjba vonulását ünnepelte a szerkesztőség. Akkor figyeltem az arcodat, a szemedet

előntő könnyek áradatát, magad elé suttogott szavaidat: „Lehetett volna rosszabb is...” Igen. Akkor, abban a percben értettelek meg és attól a perctől kezdve fogadtalak a szívembe. És attól a perctől kezdve többé nem vettem észre a tüskéidet, csak azt, ami mögöttük rejtezik: a félelmeket, a jóságot, a védekezést, a sebezhető embert. Mert soha érzékenyebb, sebezhetőbb embert nem ismertem. Éppen ezért önpusztítóbbat sem.

Miért adad fel? Látod, amikor hetekkel ezelőtt azt tanácsoltam Neked, hogy ha nagyon hiszed, hogy más-ként is lehet, akkor biztosan lehetni fog. Akarjad! Higgyél az életben! Nekitámaszkodtál az ajtótok előtt húzódó tornác karfájának, és kételkedő, mégis reményteljes mosollyal kérdeztél: „Gondolod, hogy ezt lehet?” Mondtam, hogy lehet, persze, hogy lehet, csak nagyon kell hinni benne. „De ha én képtelen vagyok hinni. Ha én nem hiszek.” – mosolyogtad könnyes mosolyoddal. Azt kiáltottam vissza, már a folyosó végéről, hogy minden nap mondjad sokáig, hogy hiszek! – és akkor sikerülni fog. Utána már megy minden magától.

Gyerekesnek tűnik ez mind ma már, mégis vádol a lelkiismeret, hogy nem mentem minden nap és nem mondtam el Neked ugyanezt, hagytalak egy hétig, tíz napig is magadban gyötrődni, önmészteni, végül feladni.

Ilonám! Amikor utoljára felhívtalak, halálon napján (talán már csak perceid voltak hátra), miért nem ordítottad: gyere, segítségre van szükségem! Mentem is, igaz, de elkéstem. Két óra telt el telefonbeszélgetésünk és odamenetelem között. Te pedig ezalatt az idő alatt, ki tudja, a szenvedések micsoda végfájdalmai között vergődöttél, és senki nem volt melletted, aki segíthetett volna. Amire odaértem, értetlenül álltam bezárt ajtód előtt, döngtettem, rúgtam az ajtót... hiába. Azzal áltattam magam, hogy biztosan lementél sétálni, esetleg elmentél egy szomszédhoz. Még nem akartam tudomásul venni, amit sejtettem: nem vall az Rád, hogy elmenj otthonról, ha tudod, hogy megyek. Pedig akkorra már talán nagyon messze járhattál. Nem hallottad kétségbeesett döngéteimet. Te bent, én kint. Egy ajtó választott el csak egymástól. Egy ajtó... immáron egy egész élet.

„Énistenem, hát ennyi volt az élet!”

B. Osvát Ágnes

(1993. január 17. Népújság. Marosvásárhely)

* * *

Varró Ilona Marosvásárhelyen született, 1933. november 6-án. Középiskolai tanulmányait szülővárosában végezte, majd 1955-ben magyar nyelv- és irodalom szakos diplomát szerzett a

Bolyai Tudományegyetemen. 1953-54-ben a **Dolgozó Nőnek**, 1955-56-ban az **Utunknak**, 1956-58 között az Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó marosvásárhelyi szerkesztőségének belső munkatársa. 1961-68 között, ugyancsak Marosvásárhelyen középiskolai tanár. 1968-ban rövid ideig a **Hargita** szerkesztője, majd korrektor lesz az **Új Életnél**.

1953-ban házasodtak össze Székely Jánossal, aki a 20. század második felében a magyar irodalom sokoldalú egyénisége, költő, prózaíró, drámaíró, tanulmány- és esszéíró, műfordító. 1954-ben született meg Ilona Julianna nevű leányuk. 1955-ben jelent meg első verskötetete, a **Csillagfényben**. 1956-ban megszületett János Jenő fia, a későbbi szobrászművész. Bár 1964-ben a Székely Jánossal való házasság felbomlott, később mégis összeköltöztek és életük végéig egy lakásban éltek.

Varró Ilona első írásait (három versét) a budapesti **Jó Pajtás** közölte még tíz éves korában (1943). Novellái, cikkei, könyvbírálatai 1951-től jelentek meg az **Utunk**, **Igaz Szó**, **Hargita**, **Dolgozó Nő**, **Új Élet**, **Vörös Zászló**, **Tanügyi Újság**, **Igazság**, **Jóbarát** és **Előre** hasábjain. 1968-ban szerepel a **Megtalált világ** című irodalmi antológiában. Hagyományos szerkezetű novelláiban, karcolataiban, elbeszélő szólamának szenvedélyes, személyes jegyei a legfeltűnőbbek, jóllehet a személyesség és a mindennapi élet „női” kellékei csak nyersanyagot szolgáltatnak a minden női elfogultságtól mentes elemzés számára. Novelláinak tárgya a női szerep csapdájának rendszere, amelyet több változatban is bemutat. Szereplői, helyzetei ugyanis egyetlen archetipikus értékű figurának és alapképletnek a variánsai. A fő csapdát – Éltető József szerint –, az önmegvalósítás, az autonómia férfiasnak tekintett értékeiről való önkéntes, de egyben manipulált társadalmi visszajelzésekkel egyengetett lemondás jelenti. Több írása a női klausztrófiát elemzi, szenvedélyes tárgyilagossággal.

Tudni kell, hogy a klausztrófiások általában nem maguktól a helyektől félnek, hanem inkább attól, mi történhetne velük, ha bezárják őket ezekre a helyekre. Jellemzően, a Varró Ilona évekig íródott, de soha be nem fejezett regényének címe: **Kőműves Kelemen felesége**. Persze, ez csak jelképes cím, valójában arról van szó, hogy mindig attól rettegett, hogy élete végéig zseniális

férje árnyékában marad, soha nem fogja tudni felmutatni a világnak a saját, igazi értékeit. Ismerve Székely János humánus, mélységesen mély erkölcsi elveken működő jellemvonásait, ez az egész egy sajnálatos tévhit, ami egyáltalán nem tőle függött, de ha jól meggondolja az ember, nem nehéz rájönni, hogy a világ éppen az ilyen gyarló tévhitnek nyomán működik, amin senki és semmi nem tud változtatni. Ráadásul mindannyian egy olyan siralmasan nevetséges országban kényszerültünk élni, ahol minden megtörténhetett, ami egy civilizált helyen eszébe nem jutna senkinek – esetleg egy rács mögé való elmebetegnek –, és megtörténhetett mindennek a fordítottja is. Bármilyen, bármikor. És meg is történt... Székely János 1990 februárjában még megírta, hogy „Olyan korban írtam én verseimet, amikor szégyen volt embernek lenni.” Ez tehát a kommunizmus „felértékelése” lenne. Amire, ha úgy akarjuk, még magyarázatot is kapunk egyik drámájában: „Mióta ember él a földön és/ mióta vele hal a szenvedés,/ a jobbak mindig más korokban éltek./ bölcsebb, vidámabb, jobb jövőt reméltek,/ S mi jött helyette? Nézd meg: ami van.”

Megnézhattuk. Nem csak az irodalom lélekvándorlás, a politika is az. **Veszteni is csak az tud igazán, aki a legjobban tud szeretni.** Az biztos, hogy az ő barátságuk biztos pont volt az életemben, ami sokszor adott erőt, elviselni a néha szinte elviselhetetlent

Varró Ilona kötetei: **Szolgálat** (Bukarest, 1966. Forrás), **Változatok** (elbeszélések, Buk., 1969, **A hollandi doboz (elbeszélések, Kolozsvár, 1979)**). Szerkesztésében jelentek meg 1956–58 között Böződi György, Gagy László, Sipos Domokos elbeszéléskötetei. Később bevezető tanulmánnyal látta el Kaffka Margit Levelek a zárdából, Hangyaboly, Színek és évek c. regényeit és Móricz Zsigmond Árvácska, majd Légy jó mindhalálig c. kötetét. 1979-ben elnyerte a Marosvásárhelyi Írók Egyesületének díját.

Varró Ilona és Székely János síremléke a marosvásárhelyi református temetőben található. De vajon arra gondoltak-e, hogy ezzel valóban befejeződik-e minden? Nincs-e valahol folytatása, úgy, ahogy megálmodták, egy gyönyörű, tündöklő, napfényes toronyban, a szellem összefonódása révén? **Én hiszek a folytatásban.**

B. Osvát Ágnes

Amitől félünk, az többnyire bekövetkezik

„A sorsod ez: – a szenvedéseket/ széppé
tenyészteti a szíveden/ hogy ami szétmar,
felfal tégedet,/ másoknak édes gyógyszere
legyen.”

(Váci Mihály)

Laura - jól emlékezett, - azon a napsütöses kora őszi napon ott álldogált a törvényszék széles lépcsőfokán és majdnem gondtalanul bámészkodott a srégvizavi ház ablakaira. Ott laktak Helenák - vagyis most már csak lakik, egyes számban, mert néhány hónapja egyedül maradt, de Laura, ha a házra nézett, csakis kettejüket látta a falak mögött. Hisz ők voltak azok, akiktől az utóbbi időben a legtöbbet kapta: az igaz barátságot. A hovatartozás érzését, hogy van a világon egy hely, ahol mindig örülnek neki, ahol szükségük van rá, és ahol feltételek nélkül bíznak benne.

Ilyen gondolatok mellett még a várakozás sem tűnt már olyan unalmasnak. Ebbe az idilli hangulatba visított bele a fejtrepesztő szirénázás, amikor a rohammentő hirtelen bevágódott a sarkon és hatalmas féket húzva megállt, éppen a Helenák kapuja előtt. Laurában nagyot dobbant valami. Szédülten lépett egyet a lépcsőn, majdnem bokáját törte, s az úttesten átszaladva beóvakodott a kapu alá.

– Istenem, add, hogy ne ő legyen! - fohászkodott rémülten, amikor a földszinten, egy nyitott ajtó mögött meglátta a nagy sürgés-forgást.

– Nem ő – könnyebbült meg hirtelen, s egy félfordulatot téve, hatalmas irammal felrohant az emeletre. Helenát ott találta a tornácra kitett nyugszékben, tétován nézett fel rá, amikor eldadozta neki, hogy

mitől van még most is úgy beijedve.

– Tényleg – mondta vontatott szavaival Helena. – Tényleg – málázott el a gondolattal. – Hogy is nem jutott eddig eszembe? Ehhez te kellettél, Laura fiam, hogy elgondolkostass: valóban, egyszer én is elkövetkezem, s éppúgy én is lehetnék az, akihez kijött a mentő. Csak szombat vagy vasárnap ne legyen az a nap. Mert tudod, olyankor ebben a házban senki sincs itthon, s talán akkor

még az sem lesz, aki kihívja a mentőt. Aztán a tornác fájára futtatott narancssárga sarkantyúvirágok felé fordult, s elnevette magát: – Mondd csak, ezt a virágot tévesztetted te össze a szarkalábbal? Te buta, te. És jószágos, meleg mosoly villant fel a szemén.

Pedig, ha tudtuk volna, hogy mit vetítettünk mi ott előre! Hiszen néhány hónap múlva őhöz kellett volna kimennie a rohammentőnek, de nem ment, mert szombat volt, mert nem volt aki értesítse őket, és Laura is csak megkésve került elő. S addigra már minden bevégeztetett. Pontosan az történt, amitől Helena annyira rettegett. Miért van az, hogy többnyire épen az történik meg velünk, amitől a legjobban félünk?

Laurának valami különleges érzéke volt a furcsaságok iránt. Éles szemmel vette észre mindenben a legrejtettebb összefüggéseket is, s kutató elmével mindig a dolgok értelmét kereste. És olthatatlan kíváncsiság élt benne az igazságok iránt. Persze, mindettől néha az volt az érzése, ő arra született, hogy mindenütt bajt csináljon, csupáncsak azért, mert olyan másfajta humanizmus él benne, mint az emberek legnagyobb százalékában. Más, letisztultabb erkölcsi normái vannak, s ez érthetetlenül vagy éppen gyűlöletesen idegenné teszi őt az átlagember szemében. De hát neki már gyermekkorától kezdve kialakult a saját, varázsos, külön kis világa, amit - egy kis túlzással - az a sajátosan zárt, kristálytisza elvszerűséggel felépített kasztszellem lengett be, ami a háború után alakult ki bizonyos megszűntetett társadalmi osztály túlélőiben. A ház, amiben felnőtt, nem téglából és mészből vagy malterből, hanem sokkal finomabb, áttetszőbb anyagokból épült: hangokból, jelekből és illatokból. Meg melódiákból, dallamokból. Igen, ők folyton dúdoltak, sőt énekeltek. Kis lány korában Laura nyári estéken tágra nyitotta az ablaktáblákat, s a sötét szobába beáramló virágillatban csak állt és énekelt, mindent, amit csak a házban található rengeteg kottából addig megtanult. Jó hangosan énekelt, hogy mindenki hallja, és a falak megteltek a dallamokkal, a téglák közé bújtak ezek a melódiák, be a réseken át, ahol már ott lapultak az anyu hegedűjátékának hangjai is, meg a nagymama és a dédi dalai, jól megfértek egymás mellett mindannyian, s Laura éjszaka néha arra ébredt, hogy halk zene árad szét a lakásban - persze ezt soha senki nem hallotta rajta kívül-, de ilyenkor valami földöntúli lebegésben aludt vissza.

Vajon, a felnőttkorban, mikor és hogyan lazulnak fel, homályosulnak el, hagynak cserben a gyermekkorunkban, serdülőkorunkban belénk itatódott szeretet, az igazi emberség simogatással, aggódásokkal, lényegre törő értelemmel, tiszta szívhangokkal hitelesített jelzései?

Helena sem volt átlagember, és az idő múlásával Laura egyre több hasonlóságot fedezett fel kettejük között, ami arra vezetett, hogy – a köztük lévő, - akkor - hatalmasnak tűnő korkülönbség dacára, - mind többször és többször kívánta meg a társaságát. Aztán rövid időn belül kiderült, hogy ez az érzés kölcsönös. Helena hirtelen halálát szörnyű igazságtalanságnak érezte, mert a tragédia szinte az egymás felfedezésének örömeivel egy időben következett be, ezért egész veszteségét, keserűségét megpróbálta hangszalagokra rögzíteni, hogy amíg el nem felejtene, megörökíthesse a Helenával töltött órák ízét, varázsát, beszélgetéseik lélekközelségét. Ezeknek a hangszalagoknak egyikén hallgatta most vissza saját monológját:

“Helena egyszer - ez volt az utolsó karácsonya - megkérdezte tőlem, hogy vajon honnan jön az a belső vonzás, amitől olyan jól esik neki velem társalogni, és miért hiányzik ez az érzés olyan kolleganőivel vagy éppen úgynevezett barátnőivel szemben, akikkel pedig már egész fiatalon összehozta a sorsa.

Azt feleltem neki, hogy erre csak egy ellenpéldával tudnék válaszolni, de ha elmondom, bizonyára mindent megért.

- Van nekem egy olyan régi ismerősöm, - kezdtem a mondókámat -, akit kisgyerek-korom óta ismerek, szinte együtt nőttünk fel. Most meg, felnőttkorban is, véletlenül szomszédok lettünk, így hát kötelességszerűen barátnők vagyunk. Mégis soha, de soha nem éreztem szükségét annak, hogy csak úgy elmenjek beszélgetni hozzá - ahogyan hozzád jövök -, szóval, amióta az eszemet tudom, ebben a “barátságban” mindig is volt valami viszolygásféle az én részemről, aminek a miéjtére sokáig nem tudtam választ adni magamnak. Sokat tűnődtem rajta, hogy igazából mi is a bajom nekem ezzel a nővel, amikor nemrég, egy álmatlan éjszakán váratlanul megvilágosodott minden. Csak úgy, mint amikor félrehúznak egy leplet vagy kinyitnak egy könyvet, éppen a megfelelő oldalra. Hát persze! Az a bajom vele, hogy ő a másik táborhoz tartozik. Ezt nem érted, ugye? - kérdeztem rá Helenára, mert láttam, hogy kicsit furcsán néz rám. - Hát, hogy nem az igazakhoz, hanem az érdektáborhoz tartozik! - bólogattam izgatottan. A kedves, mindenről és mindenkiről érdeklődő Emily. Ő a szerencsés, hiszen a többség mögötte áll. De a fenébe is, én soha nem kíváncsi voltam a többség közél! - Tudod, - folytattam -, ez a kedves Emily szavakkal mindig igazat ad nekem, miközben a tekintetéből vagy mondjuk, csak a pórusaiból érzem, hogy a lelke mélyén az ellenfelem igazát érzi jogosnak. Különben is, ő olyan valaki, aki min-

denbe belefog, aztán a végén semmit sem csinál meg rendesen. **Én pedig úgy érzem, hogy ha akarunk valamit, akkor csináljuk azt tökéletesen, legalábbis próbáljuk meg. Másképp nem érdekes.**

Helena füstfelhőbe burkolta magát, úgy hallgatta az érveimet, én pedig, ha már így benne voltam, tovább folytattam az Emilyről szóló ellenpéldát.

- Lehet, hogy kicsit furcsa hasonlat - próbáltam meggyőzően mosolyogni -, de én szentül hiszem, hogy a külső sok mindent elárul egy emberről. Az olyan embernek, akiről világéletében „folyik le a ruha” - ahogy mondják -, éppen úgy folyik le a lelkéről is minden, ami igazi érték. Mert a külső igénytelenség, szerintem belső igénytelenséget is takar. És aki annyi

mindenhez hozzákap, az igazából semmit sem csinál, mert felületes, az ilyent nem is érdekli semmi, csak az érdek, a haszon. A mindenkori haszon. Ez a típus adja el egy tál lencséért az elsőszülöttségét.

-Látod, Helena, ilyen egyszerű ez. Minden egyszeriben leegyszerűsödik, miután már megértette az ember. Ilyen nevetségesen átlátszó az egész. Nincs is erről több mondanivalóm. Nem kell ezért Emilynek megsértődnie és másnak sem: a másik oldalon áll és kész! Te meg, ugye, hát tudod... **Visszahoztál valamit nekem, amiről az utóbbi időben már szinte azt hittem, hogy nincs is, csak álmodtam valamikor, az emberré válás kezdetein.**

- Nem, nem kell többet mondanod, kedves Laura. Tényleg világos az egész - szívta meg újból a már nem tudom hányadik cigarettáját Helena, és a szeme gyanúsán csillogott. De hát ebben a tömény füstben ez igazán nem csoda.

- Ó, értem ezt még én is, kedves Laura - kacsintott rám a sarokfotel mélyéről csúfondáros szemhunyorgatással Juszuif, Helena öreg házimanója, s a következő percben kékes füstgomollyá változva, darabkákra foszlott a magas mennyezet alatt. S már nem is lehetett biztosan tudni, hogy Helena cigarettájának a füstje vagy Juszuif metamorfózisa lengedez-e az egyszerű, finom ízléssel díszített karácsonyfa ágai között, amiket vékony aranyszálak fontak körbe, mint csillogó pókfonalak.

És mi csak ültünk a szobára szálló alkonyat langymeleg burkában, s hallgattunk, hallgattunk, mintha a továbbiakban a szavak már jelentőségüket veszítették volna...”

Jaj, pedig a szavak soha nem vesztenek a jelentőségükből. A szavaknak súlya, teremtő vagy romboló ereje van. Mint ahogy, azon a szép őszi napon előrevetítették, az – immár – megmásíthatatlan valóságot.

„Hogy nem lehettem az, aki /lehettem volna,
akit vártak!/ Mi kárpótolhat mindezért,
és mikor rehabilitálnak?”

(Székely János: Semmi, soha)

(Torda, 1929. március 7. – Marosvásárhely, 1992. augusztus 23.)

Székely János versei

A Válás után ciklusból

XIV

Letisztítom és helyére teszem
A vázát, amely asztalunkon állott.
Szereztem belé újra pár virágot:
Fogadd el őket szívesen, szívem.
Hálám ragyog a szirmukon, hiszen
Azt a levegő-tiszta, észrevétlen,
Nagy boldogságot adtad egykor nékem,
Amit nem adhat többé senki sem.
S ha más virágát jobban kedveled,
S ha küldenek valóban szebbeket,
Vagy hogyha vázád végleg összetörne,
En hordom őket akkor is, ne félj,
Oly nesztelen, ahogy leszáll az éj,
S oly hasztalan, akár a temetőbe.

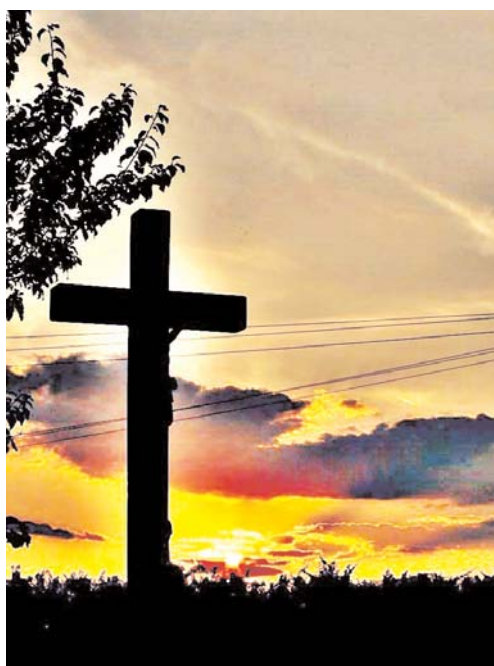

XI

Hogy miért kell a szeretőknek,
Akik között már nincs titok,
Kik már-már összeforrtak, végül
Dühöngve különválniok,
Hogy miért kell a vándoroknak,
Kik együtt jártak, egy úton,
Egyszerre új utakra térni
S gyalázni egymást - nem tudom.
Hiába átkozódtam, sírtam,
Hogy így van (mert valóban így van),
Ezen már semmi sem segít.
Tagadjam? Azzal is mit érek?
Elkönyvelem hát, mint az élet
Más értelmetlenségeit.

VI

Tudom én, kedves, hogy sosem leszel
Törvényben sem és bűnben sem a társam
Tudom, hogy nincs, és már nem is lehet
Jogom, hogy magam életedbe ártsam.
Tudom én, kedves, hogy virágaid
Énnekem már csak bánatot teremnek.
És mégis boldog és hálás vagyok
Azért, hogy vagy, és azért, hogy szeretlek.
Fellombozol, mint csonka fát a komló.
A legnagyobb rossz és a legnagyobb jó
Vagy énnekem a földön és egén.
Láng vagy, mely perzselt, míg köröttem lengett,
De távolabbról éltet és melenget:
Elvesztett társam, megnyert kedvesem.

Fodor Sándor

Csipike és Kukucsi

Kukucsi gondja

Elnyílt a hóvirág, el az ibolya is: a hólétől megduzzadt Patak szépen visszahúzódott a medrébe. Szállni kezdtek a víz fölött a lepkék és bogarak. - Pisztrángék lelkiismeretesen elfogyasztották belőlük a fölösleget. Csipike nagyon jól tudta már, hogy az ő gondos irányítása nélkül is elkapdossák porciójukat a víz tükrével incselkedő rovarnépből, ezért csak leült Nagy Kőre, és onnan nézte a fürge, piros pettyes halakat. Egyik délután Kukucsi is vele tartott. Mintha reá is átragadt volna Csipike szűnni nem akaró nyugtalansága. Pedig nem ragadt át - azért kísért el Csipikét, hátha valamiképpen rájöhetne a nyugtalanság okára. Ültek egymás mellett, és nézték a pisztrángokat. - Könnyű nektek - sóhajtott Csipike, a gondtalan fickándozás láttán. - És nehéz annak, aki becsületes - tette hozzá Kukucsi kötelességtudóan.

Csipike megütődve nézett rá. - Mi bajod ezekkel a kis ártatlan pisztrángokkal, ugyan biza? - Nekem aztán semmi - felelte Kukucsi. - Te mondd, hogy könnyű neked. - Hát aztán? - Hát aztán, hát aztán. Ha nekik könnyű, másnak biztosan nehéz - ravaszkodott Kukucsi. - Például neked. - Nekem miért? - vágott gyanakvó képet Csipike. Már attól tartott, hogy Kukucsi újabb sértésre készül. De ez csak legyintett. - Jó na. Inkább nem nehéz neked. De nekem az, én pedig becsületes vagyok, és éppen ezért nehéz annak, aki becsületes. Na. - Ez nálad tényleg megvan - bólintott Csipike. - Buta vagy, de becsületes, ezzel hiba nincs. Nehézségről azonban nem tudtam. Kérlek mondd meg, mitől nehéz neked? - Attól, hogy nem szeretem a kótyonfityeket. - Azokat én se szeretem. De az utóbbi időben nem láttam a környéken kótyonfityeket. - Na ne búsulj, mert én szüntelen látok. Csipike tekintetében gyanakvás villant, de azért méltóságteljes gyanakvással mérte végig Kukucsit. - Tulajdonképpen kit értünk kótyonfitty alatt? Mondj egy példát! - Én nem tudom, hogy mi ketten kit értünk, de én téged értelek alatta, személyesen. Hát mondd meg igaz lelkedre, nem kótyonfitty az olyan, aki mind úgy tesz, mintha valami baja volna, holott nincsen? Csipike elsápadt. - Holott?... És van merszed a szemembe mondani azt, hogy holott? Hát ide hallgass, Kukucsi: mondtak már engem töpörtyűnek, de azt, hogy kótyonfitty,

még nem mondta nekem senki. És hogyha nem találom a helyem, azért még nem kell állandóan nyugtalanságról beszélni, de hát ezen már nem is vitatkozom. Ám azt végképp ne mondja nekem senki, hogy holott nincsen rá okom. Az ilyesmit rég meguntam. - Én is - bólintott Kukucsi. - Akkor én most hátat fordítok neked, és hozzám többé ne szólj. - Nem is. De te se válaszolj, mert akkor nem állom meg. Hátat fordítottak egymásnak. Nem beszéltek. Nézték a vizet - nézték az eget. Kukucsi nagyon elsomorodott. Lám, nem elég, hogy nem sikerült megtudnia, mi baja Csipikének, még össze is vesztek. Csipike, ha lehet, még jobban elsomorodott. Hát hogyne, mikor egyetlen, igazi barátja is sértegeti. Nem elég, hogy nem találja a helyét, még Kukucsi is bántja. Hogy én milyen szerencsétlen vagyok - sóhajtott magában, ám ekkor szárnyasuhogás ütötte meg a fülét. Odafentről jött a hang, mindketten az égre pillantottak. Madár körözött felettük. Mintha izgatott lett volna. - Szia, Madár! - kiáltotta Csipike. - Így a jó! Így a jó! - köszönt vissza Madár, mint akinek most nincs ideje megmagyarázni, hogy miért pont így a jó, sebesen szállt el az Óriásnagykő Bükkfája felé. - Tyűha! - rikkantotta el magát Csipike. - Ott valami történt! - Leugrott a kőről, és szaladni kezdett arra, amerre Madár eltűnt a szemei elől. - Én is mehetek?! - kiáltotta utána Kukucsi, és ezzel nem szegte meg a megállapodást és a haragot, mert neki csak szólnia nem volt szabad Csipikéhez, a kiáltás azonban egészen más. - Veled nem tárgyalok! - rikkantotta vissza Csipike futtából. - Akkor megyek - dünnyögte Kukucsi. Arra gondolt, hátha valami tényleg történik a tisztáson, és akkor kibékül Csipikével. Inkább visszavonja a kótyonfityet és azt is, hogy holott.

Tipetupa

Csipike a Tisztás széléhez ért. Megállt, hogy kifújja magát. Kukucsi utolérte. - Ne haragudj, Csipike. Inkább nem vagy kótyonfitty. És az sem igaz, hogy holott. Itt a kezem, nem disznóláb, na. Csipike figyelmesen végigmérte Kukucsit. Vajon komolyan beszél? Úgy látszott - igen. - Jó na. Különben se való nekem a harag. Tönkretesz egészségileg. De vajon minek örül annyira Madár? Kukucsi elgondolkozva nézte az Óriásnagykő Bükkfája ágán ujjongó Madarat, de ő se volt okosabb. - Ezeknél sohase lehet tudni - mondta zavartan. Ám Csipike felkiáltott: - Oda nézz! Mintha csupa fehér ejtőernyőt sodort volna a Tisztás felé a szél. A gyermekláncfű fehér ejtőernyős termései, a pitypang magjai szálltak feléjük, ereszkedtek a Tisztásra. - Látom - mondta Kukucsi. Egy

kicsit ő is örült a szélhordta ajándéknak: Csipike ilyenkor ki szokta választani a legnagyobbakat, és minekutána leszedi, elülteti a magjukat, az ernyőket – kettőt-hármat – összefogva ugrógyakorlatokat végez. Legalább elszórakozik velük, nem izeg-mozog és nem is sóhajtozik a fülembe – gondolta Kukucsi. Nézegette hát az alászálló ernyőcskéket, ám egyszer csak ismeretlen, igen kellemes vékony hangocská ütötte meg a fülét: – Még... na igazán, még! Meglepetten nézett körül. Csipike ide-oda pislogott. – Te is hallottad, Kukucsi? Nem képzelődöm? – Biztos, hogy képzelődöl, mert mindig szoktál, de most az egyszer én is hallottam. Seholy senki. – Ha nem viszel tovább, akkor röptés haza... ne tégy le! Megharagszom! Fentről jött a hangocská. Felpillantottak. Odafent, majdnem a fejük fölött, egy ernyőcskén csüngve kalimpáló Valami ereszkedett alá. Kék is volt, meg piros is, és kiabált. – Ha leteszel, örök harag! Ám az ernyőcske ereszkedett-ereszkedett, és pontosan az Óriásnagy Bükkfa mellett vöröslő, szépséges Légyölő Galócára szállt. – Jujj,

de megütöttem magam! – hallotta a két jóbarát, ám a következő pillanatban az ernyőcske libegve felröppent: már nem volt rajta a rúgkapáló kék meg piros valami. Csipike és Kukucsi a Légyölő Galóca felé szaladt. Meglepetten torpannak meg. Formás kisleányka ült a Légyölő Galócán. Akkora volt, mint Csipike, talán valamivel kisebb, és sokkal karcsúbb. Kék szoknyája harangvirágból készült, piros mellénykáját a pipacs szirmából szabták. Még mindig pörölt valakivel. – Többé ne is lássalak! Nem szeretlek azért se! – panaszkolta, és az arcát apró kezébe temetve, zokogni kezdett. Csipike megbűvölten nézte. Kukucsi álmélkodva pislogott. Végül ő szólalt meg: – Vajon miért sír? Csipike kérdéssel felelt: – És kire haragszik? Kukucsi legyintett: – Biztosan reám. – Terád? Hát ismered?! – álmélkodott Csipike. – Nem én. Sose láttam. De már megszoktam, hogy itt én legyek a hibás. Baj, ha eszem, és néha az is baj, ha alszom. Baj, ha beszélek, és csak az nem baj, ha hallgatok, de azt nem állom meg. Nyúltól nem kellett talán bocsánatot kérnem, amiért teli volt bolhával?! Meglátod, ez a fityfirittyecske is engem szid meg azért, mert ráült a bolondgombára. – Az nem bolondgomba, hanem Légyölő Galóca. És kizárólag fogyasztásra alkalmatlan, ülésre kiválóan megfelel - kerekedett felül Csipikében a nevelői hajlandóság. A gombán sírdogáló apró leányka meghallotta a beszélgetést. Kipislogott ujjai közül. Egyszeriben elszállt a búbánata. – Nahát! – kiáltotta. – Azt hittem, egyedül vagyok! Már majdnem elbúsultam magam. – Még szerencse, hogy nem tetszett hozzáfogni – szólalt meg Kukucsi tőle szokatlanul udvariasan, ami magát Csipikét is meglepte. Talán annak örült, hogy nem vált be a jóslata: nem őreá haragszik a szélhozta kis tündér. – Ennek öröme... – azt akarta mondani, hogy a szerencsés találkozásra faljanak valamit együttesen, de Csipike megrángatta a bundáját, hogy hallgasson. – Hogy úgy mondjam - szólalt meg Csipike választékosan, ami által nyomban sikerült túlszárnyalnia Kukucsit –, bemutatkoznánk. Én Csipike vagyok, itt lakom

az Óriásnagy Bükkfában, ez pedig itt, hogy úgy mondjam, Kukucsi, aki szintén. – Én pedig Típetupa vagyok, és a vőlegényem hozott ide – mondta a virágruhás vendég –, de összevesztünk, és letett. Legyünk jóbarátok. Szia, Csipike, szia, Kukucsi. – Szervusz, keszcsókolom - hajtotta meg magát Csipike gavallérosan. Kukucsi nem akart lemaradni. Meghajolt. Hogyúgymondjam – dörmögte, mert úgy érezte, ez a legelőkelőbb kifejezés, amit Csipikétől hallott, majd nem tudva erőt venni kíváncsiságán, megkérdezte: – Az imént a kedves vőlegényeddel tetszettél eszmecserélni? – Vele. Megmondtam neki, hogy haragszom rá. Csipike rosszálló tekintettel csóválta a fejét. Miért feszegeti Kukucsi a kedves égből pottyant vendég magánügyeit? Kukucsi azonban félreértette a pillantást. Azt hitte, nem sikerült eléggé finoman fogalmaznia. Igyekezett kiköszörölni a csorbát: – És... hogyúgymondjam... hol tartózkodik a kedves illető? Mivelhogy mi nem láttuk, ugyi... – Biztosan nem néztünk oda, hagyd már abba, Kukucsi – támadt fel Csipikében a jóérzés és a tapintat. Erre a Típetupa csengőn, jókedvűen felkacagott. Olyan kedves volt a nevetése, hogy a közelben szálló Vadméhek egy pillanatra abbahagyták a zümmögést és Kukucsiból önkéntelenül felszakadt a sóhaj: – Még tessék... egy kicsit. – Mit mondasz Kukucsi? – Kukucsi azt szeretné, és bevallom, én is örülnék, ha még egy kicsit kacagnál nekünk! Olyan szépen tudsz kacagni! Típetupa erre nemcsak kacagott, de tapsolt is örömeiben. – Hogy ti milyen kedvesek vagytok! No egykettő, fiúk, segítsetek leszállni erről a szép gombáról, mert megszomjaztam. Van egy kis harmat a háznál? – Hogyne, azonnal keríték, semmi az egész - készségeskedett Csipike, majd Kukucsival lesegítette Típetupát a gombáról. – Parancsolj kérlek, foglalj helyet itt, a mohán, azonnal jövök... – és elindult a bokrok alá harmatot szedni. Kukucsi leült Típetupa mellé. A pici tündér csak most látta, milyen hatalmas termetű újdonsült, nagyobbik barátja. Ám Kukucsi félreértette Típetupa pillantását: – Egyet se félj, hogyúgymondjam.... nincs bolhám.

Kellemes húsvéti ünnepeket kíván mindannyiuknak a szerkesztő néni, és továbbra is várja leveleiteket, javaslataitokat az alábbi címre:

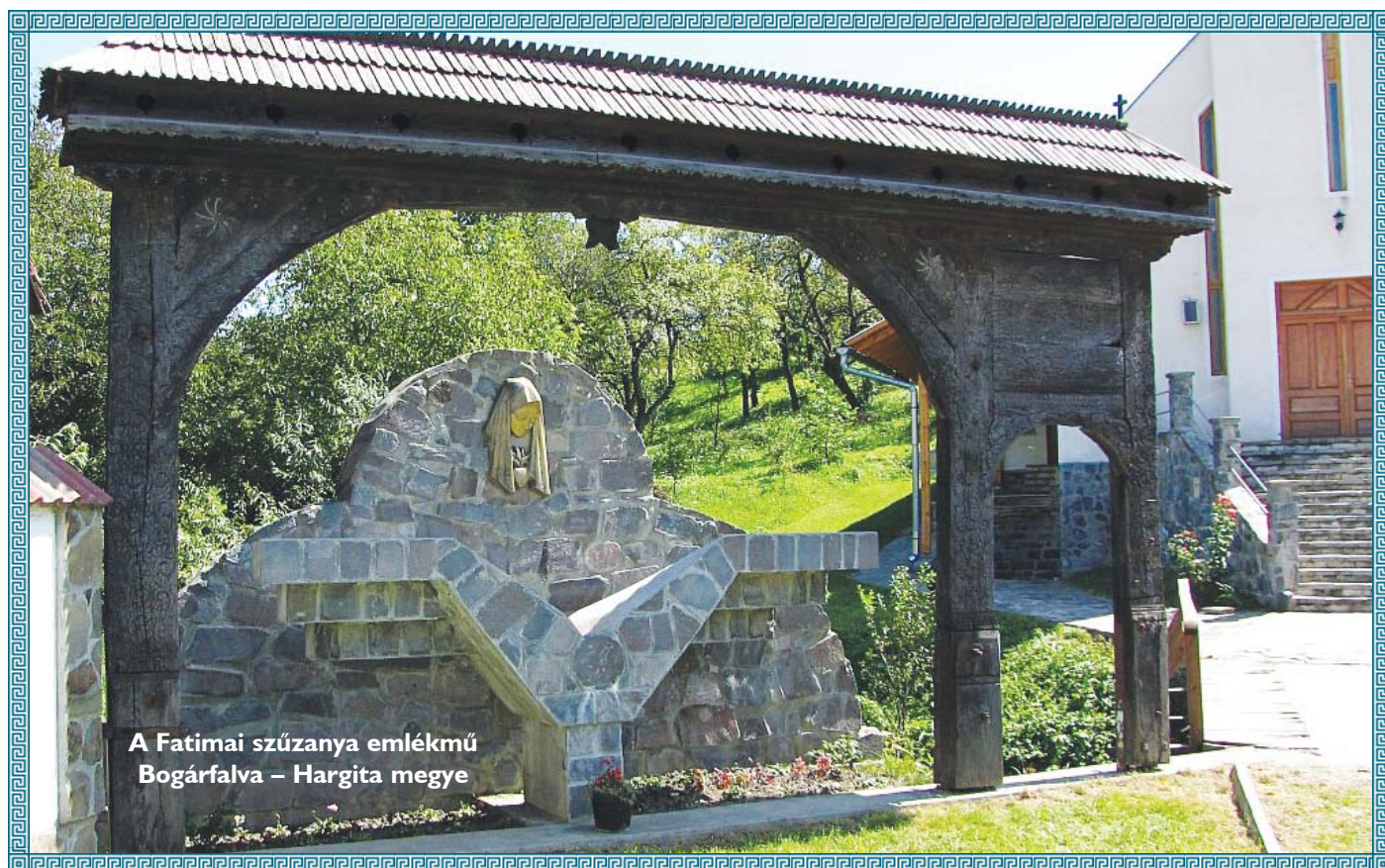
B. OSVÁT ÁGNES

540477 Targu Mures Str. Armoniei nr. 22. ap. 13

Jud. Mures ROMÁNIA

Telefon: 0265-249918 és 0365-803670

Mobiltelefon: 0771-293784

A Fatimai szűzanya emlékmű
Bogárfalva – Hargita megye

Nemzeti Kisebbségvédelmi Kezdeményezés – Minority Safepack
Aláírással állj ki a kisebbségben élő magyar közösségekért!
www.jogainkert.hu vagy bármely postahivatalban

Tisztelt olvasóink!

Hatalmas számban érkeztek/érkeznek az előfizetések, és minden eddigieket meghaladó a támogatások mértéke. (Támogatóink listája a 42–43. oldalon olvasható, február 1-vel zárul, lapzártáig az ezen időpontig beérkezettek jutottak el hozzánk.) Eszmei, érzelmi közösségünk kifejezését látjuk benne, szívből köszönjük. Mint mindig, most is szép számmal vannak a befizetéssel elmaradók, számukra ismételt csekket küldünk; akik közben rendezték, azok természetesen tekintsék ezt semmisnek. Előfizetői díj változatlanul: 2000 Ft. belföldre, Európába 20 EU, a tengeren túlra 30 USD egy évre.

Előfizetni természetesen banki átutalással is lehet, a következőképpen:

Belföldről: Erdélyi Körök Országos Szövetsége. Számlaszám: 10918001-00000063-39990003, UniCredit Bank, Szekszárd.

Külföldi átutalás esetén: Erdélyi Körök Országos Szövetsége 2200 Monor, Kapisztrán János u. 49. Számlaszám: 10918001-00000063-39990003. IBAN: HU34 1091 8001 0000 0063 3999 0003. Bank-kód: UNICREDIT BANK - SWIFT (BIC): BACXHUHB

Kérjük, ne felejtsek: lapunk biztonságos megjelenését, Erdélybe történő ingyenes eljuttatását segítik az SZJA 1%-nak adományozásával. Adószámunk: 19110114-1-13

Átalvető online

Akik az utóbbi hetekben szándékozták honlapunkat felkeresni, tapasztalhatták, hogy az elérhetetlen. A honlap eddigi gazdája nem tudta a munkát tovább vállalni, az átállás pedig elképzelhetetlen bonyodalmakkal járt. Az EKOSZ elnöke mindent megtett ezek elhárításáért, a munka korántsem zárult még le, de 2018. február 9-től már elérhető az új lap, nem az eddigi (ekosz.hu), hanem az **ekosz.eu** oldalon, ezt a Google-oldal felső keretébe kell beírni! A megjelenő oldalon az EKOSZ-ra vonatkozó adatok mind fellelhetőek (lesznek), az Átalvető címszóra kattintva pedig megjelenik lapunk listája, 2008-ig visszamenőleg, és mihamarább a repertórium, valamint a szerzők névsora is. Az eddigi kellemetlenségekért elnézést kérünk, a következőkre pedig jó böngészést kívánunk.

Kellemes húsvéti ünnepeket!

